

МИКОЛА ЛУКАШ
Біобібліографічний показчик

MYKOLA LUKASH
Biobibliographical Guide

Ministry of Education and Science of Ukraine
Ivan Franko National University of Lviv

SCIENTIFIC LIBRARY

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Ukrainian Biobibliography
New Series. No. 10

Українська біобібліографія
Нова серія. Ч. 10

MYKOLA LUKASH

Biobibliographical Guide

МИКОЛА ЛУКАШ

Біобібліографічний покажчик

Lviv • 2003

Львів • 2003

ББК Ш г (4 Укр)59-8М.Лукаш Я1

Л-84

УДК 80(477) "1953/2003"(092)М.Лукаш(01)

Редакційна колегія:

Богдан ЯКИМОВИЧ (голова), Роксолана ЗОРІВЧАК, Володимир СУЛИМ,
Галина ДОМБРОВСЬКА, Григорій ЧОПІК

Укладач та співавтор передмови Валентина САВЧИН

Науковий редактор та співавтор передмови

д-р філол. наук професор Роксолана ЗОРІВЧАК

Редактор-бібліограф Галина ДОМБРОВСЬКА

Редактор Ніна БІЧУЯ

Рецензенти: канд. філол. наук Марія ВАЛЬО, Маргарита КОРИТКО

Рекомендувала до друку Вчена Рада

Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол № 20/12 від 25. 12. 2002

Лукаш Микола

Л-84   Біобібліогр. покажч. / Уклад. В. Савчин; наук. ред. Р. Зорівчак; ред.-бібліогр. Г. Домбровська; редкол.: Б. Якимович (голова) та ін. – Львів: Видавн. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 356 с.: іл., портр. – (Українська біобібліографія. Нова серія; Ч. 10).

ISBN 966-613-272-9

Біобібліографічний покажчик містить інформацію про перекладну та оригінальну творчість видатного українського перекладача, перекладознавця і лексикографа Миколи Олексійовича Лукаша (1919–1988), а також описує літературу про його життєвий та творчий шлях. Зібрани матеріали, що охоплюють період за 50 років (1953–2003), відображають багатогранність таланту М. Лукаша як перекладача, поета, лексикографа, критика, редактора.

Для науковців, викладачів, учителів української та зарубіжної літератур у середніх навчальних закладах, бібліотекарів, студентів та всіх, хто цікавиться історією української культури, літератури, перекладу.

ББК Ш г (4 Укр)59-8М.Лукаш Я1

ISBN 966-613-272-9

© Савчин В., 2003

© Зорівчак Р., Савчин В., передмова, 2003

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2003

*Ніщо тому війни і гази,
Хто з предківських пив глибин.
Мої пісні – то оази
В пустині страшної доби*

У.Лисогорський "Пісня в пустині"
Переклад М.Лукаша

НА СТОРОЖІ ОТЧОГО СЛОВА

*Вимовиши ці слова: перекладач,
художній переклад, і мимоволі
на думку спадає Микола Лукаш,
так, ніби в його імені самі ці
терміни персоніфікувалися*

Г. Кочур

В історії кожного народу переклад займає особливе місце. Він завжди є засобом опосередкованого спілкування, взаємопроникнення літератур, могутнім джерелом збагачення національної культури. Вплив перекладної літератури на світовідчуття людства – загальнозвінаний. Яку важливу роль відіграє художній і науковий переклад в утворенні і виробленні літературної мови – основної прикмети повноцінної нації – доводити нема потреби. Досить послатися на приклад хоча б літературної латинської мови, що її започаткував переклад Гомерової “Одіссеї” Лівія Андроніка, здійснений 250 р. до н. е. Або ж на приклад французької прози початку XVIII ст., розвиткові якої значно сприяв переклад арабського казкового епосу “Тисяча і одна ніч”: його в епоху повного панування літературного, інтелектуального і морального конформізму здійснив геніальний А. Галлан.

Перекладні твори збагачують не лише цільову літературу, а й загальну скарбницю світової літератури, про що слухно писав М. Рябчук: “У сьогоднішньому світі [...] кожен твір незримо, опосередковано або й прямо і явно позначається на всій світовій літературі, впливає на неї через безліч літературних і позалітературних чинників. Те саме стосується і літературних перекладів, не тільки “експорт”, а й “імпорт” літератури є внеском у світову культуру”¹.

---

¹ Рябчук М. Незгасле світло вершин // Зарубіж. л-ра. – 2000. – № 18. – С. 2.

Українська перекладацька традиція – багатовікова. Наша історія склалася так трагічно, що українська мова й література – головні чинники формування нашої нації в часи бездержавності – ніколи не мали сприятливих умов для функціонування. Саме тому перекладна література, починаючи від старокиївської доби, відіграє надзвичайно важливу роль у нашому культурному житті і як виховний засіб, і як засіб самовиразу нації та збагачення спроможностей рідної мови.

Переважна більшість українських письменників минулого подвижницьки ставилася до перекладацтва. Просвітники свого народу, захоплені ідеалом національної самостійності, вони часто обирали знаряддям боротьби – поряд з оригінальною творчістю – переклад, що був для них водночас ефективним засобом підвищити власну майстерність. Після Другої світової війни, завдяки близькій школі українського художнього перекладу, що її очолив спершу М. Рильський, а після його передчасної смерті 1964 р. Г. Кочур, перекладна література повносило й систематично входить до національної культури. Художній переклад постає як своєрідна адекватна компенсація трагічно руйнованої у своєму історичному розвиткові оригінальної української літератури. Перекладацтво набуло несподівано політичного значення, опинилося на передньому краї боротьби за українську культуру.

Було це в час, коли, згідно з офіційною ідеологією тоталітаризму, нашу мову та літературу обмежували “домашнім ужитком”, а масовий читач, схильний до фантасмагорій, підсвідомо заражавав світову класику до російськомовної літератури. Отож українські перекладачі і в Україні, і поза Україною дбали не тільки про те, щоб перекладений твір увійшов до читацької свідомості як факт рідної літератури, а й про те, щоб ствердити велич, красу й повноцінність рідної мови. За умов, коли в Україні абсолютно бракувало необхідної для праці перекладача літератури, зокрема лексикографічних та довідкових джерел, а перекладачі діаспори творили без рідномовної стихії, мовотворчого довкілля, українські перекладачі-подвижники,

попри політичні цькування, вивели рідну мову на неозорі простори світового письменства, підносячи тим самим її авторитет. У цій культурно-мистецькій боротьбі за існування нації провідна роль належить Миколі Олексійовичу Лукашеві – неперебутньому майстрству українського художнього перекладу.

Саме переклад став єдиним і могутнім покликанням М. Лукаша, потужним центром, у якому сфокусувався весь талант і колосальні знання Майстра. А результатом цього – сотні й сотні перекладів, яскравих, вивершених, неповторних, що дають право заражувати Миколу Олексійовича до іпостасей Борців за Волю, за Державність України.

Діапазон перекладацької діяльності М. Лукаша – величезний. Тут світовий епос, лірика й драма; йому до снаги твори різних художніх напрямів і течій – символізму й імпресіонізму, експресіонізму й кубізму, сюрреалізму й бароко, він однаково майстерно перестворював як ті образи, що виросли на фольклорних традиціях, так і ті, що в стилі авангардизму досягали останніх меж парадоксальності. Наче без зусиль опанував перекладач близько двадцяти мов. Аж ніяк не повний реєстр Лукашевих перекладів засвідчує обсяг його діяльності, вражаючи кількістю імен, різноманітністю літературних течій, напрямів, тенденцій: Роберт Бернс, Вільям Шекспір, Льюїс Керролл і Джон Мільтон **з англійської** літератури; Гайнріх Гайне, Йоганн Вольфганг Гете, Георг Тракль, Йоганн Фрідріх Шиллер, Райнер Марія Рільке, Ганс Якоб Кристофель фон Гріммельсгаузен, Йозеф фон Айхендорф, Юліус Мозен, Вільгельм Мюллер, Фердинанд Фрейліграт **з німецької**; Гійом Аполлінер, Жюль Лафорг, Поль Валері, Поль Верлен, Макс Жакоб, Артур Рембо, Сен-Поль Ру, Андре Стіль, Ґюстав Флобер, Оскар Венцеслав Любіч Мілош, Віктор Гюго, Франсуа Рабле **з французької**; Мігель де Сервантес Сааведра і Педро Кальдерон де ля Барка, Фелікс Лопе де Вера Карпіо і Федеріко Гарсія Лорка, Ніколас Гільєн **з іспанської**; Джованні Боккаччо, Джанні Родарі, Джузеппе Унгаретті, Лоренцо да Понте та Салваторе Каммарано **з італійської**; Ханан Вайнерман, Давид Гофштейн та Іцик Фефер **з єврей-**

ської; Ендре Аді й Аттіла Йожеф, Імре Мадач та Шандор Петефі **з угорської**; Петр Безруч і Їржі Волькер, Карел Гавлічек-Боровський і Ундра Лисогорський **з чеської**; Адам Міцкевич і Юліан Тувім **з польської**; Пантелей Матеєв, Христо Смирненський і Єлин Пелин **з болгарської**; Бранко Чопич і Володимир Филипович **з сербської**; Іван Моїк **із словацької**; Юріс Балтрушайтіс, Костянтин Бальмонт, Андрій Бєлий, Олександр Блок, Валерій Брюсов, Зінаїда Гіппус, Максим Горький, Михаїл Ісааковський, Аполлон Майков, Володимир Маяковський, Дмитро Мережковський, Олександр Пушкін, Семен Кирсанов, Вячеслав Іванов, Федір Сологуб, Олександр Фет **з російської**; Мацью Басьо, Гонсуї, Кікаку, Коматі, Кьюроку, Нарікіра, Садакі, Табіто, Фудзівара Тейка, Юнтоку та багато інших середньовічних поетів **з японської**; Квінт Гораций Флакк **з латинської** – “при посередництві М. Лукаша до нас у гості, здається, завітали прaporи світового красного письменства всіх естетичних кольорів, від найсивішої давнини до злободенної сучасності...”¹.

Незважаючи на таку мовну, жанрову, стилістичну й тематичну різноманітність Лукашевих перекладів, аналіз переконує, що перекладач дуже цілеспрямовано добирає твори для перекладу. У цьому виявилися особливості перекладацької концепції М. Лукаша. Виходячи з принципу, за яким переклад сприяє вирішенню завдань тієї літератури, мовою якої здійснюють цей переклад, виходячи з соціально-історичного та національно-культурного контекстів свого краю, М. Лукаш відбирає для перекладу твори класиків світового письменства, і це, без сумніву, допомагало збагаченню української літератури. Допомагало й розмаїття жанрів, напрямів та літературних течій, адже переклади компенсували відсутність певних напрямів в оригінальній літературі. Характерним для М. Лукаша було й те, що він не зосереджував свою увагу на всій творчості обраного письменника, а працював над одним, рідше – кількома творами. Поезію того чи іншого автора пред-

ставлено більшою кількістю, але й вірші перекладач добирає із різних збірок. Лукашеву увагу привертали переважно вершинні твори митців різних епох і народів, він давав ключі до розуміння стилю кожного з них та відтворення його у перекладі, демонстрував можливості перетину двох різних культур, шляхи реалізації прихованої, потенційної сили рідної словесності. Калейдоскопний характер Лукашевої творчості можна пояснити й бажанням якнайширеся осягнути світове красне письменство та донести його до українського читача; і тим, що твір іноді перекладено тільки для зразка, для того, “щоб показати, як це треба робити”; і, можливо, дещо імпульсивною вдачею перекладача, коли настрій вимагав “переключитися” з одного твору на інший, з протилежною стильовою тональністю. Такий діапазон творчості свідчить, крім іншого, про широчінню зацікавлень і глибину знань М. Лукаша.

Бездоганний стиліст, М. Лукаш зумів відчути, а відтак відтворити найтоніші нюанси індивідуальної авторської манери, щоразу переключаючись на мовну стихію іншого поета, не допускаючи ніколи спрострення стилістичного обличчя оригіналу. Маючи справу не з одним поетом і не з однією епохою, він надзвичайно точно імітує різні, часом протилежні манери, різні поетичні індивідуальності, і водночас творить власний, виразно самостійний стиль перекладу. Надзвичайно тонкий музичний слух допомагав М. Лукашеві конгеніально відтворювати ритм, розмір, звукопис поезії (з повною увагою при цьому до дивергентних і конвергентних рис у просодії та поетиці мови-джерела і цільової мови). Його переклади сповнені сили, звучності, соковитості. Це пов’язано з мовною різноманітністю, з багатством інтонацій, співвідношенням звукових повторів, звуків, синтаксичної будови поезій, які він перекладав. Його переклади настільки співні, мелодійні, що привертають до себе увагу композиторів. Зокрема, молода співачка А. Попова виконує пісню “Мельник” на слова Лукашевих перекладів Р. Бернса “Білий мельник, білий” та “Мілий, будь смілий”, а гурт “Піккардійська терція” – пісні “Нехай...” (Р. Бернс,

¹ Скуратівський В. “Йшла пісня сама за мною”: Післямова до творчості М. Лукаша // Культура і життя. – 1988. – 2 жовт.

“Нехай і холод, і вітри”), “Моя любов” (Р. Бернс, “Моя любов – рожевий квіт”), “Спомин. Шалляла II” (Г. Аполлінер, “Блідавий суморок затяг...”), “Усе тобі” (П. Верлен, “До Клімени”), “Колискова для Аліси” (Л. Керролл, “Під ясним шатром небес...”) – усі на слова перекладів М. Лукаша. Ціле гроно пісень на слова Лукашевих віршових перекладів створив і київський композитор та виконавець І. Якубовський. Музичний слух перекладача допоміг висвітлити ще одну грань Лукашевого таланту – переклад лібрето до опер. М. Лукаш захоплювався оперним мистецтвом, часто ходив до театру слухати опери, знов їх напам'ять, часом любив наспівувати мелодії. Співпраця М. Лукаша з київською опорою увінчалася появою чудових перекладів лібрето до опер “Лючія ді Ламмермур” Г. Доніцетті (лібрето С. Каммарано за мотивами роману В. Скотта “Ламмермурська наречена”), “Дон Жуан, або покараний розпусник” В.-А. Моцарта (лібрето Л. да Понте за сюжетом старовинної іспанської легенди), “Приборкання норовливої” В. Шебаліна (лібрето А. Гозенпуда за мотивами одноіменної драми В. Шекспіра), український текст яких підкоряє літературною довершеністю та адекватністю щодо темпоритміки слова, що є визначальною у перекладі оперних лібрето. Окрім цього, М. Лукаш сам написав лібрето до Ростанового “Сірано де Бержерака” в надії на зацікавлення композитора, який використав би цей текст¹.

Загалом творчий шлях М. Лукаша охоплює чотири з половиною десятиліття (якщо точкою відліку умовно вважати початок роботи над “Фаустом” – його первістком-шедевром – на початку 40-х). Перекладацький дебют Майстра відбувся 1953 р. з виходом у світ його перекладу роману “Перший удар” французького письменника А. Стіля.² Цього ж року в перекладі М. Лукаша з'являється оповідання Максима Горького “Ст-

рож”¹; 11 поезій В. Гюго² та оповідання “Вітряк” болгарського письменника Єлина Пелина³. Отже, уже перші друковані переклади М. Лукаша з французької, російської та болгарської мов, представлені жанрами роману, оповідання та поезії, засвідчують різномовний та різноожанровий характер перекладацької діяльності М. Лукаша, що так яскраво реалізується пізніше у його творчості. Уже у наступні два роки (1954-1955), як підтвердження цього, побачили світ вірш болгарського поета П. Матеєва “Смерть партизана”⁴, три поезії А. Міцкевича⁵ та вірші з роману “Дон Кіхот”, які прикрасили український переклад В. Козаченка та Є. Кротевича⁶. У цей же час М. Лукаш заявив про себе на весь голос, подарувавши українському читачеві “Мадам Боварі” Г. Флобера та “Фауста” Й.-В. Гете⁷.

Ще не будучи членом Спілки письменників, М. Лукаш бере активну участь у роботі письменницької організації, про що свідчить тогочасна хроніка “Літературної газети”. У замітці

¹ Горький М. Сторож / Пер. з рос. М. Лукаш // Горький М. Твори: У 16 т. – К.: Держлітвидав УРСР, 1953. – Т. 8. – С. 696-721.

² Гюго В. Вибрані поезії. – К.: Держлітвидав УРСР, 1953. – 247 с. Переклади М. Лукаша: З книги “Кари”: Убитим 4 грудня. – С. 72-73; Te deum 1 січня 1852 року. – С. 74-75; Байка-бувалищина. – С. 85; Чвари в сералі. – С. 86-87; Імператор бавиться. – С. 97-99; Стежки-доріжки. – С. 100; Змішані суди. – С. 101; Образок (Журналіст-мракобіс). – С. 102-103; Що таке злочинство (Уривок). – С. 116-118; Римська клоака. – С. 121-124; Пісенька (В віках сія...). – С. 125-126.

³ Елин Пелин. Вітряк: Оповідання / Пер. з болг. М. Лукаш // Елин Пелин. Оповідання. – К.: Держлітвидав УРСР, 1953. – С. 28-37.

⁴ Матеєв П. Смерть партизана / Пер. з болг. М. Лукаш // Світло над Болгарією. Вірші болгарських поетів / Пер. за ред. П. Тичини. – К.: Молодь, 1954. – С. 142-144.

⁵ Міцкевич А. Олександрові Ходзьку; До Матери-Польки; Жаби та їхні королі / Пер. з пол. М. Лукаш // А. Міцкевич. Вибрані твори: У 2 т. – К.: Держлітвидав, 1955. – Т. 1. – С. 74-75, 100-101, 206-207.

⁶ Сервантес Сааведра, М. де. Дон Кіхот Ламанчський / Пер. з рос. В. Козаченко та Є. Кротевич. Вірші пер. з ісп. М. Лукаш. – К.: Молодь, 1955. – 563 с.

⁷ Гете Й.-В. Фауст: Трагедія / Пер. з нім. М. Лукаш. – К.: Держлітвидав УРСР, 1955. – 497 с.; Флобер Г. Мадам Боварі. Побут провінції / Пер. з фр. М. Лукаш. – К.: Держлітвидав УРСР, 1955. – 324 с.

¹ Кочур Г. Феномен Лукаша // Україна: Наука і культура. – К., 1989. – Вип. 23. – С. 339.

² Стіль А. Перший удар / Пер. з фр. М. Лукаш. – К.: Держлітвидав УРСР, 1953. – 412 с.

“Творче життя”¹ згадано виступ М. Лукаша на засіданні секції поезії СРПУ 7 березня 1955 р., а через два тижні у хроніці газети згадано участь М. Лукаша в обговоренні на черговому засіданні секції художнього перекладу підготовлених до видання українських перекладів творів А. Міцкевича². Уже наступного 1956 р. талановитого перекладача запрошують до участі у республіканській нараді, що проходила у Києві 16-18 лютого. Як свідчить культурно-мистецька хроніка часопису “Вітчизна”, М. Лукаш виступив тоді з доповідю “Прогресивна західно-європейська література в перекладах на українську мову”³. На жаль, у солідному томі “Питання перекладу: з республіканської наради перекладачів (лютий 1956 р.)”⁴, що вийшов наступного року у Держлітвидаві УРСР, не знайшлося місця для тексту цієї доповіді, яка містила цікаві міркування та характеризувала основні принципи перекладацького методу М. Лукаша. Підтвердженням того, що доповідь була цікава та викликала значний резонанс, є згадки про неї у звіті про роботу наради, опублікованому в українській “Літературній газеті” та в російській “Литературной газете”⁵, а також численні реplіки у виступах інших учасників наради, чиї доповіді увійшли до згаданого збірника.⁶ І навіть через кілька років можна

¹ Творче життя // Літ. газета. – 1955. – 10 берез. – [Ред. стаття].

² Українські переклади творів Адама Міцкевича // Літ. газета. – 1955. – 23 черв. – [Ред. стаття].

³ Культурно-мистецька хроніка // Вітчизна. – 1956. – № 4. – С. 188-190.

⁴ Питання перекладу: З матеріалів республіканської наради перекладачів (лютий 1956 р.). – К.: Держлітвидав УРСР, 1957. – 208 с.

⁵ За високе мистецтво перекладу: [Звіт про роботу республіканської наради перекладачів, Київ, 16-18 лютого 1956 р.] // Літ. газета. – 1956. – 1 берез.; Республіканська нарада перекладачів // Літ. газета. – 1956. – 23 лют.; Совещание украинских переводчиков // Лит. газета. – 1956. – 3 март.

⁶ Борис Тен. [Співдоповідь на респ. нараді перекладачів, Київ, 16-18 лютого 1956 р.] // Питання перекладу... – К., 1957. – С. 199-200; Пригара М. [Співдоповідь на респ. нараді перекладачів, Київ, 16-18 лютого 1956 р.] // Питання перекладу... – К., 1957. – С. 188-192.

натрапити на згадки про виступ М. Лукаша, як, наприклад, у статті Б. Кравціва “Поезія Заходу в українських перекладах”¹. На сторінках збірника “Мастерство перевода”² В. Россельс згадує доповідь М. Лукаша, зокрема цитує його слова про єдину літературну мову. Це твердження було ключовим у виступі М. Лукаша, і полягало у тому, що повинна існувати єдина літературна українська мова, а не різні її варіанти залежно від того, з якої мови робиться переклад. М. Лукаш у своїй доповіді говорив про високе мистецтво перекладу, важливість знання рідної мови, підготовку перекладацьких кадрів, а також висловив низьку оцінку українському “Дон Кіхоту” у перекладі Є. Кротевича та В. Козаченка. Доповідь ілюстрували конкретні приклади та цифри щодо кількості перекладеної літератури з різних мов. Виступаючи на цій же нараді, М. Рильський відзначив допомогу М. Лукаша Інституту мовознавства у лексикографічній роботі: “...Я не бачив жодного разу, щоб письменник, за винятком т. Лукаша, висловив свої запитання, свої спостереження над мовою, щоб узяв активну участь в складанні словника, щоб письменник прийшов до Інституту мовознавства і допоміг йому активно”³.

Тут доречно згадати про ще один дуже вагомий аспект діяльності М. Лукаша як лексикографа. Те, що М. Лукаш бездоганно знову рідну мову не лише в сучасній йому стадії, а й в історичному розвиткові, що він усе життя “полював” за цікавими словами та виразами і уклав унікальну картотеку, – уже добре відомий факт. До речі, саму картотеку не опубліковано ані у вигляді словника, ні матеріалів до нього. Однак, деякі слова – “характерники” з неї уже пробиваються у світ у циклі

¹ Кравців Б. Поезія Заходу в українських перекладах // Сучасність. – 1962. – № 4. – С. 10-23.

² Россельс В. За эти годы: [Обзор] // Мастерство перевода. – М., 1959. – С. 208-242; Россельс В. Подспорья и преграды (Заметки о переводе с близкого языка) // Мастерство перевода. 1962. – М., 1963. – С. 151-178.

³ Рильський М. [Співдоповідь на респ. нараді перекладачів, Київ, 16-18 лютого 1956 р.] // Питання перекладу... – К., 1957. – С. 186.

публікацій відомого перекладача та бібліографа О. Синиченка під заголовком “Уроки української лексики” (журнал “Урок Української”¹). Але це не єдиний внесок М. Лукаша в лексикографію. Ще 1954 р. він виступив з рецензією на Перший том українсько-російського словника (гол. ред. І.М. Кириченко)². Ця рецензія засвідчила не просто глибину фахового аналізу, але й виявила величезну ерудованість і обізнаність перекладача у царині рідного слова. Зауваживши, що у цьому томі не зафіксовано понад 600 лексичних одиниць, М. Лукаш яскраво ілюструє ці свої зауваження вибіркою з творів М. Рильського, М. Бажана, Ю. Смолича, О. Гончара. Рецензент вказує на випадки русифікації, подаючи приклади українських слів, однозвучних з російськими, що уніфікували ще й свої значення, втративши попередні українські. Рецензія М. Лукаша, як пізніше і його доповідь на нараді перекладачів, викликала чималий резонанс, і цитати з неї зустрічаємо не в одній статті, що друкувалися у “Вітчизні”, “Радянському літературознавству”, а саму рецензію ставили в один ряд з працями академіка В.В. Виноградова³. М. Лукаш рецензував лексикографіч-

ні видання і в наступні роки, зокрема збірку В. Даля “Пословици русского народа”¹.

Такий екскурс у перші роки професійної діяльності М. Лукаша (1953-56) допомагає побачити сконденсований образ Майстра, висвітлює основні грани його діяльності як перекладача творів різних літератур і різних жанрів, лексикографа, критика, оборонця рідної мови. І це останнє – не перебільшення, бо вже через три роки (6 квітня 1959 р.) М. Лукаш підписав звернення до Верховної Ради УРСР з вимогою запровадити українську мову до всіх сфер життя нашого народу. Разом із ним три сторінки обґрунтованих вимог підписали А.М. Голуб – доктор хімічних наук, завідувач кафедри Київського університету, та письменник В.Ф. Лобко².

Після прийняття його 2 червня 1956 р. до Спілки письменників М. Лукаш поринає у перекладацьку роботу. Наприкінці 1957 р. його обирають до нового складу бюро секції художнього перекладу³ разом із М. Рильським, О. Кундзічем, Є. Дроб'язком, О. Пархомовською, О. Новицьким та М. Ушаковим. А ще через два роки після переїзду з Харкова до Києва М. Лукаш очолює відділ поезії у журналі “Всесвіт”, що поновив свою роботу у липні 1958 р. Цей період та наступне десятиліття можна дійсно назвати творчим злетом перекладача. Одна за одною виходять книги його перекладів: Роберт Бернс, Лопе де Вега, Джованні Боккаччо, Поль Верлен, Гарсія Лорка, Фрідріх Шиллер, Імре Мадач. Перекладає М. Лукаш і дитячу літературу: Джанні Родарі, Володимир Филипович, Бранко Чопич, Єлін Пелин. Цифри говорять самі за себе (див. табл.):

До обговорення українсько-російського словника // Вітчизна. – 1954. – № 8. – С. 133-142.

¹ Лукаш М. Перлини народної мудрості (Про нові книги російських прислів'їв і приказок) // Нар. творчість та етнографія. – 1958. – № 3. – С. 137-139. – Рец. на кн.: Даляр В.И. Пословицы русского народа. – М.: Гослитиздат, 1957.

² Лобко В. Народе мій, проснись, вставай!..: Поезії, публіцистичні роздуми, спогади. – К.: Рад. письменник, 1991. – С. 42-43.

³ В секції художнього перекладу // Літ. Україна. – 1957. – 13 груд.

¹ Синиченко О. Уроки української лексики // Урок Української. – 2002. – № 3. – С. 12-13; Синиченко О. Уроки української лексики: [Уроки 2, 3] // Урок Української. – 2002. – № 4. – С. 20-22; Синиченко О. Уроки української лексики: [Урок 4] // Урок Української. – 2002. – № 5-6. – С. 8-9; Синиченко О. Уроки української лексики: [Уроки 16-19] // Урок Української. – 2003. – № 1. – С. 20-24; Синиченко О. Уроки української лексики: [Уроки 23-25] // Урок Української. – 2003. – № 3. – С. 18-21.

² Лукаш М. Новий українсько-російський словник // Вітчизна. – 1954. – № 3. – С. 150-161. – Рец. на кн.: Українсько-російський словник / Гол. ред. І.М. Кириченко. – К.: Вид-во АН УРСР, 1953. – Т. 1. А. – Жюрі. – 508 с.; Лукаш Н. Українско-русский словарь. Т. 1. // Вопросы языкоznания. – 1954. – № 6. – С. 121-129. – Рец. на кн.: Украинско-русский словарь / Гол. ред. И.Н. Кириченко. – К.: Изд-во АН УССР, 1953. – Т. 1: А. – Жюрі. – 508 с.

³ Горецький П. Про культуру мови // Рад. літературознавство. – 1961. – № 2. – С. 31-45; Кириченко І. Про новий українсько-російський словник // Вітчизна. – 1954. – № 11. – С. 151-157; Левченко С.

у 1953-69 рр. виходить 21 книга його перекладів, та за наступних 11 років, на жаль, жодної.

Хронологічно-статистичні зіставлення публікацій
перекладів М. Лукаша та матеріалів про нього

	1	2	3	4	5	6	7	8	Усього
1953	1	3		1					5
1954		1		2			2		5
1955	2	2					3		7
1956	2	6				3	6		17
1957		5				3	5		13
1958	1	6		1					8
1959	2	3				2	2		9
1960	1	2				1	2		6
1961	2	2					1		5
1962	1	3				2	5		11
1963		2				3	4		9
1964	1	4		1			3		9
1965	1	4				11	7		23
1966	1	3		1		4	14		23
1967	2	5				8	8		23
1968	1	4				6	5		16
1969	3	5				11	9		28
1970		3				6	8		17
1971		1				4	5		10
1972		5				1	5		11
1973						1	3		4
1974						1	2		3
1975									0
1976						1	1		2
1977									0
1978									0
1979		5		1					6
1980		3				1			4
1981	1	8				2	4		15
1982		1				3	3		7
1983						4			4

1984	1	5					1	7
-------------	---	---	--	--	--	--	---	---

Закінчення табл.

1985	1					2	2	5	
1986		4				4	2	10	
1987	1	1					12	14	
1988		2				13	37	52	
1989		1	1			19	17	38	
1990	2	13		1		10	19	45	
1991		1				7	15	23	
1992		6		1		12	15	34	
1993		8				14	25	47	
1994		12				13	18	43	
1995	1	30		3		12	31	77	
1996		3	1		1	21	22	1	49
1997		15		6		8	32	1	62
1998	1	41				28	60		130
1999		33	3			60	55	4	155
2000	1	43	4			27	58		133
2001	2	52	4		1	69	56		184
2002	1	42	3		1	27	59	1	134
2003	1	13	2			11	28		55
Усього	34	411	18	18	3	435	671	7	1597

1 – Окремі видання перекладів;

2 – Публікації перекладів у періодичних виданнях
та збірниках;

3 – Публікації оригінальних творів;

4 – Публікації критичних матеріалів М. Лукаша;

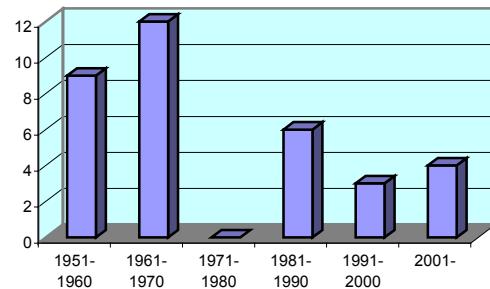
5 – Окремі видання, присвячені М. Лукашеві;

6 – Публікації критичних матеріалів про М. Лукаша
в періодичних виданнях та збірниках;

7 – Згадки про М. Лукаша в періодичних та
неперіодичних виданнях;

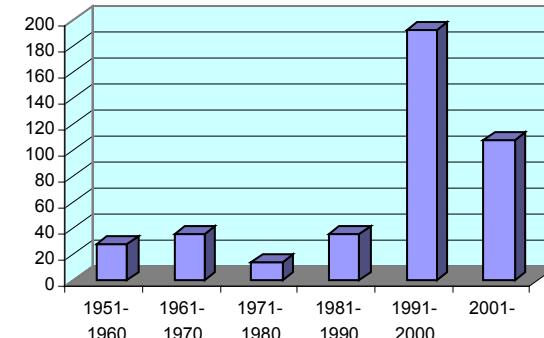
8 – Пісні на слова М. Лукаша.

Динаміку виходу окремих видань М. Лукаша ілюструє *Діаграма 1*, з якої чітко спалах перекладацької активності у 50-70-х рр., часткове поновлення видань у 80-х та намагання привернути увагу до його спадщини вже у посмертні для перекладача 1990-ті та 2000-ні рр.

Діаграма 1. Окремі видання перекладів М. Лукаша

Літературне “затишшя” супроводжувало і переклади М. Лукаша в періодиці, щоправда тут контраст не настільки різкий, як з окремими виданнями. Абсолютна перерва у друці становить 6 років (1973–78). У 90-х р. кількість Лукашевих перекладів у періодичних та неперіодичних виданнях значно зросла (*Діаграма 2*), що пояснюється двома основними причинами: 1) посиленням уваги до перекладача після його смерті, що стало можливим завдяки загальній демократизації суспільства і здобуттям Україною незалежності та 2) впровадженням до шкільної програми нового курсу “Зарубіжна література”, що, відповідно, викликало появу багатьох альтернативних шкільних підручників-хрестоматій та великої кількості методичних розробок щодо проведення занять з цієї дисципліни, що друкуються у фахових періодичних виданнях (“Всесвітня література в середніх навчальних закладах України”, “Зарубіжна література”, “Зарубіжна література в навчальних закладах”, “Вікно у світ”, “Тема” та ін.). Перекладам М. Лукаша належить чільне місце в учнівських хрестоматіях, а, отже, і в методичній літературі.

Діаграма 2. Публікації перекладів М. Лукаша в періодичних виданнях та збірниках

Подібну картину спостерігаємо і з публікаціями, присвяченими М. Лукашу (*Діаграма 3*). Якщо у 50-х рр. незначний відсоток публікацій пояснюється тим, що М. Лукаш тільки входив у літературу, то у 70-х – це вже результат цілеспрямованого відлучення Майстра від друку. М. Лукаш не тільки не друкували, але й згадки про нього були заборонені. Якщо у найжорсткіші 1973-78 рр. не було надруковано жодного перекладу М. Лукаша, то за цей же період вдалося знайти аж ... дев'ять публікацій, де його ім'я все ж таки згадано: п'ять разів – за межами України, двічі – у Києві та двічі – у Львові¹.

¹ From Soviet Ukraine – A Dialogue With the World / Інтерв'ю з О. Микитенком, В. Коротичем, О. Гончаром, О. Бандурою, Р. Федорівим запис. М. Новикова // The Ukrainian Canadian. – 1973. – November. – Р. 24-30; Микола Лукаш під загрозою запроторення у психіятричну лікарню: [Огляд, нотатки] // Сучасність. – 1973. – № 10. – С. 125; Коптилов В. Переводя с русского // Мастерство перевода. – Сб. 9. – М., 1973. – С. 153-170; Кундзич О. Организационные и творческие проблемы перевода // Кундзич О. Слово и образ: Литературно-критические статьи / Пер. с укр. В. Россельса. – М.: Сов. писатель, 1973. – С. 129-149; Шамота М. Актуальні питання сучасного радянського літературознавства // Рад. літературознавство. – 1974. – № 3. – С. 41-63; Шамота М. Актуальні питання літературної критики // Літ. Україна. – 1974. – 8 лют.; Савченко Б. Хореїчні та ямбічні ритми в німецькомовних перштоворах та українських перекладах // Укр. літературознавство. – 1974. –

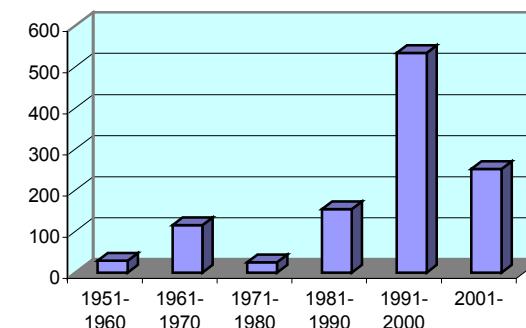
Якщо у публікаціях М. Шамоти ім'я перекладача згадано тільки у контексті “тандему Кочур – Лукаш” і піддане гострій критиці, то у науковому збірнику Львівського університету “Українське літературознавство” у статтях С. Далавурака та С. Савченка про М. Лукаша мовиться з належною повагою, його праці надано високу оцінку. Щодо публікацій за межами України, то це статті В. Коптілова, О. Кундзіча та інтерв'ю М. Новикової. Статтю О. Кундзіча, що вийшла у перекладі В. Россельса, вперше було надруковано українською мовою ще 1966 р. у книзі “Слово і образ”¹, коли М. Лукаш активно друкувався. У 1973 р. ця ж стаття з'явилася друком у Москві (згадане видання) та у видавництві “Дніпро” у книзі О. Кундзіча “Творчі проблеми перекладу”². Російське видання дає повний переклад книги та згаданої статті зокрема; тим часом в українській статті того ж таки 1973 р. вилучено один абзац, а саме: “Перекладач-художник – це, повторюю, покликання важке і дуже не часте. Цим і пояснюється, що в нас таких майстрів є лише кілька. Перекладачі-художники, професіонали, члени Спілки письменників непричетні до оригінальних жанрів, але перекладацька творчість їх оригінальна, має своє індивідуальне обличчя. Їх так небагато, що я не беру на себе сміливості дати навіть малого ряду, можу лише навести окремі приклади. В поезії – це М. Лукаш, автор українського варіанта “Фауста” В. Гете, ще неопублікованих перекладів Ю. Тувіма; в драматургії – Ірина Стешенко, перекладач Шекспіра, Мольєра та ін.” Коментарі тут зайдуть.

Вип. 21. – С. 53-58; Далавурак С. Дмитро Загул – перекладач творів Г. Гейне // Укр. літературознавство. – 1976. – Вип. 27. – С. 30-37; Ethnocide of Ukrainians in the U.S.S.R.: Spring 1974 // The Ukrainian Herald. – 1976. – № 7-8. – 209 р.

¹ Кундзіч О. Організаційні і творчі проблеми перекладу // Кундзіч О. Слово і образ: Літературно-критичні статті. – К.: Рад. письменник, 1966. – С. 189-206.

² Кундзіч О. Організаційні і творчі проблеми перекладу // Кундзіч О. Творчі проблеми перекладу. – К.: Дніпро, 1973. – С. 185-202.

У листопадовому номері журналу “The Ukrainian Canadian” 1973 р. опубліковано інтерв'ю М. Новикової з О. Гончаром, В. Коротичем, О. Бандурою, О. Микитенком та Р. Федорівим. Обговорюючи стан художнього перекладу в Україні, О. Гончар та В. Коротич високо оцінили переклади М. Лукаша, зокрема, з Гарсія Лорки. Ще одна публікація, що вийшла за межами України, у Мюнхені, мала сенсаційний заголовок: “Микола Лукаш під загрозою запроторення у психіатричну лікарню”. Це було повідомлення Нью-Йоркської Пресової Служби про погрожування М. Лукашеві психіатричною лікарнею після того, як він написав листа на захист І. Дзюби. Це все, що з'явилося про М. Лукаша за ті злощасні шість років. Динаміку публікацій про М. Лукаша окремо за всі 50 років та за десятиліттями ілюструють *Таблиця* та *Діаграма 3*.

Діаграма 3. Публікації критичних матеріалів про М. Лукаша та згадки про нього в періодичних та неперіодичних виданнях

Дані таблиці та трьох діаграм відтворюють, нехай навіть з невеликою похибкою, конкретну картину входження М. Лукаша до української перекладної літератури, рецепцію його творчості, віддзеркалюють конкретними цифрами трагічну долю митця, якого у гнітючі 70-ті рр. можновладці намагалися відлучити від літератури, перешкоджали працювати задля української культури. Звичайно, цифри не дають повної картини, бо, окрім

кількісних показників, існують ще якісні – сприйняття Лукашевих перекладів, оцінка його діяльності. Загалом, більшість авторів рецензій та критичних матеріалів дуже високо оцінюють переклади М. Лукаша. Цікавим з цього погляду є такий факт: хронікальні матеріали “Літературної України” та “Вітчизни” за 1965 р. повідомляють, що при обговоренні Лукашевого перекладу “Декамерона” Дж. Боккаччо у Республіканському будинку літераторів запропоновано відзначити цю непревершену роботу в галузі перекладу літературною премією або наданням її авторові наукового звання¹. Звичайно, одностайноті в оцінюванні творчого методу М. Лукаша не було, траплялися й випадки абсолютноного несприйняття його перекладів. Згадати хоча б гостру рецензію А. Первомайського на переклад “Фауста”, статтю Ю. Тарнавського “Під тихими оливами, або вареники замість гітар”² – нещадну критику Лукашевих перекладів Лорки, та навіть появу пародії Ю. Івакіна на переклад М. Лукаша з Лорки – “Балада про дівку-севільянку: Микола Лукаш. Новий переклад з Лорки”³. Зазначене стосується 50-60-х рр. У макабричні 70-і – поч. 80-х якогось негативізму в публікаціях не спостерігаємо, бо заборону накладено не лише на переклади М. Лукаша, а й на саме його ім’я. У 90-х бачимо не тільки значне кількісне зростання як друкованих перекладів, так і матеріалів про М. Лукаша, а й високу

оцінку його перекладів. Щоправда, винятки є й тут. Особливо це стосується перекладу “Дон Кіхота” – незакінченої лебединої пісні Миколи Лукаша. Ю. Андрушович називає цей переклад “надто радикальним, гарним експериментом”, який, на його думку, повинен бути у скарбниці української культури, але ж повинен існувати і “звичайний” переклад¹. Це твердження подано без будь-якої аргументації. Схожу думку, але ще радикальніше, висловлює головний редактор журналу “Всесвітня література в середніх навчальних закладах України” І.Я. Ненько у статті “Не відкидати роботу з художнім перекладом, а вчитись специфіці її проведення”². Аналізуючи редакційну пошту, автор зазначає: “Певна річ, ще є чимало невдалих, недосконалих перекладів. Серед них учителі називають: “Премудрий гіdalго Дон Кіхот” Сервантеса, “Крихітка Цахес” Гофмана, “Самотній кедр на стромині” Г. Гейне, які начебто надто стилізовані під архаїчну лексику. Але будь-який найобурливиший факт недосконалого перекладу не може перекреслити значення перекладу як естетичного явища. Недосконалим перекладом просто не слід користуватись”³. Мимоволі виникає думка, чи всі, хто пише про переклади, дійсно компетентні у цій царині літератури. Безперечно, вагомішою є думка І.М. Дзюби. У своїй статті “Десять пишемо, сто в умі”⁴ серед десятьох найвизначніших книг в історії світової літератури він називає роман “Дон Кіхот” Сервантеса і радить читати його в українському перекладі М. Лукаша.

На жаль, навіть ті праці М. Лукаша, які чи не одностайно вважались вершинами мистецтва перекладу, не пошановані

¹ Андріанова Н. Обговорення “Декамерона” // Літ. Україна. – 1965. – 21 трав.; День за днем: [Хроніка] // Вітчизна. – 1965. – № 7. – С. 216-224.

² Тарнавський Ю. Під тихими оливами, або вареники замість гітар // Сучасність. – 1969. – № 3. – С. 71-91.

³ Івакін Ю. Балада про дівку-севільянку: Микола Лукаш. Новий переклад з Лорки: [Пародія] // Перець. – 1969. – № 8. – С. 12; Івакін Ю. Балада про дівку-севільянку: Микола Лукаш. Новий переклад з Лорки: [Пародія] // Ю. Івакін. Парнаський цирульник: [Пародії]. – К.: Рад. Україна, 1970. – С. 57-58; Івакін Ю. Балада про дівку-севільянку: Микола Лукаш. Новий переклад з Лорки: [Пародія] // Ю. Івакін. Пародії. – К.: Рад. письменник, 1971. – С. 79-81; Івакін Ю. Балада про дівку-севільянку: Микола Лукаш. Новий переклад з Лорки: [Пародія] // Ю. Івакін. Гумор і сатира: пародії, оповідання, памфлети, фрейлетони / Передм. Ю. Шаніна. – К.: Дніпро, 1986. – С. 74-75.

⁴ Софія Ірина. Юрій Андрушович – на папері і поза... // Просвіта. – 2001. – жовт. – С. 10.

² Ненько І. Не відкидати роботу з художнім перекладом, а вчитись специфіці її проведення // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. – 2002. – № 4. – С. 3-4.

³ Там само. – С. 3.

⁴ Дзюба І. Десять пишемо, сто в умі // День. – 2002. – 11 трав. – С. 18-19; Дзюба І. Десять пишемо, сто в умі // Зарубіж. л-ра. – 2002. – № 22. – С. 6-8.

належним чином. Згадана вже пропозиція про відзначення “Декамерона” літературною премією чи присудженням перекладачеві наукового звання так і залишилась пропозицією. За повідомленнями часопису “Жовтень”, газет “Літературна Україна” та “Закарпатська правда” за 1968 р., М. Лукаша названо одним із шести кандидатів на здобуття Шевченківської премії за здійснення перекладу драматичної поеми Імре Мадача “Трагедія людини”¹. Премії, однак, він так і не був удостоєний. 21 січня 1988 р. (за 7 місяців до смерті Майстра) “Літературна Україна” вміщує інформацію від жюрі премії імені М. Рильського за кращий художній переклад, де серед кандидатур, висунутих до участі в конкурсі на здобуття премії за 1988 р., названо М.О. Лукаша за переклади українською мовою “Декамерона” Дж. Боккаччо, “Фауста” Й.-В. Гете, “Мадам Боварі” Г. Флобера та ін.² Через два місяці – 24 березня 1988 р. – ця ж газета вміщує повідомлення про присудження премії імені Максима Рильського Миколі Лукашу.³ Це була єдина прижиттєва нагорода Майстра. У вересні 1993 р., за повідомленням “Всесвіту”, М. Лукашеві вже посмертно присудили українсько-французьку літературну премію імені Миколи Зерова “за **кращий** український переклад із французької літератури”.⁴

У 2001 р. вийшов меморіальний альманах “Видатні діячі України минулих століть = Outstanding Ukrainian personalities

¹ Кандидати на здобуття Шевченківських премій 1968 року: [В галузі літератури] // Жовтень. – 1968. – № 2. – С. 157; Шахова К. Угорський “Фауст”. [Про переклад М. Лукаша п'еси І. Мадача “Трагедія людини” укр. мовою] // Літ. Україна. – 1968. – 9 лют. (На здобуття Шевченківської премії); Шкробинець Ю. Переклав Микола Лукаш....: [Про укр. переклад “Трагедії людини” І. Мадача] // Закарпат. правда. – 1968. – 31 січ. (На здобуття премії імені Т.Г. Шевченка).

² Від жюрі премії імені Максима Рильського за кращий художній переклад // Літ. Україна. – 1988. – 21 січ.

³ Лауреати премії ім. Максима Рильського за кращий художній переклад: [Про присудж. премії Лукашу М.О.] // Літ. Україна. – 1988. – 24 берез.

⁴ Вітаємо лауреатів українсько-французької літературної премії імені Миколи Зерова // Всесвіт. – 1993. – № 11-12. – С. 156.

of the past”, де вміщено ґрунтовну статтю Т. Цимбалюк про М. Лукаша як про великого Майстра художнього перекладу, поліглота й людину високих моральних принципів.¹ Це втішний факт, порівняно з тим, що у солідному двотомному енциклопедичному виданні “Все про Україну = All about Ukraine” у розділі “Освіта, наука, культура”, окрім портретів Г. Кочура та М. Лукаша, немає жодного слова ні про них самих, ні про переклад загалом².

Ось так коротко можна схарактеризувати динаміку української Лукашіани, враховуючи як кількісний, так і якісний фактори на підставі бібліографічних матеріалів.

При роботі над покажчиком виокремився ще один аспект – проблема наукової докладності, коректності, відповідальності. Величезне кількісне зростання матеріалів української Лукашіани, яке спостерігаємо у 90-х – 2000-х роках, супроводжується, на жаль, багатьма неточностями, помилками. Одним із виявів таких серйозних неточностей є приписування перекладів іншим особам. Якщо у 70-і рр. це був єдиний можливий засіб пробитися у друк для митців, силоміць відлучених від літературного процесу, то наприкінці ХХ – поч. ХХІ ст. такі помилки свідчать про недостатню уважність чи компетенцію укладачів та редакторів. Подамо лише деякі з цих помилок.

У хрестоматії “Зарубіжна література ХХ ст.”³ вісім перекладів поезій Г. Аполлінера, з зазначенням авторством М. Бажана, насправді належать М. Лукашеві. У цьому ж підручнику Лукашів переклад “Осінньої пісні” П. Верлена приписано М. Рильському, а переклади М. Лукаша з Гарсії Лорки, виявляється, зроблено з ... англійської мови.

¹ [Цимбалюк Т.] Микола Лукаш // Видатні діячі України минулих століть = Outstanding Ukrainian personalities of the past: Меморіальний альманах / О. Шокало (голов. ред.). – К.: Євроімідж, 2001. – С. 326-327.

² Все про Україну = All about Ukraine / Ред. кол. В. Смолій (гол.), І. Дзюба, І. Драч та ін.: У 2-х т. – К.: Вид. Дім “Альтернативи”, 1998.

³ Денисова Т.Н., Сиваченко Г.М. Зарубіжна література ХХ ст.: Хрестоматія-посіб.: Підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2000. – 384 с.

Переклад М. Лукаша “Осінньої пісні” П. Верлена вміщено у статті Л.М. Правури “Ячать хлипкі хрипкі скрипки листопада...”: Урок з вивчення поезії Поля Верлена. 11 клас¹, але знову ж таки він підписаний іменем М. Рильського. У хрестоматії із зарубіжної літератури для 5 класу² відому поезію Р. Бернса “Мое серце в верховині” у перекладі М. Лукаша подано за підписом О. Мокровольського. Переклад М. Лукаша “Пісні з найвищої вежі” А. Рембо вміщено у перекладній антології Г. Кочура “Третє відлуння”³.

При укладанні покажчика вдалося виявити ще декілька неточностей, пов’язаних з іменем Г. Кочура.

1) У бібліографічному покажчику “Григорій Кочур”⁴ (позиція 99) зазначено, що Г. Кочур переклав поезії Д. Гофштейна “Я вірю в жереб мій”, “Зневіреному я руки не простягну”, “Торохтять колеса”, опубліковані 23 червня 1964 р. в “Літературній Україні”. Насправді ж першу поезію переклав М. Рильський, другу – В. Сосюра, і лише вірш “Торохтять колеса” – Г. Кочур.

2) В альбомі гурту “Піккардійська терція” “Я придумаю світ” (1999) вказано, що пісню В. Якимця “Колискова для Аліси” написано на слова Кочурового перекладу “Аліси в Країні Див” Л. Керролла, хоча переклад належить М. Лукашеві.

3) У збірці Х. Вайннермана “Люблю і вірю”⁵ переклад Г. Кочура “Очі” підписано: Г. Качура.

¹ Правура Л.М. “Ячать хлипкі хрипкі скрипки листопада...”: Урок з вивчення поезії Поля Верлена. 11 кл. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1998. – № 9. – С. 32-35.

² Фесенко В. Зарубіжна література: Підруч. для 5 кл. – К., 2003. – С. 318.

³ Г. Кочур. Третє відлуння: К.: Рада, 2000. – С. 415-416.

⁴ Григорій Кочур: Бібліографічний покажчик / Уклад.: Г. Домбровська, З. Домбровська; наук. ред., автор передмови Р. Зорівчак; ред-кол.: Б. Якимович (голова) та ін. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 1999. – 256 с.

⁵ Вайннерман Х. Люблю і вірю. Поезії / Пер. з євр. – Одеса: Одеське книжк. вид-во, 1962. – С. 81.

Можна назвати і помилки протилежного характеру, коли чужі переклади приписують М. Лукашеві.

У статтях М. Борецького “Доба Європейського відродження (Ренесанс)” та “Франческо Петрарка: короткі відомості про поета”¹ вміщено уривок із 132 Сонету Петрарки і зазначено, що це переклад М. Лукаша. Насправді ж його авторство належить Г. Кочурові.

У вже згаданій хрестоматії зарубіжної літератури за авторством В. Фесенко переклад поезії П.Б. Шеллі “Я брат ваш – земле, океане, вітре!” приписаний М. Лукашеві,² хоча насправді він належить О. Мокровольському.

У статті Т. Скрипник “Хай бідні ми...”: Урок-порівняння по вивчення поезії Роберта Бернса. 7 клас³ переклад вірша Р. Бернса “До ромашки, підрізаної плугом у квітні 1786 р.”, що належить В.Мисику, зазначений як переклад М. Лукаша. Стаття А. Дзик та О. Сороки “Осіння скрипка Поля Верлена”⁴ вміщує українські переклади поезій французького поета, серед них “Тихе небо понад дахом”, який, як вказано у статті, належить М. Лукашеві. Насправді переклад здійснений М. Рильським, хоча М. Лукаш теж перекладав цю поезію.

У періодичних та – що особливо прикро – енциклопедичних виданнях можна знайти чимало неточностей іншого характеру. Так, у газеті “Хрещатик”⁵ вміщено переклад М. Лукаша Верленового вірша “Гамлет мовить” з припискою “Публіку-

¹ Борецький М. Доба Європейського відродження (Ренесанс) // Зарубіж. л-ра. – 2000. – № 43. – С. 1-8; М. Борецький. Франческо Петрарка: короткі відомості про поета // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. – 2001. – № 10. – С. 23-24.

² Фесенко В. Зарубіжна література: Підруч. для 5 кл. – К., 2003. – С. 314-315.

³ Скрипник Т. “Хай бідні ми...”: Урок-порівняння по вивчення поезії Роберта Бернса. 7 кл. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1997. – № 1. – С. 19-21.

⁴ Дзик А., Сорока О. Осіння скрипка Поля Верлена // Всесвіт. л-ра в серед. навч. закл. України. – 1996. – № 5. – С. 26-28.

⁵ Верлен П. Гамлет мовить / Пер. з фр. М. Лукаш // Хрещатик. – 1998. – 17 лист. – С. 6.

ється вперше". Помилка очевидна, адже, незважаючи на те, що цей текст не потрапив до збірки перекладів П. Верлена, яка вийшла 1968 р. у співавторстві М. Рильського, Г. Кочура і М. Лукаша, він був друкований принаймні чотири рази до появи у "Хрестатику"¹.

У томі X *Енциклопедії українознавства* та IV *Encyclopedia of Ukraine* у статті І. Кошелівця про В. Шекспіра згадано, що М. Лукаш переклав п'есу цього автора "Два сеніори з Верони"². Тим часом відомо, що М. Лукаш нічого, окрім "Троїла і Крессіди", не перекладав, а "Двох веронців" переклала І. Стешенко. У тому ж таки X томі *Енциклопедії українознавства* у статті В. Ревуцького про Й.-Ф. Шиллера згадано М. Лукаша як перекладача поезій Шиллера та його ж драматичних творів "Розбійники" і "Вільгельм Телль"³. Названі драми насправді перекладав Борис Тен, а М. Лукаш – тільки вірші Шиллера.

Можна також знайти низку неточностей, пов'язаних уже не з перекладацьким доробком М. Лукаша, а з фактами його біографії. У II томі *Encyclopedia of Ukraine* у статті про Г. Кочура⁴ згадано, що його виключили зі Спілки письменників України 1973 р. за те, що він запропонував відбути ув'язнення замість І. Дзюби. Однак саме за лист на захист І. Дзюби 1973 р. зі Спілки виключили М. Лукаша.

¹ Верлен П. Гамлет мовить; Дон-Кіхотові / Пер. з фр. М. Лукаш // Всесвіт. – 1981. – № 6. – С. 142; Верлен П. Гамлет мовить; Дон Кіхотові; Тривога; "Фантоми гарних днів весь день полусяніли..." / Пер. з фр. М. Лукаш // Прапор. – 1990. – № 3. – С. 124-126; Верлен П. Гамлет мовить // Від Боккаччо до Аполлінера: Переклади М. Лукаша / Ред.-упоряд., авт. передм. М.Н. Москаленко. – К.: Дніпро, 1990. – С. 228; Верлен П. Гамлет мовить / Пер. з фр. М. Лукаш // Всесвіт. – 1998. – № 3. – С. 152.

² Кошелівець І. Шекспір Вільям // Енциклопедія українознавства. – Львів, 2000. – Т. 10. – С. 3837; Koshelivets I. Shakespeare, William // Encyclopedia of Ukraine. – Toronto: Univ. of Toronto Press, 1993. – V. 4. – P. 609-610.

³ Ревуцький В. Шиллер Йоганн-Фрідріх // Енциклопедія українознавства. – Львів, 2000. – Т. 10. – С. 3854-3855.

⁴ Kochur Hryhoriy // Encyclopedia of Ukraine. – Toronto: Univ. of Toronto Press, 1988. – V. 2. – P. 578.

У присвяченому М. Лукашеві вірші "Золотий ключик", що увійшов до поетичної збірки В. Коломійця "Правнуки Дажбожі"¹, Лукаша названо Миколою Олександровичем (замість Олексійовичем). Цієї ж помилки допустилися у *Словнику-довіднику із зарубіжної літератури*, призначенному для учнів 5-6 класів, який уклав колектив кафедри методики викладання світової літератури Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова². Остання частина словника – це біографічні довідки про найвидатніших, на думку укладачів, майстрів перекладу в Україні. До речі, про Г. Кочура там немає навіть згадки. М. Лукашеві пощастило більше – про нього є невеличка інформація, але, на жаль, з перекрученнями, про що свідчить уже заголовок: *Лукаш Микола Олександрович (нар. 1919 р.)*. На час виходу цієї публікації минуло 10 років, як М. Лукаша не стало, тому не зазначати цього і подавати всю інформацію про нього в теперішньому часі не зовсім пристойно. Це ж стосується і перекручення його патронімічного імені.

У статті М. Слабошицького "Людина не з нашого часу", опублікованій у часописі "Вітчизна"³, М.Лукаш "помолодшав" на 5 років, оскільки підзаголовок свідчив: *До 75-річчя Миколи Лукаша*, хоча тоді вшановували 80-у річницю народження Майстра.

Останній приклад, який хотілося б навести, стосується вже навіть не неуважності, а справжньої крадіжки, найстрашнішої з крадіжок – інтелектуальної. У Херсонському збірнику "Південний архів"⁴ з'явилася стаття Н. Марчишин "Микола

¹ Коломієць В. Золотий ключик: [Пам'яті Миколи Лукаша]: [Вірш] // В. Коломієць. Правнуки Дажбожі: Вірші та поеми. – К., 1999. – С. 148.

² Словник-довідник із зарубіжної літератури. Навчальний посібник для 5-6 класів (Закінчення) / Уклад.: Мірошниченко Л., Давидюк Л., Задорожня О. та ін. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1998. – № 7. – С. 46-48.

³ Слабошицький М. Людина не з нашого часу: [До 75-річчя Миколи Лукаша] // Вітчизна. – 1999. – № 11-12. – С. 126-130.

⁴ Марчишин Н. Микола Лукаш – перекладач Роберта Бернса // Південний архів. Філол. науки: Зб. наук. праць. – 2001. – Вип. XIII. – С. 195-199.

Лукаш – перекладач Роберта Бернса”, що є абсолютно ідентичною статті, яка вийшла п'ятьма роками раніше у науковому збірнику Львівського університету “Іноземна філологія”¹ і належить співавторові нинішньої публікації В. Савчин.

Це тільки деякі вияви неуважності, неточності чи навіть серйозних помилок, які хоча й не применшують значення Лукашевого доробку, однак свідчать про не надто приємну тенденцію, коли висока кількість не завжди рівновартна такій же якості. До того ж, у більшості опублікованих про М. Лукаша розвідок ідеться головно про його життя та про те, **що** він перекладав. А ось про те, **як** Майстер перекладав, про секрети його перекладацької творчості, про те, **як** він продовжував і розвивав традиції своїх попередників, зокрема П. Куліша, якою мірою його перекладацькі концепції формують нове покоління українських перекладачів, про ці – такі вагомі проблеми! – пильних досліджень обмаль. Сподіваємося, що Біобібліографічний покажчик “Микола Лукаш” дасть змогу систематизувати, узагальнити та належно оцінити все те, що в комплексі стало українською Лукашіаною.

Роксолана ЗОРІВЧАК,
Валентина САВЧИН

---

¹ Савчин В. Микола Лукаш як перекладач Роберта Бернса // Іноземна філологія. – 1996. – Вип. 109. – С. 96-104.

ВІД УКЛАДАЧА

Біобібліографічний покажчик відомого перекладача, лексикографа, літературознавця Миколи Олексійовича Лукаша – перша спроба узагальнити та систематизувати творчий доробок Майстра та літературу, присвячену його життю і творчості.* Матеріали, зареєстровані у покажчику, відображають багатогранність таланту М. Лукаша як перекладача, поета, лексикографа, критика, редактора.

Матеріал покажчика систематизовано у двох частинах:

- I. Творча спадщина Миколи Лукаша.
- II. Література про Миколу Лукаша.

Перша частина складається з чотирьох основних розділів:

1. Переклади Миколи Лукаша.
2. Оригінальні твори М. Лукаша: поезія; епіграми; листи; літературознавчі та перекладознавчі дослідження.
3. Микола Лукаш – редактор, коментатор.
4. Пісні та кліпи на тексти перекладів М. Лукаша.

Перший розділ “Переклади Миколи Лукаша” охоплює як окремі видання перекладів М. Лукаша (включаючи й переклади лібрето до опер, які видала Національна опера України), так і їхні журнально-газетні публікації. Враховуючи досягнення сучасної науки та появу електронних бібліотек, вважаємо за доречне подати у цьому ж розділі інформацію про переклади М. Лукаша, доступні в Інтернет-джерелах. Окрім книжкові видання перекладів М. Лукаша, враховуючи й ті, що вийшли у співавторстві, подано за хронологією; публікації перекладів –

---

* Це перше найповніше книжкове видання такого типу, на відміну від матеріалів до бібліографії перекладача, що друкувалися в періодиці та наукових збірниках [див. Перелік публікацій про М. Лукаша, здійснених після його смерті: [1988 – 1997] / Уклад. В. Савчин // Жива вода. – 1997. – № 3. – С. 6. Бібліограф.: 41 назва; Микола Лукаш: Бібліогр. покажч. / Уклад. В. Савчин // Іноземна філологія. – 1999. – Вип. 111. – С. 239-256; Микола Лукаш: Бібліогр. покажч.: [Доповн. до покажч., опубл. у 111-му вип. Іноземної філології] / Уклад. В. Савчин // Іноземна філологія. – 2001. – Вип. 112. – С. 306-320.

за алфавітом мов оригіналів, у межах мов – за персоналіями в алфавітному порядку, з дотриманням хронології публікації перекладів. Хронологічний принцип є визначальним у подачі матеріалів, що відображають оригінальну творчість М. Лукаша (другий розділ) та його редакторську діяльність (третій розділ). У четвертому розділі зафіксовано пісні та кліпи на слова перекладів М. Лукаша, які виконують сучасні співаки чи актори.

Друга частина покажчика складається з таких трьох розділів:

1. Окремі видання, присвячені творчості М. Лукаша.
2. Публікації про М. Лукаша.
3. Інформація про М. Лукаша в Інтернет-джерелах.

Усі друковані матеріали про М. Лукаша (розділи 1 та 2) подано у хронологічному порядку. окрім зібрано інформацію про М. Лукаша, наявну в Інтернет-джерелах (розділ 3).

Матеріали покажчика переважно переглянуто *de visu* і анотовано. Ті публікації, що не вдалося звірити, позначені астериском (*) на початку бібліографічного опису певної позиції. Цей же символ вжито для вказівки на неточності та помилки, які вдалося виявити при укладенні бібліографії. У цьому випадку астериск стоїть після слова (слів), що передають неточну чи неправильну інформацію, потребують додаткових тлумачень. Бібліографічний опис та скорочення слів здійснено за Державними стандартами України.

Для виявлення джерел, що містять інформацію про М. Лукаша та його власні твори або ж переклади, здійснено суцільний перегляд джерел державної реєстраційної бібліографії, наукових збірників, монографій, багатотомних видань творів українських письменників, шкільних хрестоматій зарубіжної літератури, літературно-мистецької та навчальної журнальної і газетної періодики, енциклопедичних видань, авторських бібліографічних покажчиків, електронних джерел системи Інтернет. Часові рамки пошуку охоплюють матеріали за останні 50 років (1953-2003). З огляду на недоступність деяких видань, покажчик не претендує на вичерпність поданої у ньому ін-

формації і є тільки першим серйозним кроком на шляху до систематизації і впорядкування всієї розорошеної по різних виданнях літературно-мистецької спадщини М. Лукаша.

Науково-допоміжний апарат складається з: 1) покажчика імен; 2) покажчика серійних та періодичних видань, у яких публікувалися переклади, оригінальні твори М. Лукаша та література про нього.

Для глибшого ознайомлення з творчим доробком Майстра, його життєвим шляхом подано основні дати життєвого і творчого шляху Миколи Лукаша.

Сподіваюся, цей покажчик буде корисним науковцям, викладачам, перекладачам, учителям української та зарубіжної літератури у середніх навчальних закладах, бібліотекарям, студентам та всім, хто цікавиться історією української культури, літератури, перекладу.

Щиро дякую всім, хто інформацією, бібліографічним пошуком, добрим словом та розумінням сприяв підготовці цього видання. Особлива подяка – професорові, доктору філологічних наук Роксолані Петрівні Зорівчак – завідувачу кафедри перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура Львівського національного університету імені Івана Франка, яка була у всьому добром порадником, консультантом, натхненником.

Валентина САВЧИН

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЄВОГО І ТВОРЧОГО ШЛЯХУ МИКОЛИ ЛУКАША*

19 грудня 1919	Народився М. Лукаш в м. Кролевець, тепер Сумської обл. у сім'ї Олексія Яковича та Василини (Васси) Іванівни Лукашів.	вересень 1948 – вересень 1949	Перекладач при УкрНДІ лісового господарства. (Харків).
1928 – 1937	Навчання в школі.	вересень 1949 вересень 1951	Викладач англійської і німецької мов у Харківському сільськогосподарському інституті.
1936 – 1937	Участь у літературному об'єднанні “ЛІАСМО” (Літературна Асоціація Молодих). (Кролевець).	січень 1950	Лист М. Рильського до М. Лукаша з приводу перекладу “Фауста”.
1937	М. Лукаш вступає на історичний факультет Київського державного університету. У вільний від навчання час працює перекладачем в “Архіві стародавніх актів”.	листопад 1950 – вересень 1953	Викладач французької і німецької мов у Харківському державному університеті.
1939 – 1940	М. Лукаш викладав німецьку мову, українську мову та літературу в середній школі с. Копачів Обухівського р-ну, Київської обл.	1953	Дебют М. Лукаша – перекладача (переклад українською мовою роману “Перший удар” А. Стіля). Див.: № 1.
1941	Завершено роботу над перекладом першої частини “Фауста”.	1953 – 1955	Публікація перекладів з М. Горького, Єлена Пелина, В. Гюго, А. Міцкевича, М. Сервантеса, П. Матеєва; появі критичних рецензій М. Лукаша. Див.: №№ 74, 76, 143, 236, 254, 380, 464-466.
1941 – 1943	Робота на спорудженні оборонної лінії довкола Києва. Поранений осколком авіабомби. Перебування у Кролевці на окупованій території.	1955	Вихід у світ “Фауста” Й.-В. Ґете та “Мадам Боварі” Г. Флобера в українському перекладі М. Лукаша. Див: №№ 2, 3.
листопад 1943 – листопад 1945	Мобілізація до армії і служба у батальйоні аеродромного обслуговування. (Харків).	1956	М. Лукаша запрошено зробити співдоповідь на республіканській нараді перекладачів про стан перекладу із західноєвропейських літератур в Україні. Див. №№: 503, 504, 509, 510.
1945 – 1947	Навчання у Харківському педагогічному інституті іноземних мов на факультеті французької філології.		Дебют М. Лукаша як перекладача дитячої літератури (Дж. Родарі, В. Філіпович). Див.: №№ 4, 5.
червень 1947 – вересень 1948	Викладач Харківського педагогічного інституту іноземних мов.	2 червня 1956	М. Лукаша прийняли до Спілки письменників УРСР.
		1958	М. Лукаш переїздить з Харкова до Києва.

* Основні джерела інформації для укладення хронологічної таблиці: Див. №№: 827, 953, 1353, 1472, 1478, 1564.

1959	Виходить “Вибране” Р. Бернса у перекладах М. Лукаша та В. Мисика. Див.: № 7.	1988	М. Лукаша удостоєно премії ім. Максима Рильського. Див.: № 725.
1958 – 1960	М. Лукаш завідує відділом поезії журналу “Всесвіт”.	29 серпня 1988	Помер М. Лукаш. Див.: №№ 727, 728.
1962	Поява друком українських перекладів п'ес Аlope де Веги “Овеча криниця” та “Собака на сіні”, що їх виконав М. Лукаш. Див.: № 12.	1989	Редакція “Всесвіту” заснувала літературну премію імені Миколи Лукаша “Ars translationis” (“Мистецтво перекладу”) за кращий художній переклад або статтю про мистецтво перекладу, опубліковану в журналі. Див.: № 772.
1964	Виходить “Декамерон” Дж. Боккаччо у перекладі М. Лукаша. Див.: № 13.	1990	Вийшла найповніша збірка перекладів М. Лукаша “Від Боккаччо до Аполлінера”. Див.: № 26.
1967	Видання драми І. Мадача “Трагедія людини” та збірки “Лірика” Ф. Шиллера у Лукашевих перекладах. Див.: №№ 16, 17.	1995	У перекладі М. Лукаша та А. Перепаді вийшов “Дон Кіхот” Сервантеса. Див.: № 28.
1968	Вийшла збірка “Лірика” П. Верлена в українських перекладах М. Лукаша, М. Рильського, Г. Кочура. Див.: № 18. М. Лукаш – кандидат на здобуття Державної премії імені Тараса Шевченка. Див.: № 597, 598, 606, 607.	2000 – 2003	Перевидано “Декамерон” Дж. Боккаччо, “Фауст” Гете, “Мадам Боварі” Г. Флобера у перекладах М. Лукаша. Див.: №№ 29-32.
1969	У перекладах М. Лукаша вийшла “Лірика” Гарсії Лорки, перевидання “Декамерона” Дж. Боккаччо, “Фауста” Гете. Див.: №№ 19-21.		
23 березня 1973	М. Лукаш звертається із листом на захист І. Дзюби, засудженого за працю “Інтернаціоналізм чи русифікація?” Див.: №№ 832, 1408, 1521.		
12 червня 1973	М. Лукаша виключають зі Спілки письменників УРСР. Див.: № 827.		
1984	Виходить збірка “Поезії” Г. Аполлінера у перекладах М. Лукаша. Див.: № 23.		
травень 1987	М. Лукаша поновлено у Спілці письменників УРСР. Див.: № 704.		

ЧАСТИНА I **ТВОРЧА СПАДЩИНА МИКОЛИ ЛУКАША**

ПЕРЕКЛАДИ МИКОЛИ ЛУКАША

Окремі видання перекладів М. Лукаша

1953

1. Стіль А. Перший удар: [Роман]: Пер. з фр. – К.: Держлітвидав УРСР, 1953. – 412 с.

1955

2. Гете Й.-Б.* Фауст: [Трагедія]: Пер. з нім.; Вступ. ст. дійсн. чл. АН УРСР О.І. Білецького “Фауст”, трагедія Гете”, С. III-XL. – К.: Держлітвидав УРСР, 1955. – XL, 500 с.
3. Флобер Г. Мадам Боварі. Побут провінції: [Роман]: Пер. з фр. – К.: Держлітвидав УРСР, 1955. – 323 с.

1956

4. *Родарі Дж. Малим і старим про Італію і Рим: [Вірші]: Пер. з італ. – К.: Молодь, 1956. – 95 с.
5. Филипович В. Зайчик-Рябчик: Казка про те, як заєць шукав хоробрість: Пер. з серб.-хорв. – К.: Молодь, 1956. – 23 с.

1958

6. Стіль А. Діти французьких докерів: [Розділи з трилогії “Перший удар”]: Пер. з фр. – К.: Дитвидав УРСР, 1958. – 91 с.

1959

7. Бернс Р. Виbrane / Пер. з англ. М. Лукаша і В. Мисика; Передм. В. Мисика “Роберт Бернс”, С. 7-14. – К.: Держлітвидав УРСР, 1959. – 255 с.

---

* Власні назви та заголовки творів тут і далі подаємо відповідно до написання у джерелі.

Переклади М. Лукаша: Моя люба Неллі – С. 17-18; Пеггі Монтгомері – С. 19; Нещаслива доля – С. 20; Джон Ячмінь – С. 21-23; Утіха душі – С. 24-25; На колосистій ниві – С. 26-27; Вітрець комиш колише – С. 28-29; Лови – С. 30-31; Вино і друг – С. 32; Веселий удівець – С. 33-34; Я ще мала – С. 35-36; Ревуть вітри суворі – С. 37; Прощання Макферсона – С. 38-39; Що ж ти думаєш-гадаєш... – С. 40; Вітер гонить в далі млисті – С. 41; Ой довга ніч, смутная ніч – С. 42; Білий мельник, білий – С. 43; Мілий, будь смілий – С. 44; Чи підеш за мене – С. 45; Джон Андерсон – С. 46; Моє серце в верховині – С. 47; Тихий Дун – С. 48; Мій любий ткач – С. 49; Хлопець-верховинець – С. 50-51; Тихенько, Афтоне – С. 52-53; Забудь, Шотландіє моя! – С. 54-55; Рвала Дженні золотунці – С. 56-57; Поціуймося востаннє – С. 58-59; Вугляр – С. 60-61; Вона така маленька... – С. 62; Чорт ухопив акцизного – С. 63-64; Дударик – С. 65-66; Ой Меггі дурненька – С. 67; Іди крадькома – С. 68; Гей, шотландці! – С. 69-70; Моя любов – рожевий квіт – С. 71; Яшні пироги – С. 72; Плач удови-верховинки – С. 73-74; Уже і вечір звечорів – С. 75; Задля моого єдиного – С. 76; Чесна бідність – С. 77-78; Була собі дівчина – С. 79; Бондарчук – С. 80-81; Пригода – С. 82-84; Моя Хлора хвора – С. 85; Жорстокі й безсердечні – С. 86; Приїхав жених – С. 87-88; Новина – С. 89; Ой коли б я не женився – С. 90; Давай одиначку-багачку! – С. 91-92; Обійняв, сказав: “Прощай!” – С. 93; Дай, мила, білу ручку – С. 93; Ой дівчино-бережанко – С. 95-96; Нехай і холод, і вітри – С. 97; Джессі – С. 98-99.

8. Чопич Б. Рибалка і Кіт: [Казка]: Пер. з серб.-хорв. – К.: Дитвидав УРСР, 1959. – 23 с.

1960

9. Родарі Дж. Якого кольору ремесла: [Вірші]: Пер. з італ. – К.: Дитвидав УРСР, 1960. – 15 с.

Із змісту: Якого кольору ремесла – С. 3-7; Чим пахнуть ремесла – С. 9-14.

1961

10. Єлін Пелін. Ян Бібіян: Повість-казка: Пер. з болг. – К.: Дитвидав УРСР, 1961. – 195 с.
11. Флобер Г. Мадам Боварі. Побут провінції: [Роман]: Пер. з фр.; Післямова Г. Kochura "Перший роман Флобера", С. 322-329. – К.: Держлітвидав УРСР, 1961. – 339 с.

1962

12. Лопе де Вега. Овеча криниця. Собака на сіні: [П'єси]: Пер. з ісп.; Передм. Н.О. Модестової "Лопе де Вега і дві його славетні п'єси", С. 5-18. – К.: Держлітвидав УРСР, 1962. – 359 с.

1964

13. Боккаччо Дж. Декамерон: Пер. з італ.; Вступ. ст. Г. Kochura "Джованні Боккаччо", С. 5-27. – К.: Дніпро, 1964. – 663 с.

1965

14. Бернс Р. Поезії / Пер. з англ. М. Лукаша та В. Мисика; Передм. В. Мисика "Роберт Бернс", С. 5-12. – К.: Дніпро, 1965. – 206 с.

Переклади М. Лукаша: Моя люба Неллі – С. 15-16; Пеггі Монтгомері – С. 17; Нещаслива доля – С. 18; За молоді літа – С. 19-20; Джон Ячмінь – С. 21-23; Хміль, братці, не вода – С. 24; Нужда гірка й любов палка – С. 25-26; Утіха душі – С. 27-28; На колосистій ниві – С. 29-30; А хто там ходить під вікном – С. 31; Вітрець комиш колише – С. 32-33; Лови – С. 34-35; Дункан Грей – С. 36-37; Веселий удівець – С. 38; Я ще мала – С. 39-40; Ревуть вітри суворі – С. 41; Лихая година із дідом старим – С. 42-43; Прощання Макферсона – С. 44-45; Що ж ти думаєш-гадаєш... – С. 46; Вітер гонить в далі млисти – С. 47; Ой довга ніч, смутная ніч – С. 48; Білий мельник, білий – С. 49; Милий, будь смілий – С. 50; Чи підеш за мене – С. 51; Джон Андерсон – С. 52; Мое серце в верховині – С. 53; Тихий Дун – С. 54; Мій любий ткач – С. 55; Хлопець-верховинець – С. 56; Ти-

хенько, Афтоне – С. 57-58; Забудь, Шотландіє моя! – С. 59-60; Рвала Дженні золотунці – С. 61; Поціуймося востаннє – С. 62-63; Вугляр – С. 64-65; Вона така маленька... – С. 66; Чорт ухопив акцизного – С. 67; Дударик – С. 68; Ой Меггі дурненька – С. 69; Іди крадькома – С. 70; Гей, шотландці! – С. 71-72; Моя любов – рожевий квіт – С. 73; Ячні пироги – С. 74; Плач удови-верховинки – С. 75-76; Уже і вечір звечорів – С. 77; Задля моого єдиного – С. 78; Чесна бідність – С. 79-80; Бондарчук – С. 81; Пригода – С. 82-84; Моя Хлора хвора – С. 85; Жорстокі й безсердечні – С. 86; Приїхав жених – С. 87-88; Новина – С. 89; Ой коли б я не женився – С. 90; Давай одиначку-багачку! – С. 91; Обійняв, сказав: "Прощай!" – С. 92; Дай, мила, білу ручку – С. 93; Ой дівчино-бережанко – С. 94; Нехай і холод, і вітри – С. 95; Остання пісня – С. 96.

1966

15. Родарі Дж. У небі і на землі: [Вірші] / Пер. з італ. М. Лукаш та Г. Kochur. – К.: Веселка, 1966. – 80 с.

Переклади М. Лукаша: Космічна станція – С. 8-11; Lovіться, рибки – С. 23; Тиха-тихісінька – С. 24; Трамваї – С. 25; Чічко – С. 26; Хворий хлопчик – С. 27; Літня жара – С. 28-29; Неаполітанський хлопчик – С. 30; Негреня – С. 31; Дашок – С. 32; Снігова баба – С. 33; Сплоха – С. 34; Музика на площі – С. 35; Лист до феї – С. 36; Бідняцька ялинка – С. 37; Міський двір – С. 38-39; Слово "плакати" – С. 40-42; Листівки з видами міст – С. 43-44; Неаполь без сонця – С. 45; Венеція вночі – С. 46; Недільна прогулянка – С. 47; Площа Мастаї – С. 48; Де ділляся феї – С. 49-54; Пароплав – С. 55; Шість тисяч поїздів – С. 56-57; Станція – С. 58-59; Третій, другий, перший клас – С. 60-61; Спальний вагон – С. 62-63; Будка № 27 – С. 64; Тунель – С. 65; Товарний поїзд – С. 65; Червоне світло – С. 66-67; Зала чекання – С. 68-69; Поїзд майбутнього – С. 70-71; Поїзд емігрантів – С. 72; Дитяча залізниця – С. 73-74; Поїзди страйкують – С. 75; Далека мандрівка – С. 76-78; Міжнародний поїзд – С. 79.

1967

16. *Мадач І.* Трагедія людини: [Драм. поема]: Пер. з угор.; Післямова П. Югаса “Імре Мадач”, С. 235-246. – К.: Дніпро, 1967. – 252 с.
17. *Шіллер Ф.* Лірика: Пер. з нім.; Передм. Г. Кочура “Лірика Фрідріха Шіллера”, С. 5-18. – К.: Дніпро, 1967. – 195 с. – (Перлини світової лірики).

Із змісту: Поезії: Прощання Гектора; Амалія; Похоронна фантазія; Фантазія до Лаури; Лаура за клавесином; Захоплення Лаурою; Таємниця спомину; Меланхолія; Дитогубка; Велич світу; Елегія на смерть юнака; Бій; Руссо; Дружба; Група з Тартару; Елізій; Утікач; Квіти; Маєви; До Мінни; Тріумф любові; Фортuna й Мудрість; Гідність мужчини; Сільська серенада; Помста муз; Моралістові; Ебергард Грімач, граф Вюртемберзький; До радості; Непереможна армада; Боротьба; Покора; Боги Еллади; Юній подрузі в альбом; До Емми; Вечір; Поривання; Пілігрим; Дівочий жаль; Юнак біля ручая; Полонинський стрілець; Дифірамб; Пуншева пісня; Полікратів перстень; Івікові журавлі; Зарука; Рицар Тогенбург; Подія землі; Дума про дзвона; Надія. Епіграми: 1. Дитина в колисці; 2. Одіссеї; 3. Незмінне; 4. Зевс до Геркулеса; 5. Почесті; 6. Німеччина та її володарі; 7. Хлопчик, що грається; 8. Йоанніти; 9. Сіяч; 10. Два шляхи чесноти; 11. Купець; 12. Навертай-лам; 13. Колумб; 14. Філософ-егоїст; 15. Антична статуя до мандрівника з півночі; 16. Німецька вірність; 17. Найвище; 18. Іліада; 19. Безсмертя; 20. Теофанія; 21. Юному другові, що присвятив себе філософії; 22. Архімед і учень; 23. Людське знання; 24. Другові в альбом. Конфуцієві притчі: 1. “Час іде на три лади...”; 2. “Простір міриться трояко...”. Початок нового століття.

1968

18. *Верлен П.* Лірика / Пер. з фр. М. Рильський, М. Лукаш, Г. Кочур; Вступ. ст. Г. Кочура “Поезія Поля Верлена”, С. 5-24. – К.: Дніпро, 1968. – 174 с. – (Перлини світової лірики).

Переклади М. Лукаша: *Із збірки “Сатурнічні поезії”:* Резигнація – С. 27; Nevermore – С. 28; По трьох літах – С. 30; Туга – С. 31; Знемога – С. 32; Марення – С. 33; Тобі – С. 35; Тривога – С. 36; Паризьке крокі – С. 37; Кошмар – С. 38; Морський образок – С. 40; Нічний ефект – С. 41; Поторочі – С. 43; В вечірньому тливі – С. 45; Містичні вечорові зблиски – С. 47; Сентиментальна прогулянка – С. 48; Класична Вальпуржина ніч – С. 49-50; Осіння пісня – С. 51; Вечірня зоря – С. 54; Соловей – С. 55; Похмура серенада – С. 61. *Із збірки “Вишукані свята”:* Місячне сяйво – С. 63; До Клімени – С. 64; Недбалі – С. 65; Коломбіна – С. 66-67; Півголосом – С. 68; Сентиментальна розмова – С. 69. *Із збірки “Добра пісня”:* “Поки перший промінь зронить...” – С. 73; “В місячнім свіtlі...” – С. 75; “Скінчились випроби страшні...” – С. 77; “Вже пройшла зима...” – С. 78. *Із збірки “Романси без слів”:* “Це захоплене зомління...” – С. 79; “Крізь музичних вогнів колихання...” – С. 81; “Із серця рветься плач...” – С. 83; “Душа, душа моя страждала...” – С. 85; “О сумна пустелі!..” – С. 86-87; “Одкід дерев у озернім затоні...” – С. 90; Валькур – С. 91; Шарлеруа – С. 92-93; Брюссель (Прості фрески, I-II) – С. 94-95; Малін – С. 96; Сплін – С. 97; Streets – С. 98. *Із збірки “Мудрість”:* “Рицар Злигодень, вершник під чорним забралом...” – С. 99-100; “Краса жінок, їх мілості, їх руки нездужалі...” – С. 101; “Фантоми гарних днів весь день полуєніли...” – С. 102; “Послухайте цю ніжну пісню...” – С. 103-104; “Ті руки, що були моїми...” – С. 105; “Ось голос Гордості – гrimить, немов труба...” – С. 106; “Душа моя убога...” – С. 108; Співає Гаспар Гаузер (“Безхитрий, тихий сирота...”) – С. 111; “Гнітять чорні сни...” – С. 112; “Над дахом дому – неба дах...” – С. 115; “Я не знаю сам...” – С. 116-117; “Із далини тужливий ріг луна...” – С. 118; “Живопліт за живоплотом...” –

С. 119; “Крутись, вертись, моя карусель...” – С. 120. *Із збірки* “Колишнє їй недавнє”: Аллегорія – С. 124; Винобрання – С. 125; Вовки – С. 126-131. *Із збірки* “Любов”: Удовець мовить – С. 137-138; І ще мовить – С. 139-140; “Багато я страждав, повір...” – С. 142-143; “Як він гарно бігав на коньках!” – С. 144. *Із збірки* “Паралельно”: Мана – С. 145-146; Іще одна – С. 147-148; Підспів під Поля Верлена – С. 149. *Із збірки* “Пісні для неї”: “Якщо ти звелиш, чарівна профанко...” – С. 152-153; “Не везе мені з жінками ...” – С. 154. *Із збірки* “Епіграми”: “Вже нічого більше – хочу тільки флейти...” – С. 155. *Із збірки* “Інвективи”: Література – С. 156. *Різні поезії*: Aegri somnia – С. 158.

1969

19. Боккаччо Дж. Декамерон: Пер. з італ.; Передм. Г. Kochura “Джованні Боккаччо”, С. 5-26. – К.: Дніпро, 1969. – 723 с.
20. Гарсія Лорка Ф. Лірика: Пер. з ісп.; Вступ. ст. І. Драча “Поезія Федеріко Гарсія Лорки”, С. 5-19. – К.: Дніпро, 1969. – 319 с. – (Перлинни світової лірики).

Із змісту: Книга поезій: Балада липневого дня; Сон; Балада на майданчику; На розстані; Балада про морську воду; Бажання. **Перші пісні:** Затони; Затончик; Варіація; Зaton; Місяць на підповні; Чотири жовті баладки: I, II, III, IV; Палімпсести; Адам; Годинникове сяйво; Невольниця. **Пісні:** Теорії: Пісня про сімох красунь (Теорія веселки); Схематичний ноктюрн; Пісня школяра; Пісня хоче стати світлом; Карусель; Терези; Пісня-руханка; Приспівка; Фріз; Мисливець; Міфологія; Серпень; Арлекін; Зрубали троє дерев. **Ноктюрни вікна:** I, II, III, IV; **Дитячі пісні:** Китайська пісня в Європі; Севільська пісенька; Черепашка; Дві ящірки гірко плачуть; Співаночка; Краєвид; Дурнувата пісенька; **Андалузькі мелодії:** Пісня вершника; Вийшла гулять Анеліна; Ти ожино да сизовіта; Ішла дівчина до моря; Вечір; Пісня вершника; Це правда; Виросла оливина; Кавалер; **Три портрети з тінями:** I. Верлен; Вакх; II. Хуан Рамон Хіменес; Венера; III. Дебюсси; Нарцис; **Забавки:** Трин-

дички (В супроводі дзвонів); Ірені Гарсії (Служниці); Дівчині на вушко; Люди йшли в долину; Пісня про папугу; Пісенне дерево; Помаранчча і лимон; Вулиця німих; *Місячні пісні:* Сходить місяць; Два місяці вечорові; Понеділок, середа й п'ятниця; Смерть на світанні; Перша річниця; Друга річниця; Квіт; *Eros із патерицею:* Переляк у ѯдалльні; Люсія Мартінес; Стара панна на службі божій; Інтер’єр; Оголена натура; Серенада; В Малазі; *Позасвіття:* Сценка; Ніч і неміч; Німий хлопчик; Божевільний хлопчик; Заручини; Прощання; Самогубство (Сталось, певне, через те, що ти не знав геометрії); Любов (Амур – крилатий і стрілатий); Пісенька про перше бажання; В інституті і в університеті; Мадrigалик; Відгомін; Іділія; Нарцис; Гранада, 1850; Прелюдія; На зеленім небі; Сонет; *Дослівки:* Попінакшому; Пісня про листопад і квітень; Куди, річко, правиш путь?; Оманливе свічадо; Даремна пісня; Сад у березні; Два моряки на березі; Статуя потерпає; Пісня всохлого помаранчевого дерева; Пісня про днину, що минає. **Шість поезій по-галісійськи:** Мадrigаль містови Сант-Яго; Співанка про Богородичку-Мореходочку; Думка про малого крамарчука; Ноктурно про хлопця-топельця; Колисанка для Росалії Кастро, небожечки; Танчик місяця над Сант-Яго. **Циганський баладник:** Про царівну Місяцівну; Милоданка й вітер; Бійка; Сновійна балада; Циганка в черницях; Чужа невірница; Балада про чорну туту; Святий Мисаїл (Гранада); Святий Рафаїл (Кордова): I, II; Святий Гавріїл (Севілья): I, II; Як узято Антоньо Камбор’я по дорозі до Севільї; Як помер Антоньо Камборйо; Сконав з любові; Балада про виволанця; Балада про іспанську жандармерію; *Три історичні балади:* Муки святої Олалії: I. Мерідська панорама; II. Муки; III. Пекло й слава; Як дон Педро долі шукав (Балада з затонами): Зaton перший; I далі; Зaton другий; I далі; Зaton останній; Тамара й Амnon; *Поема глибокого співу:* Приспівка до трьох річок; *Поема циганської сигірії:* Краєвид; Гітара; Крик; Тиша; Виступець сигірії; А потім; I вкінці; *Поема самоти:* Суха

земля; Село; Ніж; Перехрестя; Ай!; Пригода; Самотина; Печера; Зустріч; Ранішня зоря; *Поема пісень-стріл*: Лучники; Ніч; Севілья; Процесія; Великодній хід; Пісня-стріла; Балкон; Світанок; *Малюнки Петенери*: Дзвони; Дорога; Шість струн; Танок; Смерть Петенери; Фальцетом; “Вічна пам’ять”; Подзвіння; *Дві дівчини*: Лола; Ампаро; *Андалузькі віньєтки*: Портрет Сільверія Франконетті; Хуан Брева; Кафешантан; Передсмертний лемент; Замова; Memento; *Тroe міст*: Малагеня; На околиці Кордови; Танець; *Шість химер*: Загадка на гітару; Свічка; Брязкало; Кактус; Агава; Хрест; Пісня побитого цигана; Пісня Амарової матері. **Тамаритянський диван**: Газели: I. Газела про негадану любов; II. Газела про невідчепну ману; III. Газела про одчайдушну любов; IV. Газела про потайну любов; V. Газела про мертву дитину; VI. Газела про гіркий корінь; VII. Газела про спомин любові; VIII. Газела про темну смерть; IX. Газела про чудовну любов; X. Газела про втечу; XI. Газела про любов у сто років; XII. Газела про вранішній ринок; *Касиди*: I. Касида про раненого водою; II. Касида про плач; III. Касида про віти; IV. Касида про розпатлану жінку; V. Касида про сон під зорями; VI. Касида про неможливу руку; VII. Касида про троянду; VIII. Касида про злототілу дівчину; IX. Касида про двох сизокрилих горлиць. **З поетичного пожнів’я**: На вгороді; Нічна пісня андалузьких моряків; Пісня про маленьку смерть; Кожна пісня...; *Сад чорнявих дівчат* (Фрагменти): Портик; Зустріч; Поет благає свою любов, аби їйому написала; Сонет.

21. Гете Й.-В. Фауст: Трагедія: Пер. з нім. // Гете Й.-В. Твори: Пер. з нім.; Вступ. ст. Г. Кочур “Сонячний геній”, С. 3-41. – К., 1969. – С. 63-475.

1981

22. Гете Й.-В. Фауст: Трагедія: Пер. з нім. – К.: Дніпро, 1981. – 540 с.

1984

23. Аполлінер Г. Поезії: Пер. з фр.; Передм. Д. Наливайка “Шляхами оновлення поезії”, С. 5-48. – К.: Дніпро, 1984. – 225 с. – (Перлинни світової лірики).

Із змісту: З книжки “Алкоголі”: Зона; Міст Мірабо; Пісня нелюбого: “В передніч лондонську туманну...”; Альба співана колись на вербну; “Померли ті боги...”; Відповідь запорожців турецькому султанові; “Молочна Путь...”; Сім шлаг; “Молочна Путь...”. Крокосовий цвіт; Палац-піднебіння; Смерк; Анні; Клотильда; Кортеж; Марізібілла; Мандрівник; Марія; Білий сніг; На одруження Андре Сальмона; Прощання; Саломея; Двері; Штукарі; Люль де Фальтенен; Циганка; Пустельник; Емігрант із Лендор-Роуда. *Багаття*: “В найчеснородніший з вогнів...”; “Палаю на кострищі...”; “Злинаючи з висот...”. *Рейнські вірші*: Ніч на Рейні; Сина-гога; Дзвони; Лорелея. Знак; Вечір; Сира. *Заручини*: “Весною в мандри йдуть...”; “Діждав од друзів я освідчення в погорді...”; “Мені й себе вже не жаль...”; “Я мав одвагу...”; “Даруйте мені мое невігластво...”; “Додержуюсь недільного спочинку...”; “Дійшло до того...”; “На розі вулиці...”; “Полум’ярем горю між вас храмовики...”. Місячне сяйво; 1909. *В тюрмі Санте*: I. “До камери іще в прийомі...”; II. “Вже не я...”; III. “Туди й назад ходжу по клітці...”; IV. “Ці голі стіни ох яка нудьга...”; V. “О як повільно йдуть години...”; VI. “Чуть гомін міста звіддаля...”. Хвора осінь; Готелі; Луна; Вандем’ер. З книжки “VITAM IMPENDERE AMORI”: “Любов померла на руках...”; “Блідавий суморок затяг...”; “Мене ти так і не вгадала...”; “В саду громадка їх мала...”; “Ти йшла в прозору чисту воду...”; “От і минула юність мила...”. **З книжки “Каліграми”:** ХВІЛІ: Узи; Вікна; Узвишня; Дерево; ЗНАМЕНА: Маленьке авто; Зарізана голубка й водограй; Тінь; Та люта Лю; ГАРМАТНІ ЛАДІВНИЦІ: Приціл; Одміна; Зітхання гармаша з Дакару; Весь час; Свято; АРТИЛЕРІЙСЬКІ ЗАГРАВИ: Краса у вигнанні; Прядка волосся; Відмова голубки; Таборові огні; Гра-

надські жалібниці; Рій мух; Прощання вершника; ОБЛІТІ МІСЯЦЕМ СНАРЯДИ: Чудо війни; Муштра; Є; Воднораз; ЗОРЯНА ГОЛОВА: Рушай; Виноградар із Шампані; Майбутнє; Кобилиці загорож; Чотар; Перемога; Руда вродливиця.

З книжки “Звірослов” або почет Орфея: Орфей (“Дивись дивуйся...”); Черепаха; Кінь; Коза; Змія; Кіт; Лев; Заєць; Кролик; Верблюд; Миша; Слон; Орфей (“Дивіться на ті всякі кузки...”); Гусінь; Муха; Блоха; Сарана; Орфей (“Принада то душа”); Дельфін; Восьминіг; Медуза; Рак; Сазан; Орфей (“І Алкіон...”); Сирени; Голуб; Павич; Сова; Ібіс; Бик. **З посмертних збірок:** Місто ѹ серце; Елегія мандрівника зі зраненими ногами; Пісенька (“Оці чорниці...”); Пекло; Елітала ма; Гайд-Парк; 1904; Вірш; Перед сеансом; Ходімо швидше; Оркеніза; Ставльо: Кохання; “Дивились ми на лебедів...”; “Вона пішла і рада...”; “Не знаю вже чи ще люблю я...”; “Печальних радошів зазнати мені далося...”. Трубить ріг; Vae soli; Пролетареві; З рейнського зошита: Тисяча жалів; Сутінки; Діва з квасоляним цвітом у Кельнському соборі; До Івонні (“Ти дивний сад спокус...”); Лист-вірш; Самогубець; Пісенька (“Я повна рожа...”); Похорон; “Ходіть ходіть дівчата...”; “Снять білі статуй...”; “Без трепету зайшов я в непроглядний ліс...”; “Судилося мені у тебе коло ніг...”; Нюхар; “Спізвав її...”; Місто Каркассон; Втеча; Сектор 59; Небові; “Із мого неба мрії і мрійки...”; “Мені снилось я був на своїм похороні...”; На розі; Якби моя сила та воля; Любов погорда і надія.

1985

24. Боккаччо Дж. Декамерон: Пер. з італ.; Передм. Р. Хлодовського “Про життя Джованні Боккаччо, про його творчість та про те, як зроблений “Декамерон”, С. 5-26; Післямова Д. Наливайка “Декамерон” Боккаччо на Україні”, С. 626-627. – К.: Дніпро, 1985. – 661 с. – (Вершини світового письменства; Т. 55).

1987

25. Флобер Г. Пані Боварі: [Роман]: Пер. з фр. // Г. Флобер. Твори = Ceuvres: В 2 т. – Т. 1. – К., 1987. – С. 21-319.

1990

26. **Від Боккаччо до Аполлінера:** Переклади М. Лукаша / Ред.-упоряд., авт. передм. “Високий шлях Миколи Лукаша” (С. 5-10) М.Н. Москаленко. – К.: Дніпро, 1990. – 510 с. – (Майстри поетичного перекладу).

Із змісту: З німецької: З “Пісні про Нібелунгів”: Пригода перва; Пригода друга. **Йоганн Вольфганг Гете.** Фрагменти з “Фауста”: Присвята; Перший монолог Faуста; Другий монолог Faуста; Великодні хори; Третій монолог Faуста; Хор духів; Пісня про блоху; Лічилка відьми; Пісня про фульського царя; Пісня Гретхен за прядкою; Молитва Гретхен; Пісня Faуста, Мефістофеля і Блудного вогника; Хор ельфів; Хор німф; Монолог Еріхто; Монолог Гелени; Хори фіналу. **Йоганн Фрідріх Шіллер.** Прощання Гектора; Фантазія до Лаури; Меланхолія; Велич світу; Тріумф любові; До радості; Боги Еллади; Полікратів перстень; Івікові журавлі; Рицар Тогенбург; Поділ землі; Дума про дзвони. **Генріх Гайне.** “На крилах пісні полину...”; Жінка; Китайський богдихан; Невіра; Осли-виборці. **Райннер Марія Рільке.** Із “Сонетів до Орфея”: “Устало древо. О гінке зростання!”; “Свічада: ще жоден знавець у світі...”. **Георг Тракль.** Смутна пісня. **З італійської: Джованні Боккаччо.** Канцони з “Декамерона”: I. “Я так пишаюсь зі своєї вроди...”; II. “Щаслива я над всяке порівняння...”; III. “Моя жорстока доле!”; IV. “Я плачу і ридаю...”; V. “Амуре, через сяйво...”; VI. “Любов, коли я вирвуся з неволі...”; VII. “О Боже, я нещасна!”; VIII. “Таке велике благо...”; IX. “Я молода, і в дні ясного маю...”; X. “Якби любов без ревнощів бувала...”. **Джузеппе Унгаретті.** Пісня бедуїна. **З іспанської: Мігель де Сервантес Сааведра.** Поезії з роману “Дон Кіхот”: Амадіс Гальський Дон Кіхотові Ламанчському; Дон Бельяніс Грецький Дон Кіхотові

Ламанчському; Сеньйора Оріана Дульсінеї Тобоській; Гандалін, джура Амадіса Гальського, Санчо Пансі, джурі Дон Кіхота; Несамовитий Роланд Дон Кіхотові Ламанчському; Солісдан Дон Кіхотові Ламанчському; Діалог між Баб'єкою і Росинантом; “Як злине ніч на землю чорнокрила...”; “Я скоро вмру. Жорсткий вирок свій...”; Глоса; “Ти, що в ліжкові розлігся...”; “Сила пристрасті зриває...”; “Слухай, рицарю невірний...”; Епітафія. **Фелікс Лопе де Вега Карапіо.** Діалог Фрондосо та Лауренсії з драми “Овеча криниця”; Сонети з комедії “Собака на сіні”: “Я помічала тисячу разів...”; “Чужим коханням серце запалилось...”; “Як хтось когось, здається, полюбив...”; “Невже це так? Чи це мені не сниться?”; “Любове, годі! Це страшна забава!”; “Яке ж ім’я цій грізний шурі-бурі...”; “Ні, щоб мене не вбила люта мука...”; “Що може вдіяти моє кохання...”. **Педро Кальдерон де ля Барка.** Монолог Сигізмунда з драми “Життя – це сон”. **Федеріко Гарсія Лорка.** Поема глибокого співу: Приспівка до трьох річок; Поема циганської сигірії: Краєвид; Гітара; Крик; Тиша; Виступець сигірії; А потім; І вкінці; Поема самоти: Суха земля; Село; Ніж; Перехрестя; Ай!; Пригода; Самотина; Печера; Зустріч; Ранішня зоря; Поема пісень – стріл: Лучники; Ніч; Севілья; Процесія; Великодній хід; Пісня-стріла; Балкон; Світанок; Малюнки Петенери: Дзвони; Дорога; Шість струн; Танок; Смерть Петенери; Фальцетом; “Вічна пам’ять”; Подзвіння; Дві дівчини: Лола; Ампаро; Андалузькі віньєтки: Портрет Сільверія Франкеннетті; Хуан Брева; Кафешантан; Передсмертний лемент; Замова; Мemento; Троє міст: Малагенъя; На околиці Кордови; Танець; Шість химер: Загадка на гітару; Свічка; Брязкало; Кактус; Агава; Хрест; Циганський баладник: Про царівну Місяцівну; Милоданка й вітер; Бійка; Сновійна балада; Циганка в черницях; Чужа невірница; Балада про чорну тугу; Святий Михаїл; Святий Рафаїл; Святий Гавриїл; Як узято Антоньота Камбор’я по дорозі до Севільї; Як помер Антоньото Камборйо; Сконав з любові; Балада про виволанця; Балада про іспанську жандармерію; Три

історичні балади: Муки святої Олалї; Як дон Педро долі шукав; Тамара й Амнон; Тамаритянський диван: Газела: Газела про негадану любов; Газела про невідчепну ману; Газела про одчайдушну любов; Газела про потайну любов; Газела про мертву дитину; Газела про гіркий корінь; Газела про спомин любові; Газела про темну смерть; Газела про чудовну любов; Газела про втечу; Газела про любов у сто років; Газела про вранішній ринок; Касиди: Касида про раненого водою; Касида про плач; Касида про віти; Касида про розпатлану жінку; Касида про сон під зорями; Касида про неможливу руку; Касида про троянду; Касида про злототілу дівчину; Касида про двох сизокрилих горлиць; Шість поезій по-галісійськи: Мадригал містови Сант-Яго; Співанка про Богородичку-мореходочку; Думка про малого крамарчука; Ноктурно про хлопця-топельця; Колисанка для Росалії Кастро, небожечки; Танчик місяця над Сант-Яго. **З англійської: Вільям Шекспір.** Монолог Улісса з драми “Тройл і Крессіда”. **Роберт Бернс.** Моя люба Неллі; Пеггі Монтгомері; Нещаслива доля; За молоді літа; Джон Ячмінь; Утіха душі; На колосистій ниві; А хто там ходить під вікном?; Вітрець комиш колише; Лови; Дункан Грей; Веселій удівець; Я ще мала; Ревуть вітри суворі; Лихая година із дідом старим; Прощання Макферсона; Що ж ти думаєш-гадаєш; Вітер гонить в далі млисти; Ой довга ніч, смутная ніч; Ішов я проз високий двір; Мамо, мамусю, що маю робити?; Дженджик Джон; Мітли, віники; Білій мельник, білій; Мілій, будь смілий; Джон Андерсон; Мое серце в верховині; Тихий Дун; Мій любий ткач; Хлопець-верховинець; Тихенько, Афтоне; Забудь, Шотландіє моя!; Рвала Дженні золотунці; Поціуймося востаннє; Вугляр; Вона така маленька; Чорт ухопив акцизного; Дударик; Ой Меггі дурненька; Гей, шотландці!; Моя любов – рожевий квіт; Ячні пироги; Плач удови-верховинки; Уже і вечір звечорів; Задля мого єдиного; Чесна біdnість; Бондарчук; Пригода; Давай одиначку-багачку!; Обійняв, сказав: “Прощай!”; Дай, мила, білу ручку; Ой дів-

чино-бережанко; Нехай і холод, і вітри; Остання пісня.

Льюїс Керролл. Вірші з роману “Аліса в країні див”: “Хороший крокодилонько...”; “Стрів Бровко мишку в хаті...”; “Ти старий, любий діду...”; “Бурчи, кричи на немовля...”; “Мигай, мигай, кажанок...”; “Трошки швидше, трошки швидше...”; “Обізвався омар: “Хтось мене перепік...”; “Ідіть усі, старі й малі...”; “Чирвова Краля в літній день...”; “Я знаю від них, що ви в неї були...”; “Був смажень, і швимкі яски...”; “Близняк з Близнюком...”; “На небі грало сонечко...”; “Хитун-Бовтун на стіні стояв...”; “Узимку, як біліє сніг...”; “Боролись за корону...”; “Я все скажу, не потаюсь...”; “А-а-а, сонулі, в Алісиній люлі...”; “Аліса задзеркальям...”; “Спершу рибку потрібно зловить...”; “Під ясним шатром небес...”.

З японської. З антології “Кодзікі”. З антології “Манійосю”. З віршованої повісті “Ісе моногатарі”. З антології “Кокінсю”. Танка поетів VIII-XVIII ст. **Мацуо Басьо.** Хокку. Хокку поетів XVII-XVIII ст. **З польської. Адам Міцкевич.** Олександрові Ходзьку; До Матері-Польки; Жаби та їхні королі.

Юліан Тувім. Бал в опері; Поети, зібралившись юрбами в кав'ярнях, обговорюють новий збірник віршів. **З французької. Віктор Гюго.** Із збірки “Кари”: Убитим 4 грудня; Те Деум 1 січня 1852 року; Байка-бувалищина; Чвари в сералі; Імператор бавиться; “Стежки-доріжки...”; Змішані суди; Що таке злочинство; Римська клоака; Пісенька. **Поль Верлен.** З ранніх віршів: Гамлет мовить; Дон Кіхотові. Із збірки “Сатурнічні поезії”: Меланхоля: Резигнація; Nevermore; По трьох літах; Туга; Знемога; Марення; Тобі; Тривога; Офорти: Паризьке крокі; Кошмар; Морський образок; Нічний ефект; Поторочі; Сумні пейзажі: В вечірньому тливі; Містичні вечорові зблиски; Сентиментальна прогулянка; Класична Вальпуржина ніч; Осіння пісня; Вечірня зоря; Соловей; Примхи: Похмура серенада. Із збірки “Вишукані свята”: Місячне сяйво; До Клімени; Недбалі; Коломбіна; Півголосом; Сентиментальна розмова. Із збірки “Добра пісня”: “Поки перший промінь зронить...”; “В місячнім свіtlі...”; “Скінчились випроби страшні...”; “Вже пройшла

зима...”. Із збірки “Романси без слів”: Забуті арісти: “Це захоплене зомління...”; “Крізь музичних вогнів колихання...”; “Із серця рветься плач...”; “Душа, душа моя страждала...”; “О сумна пустеле!”; “Одкід дерев...”; Бельгійські краєвиди: Валькур; Шарлеруа; Брюссель (Прості фрески, I-II); Малін; Акварелі: Сплін; Streets. Із збірки “Мудрість”: “Рицар Злігодень, вершник під чорним забрадлом...”; “Краса жінок, їх містеть, їх руки нездужалі...”; “Фантоми гарних днів весь день полум'яніли...”; “Послухайте цю ніжну пісню...”; “Ті руки, що були моїми...”; “Ось голос Гордості...”; “Душа моя убога...”; Співає Гаспар Гаузер; “Гнітять чорні сни...”; “Над дахом дому – неба дах...”; “Я не знаю сам...”; “Із далини тужливий ріг луна...”; “Живопліт за живоплотом...”; “Крутись, вертись, моя карусель...”. Із пізніх збірок: Алего-рія; Винобрання; Чудацька рада; Удовець мовить; І ще мовить; “Багато я страждав, повір...”; Мана; Іще одна; Підспів під Поля Верлена; “Ох і зимно, й гаряче...”; Сегідилья; “Якщо ти звелиш, чарівна профанко...”; “Вже нічого більше – хочу тільки флейти...”; Література. **Артюр Рембо.** “О замки, о роки!”, Голодини; Вічність. **Жюль Лафорг.** Жалі до місяця в провінції; Скарга-епітафія; Пісенька про себе; Балада. **Сен-Поль Ру.** Тече ручай поміж люцерні; Один і пломінь. **Поль Валері.** Із збірки “Альбом давніх віршів”: Гелена; Цезар. Із збірки “Чари”: Пісня колон; Сільф; Пролаза; Піфія (Фінал); Платанові; Морський цвінттар. **Макс Жакоб.** Хвастощі п'яного моряка-бретонця; Вільйонелла; “Чи знаєте ви Еккарта?”. **Оскар Венцеслав Любіч Мілош.** “І головне, щоб тут від Завтра склонитися...”. **Гійом Аполлінер.** Із збірки “Алкоголі”: Зона; Міст Мірабо; Пісня нелюбого; Палац-піднебіння; Смерк; Кортеж; Мандрівник; Марія; Саломея; Люль де Фальтенен; Пустельник; Емігрант із Лендор-Роуда; Багаття; Заручини; Луна; Вандем'єр. *Vitam Impendere Amori:* “Любов померла на руках”; “Блідавий суморок затяг”; “Мене ти так і не вгадала”; “В саду громадка їх мала”; “Ти йшла в прозору чисту воду”; “От і минула юність мила”. Із збірки “Каліграми”: Узвиш-

шя; Дерево; Маленьке авто; Зарізана голубка й водограй; Зітхання гармаша з Дакара; Весь час; Краса у вигнанні; Прядка волосся; Відмова голубки; Таборові огні; Гранадські жалібниці; Рій мух; Прощання вершника; Чудо війни; Є; Кобилиці загорож; Перемога; Руда вродливиця. З посмертних збірок: Пекло; “Печальних радошів зазнати мені далося”; Втеча; “Судилося мені у тебе коло ніг”; До Івонни; Діва з квасоляним цвітом у Кельнському соборі; Любов погорда і надія. **З чеської. Карел Гавлічек-Боровський.**

Тірольські елегії. **Петр Безруч.** Один лиши раз; Ти і я; Супутниця. **Їржи Волькер.** Покора; Жнива; Поете, одійди!; Невірна; Балада про кочегарові очі; Подорожній мовить; На рентгені; На лікарняне ліжко пада світло. **З угорської.**

Імре Мадач. Три хори з драматичної поеми “Трагедія людини”. **Ендре Аді.** Біла пані замку; В Парижі побувала осінь; Шуліче весілля над падолистом; Кров і золото; Пісенька про мертву дівчину; На виногірі збіглих років; Над мертвими водами; Доля угорського древа; Пrawnuk Дердя Дожі; Знайомий хлопчик; Останній усміх; На Тисі; Я хочу зберегти тебе; Ми стоїмо на кручи; Душа на припоні; Мешканець готелів; А ззаду Цар Мовчан; Я хочу, щоб мене любили; Жертва мудрості; П'ять чи шість мадярів; Родич смерті; Мені судилося; Людина у нелюдськості; На решеті Часу; Шлю серце вам; Заворожений палац цілунків; Чорний рояль; Лихорад; Коні Смерті. **Аттіла Йожеф.** Жіноче серце; Щирим серцем; Мурашка; Знайомтесь; Коралі; Росаросичка; Смуток; Съомий; Ведмежий танець; Свідомість; Мама; Собі на день народження; Я, мабуть, нагло пропаду; Нарешті я знайшов отчизну; Поетичне мистецтво.

З єврейської. Давид Гофштейн. “О час! О простір! О число!”; “Удень, коли сонце...”; “Десь там поволі, ледь помітно...”; “Останній листопад!”; “Ясний осінній день...”; “Звершило сонце круг...”; “Стомивсь я в цю мить від всезнання...”; Починок; “Мабуть...”; “Із тобою, світ...”; На Парнасі; Біля кастальського джерела. **З болгарської. Христо Смирненський.** Червоні ескадрони; Бунт Везувія.

27. *Родарі Дж. У небі і на землі: [Вірші] / Пер. з італ. М. Лукаш та Г. Кочур. – 2-ге вид. – К.: Веселка, 1990. – 80 с.

1995

28. Сервантес Сааведра М. де. Примудрий гіdalго Дон Кіхот з Ламанчі: [Роман] / Пер. з ісп. М. Лукаш, А. Перепадя; Післямова Г. Кочура “Сервантес і його Дон Кіхот”, С. 672-678. – К.: Дніпро, 1995. – 703 с.

2000

29. Боккаччо Дж. Декамерон: Новели: Пер. з італ.; Передм. Г.П. Кочура “Джованні Боккаччо”, С. 5-30. – Д.: Січ, 2000. – 622 с.

2001

30. Гете Й.-В. Фауст: Пер. з нім. // Гете Й.-В. Фауст; Лірика: Пер. з нім.; Передм. Д. Наливайка “Поет національний і всесвітній”, С. 5-22. – К., 2001. – С. 23-424. – (Шк. б-ка).

2002

31. Флобер Г. Пані Боварі; Проста душа / Пер. з фр. М. Лукаш та М. Гайдай; Передм. Д. Наливайка “Роман, що започаткував новітню прозу”, С. 3-18. – Х.: Фоліо, 2002. – 399 с. – (Б-ка світової літератури).

2003

32. Боккаччо Дж. Декамерон: Пер. з італ.; Передм. Г.П. Кочура “Джованні Боккаччо”, С. 3-26. – Х.: Фоліо, 2003. – 671 с. – (Б-ка світової літератури).

М. Лукаш – перекладач лібрето до опер

1998

33. *Моцарт В.-А.* Дон Жуан, або покараний розпусник: Весела драма на 2 дії за сюжетом старовинної іспанської легенди / Лібрето Л. да Понте; Пер. з італ. М. Лукаш. – К.: Нац. опера України ім. Т.Г. Шевченка, 1998. – 55 с.

2001

34. *Доніцетті Г.* Лючія ді Ламмермур: Опера на 3 дії / Лібрето С. Каммарано за мотивами роману В. Скотта “Ламмермурська наречена”; Пер. з італ. М. Лукаш. – К.: Нац. Опера України ім. Т.Г. Шевченка, 2001. – 38 с.

Публікації перекладів М. Лукаша з мов світу

З англійської

Роберт Бернс

35. *Бернс Р.* “Рвала Дженні золотунці...”; “Дударик гарний на виду...”; “Милий, будь смілий...”; “Вітрець комиш колише...”; “Веселий хлопець бондарчук...”; “Дай, мила, білу ручку...”; “Ох, я нещасний чоловік...”; Пригода: Пер. з англ. // Прапор. – 1956. – № 7. – С. 65-67.
36. *Бернс Р.* “Хай бідні ми, хай злідні ми...”; “Мое серце в верховині і душа моя...”; “Джон Андерсон, мій друге!..”; “Нехай і холод, і вітри...”; “Ой там, де плине тихий Дун...”; “Ой довга ніч, смутная ніч...”; “Моя любов – рожевий квіт...”; Джон Ячмінь: Пер. з англ. // Прапор. – 1956. – № 4. – С. 54-57.
37. *Бернс Р.* Забудь, Шотландіє моя!; Чесна бідність; Веселий удівець; Бондарчук: Пер. з англ. // Перець. – 1959. – № 2. – С. 4.
38. *Бернс Р.* Лови; Вугляр; Я ще мала; Білий мельник, білий; Тихенько, Афтоне; На колосистій ниві; Задля моого єдиного; Пощілуймося востаннє: Пер. з англ. // Всесвіт. – 1959. – № 1. – С. 29-31.
39. *Бернс Р.* За молоді літа; А хто там ходить під вікном?: Пер. з англ. // Дніпро. – 1965. – № 6. – С. 92-93.
40. *Бернс Р.* Джон Ячмінь; Мое серце в верховині; Рвала Дженні золотунці; Моя любов – рожевий квіт; Чесна бідність: Пер. з англ. // Співець: Із світової поезії кінця XVIII – першої половини XIX сторіччя: Збірка / Упоряд. Г. Кочур. – К., 1972. – С. 67-71.
41. *Бернс Р.* Джон Ячмінь: [Фрагмент] // Комсом. іскра. – 1981. – 28 берез.
- Фрагмент з перекладу М. Лукаша вміщено в оповіданні М. Суховецького “Повернення” // Там само.

42. *Бернс Р.* Ішов я проз високий двір; Мамо, мамусю, що маю робить?; Дженджик Джон; Мітли, віники: Пер. з англ. // Літ. Україна. – 1984. – 2 лют.
43. *Бернс Р.* Пеггі Монтгомері; Джон Андерсон; Забудь, Шотландіє моя!: Пер. з англ. // Зарубіжна література: Хрестоматія: Проб. навч. посіб. для 6-11 кл. / Упоряд. Сиваченко Г.М., Києнко І.О. – К., 1990. – С. 224-227.
44. *Бернс Р.* Нехай і холод, і вітри: Пер. з англ. // Жива вода. – 1993. – № 8. – С. 4.
45. *Бернс Р.* Бондарчук: Пер. з англ. // Сумщина. – 1994. – 17 груд.
46. *Бернс Р.* Чесна біdnість; Джон Ячмінь; Уже і вечір звечорів; Задля моого єдиного; Забудь, Шотландіє моя!; Другові: Пер. з англ. // Веприняк Д.М. Зарубіжна література: Проб. навч. посіб.-хрестоматія для 5-8 кл. – К., 1994. – С. 397-405.
47. *Бернс Р.* Джон Ячмінь: Пер. з англ. // Усмішки про пиво / Упоряд. Чемерис В. – К., 1995. – С. 60-64. – (Б-ка ВУСа; № 2).
48. *Бернс Р.* Моє серце в верховині: Пер. з англ. // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К.: Дніпро, 1995. – С. 655.
49. *Бернс Р.* Чесна біdnість (Уривок); До ромашки, підрізаної плугом у квітні 1786 р.*; Джон Ячмінь (Уривок); “Моя любов – рожевий квіт...”: Пер. з англ. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1997. – № 1. – С. 19-21.
- Переклади вміщено у статті: Скрипник Т. “Хай біdnі ми...”: Урок-порівняння по вивченю поезії Роберта Бернса. 7 клас // Там само.
- * Насправді переклад належить В. Мисику.
50. *Бернс Р.* Джон Ячмінь; Чесна біdnість: Пер. з англ. // Денисова Т.М., Сиваченко Г.М. Зарубіжна література: Читанка-підруч. для 7-8 кл. – К., 1998. – С. 91-93.
51. *Бернс Р.* Веселий удівець: Пер. з англ. // Укр. мова й л-ра в серед. шк... – 1999. – № 3. – С. 84.
- Переклад вміщено у статті: Куцевол О. “Вести до сонця – то моя професія”: Інтегрований урок позакласного читання, присвячений 80-річчю від дня народження Миколи Лукаша // Там само. – С. 74-85.
52. *Бернс Р.* Джон Ячмінь: Пер. з англ. // Укр. мова та л-ра. – 1999. – № 40. – С. 8.
- Переклад вміщено у статті: Люта Т. Дві українські інтерпретації балади “John Barleycorn” Роберта Бернса // Там само. – С. 7-9.
53. *Бернс Р.* Моє серце в верховині: Пер. з англ. // Народна воля. – 1999. – 16 груд.
54. *Бернс Р.* Моя люба Неллі; Хлопець-верховинець; Нехай і холод, і вітри: Пер. з англ. // Жива вода. – 1999. – № 12. – С. 3.
55. *Бернс Р.* Плач удови-верховинки: Пер. з англ. // Всесвіт. л-ра... – 1999. – № 9. – С. 21.
- Переклад уміщено в добірці поетичних творів до теми “Фольклор і література” // Там само.
56. *Бернс Р.* Плач удови-верховинки: Пер. з англ. // Ковбасенко Л.В., Куликова Л.І. Зарубіжна література: Підруч.-хрестоматія нововведених творів для 5-6 кл. / За ред. Ю.І. Ковбасенка. – К., 1999. – С. 101-102.
57. *Бернс Р.* Плач удови-верховинки: Пер. з англ. // Міляновська Н., Данилків І. Зарубіжна література. 6 кл.: Посіб.-хрестоматія. – Т., 1999. – С. 66-67.
58. *Бернс Р.* Чесна біdnість: Пер. з англ. // Всесвіт. л-ра... – 1999. – № 2. – С. 9.
- Переклад вміщено у статті: Роберт Бернс: [Розд. з кн.: Півнюк Н.О., Чепурко О.М., Гребницька Н.М. Підруч.-хрестоматія.: У 2 ч. – 5 кл.] // Там само. – С. 8-10.

59. Бернс Р. Джон Ячмінь; Вітрець комиш колише; Моє серце в верховині; Чесна бідність; Забудь, Шотландіє моя!: Пер. з англ. // Зарубіжна література: Підруч.-хрестоматія для 7 кл. / Уклад. Сафарян С., Тіунова Л. – К., 2000. – С. 61-67.
60. Бернс Р. “Моя любов – рожевий квіт...”: Пер. з англ. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2000. – № 1. – С. 55.
Переклад вміщено у статті: Ісаєва О. “Любов дала життя, і рух, і силу...”: Сценарій літературно-музичного вечора до Дня святого Валентина. 9-11 класи // Там само. – С. 53-56.
61. Бернс Р. Плач удови-верховинки: Пер. з англ. // Зарубіжна література. 6 кл.: Посіб.-хрестоматія / Упоряд. Б.Б. Щавурський; За ред. Ю.І. Ковбасенка – Т., 2000. – С. 87-88.
62. Бернс Р. Пригода: Пер. з англ. // Зарубіж. л-ра. – 2000. – № 8. – С. 7.
63. Бернс Р. Чесна бідність: Пер. з англ. // Зарубіжна література. 5 клас. Посіб.-хрестоматія / Упоряд. Б.Б. Щавурський; За ред. Ю.І. Ковбасенка. – Т., 2000. – С. 211-212.
64. Бернс Р. Джон Ячмінь: Пер. з англ. // Міляновська Н., Соколовська Н. Зарубіжна література. 7 кл.: Посіб.-хрестоматія. – Т., 2001. – С. 194.
65. Бернс Р. Моє серце в верховині; Плач удови-верховинки: Пер. з англ. // Міляновська Н., Соколовська Н. Зарубіжна література. 5 кл.: Посіб.-хрестоматія. – Т., 2001. – С. 245-247.
66. Бернс Р. Моє серце в верховині: [Уривок]: Пер. з англ. // Всесвіт. л-ра... – 2002. – № 2. – С. 25.
Переклад вміщено у матеріалах орієнтовного планування уроків зарубіжної літератури за програмою 2001 р.: Данилюк Ю. Урок 44: “Мене до свого лона знов, Природо, пригорни!” // Там само. – С. 25-26.
67. Бернс Р. Чесна бідність: Пер. з англ. // Зарубіжна література: Підруч.-хрестоматія. 5 кл: У 2 ч. / Авт.-упоряд.: Півнюк Н.О., Чепурко О.М., Гребницька Н.М. – К., 2002. – Ч. 2. – С. 142-143.
68. Бернс Р. Нехай і холод, і вітри...; Моє серце в верховині*: Пер. з англ. // Фесенко В. Зарубіжна література: Підруч. для 5 кл. – К., 2003. – С. 316-318.
* Переклад вірша “Мое серце в верховині” помилково приписано О. Мокровольському.

Льюїс Керролл (Керрол)

69. Керролл Л. Аліса в країні Див: [Вірші з роману]: Пер. з англ. // Поліття. – 1992. – № 44. – С. 4.
70. Керролл Л. Аліса в країні Див: [Вірші з роману]: Пер. з англ. // Жива вода. – 1993. – № 8. – С. 4.
71. Керрол Л. І. Аліса в Країні Чудес / Пер. з англ. В. Корнієнка за ред. І. Малковича; Вірші в пер. М. Лукаша та В. Корнієнка за ред. І. Малковича. – К.: “А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА”, 2001. – 121 с.; II. Аліса в Задзеркаллі / Пер. з англ. В. Корнієнка за ред. І. Малковича; Вірші в пер. М. Лукаша, В. Корнієнка та І. Малковича за ред. І. Малковича. – К.: “А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА”, 2001. – 141 с.*

*Два романи вміщено в одній книзі з протилежних кінців та окремою нумерацією сторінок.

Переклади М. Лукаша:

- I. “Хороший крокодилоњко...” – С. 21-22; “Стрів Мурко мишку...” – С. 32 (У початковому варіанті у М. Лукаша – “Стрів Бровко мишку...”: Див. № 26); “Ти старий, любий діду...” – С. 48-49 (Повністю змінено останню строфу); “Бурчи, кричи на немовля...” – С. 59-60; “Трошкі швидше, пане равле!” – С. 98 (У М. Лукаша було – “Трошкі швидше, трошки швидше...”); “Обізвався омар: “Хтось мене перепік...” – С. 101 (Перекладено ще одну строфу вірша, якої не було у перекладі М. Лукаша); “Враз побачила я, завернувшись за ріг...” – С. 102 (Продовжено незакінчений

переклад М. Лукаша); “Ідіть усі, стари й малі...” – С. 103-104; “Краля Чирвова спекла пиріжки...” – С. 107 (У початковому варіанті у Лукаша – “Чирвова Краля в літній день...”); “Я знаю від них, що ви в неї були...” – С. 116-117.

ІI. Курзу-Верзу (“Був смажень, і швимкі яски...”) – С. 20-21; “Серед гаю Крутъ і Верть...” – С. 47-48 (У Лукаша було – “Близняк з Близнюком...”); “На небі грало сонечко...” – С. 50-54; “Узимку, як біліє сніг...” – С. 84-86; “Я все скажу, не потаюсь...” – С. 112-115; “А-а-а, сонулі, в Алісиній люлі...” – С. 126; “Аліса задзеркалъцям сказала...” – С. 128-129; “Спершу рибку потрібно зловитъ...” – С. 132.

Вільям Шекспір

72. *Шекспір В.* Троїл і Крессіда: [Драма]: Пер. з англ. // Шекспір В. Твори: В 6 т. – К., 1986. – Т. 4. – С. 331-435.

Персі Біші Шеллі

73. *Шеллі П.-Б.* Я брат ваш – земле, океане, вітре! / Пер. з англ. М. Лукаш* // Фесенко В. Зарубіжна література: Підруч. для 5 кл. – К., 2003. – С. 314-315.

* Помилка. Насправді переклад належить О. Мокровольському.

З болгарської

Елин (Елин) Пелин

74. *Елин Пелин.* Вітряк: [Оповідання]: Пер. з болг. // Елин Пелин. Оповідання. – К., 1953. – С. 28-37.
75. *Елин Пелин.* Вітряк: [Оповідання]: Пер. з болг. // Елин Пелин. Весняний міраж – К., 1980. – С. 20-31.

Пантелей Матеев

76. *Матеев П.* Смерть партизана: [Вірш]: Пер. з болг. // Світло над Болгарією. Вірші болгарських поетів / Пер. за ред. П. Тичини. – К., 1954. – С. 142-144.

Христо Смирненський

77. Смирненський Х. Червоні ескадрони: Пер. з болг. // Все-світ. – 1958. – № 4. – С. 66.
78. Смирненський Х. Вибрані твори / Пер. з болг. за ред. П. Тичини. – К.: Держлітвидав УРСР. – 1963. – 436 с.
- Переклади М. Лукаша:** Мрії – С. 56-57, Червоні ескадрони – С. 111-113, Бунт Везувія – С. 129-133, Москва – С. 163-164, Вашингтонська конференція – С. 186-191, Мосульська нафта в Лозанні – С. 247-248.
79. Смирненський Х. Червоні ескадрони: Пер. з болг. // Поклик. Із світової поезії ХХ сторіччя. – К.: Веселка, 1984. – С. 39.
80. Смирненський Х. Десять заповідей; Мрії: Пер. з болг. // Єгупець. – 2001. – № 8. – С. 194-196.
Публікація Л. Череватенка.

81. Смирненський Х. Мрії; Десять заповідей: Пер. з болг. // Дніпро. – 2001. – № 11-12. – С. 121-122.
Публікація Л. Череватенка.

З ідиш*

Ханан Вайнерман

82. Вайнерман Х. Мій друг і його дзеркало: Пер. з євр. // Літ. Одеса. – 1957. – № 15. – С. 76.
83. Вайнерман Х. Від широго серця: Поезії: Пер. з євр. – О.: Одеське обл. вид-во, 1958. – 116 с.
- Переклади М. Лукаша:** Мить – С. 39; “Байдужі в тебе серце, ум і зір...” – С. 46; Золото і кров – С. 53; Терези – С. 54; Сивою своєю головою – С. 60; Важливе – С. 63; Говориш ти... – С. 64; Мій друг і його дзеркало – С. 107.

* Переклади фактично здійснено з ідиш. У бібліографічному описі подаємо “з єврейської” згідно з джерелом.

84. Вайнерман Х. Люблю і вірю: Поезії: Пер. з євр. – О.: Одеське книжк. вид-во, 1962. – 127 с.

Переклади М. Лукаша: Із циклу “Ти чуєш, плането?”: Терези – С. 47; Золото і кров – С. 63; Із циклу “Люблю і вірю”: Мить – С. 72; “Байдужі в тебе серце, ум і зір...” – С. 76; Дуб – С. 78; Мій друг і його дзеркало – С. 80.

85. Вайнерман Х. Світло й тінь: Поезії: Пер. з євр. – О.: Маяк, 1966. – 96 с.

Переклади М. Лукаша: Золото і кров – С 56; Важливе – С. 57; Коли хвалить кінь – С. 58; Мушине поріддя – С. 58; Говориш ти... – С. 62; Короткозорість – С. 64; Не сумнівайтесь – С. 65; Байдуже в тебе серце... – С. 91.

86. Вайнерман Х. Щедра осінь: Лірика та гумор: Пер. з євр. – О.: Маяк, 1970. – 119 с.

Переклади М. Лукаша: Із циклу “Сонети дружби”: О мить, дар вічності – С. 12; Про байдужість – С. 23; Із циклу “Проти шерсті”: Тривожусь – С. 98; Кому повірити? – С. 99.

Давид Гофштейн

87. Гофштейн Д. “Ясний осінній день...”: Пер. з євр. // Літ. Україна. – 1964. – 23 черв.

88. Гофштейн Д. Вибрані поезії: Пер. з євр; Упоряд. Ф.С. Гофштейн. – К.: Дніпро, 1965. – 247 с.

Переклади М. Лукаша: 1909-1918: “О час! О простір! О число!” – С. 49; “Удень, коли сонце...” – С. 62-63; 1919-1928: “Десь там поволі, ледь помітно...” – С. 76-77; “Останній листопад!” – С. 78-79; “Ясний осінній день...” – С. 81; “Звершило сонце круг...” – С. 82; “Стомивсь я...” – С. 91; Починок – С. 101; 1929-1940: “Мабуть...” – С. 158; “Із тобою світ...” – С. 160; На Парнасі – С. 202-203; Біля кастанського джерела – С. 204.

89. Гофштейн Д. Криниця: Пер. з євр. // Літ. Україна. – 1969. – 24 черв.

90. Гофштейн Д. “Стомивсь я...”: Пер. з євр. // Вітчизна. – 1969. – № 8. – С. 190.

Переклад вміщено у статті: Лойцкер Ю. Він жив разом з усіма // Там само. – С. 186-191.

Іцик Фефер

91. Фефер І. “Говорять – не трудно письменнику стати...”: Пер. з ідиш // Єгупець. – 2001. – № 8. – С. 192.

Першопублікація Л. Череватенка.

З іспанської

Федеріко Гарсія (Гарсія) Лорка

92. Гарсія Лорка Ф. Гітара; Балада про морську воду; Пісня вершника Оливина; Приспівка до трьох річок: Пер. з ісп. // Україна. – 1967. – № 48. – С. 23.

93. Гарсія Лорка Ф. Циганський баладник: Балада про царівну-Місяцівну; Милоданка й вітер; Бійка; Сновайна балада; Циганка в черницях; Чужа невірница; Балада про чорну тугу; Святий Михаїл (Гранада); Святий Рафаїл (Кордова); Святий Гавриїл (Севілья); Як узято Антоныта Камбор'я по дорозі до Севільї; Як помер Антоныто Камборйо; Сконав з любові; Балада про виволанця; Балада про іспанську жандармерію; Три історичні балади: Муки святої Олалії; Як дон Педро долі шукав (Балада з затонами); Тамара й Амнон: Пер. з ісп. // Всесвіт. – 1967. – № 6. – С. 22-29.

94. Гарсія Лорка Ф. Тамаритянський диван: Газели; Касиди: Пер. з ісп. // Літ. Україна. – 1968. – 23 січ.

95. Гарсія Лорка Ф. На розстані; Гітара: Пер. з ісп. // Робітн. газета. – 1969. – 8 черв.

96. Гарсія Лорка Ф. Пісня про сімох красунь; Дві ящірки гірко плачуть: Пер. з ісп. // Поклик: Із світової поезії ХХ сторіччя. – К.: Веселка, 1984. – С. 89-90.

97. *Гарсія Лорка Ф.* Гітара: Пер. з ісп. // Піонерія. – 1986. – № 8. – С. 17.
98. *Гарсія Лорка Ф.* Адам; Сонет (“Непевний привид із срібла і лілій...”); Поет благає свою любов, аби йому написала; Сонет (“Я так боюсь, що втрачу срібне диво...”): Пер. з ісп. // Прапор. – 1990. – № 3. – С. 128-130.
99. *Гарсія Лорка Ф.* На розстані (скорочено); Балада про морську воду; Серпень; Про царівну Місяцівну; Балада про іспанську жандармерію; Приспівка до трьох річок; Гітара; Касида про неможливу руку: Пер. з ісп. // Зарубіжна література. Хрестоматія: Навч. посіб. для 9-11 кл. / Упоряд. К.О. Шахова. – К., 1992. – С. 595-603.
100. *Гарсія Лорка Ф.* Балада про морську воду: Пер. з ісп. // Лісовський А.М., Пультер С.О. Зарубіжна література: Проб. підруч.-хрестоматія для 6 кл. – К., 1994. – С. 297-298.
101. *Гарсія Лорка Ф.* Зустріч: Пер. з ісп. // Сумщина. – 1994. – 17 груд.
102. *Гарсія Лорка Ф.* Гітара (Уривок); Крик; Memento (Уривок): Пер. з ісп. // Відродження. – 1995. – № 5-6. – С. 53-54.
Переклади вміщено у статті: Вишня Н.Г., Хоменко Н.В. Федеріко Гарсія Лорка // Там само. – С. 52-54.
103. *Гарсія Лорка Ф.* Зустріч: Пер. з ісп. // Кролевець. вісник. – 1995. – 7 січ.
104. *Гарсія Лорка Ф.* Ірені Гарсії; Бійка; Гітара; Куди, річко, правиши путь?; “Пригнав слідчий в гай оливний...”; “П’янний фігами і гамом...”; Виросла оливина; Пісня про сімох красунь; На вгороді; Верлен: Пер. з ісп. // Дивослово. – 1995. – № 3. – С. 48-49.
105. *Гарсія Лорка Ф.* Чотири жовті балади: I, II, III, IV: Пер. з ісп. // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К., 1995. – С. 671-673.
106. *Гарсія Лорка Ф.* Гітара; Краєвид; Танець: Пер. з ісп. // Всесвіт. л-ра... – 1997. – № 9. – С. 47.
107. *Гарсія Лорка Ф.* Гітара (Фрагмент); Ай!; Крик; Краєвид; І вкінці; Село; Балада про іспанську жандармерію (Уривок); Сновійна балада (Фрагменти); Газела про негадану любов (Уривок); Пісня-стріла (Уривок): Пер. з ісп. // Зарубіжна література: Проб. підруч. для 11 кл. загальноосв. шк. / За ред. проф. О.С. Чиркова. – К., 1997. – С. 194-202.
Фрагменти перекладів уміщено у статті: Ржевська З. Федеріко Гарсія Лорка // Там само. – С. 190-202.
108. *Гарсія Лорка Ф.* Зустріч; Касида про злототілу дівчину: Пер. з ісп. // Зарубіж. л-ра. – 1997. – № 8. – С. 8.
109. *Гарсія Лорка Ф.* Поема циганської сигірії: Краєвид; Гітара; Крик; І вкінці; Ай! ; Дорога; Сновійна балада; “Я люблю тебе в зеленім”; Тамаритянський диван: Газела про негадану любов; Газела про одчайдушну любов; Касида про плач; Касида про троянд: Пер. з ісп. // Зарубіжна література кінця XIX – поч. ХХ ст.: Хрестоматія. 11 кл. / Упоряд. О.А. Стрельбіцька. – Вінниця, 1997. – С. 16-23.
110. *Гарсія Лорка Ф.* Прелюдія; “Місяць ходить по воді...”; Гітара; Вірші про канте хондо; Краєвид; Пісенне дерево: Пер. з ісп. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1997. – № 3. – С. 25-28.
Переклади вміщено у статті: Матюшкіна Т. “Жив такий поет – Федеріко Гарсія Лорка...”: Методичні рекомендації до проведення уроку-знайомства // Там само. – С. 25-29.
111. *Гарсія Лорка Ф.* Балада про морську воду: Пер. з ісп. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1998. – № 11. – С. 41.
Переклад вміщено у статті: Конєва Т. “Недаремно ж колись Афродіта народилася з піни морської...”: До вивчення поезії Федеріко Гарсія Лорки. 7 клас // Там само. – С. 40-41.

112. *Гарсія Лорка Ф.* Гітара; Балада про царівну Місяцівну; Балада про чорну тугу; Газела про негадану любов; Газела про темну смерть; Касида про сон під зорями; Касида про троянду (Фрагменти поезій): Пер. з ісп. // Зарубіжна література ХХ століття: Посіб. / За ред. Ніколенко О.М., Хоменко Н.В., Конєвої Т.М. – К., 1998. – С. 176-184.
113. *Гарсія Лорка Ф.* Гітара; Про царівну-Місяцівну; Балада про чорну тугу; Газела про темну смерть; Касида про сон під зорями: Пер. з ісп. // Зарубіжна література. Хрестоматія: Проб. підруч.-хрестоматія для 11 кл. / За ред. проф. Чиркова О.С. – Київ, 1998. – С. 180-184.
114. *Гарсія Лорка Ф.* Пісня про сімох красунь; Дві ящірки гірко плачуть: Пер. з ісп. // Денисова Т.М., Сиваченко Г.М. Зарубіжна література: Читанка-підруч. для 7-8 кл. – К., 1998. – С. 265-266.
115. *Гарсія Лорка Ф.* Про царівну Місяцівну; Балада про чорну тугу; Гітара; Газела про темну смерть; Касида про сон під зорями: Пер. з ісп. // Всесвіт. л-ра... – 1998. – № 12. – С. 28-30.
- Переклади вміщено у статті: Марченко Н. Поезія модернізму // Там само. – С. 22-32.
116. *Гарсія Лорка Ф.* Сновійна балада: Пер. з ісп. // Вітчизна. – 1999. – № 11-12. – С. 129-130.
- Переклад вміщено у статті: Слабошицький М. Людина не з нашого часу // Там само. – С. 126-130.
117. *Гарсія Лорка Ф.* Гітара: Пер. з ісп. // Всесвіт. л-ра... – 2000. – № 3. – С. 60.
118. *Гарсія Лорка Ф.* Гітара (Фрагмент); Ай!; Крик; Краєвид; І вкінці; Село; Балада про іспанську жандармерію (Уривок); Сновійна балада (Фрагменти); Газела про негадану любов (Уривок); Пісня-стріла (Уривок): Пер. з ісп. // Зарубіжна література: Підруч. для 11 кл. загальноосвіт. шк. / За ред. проф. Чиркова О.С. – К., 2000. – С. 194, 196-201.
119. *Гарсія Лорка Ф.* Гітара; Лола; Касида про злототілу дівчину / Пер. з англ.* М. Лукаш // Денисова Т.Н., Сиваченко Г.М. Зарубіжна література ХХ ст. Хрестоматія-посіб.: Підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К., 2000. – С. 406-408.
- *Допущено помилку. Переклади здійснено з іспанської.
120. *Гарсія Лорка Ф.* Гітара; Про царівну-Місяцівну; Балада про чорну тугу; Газела про темну смерть; Касида про сон під зорями: Пер. з ісп. // Зарубіжна література. Хрестоматія: Підруч.-хрестоматія для 11 кл. загальноосвіт. шк. / За ред. проф. Чиркова О.С. – К., 2000. – С. 180-184.
121. *Гарсія Лорка Ф.* Про царівну Місяцівну; Гітара; Балада про чорну тугу; Газела про темну смерть; Касида про сон під зорями: Пер. з ісп. // Зарубіжна література. 11 кл.: Посіб.-хрестоматія / Упоряд. Щавурський Б.Б., Музика С.В. – Т., 2000. – С. 327-331.
122. *Гарсія Лорка Ф.* Бажання; Серпень; Пісня всохлого помаранчевого дерева; Краєвид; Верлен; Про царівну Місяцівну; Гітара; Касида про плач; Memento: Пер. з ісп. // Зарубіжна література: Посіб.-хрестоматія. 11 кл. / Авт.-упоряд.: Ісаєва О., Куцевол О. – Донецьк, 2001. – С. 352-358.
123. *Гарсія Лорка Ф.* Гітара: Пер. з ісп. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2002. – № 6. – С. 53.
- Переклад вміщено у статті: Самілонович Л. “Жив такий поет – Федеріко Гарсія Лорка...” // Там само. – С. 52-53.
124. *Гарсія Лорка Ф.* Пісня всохлого помаранчевого дерева: Пер. з ісп. // Зап. “Перекладацької майстерні 2000-2001”/ АНУ ім. І. Франка, Центр гуманіт. досліджень; упоряд. М. Прокопович.– Л., 2002. – Т. 3.– С. 172.
- Переклад вміщено у статті: Содомора А. “Пісня всохлого помаранчевого дерева” у перекладі Миколи Лукаша // Там само. – С. 171-175.

Ніколас Гільєн

125. *Гільєн Н. Вест-Індія* (Уривок): Пер. з ісп. // Дніпро. – 2001. – № 11-12. – С. 122-123.

Педро Кальдерон де ля Барка

126. *Кальдерон де ля Барка П. Монолог Сигізмунда з драми “Життя – це сон”*: Пер. з ісп. // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К., 1995. – С. 650-651.
127. *Кальдерон де ля Барка П. Монолог Сигізмунда з драми “Життя – це сон”*: Пер. з ісп. // Всесвіт. л-ра... – 1998. – № 11. – С. 27.
128. *Кальдерон де ля Барка П. Монолог Сигізмунда: [Із драми “Життя – це сон”]*: Пер. з ісп. // Тема. – 1998. – № 2. – С. 99-100.
129. *Кальдерон де ля Барка П. Монолог Сигізмунда з драми “Життя – це сон”*: Пер. з ісп. // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 25-28. – С. 4.
130. *Кальдерон де ля Барка П. Монолог Сигізмунда з драми “Життя – це сон”*: Пер. з ісп. // Зарубіжна література. 8 кл.: Посіб.-хрестоматія / Упоряд. Щавурський Б.Б. – Т., 1999. – С. 379-380.
131. *Кальдерон де ля Барка П. Життя – це сон: [Фрагменти]*: Пер. з ісп. // Зарубіж. л-ра. – 2000. – № 9. – С. 7.
Фрагменти з драми вміщено у статті: Борецький М. Дон Педро Кальдерон де ля Барка (1600-1681). Віхи життя і творчості // Там само. – С. 5-7, 10.
132. *Кальдерон де ля Барка П. Життя – це сон: [Фрагмент]*: Пер. з ісп. // Зарубіж. л-ра. – 2000. – № 9. – С. 1-2.
Фрагмент з драми вміщено у статті: Шалагінов Б. Світогляд бароко // Там само.

133. *Кальдерон де ля Барка П. Життя – це сон: [Уривки]*: Пер. з ісп. // Вікно в світ. – 2000. – № 3. – С. 132-135. – ісп., укр. Переклад вміщено у добірці творів: Антологія іспанської літератури доби бароко / Упоряд. та комент. Пронкевича О. // Там само. – С. 83-159.

134. *Кальдерон де ля Барка П. Монолог Сигізмунда: [Із драми “Життя – це сон”]*: Пер. з ісп. // Тема. – 2000. – № 1. – С. 126-127.

135. *Кальдерон де ля Барка П. Життя – це сон (Уривок)*: Пер. з ісп. // Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до першої половини XIX ст.: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К., 2002. – С. 86.

136. *Кальдерон де ля Барка П. Життя – це сон (Уривок)*: Пер. з ісп. // Шкіл. б-ка. – 2002. – № 3. – С. 130.

Фелікс Лопе де Вега Карпіо (Карпіо)

137. *Лопе де Вега. Овеча криниця*: Пер. з ісп. // Всесвіт. – 1962. – № 9. – С. 86-124.
138. *Лопе де Вега. Сонет Лавренсії з п’єси “Овеча криниця” (“Кохаючи, тривожитись коханим...”); Два сонети Діани з п’єси “Собака на сіні” (“Чужим коханням серце запалилось...”, “Любове, годі! Це страшна забава!”); Два сонети Теодоро з п’єси “Собака на сіні” (“Невже це так? Чи це мені не сниться?”, “Ні, щоб мене не вбила люта мука...”)*: Пер. з ісп. // Прапор. – 1990. – № 3. – С. 122-124.
139. *Лопе де Вега. Діалог Фрондосо та Лавренсії з драми “Овеча криниця”*: Пер. з ісп. // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К., 1995. – С. 648-649.
140. *Лопе де Вега. Діалог Фрондосо та Лавренсії з драми “Овеча криниця”*: Пер. з ісп. // Київ. – 1999. – № 11-12. – С. 140.
Діалог вміщено у статті: Зінчук С. Трагедія генія та людини // Там само. – С. 139-144.

141. *Лопе де Вега*. Діалог Фрондосо та Лавренсії з драми “Овечка криниця”: Пер. з ісп. // Вікно в світ. – 2000. – № 3. – С. 112-115. – ісп., укр.

Переклад вміщено у добірці творів: Антологія іспанської літератури доби бароко / Упоряд. та комент. Пронкевича О. // Там само. – С. 83-159.

142. *Лопе де Вега*. Собака на сіні: [Фрагмент]: Пер з ісп. // Зарубіж. л-ра. – 2002. – № 18. – С. 7.

Переклад уривка з драми вміщено у статті: Мартинець А. Через віки з любов'ю: [Матеріали літературного вечора] // Там само. – С. 1-9.

Мігель де Сервантес Сааведра

143. *Сервантес Сааведра М. де. Дон Кіхот Ламанчський* / Пер. з рос. В. Козаченко та С. Кротевич; Вірші пер. з ісп. М. Лукаш. – К.: Молодь, 1955. – 563 с.

Переклади М. Лукаша: На книгу про Дон Кіхота Ламанчського (Урганда Невловима) – С. 12-13; Амадіс Галльський Дон Кіхоту Ламанчському – С. 13; Дон Бельяніс Гречський Дон Кіхоту Ламанчському – С. 13-14; Сенйора Оріана Дульсінеї Тобоській – С. 14; Гандалін, зброєносець Амадіса Галльського, Санчо Пансі, зброєносцеві Дон Кіхота – С. 14; Весельчак, плутаний віршувальник, Санчо Пансі і Росинантус: Санчо Пансі; Росинантус – С. 15; Несамовитий Роланд Дон Кіхоту Ламанчському – С. 15; Рицар Феба Дон Кіхоту Ламанчському – С. 15-16; Солісдан Дон Кіхоту Ламанчському – С. 16; Діалог між Баб'ekoю і Росинантом – С. 16; “Ще за жодним паладином...” – С. 23, 59; Антоніо – С. 54-55; Пісня Хріостома – С. 62-63; “Тут лежить бідак-пастух...” – С. 65; “Чи то в Амура мало розуміння...” – С. 110; “Дерева, кущі і квіти...” – С. 128-129; “Що нищить всі життєві блага?” – С. 132-133; “Священна дружбо, на легкім крилі...” – С. 133; “День устає, вогнем палає схід...” – С. 169; “Жінка зроблена зі скла...” – С. 170; “Я шукав життя у гробі...” – С. 173; “Як злине ніч на зем-

лю чорнокрила...” – С. 176; “Я скоро вмру. Жорстокий вирок свій...” – С. 176; “Блаженні душі, ви, що тіло тлінє...” – С. 202; “Від пустирів сплюндуваного краю...” – С. 202; “Я моряк, моряк любові...” – С. 219; “Ясна моя надія...” – С. 219-220; Чорномаза, академіка Аргамасильського, на гробницю Дон Кіхота – С. 259; Лизоблюда, академіка Аргамасильського, in laudem Dulcinae del Toboso – С. 259; Божевільного, найдотепнішого академіка Аргамасильського, в похвалу Росинантові, коневі Дон Кіхота Ламанчського – С. 259; Зубоскала, академіка Аргамасильського, Санчо Пансі – С. 259; Чортобіса, академіка Аргамасильського, на гробницю Дон Кіхота – С. 260; Тіки-Така, академіка Аргамасильського, на гробницю Дульсінеї Тобоської – С. 260; “Наказуйте, я слухаю, сенйоро...” – С. 306; “Все минає в цьому світі...” – С. 327-328; “Ламає мури Тісба молодая...” – С. 328; “Я могутній Купідон...” – С. 336; “Я багатства бог, Плутон...” – С. 336; “Я, улюбленка поетів...” – С. 336; “Зветься Щедрістю той дар...” – С. 336; “Мілий брате Монтесінос...” – С. 348; “Я – той Мерлін, котрий, як кажуть люди...” – С. 395; “Ти, що в ліжкові розлігся...” – С. 421; “Сила пристрасті зриває...” – С. 426; “Слухай, рицарю невірний...” – С. 467; “Володарю-Амуре...” – С. 516; “Поки не оживе Альтісідора...” – С. 517; “Тут лежить ідалъго смілий...” – С. 534; “Обережно, шалапути...” – С. 535.

144. *Сервантес Сааведра М. де. Завзятий ідалъго Дон Кіхот Ламанчський*. Розділ II, де оповідається про перший виїзд завзятого Дон Кіхота з його володінь: Пер. з ісп.; Мал. О. Петрової // Ранок. – 1966. – № 12. – С. 12-13.
145. *Сервантес Сааведра М. де. Завзятий ідалъго Дон Кіхот Ламанчський*: [Розділ з роману]: Пер. з ісп.; Мал. О. Петрової // Всесвіт. – 1967. – № 1. – С. 87-98.
146. *Сервантес Сааведра М. де. Амадіс Галльський Дон Кіхотові Ламанчському; Бельяніс Гречський Дон Кіхотові Ламанч-*

- сьому; Сеньйора Діана Дульсінеї Тобоській; Гандалін, джура Амадіса Гальського, Санчо Пансі, джурі Дон Кіхота; Солісдан Дон Кіхотові Ламанчському: [Сонети з роману “Дон Кіхот”]: Пер. з ісп. // Прапор. – 1990. – № 3. – С. 120-122.
147. Сервантес Сааведра М. де. Завзятий ідальго Дон Кіхот з Ламанчським (Скорочено); Солісдан Дон Кіхотові Ламанчському, Епітафія: [Поезії з роману “Дон Кіхот”]: Пер. з ісп. // Зарубіжна література. Хрестоматія: Навч. посіб. для 9-11 кл. / Упоряд. Шахова К.О. – К., 1992. – С. 142-157.
148. Сервантес Сааведра М. де. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі: [Розділи з роману]: Пер. з ісп. // Сучасність. – 1995. – № 7-8. – С. 89-100.
149. Сервантес Сааведра М. де. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі: [Глоса]: Пер. з ісп. // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К., 1995. – С. 647-648.
150. Сервантес Сааведра М. де. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі (Уривки): Пер. з ісп. // Сафарян С.І., Султанов Ю.І. Зарубіжна література: Проб. підруч.-хрестоматія для 8 кл. – К., 1995. – С. 187-220.
151. Сервантес Сааведра М. де. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі (Уривки): Пер. з ісп. // Зарубіжна література. 8 кл.: Посіб.-хрестоматія / Упоряд. Щавурський Б.Б. – Т., 1999. – С. 311-331.
152. Сервантес Сааведра М. де. На книгу про Дон Кіхота з Ламанчі: Урганда Баламутка; Амадіс Гальський Дон Кіхотові з Ламанчі: [Сонет]; Сеньйора Оріана Дульсінеї Тобоській: [Сонет]: Пер. з ісп. // Вікно в світ. – 2000. – № 3. – С. 92-97. – ісп., укр.
Поезії з роману “Дон Кіхот” вміщено у добірці творів: Антологія іспанської літератури доби бароко / Упоряд. та комент. Пронкевича О. // Там само. – С. 83-159.
153. Сервантес Сааведра М. де. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі (Скорочено): Пер. з ісп. // Зарубіжна література: Хрестоматія для 8 кл. / Упоряд. Скрипник В.М. – Донецьк, 2000. – С. 541-562.
154. Сервантес Сааведра М. де. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі (Уривки): Пер. з ісп. // Зарубіжна література: Хрестоматія. 8 кл. / Уклад. Терещенко М.Є. – Т., 2001. – С. 105-131.

З італійської

Джованні Боккаччо

155. Боккаччо Дж. Канцони з “Декамерона”: Пер. з італ. // Поліття. – 1992. – № 44. – С. 4.
156. Боккаччо Дж. Канцона з “Декамерона”: Пер. з італ. // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К., 1995. – С. 646-647.
157. Боккаччо Дж. Декамерон (Уривок): Пер. з італ. // Зарубіжна література: Проб. підруч.-хрестоматія для 9 кл. / Горелік Л.В., Грачова В.М., Недайнова Т.Б., Царьова В.П.; За ред. Недайнової Т.Б. – К., 1995. – С. 53-65.
158. Боккаччо Дж. Декамерон (Окремі оповідки): Пер. з італ. // Тема. – 1998. – № 2. – С. 51-93.
159. Боккаччо Дж. Декамерон (Уривок): Пер. з італ. // Всесвіт. л-ра... – 1999. – № 1. – С. 22-24.
160. Боккаччо Дж. Декамерон (Скорочено): Пер. з італ. // Зарубіжна література. 8 кл.: Посіб.-хрестоматія / Упоряд. Щавурський Б.Б. – Т., 1999. – С. 264-281.
161. Боккаччо Дж. Канцона з “Декамерона”: Пер. з італ. // Зарубіж. л-ра. – 2000. – № 43. – С. 1.
162. Боккаччо Дж. Декамерон (Скорочено): Пер. з італ. // Зарубіжна література: Хрестоматія для 8 кл. / Упоряд. Скрипник В.М. – Донецьк, 2000. – С. 470-496.

163. Боккаччо Дж. Декамерон: [Оповідки]: Пер. з італ. // Все-світ. – 2001. – № 1-2. – С. 198-207.
164. Боккаччо Дж. Декамерон: (Уривок): Пер. з італ. // Шкіл. б-ка. – 2002. – № 3. – С. 119-123.

Джон Мільтон

165. Мільтон Дж. Два сонети: I. “Прекрасна дамо, що у всім околі...”; II. “Безхитрісний і щирий у коханні...” / Пер. з італ. В. Сухомлин* // Всесвіт. – 1958. – № 6. – С. 93.
*Насправді переклади належать М. Лукашеві, який сам опублікував їх під чужим прізвищем. Див.: № 1473.
166. Мільтон Дж. Два сонети: I. “Прекрасна дамо, що у всім околі...”; II. “Безхитрісний і щирий у коханні...”: Пер. з італ. // Література плюс. – 2001. – № 3. – трав. – С. 10.
Переклади додано до статті: Черняков Б. Загадки однієї журнальної сторінки: З приводу Лукашевих перекладів із Джона Мільтона // Там само.
167. Мільтон Дж. Два сонети: I. “Прекрасна дамо, що у всім околі...”; II. “Безхитрісний і щирий у коханні...”: Пер. з італ. // Дніпро. – 2001. – № 11-12. – С. 119.
Публікація Л. Череватенка.

Франческо Петrarка

168. Петrarка Ф. Сонет 132: (Уривок) / Пер. з італ. М. Лукаш* // Зарубіж. л-ра. – 2000. – №. 43. – С. 5.
*Допущено помилку. Насправді переклад належить Г. Кочурові.
Переклад вміщено у статті: Борецький М. Доба Європейського відродження (Ренесанс) // Там само. – С. 1-8.
169. Петrarка Ф. Сонет 132: (Уривок) / Пер. з італ. М. Лукаш* // Всесвіт. л-ра... – 2001. – № 10. – С. 24.
*Допущено помилку. Насправді переклад належить Г. Кочурові.

Переклад вміщено у статті: М. Борецький. Франческо Петrarка: короткі відомості про поета // Там само. – С. 23-24.

Джанні Родарі

170. Родарі Дж. Листівки з видами міст; Третій, другий, перший клас; Старі речі; Старий муляр: Пер. з італ. // Перець. – 1956. – № 7. – С. 3.
171. Родарі Дж. Суботній вечір; Не всім у неділю свято; Літня жара; Де ділиться феї: Пер. з італ. // Україна. – 1956. – № 12. – С. 11.
172. Родарі Дж. Далека мандрівка: Пер. з італ. // Барвінок. – 1957. – № 7. – С. 3.
173. Родарі Дж. Космічна станція: Пер. з італ. // Перець. – 1958. – № 2. – С. 2.
174. Родарі Дж. “Здрастуйте, діти...”: Пер. з італ. // Барвінок. – 1960. – № 6. – С. 2 обкл.
175. Родарі Дж. Міжнародний поїзд: Пер. з італ. // Барвінок. – 1965. – № 7. – С. 4.
176. Родарі Дж. Поїзд майбутнього: Пер. з італ. // Малятко. – 1967. – № 6. – С. 3.
177. Родарі Дж. Поїзд майбутнього: Пер. з італ. // Барвінок. – 1971. – № 4. – С. 10.

Джузеппе Унгаретті

178. Унгаретті Дж. Пісня бедуїна: Пер. з італ. // Літ. Україна. – 1990. – 18 січ.

З латинської

Квінт Гораций Флакк

179. Гораций. “Чом біжиш від мене, Хлою...”: Пер. з латин. // Дніпро. – 2001. – № 11-12. – С. 118.

Джон Мільтон

180. *Мільтон Дж. Порохова змова / Пер. з латин. М. Лукаш // Всесвіт. – 1998. – № 3. – С. 155.*

Переклад додано до статті: Череватенко Л. “А нам твоє життя – понад усі поеми...” // Там само. – С. 152-155.

З німецької

Йозеф фон Айхендорф

181. *Айхендорф Й. Холодна любка: Пер. з нім. // Сучасність. – 2003. – № 2. – С. 40.*

Генріх Гайне (Гейне)

182. *Гайне Г. Вибрані твори: У 2 т. Т. 1. / Пер. з нім.; За ред. Первомайського Л. – К.: Держлітвидав УРСР, 1956. – 375 с.*

Переклади М. Лукаша: “На крилах пісні полину...” – С. 85; Жінка – С. 196; Китайський богдихан – С. 217-218; Невіра – С. 255-256; Осли-виборці – С. 296-299.

183. *Гайне Г. До телеології (Уривок); “Кинь, мій друже, співи звичні...”; “Вони мене вчили, поради давали...”: [Сатира]: Пер. з нім. // Перець. – 1956. – № 4. – С. 9.*

184. *Гайне Г. Вибрані твори: У 4 т. Т. 1: Поезії / Пер. з нім.; За ред. Первомайського Л. та Дейча О. – К.: Дніпро, 1972. – 430 с.*

Переклади М. Лукаша: “На крилах пісні полину...” – С. 71; Жінка – С. 196; Китайський богдихан – С. 221-222; Осли-виборці – С. 360-362.

185. *Гайне Г. “Прийшла весна...”; “Я йшов у нім...”: Пер. з нім. // Дніпро. – 2001. – № 11-12. – С. 119-120.*

186. *Гайне Г. “На крилах пісні полину...”: Пер. з нім. // Фесенкo В.І. Зарубіжна література: Підруч. для 5 кл. – К., 2003. – С. 320.*

Ганс Якоб Кристофель фон Гріммельсгаузен

187. *Гріммельсгаузен Г.-Я.К. Пригоди Простака Простаковича (Уривки): Пер. з нім. // Україна. – 1988. – № 50. – С. 16-17.*

Йоганн Вольфганг Гете (Гете)

188. *Гете Й.-В. Фауст (Уривки); Пісня про блоху: Пер. з нім. // Зарубіжна література. Хрестоматія: Навч. посіб. для 9-11 кл. / Упоряд. Шахова К.О. – К., 1992. – С. 208-239.*

189. *Гете Й.-В. Фауст (Уривки): Пер. з нім. // Зарубіжна література: Проб. підруч.-хрестоматія для 9 кл. / Горелік Л.В., Грачова В.М., Недайнова Т.Б., Царьова В.П.; За ред. Недайнової Т.Б. – К., 1995. – С. 190-223.*

190. *Гете Й.-В. Великодні хори з “Фауста”: Пер. з нім. // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К., 1995. – С. 652-653.*

191. *Гете Й.-В. “Наснажує мене твоє дихання...”; “У філософію я вник...”; “Що хочеш ти, нещасний чорте, дати?..”; “Яви минущого”: [Уривки з трагедії “Фауст”]: Пер. з нім. // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 22-23. – С. 14.*

Переклади вміщено у статті: Шалагінов Б. “Фауст” Гете як містерія // Там само. – С. 4, 13-14.

192. *Гете Й.-В. Фауст: (Фрагменти): Пер. з нім. // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 22-23. – С. 8-9.*

Уривки перекладу вміщено у “Вернісажі “ЗЛ” як підписи до ілюстрацій відомих художників Німеччини до твору.

193. *Гете Й.-В. Фауст: (Фрагменти): Пер. з нім. // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 22-23. – С. 3.*

Фрагменти з перекладу вміщено в статті: Затонський Д. Бісівщина: дотичність Гете і Гоголя // Там само.

194. *Гете Й.-В. Ніч; Вальпуржина ніч: [З трагедії “Фауст”]: Пер. з нім. // Гете Й.-В. Вибрані твори: Пер. з нім. – К., 1999. – С. 91-137. – Укр., нім. мовами.*

195. Гете Й.-В. Фауст: [Присвята]: Пер. з нім. // Укр. культура. – 1999. – № 8-9. – С. 39.

Переклад додано до статті: Велет німецького духу // Там само. – [Ред. стаття].

196. Гете Й.-В. Фауст (Скорочено): Пер. з нім. // Зарубіжна література. 9 кл.: Посіб.-хрестоматія / Упоряд. Щавурський Б.Б. – Т., 1999. – С. 65-127.

197. Гете Й.-В. Фауст: [Присвята]: Пер. з нім. // Дивослово. – 2001. – № 1. – С. 52.

Переклад вміщено у статті: Ковальчук Г. Микола Лукаш у спогадах // Там само. – С. 50-52.

198. Гете Й.-В. Пісня про клопа: [З довоєнного перекладу “Фауста”]: Пер. з нім. // Дніпро. – 2001. – № 11-12. – С. 119.

199. Гете Й.-В. Пісенька Гретхен за прядкою: [З трагедії “Фауст”]: Пер. з нім. // Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Укл.: Скопненко О.І., Цимбалюк Т.В. – К., 2002. – С. 724.

Переклад уміщено в післямові до Словника: Череватенко Л. “Сподіваюсь, ніхто не скаже, що я не знаю української мови” // Там само. – С. 711-734.

200. Гете Й.-В. Фауст (Скорочено): Пер. з нім. // Зарубіжна література. 9 кл.: Посіб.-хрестоматія / Упоряд. Щавурський Б.Б. – Т., 2002. – С. 200-254.

201. Гете Й.-В. Фауст (Уривок): Пер. з нім. // Коптілов В. Теорія і практика перекладу: Навч. посіб. – К., 2002. – С. 157.

202. Гете Й.-В. Фауст (Фрагменти): Пер. з нім. // Шкіл. б-ка. – 2002. – № 3. – С. 155.

Юліус Мозен

203. Мозен Ю. Ліщина: Пер. з нім. // Сучасність. – 2003. – № 2. – С. 40-41.

Вільгельм Мюллер

204. Мюллер В. Мисливець; З циклу “Прекрасна мельниківна”; У мандри; Куди?; Стій!; Спасибі, струмочку!; Струмкова колискова: Пер. з нім. // Сучасність. – 2003. – № 2. – С. 41-44.

Райнер-Марія Рільке

205. Рільке Р.-М. Із “Сонетів до Орфея”: I. 1. “Устало древо. О, гінке зростання!”; II. 3. “Свічада...”: Пер. з нім. // Прапор. – 1990. – № 3. – С. 130.

206. Рільке Р.-М. Із “Сонетів до Орфея”: “Устало древо. О гінке зростання!”: Пер. з нім. // Відродження. – 1995. – № 5-6. – С. 44.

207. Рільке Р.-М. Із “Сонетів до Орфея”: Пер. з нім. // Зарубіжна література кінця XIX – поч. ХХ ст.: Хрестоматія. 11 кл. / Упоряд. Стрельбіцька О.А. – Вінниця, 1997. – С. 3-4.

208. Рільке Р.-М. Із “Сонетів до Орфея”: 1, 9: Пер. з нім. // Всесвіт. – 1998. – № 3. – С. 155.

Переклад додано до статті: Череватенко Л. “А нам твоє життя – понад усі поеми...” // Там само. – С. 152-155.

209. Рільке Р.-М. Із “Сонетів до Орфея”: “Устало древо. О гінке зростання!”: Пер. з нім. // Вікно в світ. – 1998. – № 3. – С. 40.

Переклад вміщено у статті: Орлова О. Повернути “забуті обличчя речей”: Урок аналізу поетичного тексту з використанням паралельних перекладів на матеріалі творчості Р.-М. Рільке // Там само. – С. 38-43.

210. Рільке Р.-М. “Устало древо. О гінке зростання!...”: [Сонет]: Пер. з нім. // Зарубіжна література ХХ ст.: Посіб. / За ред. Ніколенко О.М., Хоменко Н.В., Коневої Т.М. – К., 1998. – С. 148-149.

211. Рільке Р.-М. Із “Сонетів до Орфея”: “Ось дерево звелось...”: Пер. з нім. // Зарубіжна література: Посіб.-хрестоматія.

- 11 кл. / Автори-упоряд. Ісаєва О., Куцевол О. – Донецьк, 2001. – С. 342-343.
212. Рільке Р.-М. Із “Сонетів до Орфея”: “Ось дерево звелось...”; Орфей, Еврідіка, Гермес: Пер. з нім. // Зарубіжна література: Хрестоматія. 11 кл. / Уклад. Волкова Т.С., Зінкевич Л.С., Ковальова Л.Л., Чуковський Б.С. – Т., 2002. – С. 83-87.
- Георг Тракль*
213. Тракль Г. Смутна пісня / Пер. з нім. М. Лукаш // Літ. Україна. – 1990. – 18 січ.
- Фердинанд Фрейліграт*
214. Фрейліграт Ф. Хоч би там що!: Пер. з нім. // Дніпро. – 2001. – № 11-12. – С. 120.
- Фрідріх Шіллер (Шіллер)*
215. Шіллер Ф. Руссо; Початок нового століття; Захоплення Лаурою: Пер. з нім. // Вітчизна. – 1959. – № 11. – С. 128-129.
216. Шіллер Ф. Дума про дзвона; Сільська серенада; Утікач: (Уривки): Пер. з нім. // Вітчизна. – 1968. – № 11. – С. 202-203.
- Переклади наведено у статті: Савченко Б. Барвами оригіналу // Там само – С. 202-204. – Рец. на кн.: Фрідріх Шіллер. Лірика: Пер. з нім.; – К.: Дніпро, 1967. – 195 с.
217. Шіллер Ф. Надія: Пер. з нім. // Жовтень. – 1968. – № 10. – С. 151.
Переклад вміщено у статті: Федоришин Л. Тяжко ламати канони // Там само. – С. 151-153. – Рец. на кн.: Фрідріх Шіллер. Лірика: Пер. з нім. – К.: Дніпро, 1967. – 195 с.
218. Шіллер Ф. Твори: Пер. з нім. – К.: Молодь, 1968. – 412 с.
Переклади М. Лукаша: Руссо – С. 25-26; До радості – С. 27-29; Лицар Тогенбург – С. 35-37; Дума про дзвона – С. 38-48.
219. Шіллер Ф. Лицар Тогенбург; Поділ землі; Зарука; Початок нового століття: Пер. з нім. // Співець: Із світової поезії кінця XVIII – першої половини XIX сторіччя: Збірка / Упоряд. Кочур Г. – К., 1972. – С. 121-129.
220. Шіллер Ф. До радості (Скорочено): Пер. з нім. // Жива вода. – 1993. – № 8. – С. 4.
221. Шіллер Ф. Велич світу: Пер. з нім. // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К., 1995. – С. 654.
222. Шіллер Ф. Полікратів перстень; Боги Еллади; До радості: Пер. з нім. // Зарубіжна література: Проб. підруч.-хрестоматія для 9 кл. / Горелік Л.В., Грачова В.М., Недайнова Т.Б., Царьова В.П.; За ред. Недайнової Т.Б. – К., 1995. – С. 244-253.
223. Шіллер Ф. Поділ землі; Лицар Тогенбург; Боги Еллади; Фантазія до Лаури; Дума про дзвона: (Уривок): Пер. з нім. // Зарубіж. л-ра. – 1998. – № 7. – С. 1-2; 4-6.
224. Шіллер Ф. Прощання Гектора; Боги Еллади: Пер. з нім. // Зарубіж. л-ра. – 1998. – № 47. – С. 6-7.
225. Шіллер Ф. Руссо; Ода до радості: Пер. з нім. // Зарубіж. л-ра. – 1998. – № 7. – С. 3-4.
Переклади вміщено у статті: Кадоб'янська Н. Могуть інтелекту і криця моралі // Там само. – С. 1-5.
226. Шіллер Ф. Тріумф любові; Івікові журавлі (Уривки); До радості: Пер. з нім. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1998. – № 11. – С. 26, 28, 30.
Переклади вміщено у статті: Ніколенко О. “Ах, коли ж воскреснем ми душою?..” Ф. Шіллер. “Рукавичка” // Там само. – С. 25-30.
227. Шіллер Ф. Лицар Тогенбург: Пер. з нім. // Всесвіт. – 2000. – № 5-6. – С. 203.

228. Шиллер Ф. Лицар Тогенбург; Івікові журавлі; Поділ землі: Пер. з нім. // Зарубіжна література: Підруч.-хрестоматія для 7 кл. / Уклад. Сафарян С., Тіунова Л. – К., 2000. – С. 75-84.
229. Шиллер Ф. До радості: (Уривок): Пер. з нім. // Зарубіж. л-ра. – 2001. – № 5. – С. 7.
Переклад вміщено у публікації: Сербін М. Літературне кафе “Перехрестя”. Зустріч епох на українській землі: [Сценарій] // Там само. – С. 3-7.
230. Шиллер Ф. Боги Еллади: Пер. з нім. // Зарубіж. л-ра. – 2002. – № 18. – С. 8-9.
Переклад вміщено у публікації: Мартинець А. “Через віки з любов’ю”: Матеріали літературного вечора // Там само. – С. 1-9.
231. Шиллер Ф. Боги Еллади (Уривки); До радості (Уривок): Пер. з нім. // Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до першої половини XIX ст.: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закладів. – К., 2002. – С. 144.
232. Шиллер Ф. Поділ землі; Фантазія до Лаури: Пер. з нім. // Шкіл. б-ка. – 2002. – № 3. – С. 156.

З “Пісні про Нібелунгів”

233. Пісня про Нібелунгів: (Уривок): Пер. з нім. // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К., 1995. – С. 645-646.
234. Пісня про Нібелунгів: (Уривок): Пер. з нім. // Всесвіт. л-ра... – 2001. – № 9. – С. 20.
Переклад вміщено у матеріалах: Ісаєва О. Орієнтовне планування уроків зарубіжної літератури за програмою 2001 р. (Урок 10) // Там само. – С. 19-21.

Народна пісня

235. Лілі Марлен: [Пісня]: Пер. з нім. // Дніпро. – 2001. – № 11-12. – С. 123.

З польської

Адам Міцкевич

236. Міцкевич А. Олександрові Ходзьку; До Матері-Польки; Жаби та їхні королі: Пер. з пол. // Міцкевич А. Вибрані твори: У 2 т. – К., 1955. – Т. 1. – С. 74-75, 100-101, 206-207.
237. Міцкевич А. До Матері-Польки: Пер. з пол. // Антологія польської поезії: У 2 т. – К., 1979. – Т. 1. – С. 125-127.

238. Міцкевич А. До Матері-Польки: Пер. з пол. // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К., 1995. – С. 655-656.

Юліан Тувім

239. Тувім Ю. Бал в опері: Пер. з пол. // Всесвіт. – 1961. – № 11. – С. 50-57.
240. Тувім Ю. Революція в Німеччині; Бал в опері; Поети, зібравшись юрбами в кав'ярнях, обговорюють новий збірник віршів: Пер. з пол. // Тувім Ю. Вибрані поезії. – К., 1963. – С. 230-268.
241. Тувім Ю. Бал в опері: [Уривки з поеми]: Пер. з пол. // Антологія польської поезії: В 2 т. – К., 1979. – Т. 2. – С. 126-138.
242. Тувім Ю. Бал в опері (Уривки): Пер. з пол. // Зарубіжна література кінця XIX – поч. ХХ ст.: Хрестоматія. 11 кл. / Упоряд. Стрельбіцька О.А. – Вінниця, 1997. – С. 13-16.
243. Тувім Ю. Бал в опері (Уривок): Пер. з пол. // Укр. мова й л-ра в серед. шк... – 1999. – № 3. – С. 84-85.
Переклад вміщено у статті: Куцевол О. “Вести до сонця – то моя професія”: Інтегрований урок позакласного читання, присвячений 80-річчю від дня народження Миколи Лукаша // Там само. – С. 74-85.
244. Тувім Ю. Банк: Пер. з пол. // Дніпро. – 2001. – № 11-12. – С. 122.

З російської

Юргіс Балтрушайтіс

245. *Балтрушайтіс Ю.* “Мій світлий храм – в безмежності...”, Мить волі – Vae Victis!: Пер. з рос. // Всесвіт. – 2001. – № 9-10. – С. 142.

Переклади додано до статті: Череватенко Л. “Так починався Микола Лукаш” // Там само. – С. 138-139, 152-156.

Костянтин Бальмонт

246. *Бальмонт К.* Sin miedo: (Уривок): Пер. з рос. // Образ. – 2000. – Вип. 1. – С. 52.

Уривок з перекладу вміщено у статті: Черняков Б. Микола Лукаш: сходження до Літератури // Там само. – С. 50-65.

247. *Бальмонт К.* Поклик; Сумерійське закляття; Жар-Птиця; Ворожіння: Замова на сажання пчіл у вулик, Замова на діброву, Замова проти змії, Замова войовника, Замова од згаслих, Замова хмеля; Чорні її круки; “Шаленисті птахи...”: [Фрагмент]; Sin miedo; Поклик; Втай-ріка; “Я на цей світ прийшов...”; Між огнем і водою; “І ранок обернувся в моря без берегів...”: Пер. з рос. // Всесвіт. – 2001. – № 9-10. – С. 143-148.

Переклади додано до статті: Череватенко Л. Так починався Микола Лукаш // Там само. – С. 138-139, 152-156. Авторство поезій “Сумерійське закляття” та “І ранок обернувся в моря без берегів...” остаточно не з'ясовано.

248. *Бальмонт К.* Sin miedo: (Уривок): Пер. з рос. // Київська старовина. – 2001. – № 5. – С. 133.

Уривок з перекладу вміщено у статті: Черняков Б. Микола Лукаш: початок літературного шляху // Там само. – С. 132-139.

Андрій Белій

249. *Белій А.* Смерть: Пер. з рос. // Всесвіт. – 2001. – № 9-10. – С. 149-150.

Переклади додано до статті: Череватенко Л. Так починався Микола Лукаш // Там само. – С. 138-139, 152-156.

250. *Белій А.* Смерть: Пер. з рос. // Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Укл.: Скопненко О.І., Цимбалюк Т.В. – К., 2002. – С. 725.

Переклад вміщено у післямові до Словника: Череватенко Л. “Сподіваюсь, ніхто не скаже, що я не знаю української мови” // Там само. – С. 711-734.

Олександр Блок

251. *Блок О.* “Вітер приніс іздалека...”; “Барка життя стала...”; “Ідем стернею...”; Незнайома; “Я вхожу в темряви храми...”; Наслідування Беранже (за російським): Пер. з рос. // Всесвіт. – 2001. – № 9-10. – С. 150-151.

Переклади додано до статті: Череватенко Л. Так починався Микола Лукаш // Там само. – С. 138-139, 152-156.

Валерій Брюсов

252. *Брюсов В.* Ранковатиша, Ліснії стежинки, “Вулиця була як буря”, “Я імені тобі не знаю...”, “Наче в димі вогненним обличчя і речі”, “О, ніколи вже під місячне сіяння...”: Пер. з рос. // Всесвіт. – 2001. – № 9-10. – С. 140-141.

Переклади додано до статті: Череватенко Л. Так починався Микола Лукаш // Там само. – С. 138-139, 152-156.

Зінаїда Гіппіус

253. *Гіппіус З.* У пруг: Пер. з рос. // Всесвіт. – 2001. – № 9-10. – С. 148.

Переклад додано до статті: Череватенко Л. Так починався Микола Лукаш // Там само. – С. 138-139, 152-156.

Максим Горький

254. *Горький М.* Сторож: Пер. з рос. // Горький М. Твори: у 16 т. – К., 1953. – Т. 8. – С. 696-721.

Вячеслав Іванов

255. *Іванов В.* Менада: Пер. з рос. // Всесвіт. – 2001. – № 9-10. – С. 141-142.

Переклад додано до статті: Череватенко Л. Так починається Микола Лукаш // Там само. – С. 138-139, 152-156.

Михаїл Ісааковський

256. *Ісааковський М.* Ой немає, як у маї; Почуй мій спів, хороша; Самотня гармонь; Катюша; В лісу прифронтовім; Тут похованний червоноармієць; Я уся горіла малиново; Дівоча пісня; Де ви, де ви, очі карії: Пер. з рос. // Літ. Україна. – 2001. – 4 жовт.

Публікатор – Л. Череватенко.

Семен Кирсанов

257. *Кирсанов С.* “Виглядом схожа на чаплю...”: Пер. з рос. // Сучасність. – 2003. – № 2. – С. 46-47.

Публікатор – Л. Череватенко.

Аполлон Майков

258. *Майков А.* “Все круг мене – як раніше...”, “Поле вмаєне квітками...”: Пер. з рос. // Всесвіт. – 2001. – № 9-10. – С. 141.

Переклади додано до статті: Череватенко Л. Так починається Микола Лукаш // Там само. – С. 138-139, 152-156.

Володимир Маяковський

259. *Маяковський В.* “Незвичайна пригода...”: (Уривки): Пер. з рос. // Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Укл.: Скопненко О.І., Цимбалюк Т.В. – К., 2002. – С. 712-713.

Переклад вміщено у післямові до Словника: Череватенко Л. “Сподіваюсь, ніхто не скаже, що я не знаю української мови” // Там само. – С. 711-734.

260. *Маяковський В.* Незвичайна пригода, що трапилася з Володимиром Маяковським на дачі: Пер. з рос. // Сучасність. – 2003. – № 2. – С. 47-49.

Публікатор – Л. Череватенко.

Дмитро Мережковський

261. *Мережковський Д.* Невловне; “Чи пам’ятаєш ти книжок твоїх поради?”; Зимовий вечір; В лісі; “Тroyанди й ніч ясна...”; “Літні задумливі ночі...”; “Коли рожі тихо обсипаються...”: Пер. з рос. // Всесвіт. – 2001. – № 9-10. – С. 148-149.

Переклади додано до статті: Череватенко Л. Так починається Микола Лукаш // Там само. – С. 138-139, 152-156.

Олександр Пушкін

262. *Пушкін О.* Цигани; Полтава: (Уривки): Пер. з рос. // Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Укл.: Скопненко О.І., Цимбалюк Т.В. – К., 2002. – С. 723.

Уривки з перекладів вміщено у післямові до Словника: Череватенко Л. “Сподіваюсь, ніхто не скаже, що я не знаю української мови” // Там само. – С. 711-734.

263. *Пушкін О.* Поетові; “Прощай, свавільная стихіе!”; “Не засну я ні на мить...”: Пер. з рос. // Сучасність. – 2003. – № 2. – С. 45-46.

Публікатор – Л. Череватенко.

Федір Сологуб

264. *Сологуб Ф.* “В великий амфорі коштовній...”: (Фрагмент): Пер. з рос. // Всесвіт. – 2001. – № 9-10. – С. 150.

Переклад додано до статті: Череватенко Л. Так починається Микола Лукаш // Там само. – С. 138-139, 152-156.

Афанасій Фет

265. *Фет А.* “Буря на морі вечірнім...”: Пер. з рос. // Всесвіт. – 2001. – № 9-10. – С. 150.

Переклад додано до статті: Череватенко Л. Так починається Микола Лукаш // Там само. – С. 138-139, 152-156. Авторство поезії точно не встановлено.

З російських народних пісень

266. “Ой тумани ви холодні...”, “Що у нашій стороні в славній Астрахані...”, “Що на Волзі повноводій то не чобрінь зачорніла...”, “Ви бори мої, лісочки, мої темні!”: Пер. з рос. // Всесвіт. – 2001. – № 9-10. – С. 140-141.

Переклади додано до статті: Череватенко Л. Так починається Микола Лукаш // Там само. – С. 138-139, 152-156.

Зі словацької

Іван Моїк

267. *Моїк І.* “Кожен поет мусить мати свій світ...”: Пер. зі словац. // Дніпро. – 1958. – № 4. – С. 91.

З угорської

Ендре Аді

268. *Аді Е.* Душі на припоні; Шуліче весілля над падолистом; Ми стоїмо на кручи; На виногірі збіглих років; Доля угорського древа; А ззаду Цар Мовчан; Мені судилось; Правнук Дердя Дожі: Пер. з угор. // Дніпро. – 1982. – № 2. – С. 106-107.

269. *Аді Е.* Доля угорського древа; Біла пані замку; В Парижі побувала осінь; Кров і золото; Пісенька про мертву дівчинку; Я хочу, щоб мене любили; Людина у нелюдськості; На решеті часу; Заворожений палац цілунків; Шлю серце вам: Пер. з угор. // Поезія. – 1988. – Вип. 2. – С. 164-171.

270. *Аді Е.* Доля угорського древа: Пер. з угор. // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К., 1995. – С. 662.

Аттіла Йожеф

271. *Йожеф А.* Ширим серцем; Знайомтесь; Мама; Смуток; Свідомість; Ведмежий танець; Съомий; Я, мабуть, нагло пропаду; Поетичне мистецтво: Пер. з угор. // Всесвіт. – 1979. – № 7. – С. 99-103.

272. *Йожеф А.* Поезії / Пер. з угор.; Упоряд., передм. Шахової К. – К.: Дніпро, 1986. – 158 с.

Переклади М. Лукаша: Жіноче серце. – С. 37; Ширим серцем. – С. 62-63; Мурашка. – С. 68; Знайомтесь. – С. 68; Коралі. – С. 72-73; Роса-росичка. – С. 76-77; Смуток. – С. 82; Съомий. – С. 93-94; Ведмежий танець. – С. 96-97; Свідомість. – С. 113-117; Мама. – С. 118-119; Поетичне мистецтво. – С. 139-140; Собі на день народження. – С. 141-142; Я, мабуть, нагло пропаду. – С. 145; Нарешті я знайшов отчизну. – С. 146-147.

273. *Йожеф А.* Мама: Пер. з угор. // Жива вода. – 1993. – № 8. – С. 4.

274. *Йожеф А.* Собі на день народження: Пер. з угор. // Сумщина. – 1994. – 24 груд.

275. *Йожеф А.* Мама: Пер. з угор. // Зарубіж. л-ра. – 1997. – № 8. – С. 8.

276. *Йожеф А.* Жіноче серце: (Уривок): Пер. з угор. // Всесвіт. – 1998. – № 3. – С. 153.

Уривок з вірша А. Йожефа “Жіноче серце” у перекладі М. Лукаша вміщено у статті: Череватенко Л. “А нам твоє життя – понад усі поеми...” // Там само. – С. 152-155.

277. *Йожеф А.* Мама: Пер. з угор. // Укр. мова й л-ра в серед. шк... – 1999. – № 3. – С. 84.

Переклад вміщено у статті: Куцевол О. “Вести до сонця – то моя професія”: Інтегрований урок позакласного читання, присвячений 80-річчю від дня народження Миколи Лукаша // Там само. – С. 74-85.

Шандор Петефі

278. *Петефі Ш.* “Сніжок рипить...”: Пер. з угор. // Дніпро. – 2001. – № 11-12. – С. 120.
Публікатор – Л. Череватенко.

З французької

Гійом Аполлінер

279. *Аполлінер Г.* Пісня нелюбого: “В передніч лондонську туманну...”; Альба співана колись на вербну; “Померли ті боги старі...”; Відповідь запорожців турецькому султанові; “Молочна Путь сяйива сестро...”; Сім шпаг: Пер. з фр. // Всесвіт. – 1970. – № 7. – С. 121-123.
280. *Аполлінер Г.* Із збірки “Алкоголі” (1913): Міст Мірабо; Крокосовий цвіт; Марізіблла; Білий сніг; В тюрмі Санте; Хвора осінь; Готелі; “Любов померла на руках...”; “Блідавий суморок затяг...”; “Мене ти так і не вгадала...”; “В саду громадка їх малада...”; “Ти йшла в прозору чисту воду...”; “От і минула осінь мила...”; Із збірки “Каліграми” (1918): Та люта Лю; Свято; Краса в вигнанні; Прядка волосся; Таборові огні; Гранадські жалібниці; Рій мух; Прощання вершника; Рушай; З посмертних збірок: Гайд-парк; 1904; Пісенька; Оркеніза; Кохання; “Дивились ми на лебедів...”; “Вона пішла і рада...”; “Не знаю вже чи ще люблю я...”; Трубить ріг; Діва з квасоляним цвітом у Кельнському соборі; Лист-вірш; Похорон; “Снять білі статуй...”; “Без трепету зайшов я в непроглядний ліс...”; “Судилося мені у тебе коло ніг...”; Нюхар; Місто Каркассон; Пекло; “Печальних радошів зазнати мені далося...”; Втеча: Пер. з фр. // Все світ. – 1972. – № 8. – С. 123-130, 171-189.

281. *Аполлінер Г.* Міст Мірабо; Лорелая; Штукарі; Знак; “Мене ти так і не вгадала...”; Рій мух; Муштра: Пер. з фр. // Передчуття: Із світової поезії другої половини XIX – початку XX сторіччя: Збірка / Упоряд. і передм. К. Шахової – К., 1979. – С. 217-220.
282. *Аполлінер Г. Є.* На розі; Узи: Пер. з фр. // Дніпро. – 1980. – № 8. – С. 117-119.
283. *Аполлінер Г.* Зона: Пер. з фр. // Вітчизна. – 1980. – № 8. – С. 114-119.
284. *Аполлінер Г.* Місячне сяйво; Місто й серце; Саломея; Любов і погорда; Руда вродливиця: Пер. з фр. // Поезія. – 1981. – № 1. – С. 113-118.
285. *Аполлінер Г.* Смерк; Двері; Анні; Дерево; Вандем’єр: Пер. з фр. // Всесвіт. – 1981. – № 6. – С. 148-154.
286. *Аполлінер Г.* Пекло; “Печальних радошів зазнати мені далося...”; Втеча: Пер. з фр. // Прапор. – 1990. – № 3. – С. 127-128.
287. *Аполлінер Г.* “Мене ти так і не вгадала...”: Пер. з фр. // Жива вода. – 1993. – № 8. – С. 4.
288. *Аполлінер Г.* Пісня нелюбого (Уривок з поеми); “Усі ліси й веселі села Бельгії...”; Міст Мірабо: Пер. з фр. // Відродження. – 1994. – № 8. – С. 52-53.
- Переклади вміщено у статті: Ковбасенко Ю., Рудаківська С., Горідько Ю. Матеріали для підготовки та проведення уроків із зарубіжної літератури. 11 клас // Там само. – С. 38-53.
289. *Аполлінер Г.* Пісня нелюбого: Пер. з фр. // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К., 1995. – С. 663-671.
290. *Аполлінер Г.* Заручини; Марія; “Любов померла на руках...”; “Мене ти так і не вгадала...”; “В саду громадка їх

мала...”; Відповідь запорожців турецькому султанові (Уривок); Маленьке авто: Пер. з фр. // Всесвіт. л-ра... – 1997. – № 5-6. – С. 42-44.

Переклади вміщено у статті: Рада І. Гйом Аполлінер (Цікавинки із життя поета як опорні сигнали для пам'яті учнів) // Там само. – С. 41-44.

291. Аполлінер Г. Міст Мірабо; Відповідь запорожців турецькому султанові; “Палаю на костриці божественного палу...”; “Я мав одвагу оглянутись назад...”, “От і минула юність мила...”; Маленьке авто; Прощання вершника; Чудо війни; Пекло; “Печальних радощів зазнати мені далося...”; “Даю моїй надії очі самоцвіти”: Пер. з фр. // Зарубіжна література кінця XIX – поч. ХХ ст.: Хрестоматія. 11 клас / Упоряд. Стрельбіцька О.А. – Вінниця, 1997. – С. 4-12.

292. Аполлінер Г. “Ти йшла в прозору чисту воду...”: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра. – 1997. – № 8. – С. 8.

293. Аполлінер Г. “Ми хочемо вам розкрити широкі незвичні простори...”; Зарізана голубка й водограй (Фрагменти поезій): Пер. з фр. // Зарубіжна література ХХ ст.: Посіб. / За ред. Ніколенко О.М., Хоменко Н.В., Коневої Т.М. – К., 1998. – С. 155, 160-161.

294. Аполлінер Г. Міст Мірабо; Лорелея; Зарізана голубка і водограй: Пер. з фр. // Зарубіжна література: Проб. підруч.-хрестоматія для 11 кл. / За ред. проф. Чиркова О.С. – К., 1998. – С. 167-171.

295. Аполлінер Г. Міст Мірабо; Лорелея; Зарізана голубка й водограй: Пер. з фр. // Всесвіт. л-ра.... – 1998. – № 12. – С. 24-25.

Переклади вміщено у статті: Марченко Н. Поезія модернізму // Там само. – С. 22-32.

296. Аполлінер Г. Зарізана голубка й водограй: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 8.

297. Аполлінер Г. Заручини; Марія; “Любов померла на руках...”; “Мене ти так і не вгадала...”; “В саду громадка їх мала”; Рудоволоса красуня: [Уривок]: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 3. – С. 6.

Переклади вміщено у статті: Рада І. “Смійтесь, люди! Чужі й близькі мені, наді мною ви смійтесь!” (Цікаве з життя великих письменників) // Там само.

298. Аполлінер Г. Відповідь запорожців турецькому султанові: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра. – 2000. – №. 8. – С. 6.

Переклад вміщено у статті: Т. Сірочук. Від Мухаммеда IV через Аполлінера до Лукаша // Там же.

299. Аполлінер Г. Відповідь запорожців турецькому султанові (Уривок): Пер. з фр.; Міст Мірабо; Лорелея; Кінь; Коза; Змія; Кіт; Гусінь; Місто й серце / Пер. з фр. М.Бажан* // Денисова Т.Н., Сиваченко Г.М. Зарубіжна література ХХ ст.: Хрестоматія-посіб.: Підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К., 2000. – С. 82-86.

*Допущено помилку. Всі переклади належать М. Лукашеві.

300. Аполлінер Г. Кортеж; “Я мав одвагу оглянутись назад...”; Ніч на Рейні; Лорелея; Пісня нелюбого; Відповідь запорожців турецькому султанові; Міст Мірабо; Зона; Узвишня: [Фрагменти поезій] // Зарубіжна література ХХ ст.: Підруч. для 11 кл. / За ред. Борецького М.І. – Л., 2000. – С. 28-34.

301. Аполлінер Г. Лорелея: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра. – 2000. – №. 5. – С. 8.

302. Аполлінер Г. Міст Мірабо; Лорелея; Зарізана голубка й водограй: Пер. з фр. // Зарубіжна література. 11 кл.: Посіб.-хрестоматія / Упоряд. Щавурський Б.Б., Музика С.В. – Т., 2000. – С. 309-312.

303. Аполлінер Г. Міст Мірабо; Лорелея; Зарізана голубка й водограй: Пер. з фр. // Зарубіжна література. Хрестоматія: Підруч.-хрестоматія для 11 кл. загальноосв. шк. / За ред. проф. Чиркова О.С. – К., 2000. – С. 167-171.
304. Аполлінер Г. Міст Мірабо; Зарізана голубка й водограй; Лорелея: Пер. з фр. // Зарубіжна література: Посіб.-хрестоматія. 11 кл. / Автори-упоряд. Ісаєва О., Куцевол О. – Донецьк, 2001. – С. 346-351.
305. Аполлінер Г. Синагога; Шіндерганс: Пер. з фр. // Єгупець. – 2001. – № 8. – С. 193-194.
Першопублікація Л. Череватенка.
306. Аполлінер Г. Шіндерганс*: Пер. з фр. // Дніпро. – 2001. – № 11-12. – С. 120-121.
Публікація Л. Череватенка. *Потрібно Шіндерганс.
307. Аполлінер Г. “Блідавий суморок затяг...”; “В саду громадка їх мала...”; “Ти йшла в прозору чисту воду”; Пекло; “Печальних радощів зазнати мені далося...”; Втеча: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра. – 2002. – № 43. – С. 1, 23.
308. Аполлінер Г. “Блідавий суморок затяг...”; “В саду громадка їх мала...”; “Ти йшла в прозору чисту воду”: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра. – 2002. – № 36. – С. 5.
Переклади вміщено у статті: Стомат Т. Чи може “героїзм кволих” народити здорове мистецтво? (За новелою Т. Манна “Смерть у Венеції”) // Там само.
309. Аполлінер Г. Зона; “Молочна путь сяйлива сестро...”; Кортеж; Відмова: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра. – 2002. – № 35. – С. 1-2.
310. Аполлінер Г. “Любов померла на руках..”: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра. – 2002. – № 43. – С. 6.
Переклад вміщено у статті: Соловцова І. Гійом Аполлінер – автор синтезу буття: [Урок 1] // Там само – С. 4-8.
311. Аполлінер Г. “Любов померла на руках...”: (Уривок); Прядка волосся: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра. – 2002. – № 18. – С. 7-8.
Переклади вміщено у статті: Мартинець А. “Через віки з любов’ю”: [Матеріали літературного вечора] // Там само. – С. 1-9.
312. Аполлінер Г. Міст Мірабо: (Фрагмент): Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра. – 2002. – № 4. – С. 1.
Переклад вміщено у статті: Рихло П. “Під мостом Мірабо струмую Сена...”. (Поетична велич і життєва трагедія Пауля Целана) // Там само. – С. 1-2.
313. Аполлінер Г. Міст Мірабо; Лорелея; Зарізана голубка й водограй; Відповідь запорожців турецькому султанові: Пер. з фр. // Зарубіжна література. Хрестоматія. 11 кл.: У 2 т. – Т. 1 / Авт.-упоряд.: Уліщенко В.В., Уліщенко А.Б. – Х., 2002. – С. 212-215.
314. Аполлінер Г. Міст Мірабо; “Молочна Путь сяйлива сестро...”; Зарізана голубка й водограй; Зона; Маленьке авто: Пер. з фр. // Зарубіжна література: Хрестоматія. 11 кл. / Уклад.: Волкова Т.С., Зінкевич Л.С., Ковальова Л.Л., Чуковський Б.С. – Т., 2002. – С. 75-79, 424-429.
- Поль Валері
315. Валері П. Гелена; Піфія (Фінал); Пісня колон: Пер. з фр. // Всесвіт. – 1981. – № 6. – С. 146-147.
316. Валері П. Пісня колон: Пер. з фр. // Поклик: Із світової поезії ХХ сторіччя. – К.: Веселка, 1984. – С. 173.
317. Валері П. Гелена; Цезар; Ельф; Пролаза; Платанові; Морський цвінттар: Пер. з фр. // Поезія. – 1987. – Вип. 1. – С. 160-170.
318. Валері П. Гелена; Цезар: Пер. з фр. // Прапор. – 1990. – № 3. – С. 126-127.

319. Валері П. Морський цвінтар: Пер. з фр. // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К., 1995. – С. 658-662.

320. Валері П. Пісня колон: (Фрагмент); Морський цвінтар: (Фрагмент); Піфія: [Фінал]: Пер. з фр. // Все світ. – 1998. – № 3. – С. 152-155.

Уривки творів вміщено у статті: Череватенко Л. “А нам твоє життя – понад усі поеми...” // Там само.

Поль Верлен

321. Верлен П. Півголосом: Пер. з фр. // Літ. газета. – 1961. – 15 верес.

322. Верлен П. “Захід дотлівав, багряніли хмари...”; “Із серця рветься плач...”; “Скінчились випроби страшні...”: Пер. з фр. // Прапор. – 1962. – № 10. – С. 106.

323. Верлен П. “Рицар Злигодень, вершник під чорним забрамом...”; “Душа, душа моя страждала...”; “Ті руки, що були моїми...”; Мана; “Вже нічого більше – хочу тільки флейти...”; “Товариші мої по пресі...”: Пер. з фр. // Дніпро. – 1965. – № 6. – С. 93-94.

324. Верлен П. “Послухайте цю ніжну пісню...”; “Над дахом дому – неба дах...”; “Я не знаю сам...”; Поторочі; “Із далини тужливий ріг луна...”; Підспів під Поля Верлена; Вечірня зоря; “Вже пройшла зима...”; “Крізь музичних вогнів колихання...”; Нічний ефект; Туга; Місячне сяйво: Пер. з фр. // Жовтень. – 1966. – № 7. – С. 76-80.

325. Верлен П. Осіння пісня: Пер. з фр. // Літ. Україна. – 1967. – 31 берез.

326. Верлен П. Осіння пісня: Пер. з фр. // Сучасність. – 1969. – № 4. – С. 59.

Переклад вміщено у статті: Гординський С. Французькі поети українською мовою. До перекладів М. Терещенка, М. Рильського, Г. Кочура і М. Лукаша // Там само. – С. 52-60.

327. Верлен П. Осіння пісня; Похмура серенада; Півголосом; Вовки: (Уривки): Пер. з фр. // Вітчизна. – 1969. – № 3. – С. 205-207.

Переклади вміщено у статті: Савченко Б. Музика слова // Там само. – Рец. на кн.: Поль Верлен. Лірика / Пер. з фр. М. Рильський, М. Лукаш, Г. Кочур. – К.: Дніпро, 1968. – 174 с.

328. Верлен П. Література: Пер. з фр. // Передчуття: Із світової поезії другої половини XIX – початку ХХ сторіччя: Збірка / Упоряд. і передм. К. Шахової – К., 1979. – С. 208.

329. Верлен П. Гамлет мовить; Дон-Кіхотові: Пер. з фр. // Все світ. – 1981. – № 6. – С. 142.

330. Верлен П. Гамлет мовить; Дон Кіхотові; Тривога; “Фантоми гарних днів весь день полуум’яніли...”: Пер. з фр. // Прапор. – 1990. – № 3. – С. 124-126.

331. Верлен П. “В місячнім свіtlі млють гаї...”: Пер. з фр. // Жива вода. – 1993. – № 8. – С. 4.

332. Верлен П. Література: Пер. з фр. // Сумщина. – 1994. – 17 груд.

333. Верлен П. Місячне сяйво; Нічний ефект: Пер. з фр. // Відродження. – 1994. – № 8. – С. 49.

Переклади вміщено у статті: Ковбасенко Ю., Рудаківська С., Горідько Ю. Матеріали для підготовки та проведення уроків із зарубіжної літератури. 11 клас // Там само. – С. 38-53.

334. Верлен П. Література: Пер. з фр. // Кролевець. вісник. – 1995. – 7 січ.

335. Верлен П. Марення; “Як він гарно бігав на коньках!”: Пер. з фр. // Скланка Часу=Zeit Glass. – 1995. – № 1. – С. 62-64.

336. Верлен П. “Фантоми гарних днів...”: Пер. з фр. // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К., 1995. – С. 657.

337. Верлен П. “О спогади, мовчіть!”; Тривога; Сентиментальна прогулянка; “Фантоми гарних днів...”; “Ті руки, що були моїми”; “Тихе небо понад дахом”*: Алегорія; Осіння пісня; Нічний ефект; “Це захоплене зомління”: Пер. з фр. // Всесвіт. л-ра... – 1996. – № 5. – С. 26-28.
- Переклади вміщено у статті: Дзик А., Сорока О. Осіння скрипка Поля Верлена // Там само. – С. 25-28. *Цей переклад помилково приписаний М. Лукашеві, насправді перекладач – М. Рильський.
338. Верлен П. Морський образок; Валькур; Нічне враження (Уривки): Пер. з фр. // Зарубіжна література: Проб. підруч. для 11 кл. загальноосв. шк. / За ред. проф. Чиркова О.С. – К., 1997. – С. 33, 36.
- Уривки перекладів вміщено у статті: Соболевська Г. Поль Верлен // Там само. – С. 25-36.
339. Верлен П. Осіння пісня: (Фрагмент): Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1997. – № 4. – С. 5.
- Переклад вміщено у статті: Стріха М. Доноурська кров мистецтва: Українські перекладачі та зарубіжна література // Там само. – С. 2-6.
340. Верлен П. Гамлет мовить: Пер. з фр. // Всесвіт. – 1998. – № 3. – С. 152.
- Перший варіант Лукашевого перекладу сонета Верлена вміщено у статті: Череватенко Л. “А нам твоє життя – понад усі поеми...” // Там само. – С. 152-155.
341. Верлен П. Гамлет мовить: Пер. з фр. // Хрестатик. – 1998. – 17 листоп. – С. 6.
- *Переклад подано з приміткою “Публікується вперше”. Очевидна помилка: Див.: №№ 26, 329, 330, 340.
342. Верлен П. Осіння пісня: Пер. з фр. // Слово і час. – 1998. – № 8. – С. 14.
- Переклад вміщено у статті: Коцур А. Вагомий доробок перекладача (Григорій Коцур) // Там само. – С. 13-14.
343. Верлен П. Осіння пісня: Пер. з фр. // Всесвіт. л-ра... – 1998. – № 11. – С. 51.
344. Верлен П. “О сумна пустеле!”: Пер. з фр. // Всесвіт. л-ра... – 1998. – № 12. – С. 7.
- Переклад уміщено у статті: Борецький М. Природа в поезії // Там само. – С. 5-8.
345. Верлен П. Послухайте цю ніжну пісню: Пер. з фр. // Всесвіт. л-ра... – 1998. – № 7. – С. 38.
346. Верлен П. Тривога; Осіння пісня*: “Вже пройшла зима...”: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1998. – № 9. – С. 33-35.
- Переклади вміщено у статті: Правура Л.М. “Яchatъ хлипкі хріпкі скрипки листопада...”: Урок з вивчення поезії Поля Верлена. 11 кл. // Там само. – С. 32-35.
- *Переклад “Осінньої пісні” помилково приписаний М. Рильському.
347. Верлен П. Література: (Уривок): Пер. з фр. // Київ. – 1999. – № 11-12. – С. 144.
- Вірш уміщено у статті: Зінчук С. Трагедія генія та людини // Там само. – С. 139-144.
348. Верлен П. Місячне сяйво: Пер. з фр. // Укр. мова та л-ра. – 1999. – № 40. – С. 9.
349. Верлен П. Півголосом; Осіння пісня: Пер. з фр. // Укр. мова й л-ра в серед. шк... – 1999. – № 3. – С. 84-85.
- Переклади вміщено у статті: Куцевол О. “Вести до сонця – то моя професія”: Інтегрований урок позакласного читання, присвячений 80-річчю від дня народження Миколи Лукаша // Там само. – С. 74-85.
350. Верлен П. “Я творив у думці запашні раї...” (Уривок); “В місячнім світлі...”; “Усі співи фантастичні...”; “Багато я страждав, повір...” (Уривок); “Вже нічого більше – хочу тільки флейти...”: Пер. з фр. // Зарубіжна література

- XIX ст.: Посіб. для 10 кл. / За ред. Ніколенко О.М., Мацапури В.І., Хоменко Н.В. – К., 1999. – С. 234-238.
351. *Верлен П.* “Люба, не треба розмов...”: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2000. – № 1. – С. 55.
 Переклад вміщено у публікації: Ісаєва О. “Любов дала життя, і рух, і силу...”. Сценарій літературно-музичного вечора до Дня святого Валентина. 9-11 класи // Там само. – С. 53-56.
352. *Верлен П.* Морський образок; “Нічне враження”; Валькур (Уривки): Пер. з фр. // Зарубіжна література: Підруч. для 11 кл. загальноосвіт. шк. / За ред. проф. Чиркова О.С. – К., 2000. – С. 33, 36.
353. *Верлен П.* “О Дон Кіхоте мій...”: [Сонет]: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2000. – № 6. – С. 20.
 Поезію П. Верлена вміщено у добірці “Поетична п'ятирічниця”, підготовлену Куцевол О.М. // Там само. – С. 20-21.
354. *Верлен П.* Осіння пісня: Пер. з фр. // Зарубіжна література. 10 кл.: Посіб.-хрестоматія / Авт.-упоряд.: Щавурський Б.Б., Николин М.М. – Т., 2000. – С. 296.
355. *Верлен П.* Осіння пісня; “Із серця рветься плач...”; “Однікід дерев у озернім затоні...”: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра. – 2000. – № 39. – С. 2-3.
 Поезію П. Верлена вміщено у статті: Волошук Є. Європейський символізм: методичні стратегії репрезентації літературного напрямку в школі. (Сім нарисів шкільного аналізу поезії П. Верлена та А. Рембо) // Там само. – С. 1-5.
356. *Верлен П.* Осіння пісня / Пер. з фр. М. Рильський*; Література; “Над дахом дому – неба дах...”; Забуті аріети; Коломбіна: Пер. з фр. // Денисова Т.Н., Сиваченко Г.М. Зарубіжна література ХХ ст. Хрестоматія-посіб.: Підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К., 2000. – С. 64, 66-69.
 *Допущено помилку. Переклад належить М. Лукашеві.
357. *Верлен П.* “О сумна пустеле!”: Пер. з фр. // Зарубіжна література. 5 кл.: Посіб.-хрестоматія / Упоряд. Щавурський Б.Б.; За ред. Ковбасенка Ю.І. – Т., 2000. – С. 182.
358. *Верлен П.* Резигнація; “В місячні світлі мліють гаї...”; До Клімени; “Багато я страждав, повір...”; “Вже нічого більше – хочу тільки флейти...”: (Уривки): Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2000. – № 1. – С. 46-47.
 Поезію П. Верлена вміщено у статті: Ніколенко О.М. “Вже нічого більше – хочу тільки флейти...”: Поезія Поля Верлена. 10 клас // Там само. – С. 45-49.
359. *Верлен П.* Тривога: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2000. – № 1. – С. 29.
 Поезію П. Верлена вміщено у статті: Рада І.М. “Актом вимученого Бога, який страждає, з'явився тоді мені світ...”: Урок-конференція на тему “Презентація доби декадансу”. 11 кл. // Там само. – С. 28-34.
360. *Верлен П.* “Це захоплене зомління...”: Пер. з фр. // Всесвіт. л-ра... – 2000. – № 1. – С. 51.
 Переклад вміщено у публікації: Добровольська О. Від романтизму до символізму та імпресіонізму: Сценарій літературно-музичної композиції з методичним коментарем // Там само. – С. 50-52.
361. *Верлен П.* Дон Кіхотові: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра. – 2001. – № 5. – С. 6.
 Переклад вміщено у матеріалі: Сербін М. “Літературне кафе “Перехрестя”. Зустріч епох на українській землі”: [Сценарій] // Там само. – С. 3-7.
362. *Верлен П.* Із збірки “Сатурнічні поезії”: Меланхолія: I. Резигнація, II. Nevermore, VIII. Тривога; Сумні пейзажі: I. В вечірньому тливі, III. Сентиментальна прогулянка, V. Осіння пісня; Із збірки “Вишукані свята”: Місячне сяйво; Півголосом; Сентиментальна розмова; Із збірки “Добра пісня”: “В місячнім свіtlі...”; Із збірки “Романси без

- слів”: Забуті арети: “Це захоплене зомління...”; “О сумна пустелі!”; *Бельгійські краєвиди*: Валькур; Шарлеруа; Акварелі: Сплін; *Із збірки “Мудрість”*: “Рицар Злигодень, вершник під чорним забрадом...”; “Краса жінок, їх містеть, їх руки нездужали...”; “Фантоми гарних днів весь день полум’яніли...”; “Послухайте цю ніжну пісню...”; “Над дахом дому – неба дах...”; “Із далини тужливий ріг луна...”; *Із збірки “Колишнє й недавнє”*: Колишнє: Алегорія; *Із збірки “Любов”*: “Багато я страждав, повір...”; “Як гарно він бігав на коньках!”; *Зі збірки “Пісні для неї”*: “Якщо ти звішиш, чарівна профанко...”: Пер. з фр. // Тема. – 2001. – № 2. – С. 4-23, 26-28.
363. *Верлен П.* “О Дон Кіхоте мій...”: Пер. з фр. // Всесвіт. л-ра... – 2001. – № 11. – С. 56.
Переклад вміщено у матеріалах: Дишлюк О. Орієнтовне планування уроків зарубіжної літератури за програмою 2001 р. (Урок 22) // Там само. – С. 55-62.
364. *Верлен П.* “О Дон Кіхоте мій...”: [Сонет]: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2001. – № 11. – С. 30.
Переклад вміщено у статті: Чаус М. Завдання для індивідуальної та групової роботи з учнями при вивченні твору М. де Сервантеса Сааведри “Премудрий гіdalго Дон Кіхот з Ламанчі” // Там само. – С.25-30.
365. *Верлен П.* Осіння пісня: Пер. з фр. // Дивослово. – 2001. – № 1. – С. 52.
Поезію П. Верлена вміщено у статті: Ковалъчук Г. Микола Лукаш у спогадах // Там само. – С. 50-52.
366. *Верлен П.* Тривога: Пер. з фр. // Тема. – 2001. – № 1. – С. 62.
367. *Верлен П.* В вечірньому тливі: Пер. з фр. // Всесвіт. л-ра... – 2002. – № 2. – С. 43.
Переклад вміщено у статті: Моклиця М. Філософія модернізму. Шопенгауер і Ніцше: дві естетичні моделі цього напряму (символізм і футуризм). Стаття третя // Там само. – С. 41-44.
368. *Верлен П.* “Із серця рветься плач...”: Пер. з фр. // Зарубіжна література: Підруч.-хрестоматія. 5 кл: У 2 ч. / Авт.-упоряд.: Півнюк Н.О., Чепурко О.М., Гребницька Н.М. – К., 2002. – Ч. 2. – С. 125.
369. *Верлен П.* “Із серця рветься плач...”: Пер. з фр. // Пронкевич О. Зарубіжна література: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. шк. – 3-те вид., перероб і доп. – К., 2002. – С. 283-284.
370. *Верлен П.* Література: (Уривок): Пер. з фр. // Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Укл.: Скопненко О.І., Цимбалюк Т.В. – К., 2002. – С. 729.
Переклад вміщено у післямові до Словника: Череватенко Л. “Сподіваюсь, ніхто не скаже, що я не знаю української мови” // Там само. – С. 711-734.
371. *Верлен П.* Осіння пісня: Пер. з фр. // Народна воля. – 2002. – № 13. – 28 берез.
Переклад вміщено у статті: Зорівчак Р. Ще раз про переклади та про одне слово в перекладі: [Рубрика мови] // Там само.
372. *Верлен П.* Осіння пісня: Пер. з фр. // Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна: Лінгвістич. й дидактич. пробл. іншомовної комунікації. – 2002. – № 567. – С. 363.
Переклад вміщено у статті: Рассказова О.О., Димитрова В.В. Поезія Поля Верлена у контексті проблем українського художнього перекладу // Там само. – С. 360-365.
373. *Верлен П.* Осіння пісня: Пер. з фр. // Коптілов В. Теорія і практика перекладу: Навч. посіб. – К., 2002. – С. 183.
374. *Верлен П.* Осіння пісня: Пер. з фр. // Зап. “Перекладацької майстерні 2000-2001” / ЛНУ ім. І. Франка, Центр гуманіт. досліджень; упор. Прокопович М. – Л., 2002. – Том 3. – С. 186.

Переклад вміщено у статті: Содомора А. “Осіння пісня” Поля Верлена та її українські інтерпретації”// Там само. – С. 176-189.

375. *Верлен П.* Сентиментальна прогулянка; “Це захоплене зомління...”; “Із серця рветься плач...”; “О сумна пустеле!”; “Послухайте цю ніжну пісню”; “Над дахом дому – неба дах”: Пер. з фр. // Зарубіжна література XIX ст.: Хрестоматія: Навч. посіб. для 10 кл. загальноосвіт. шк. / Упоряд., авт. дидакт. матеріалу Пронкевич О.В. – К., 2002. – С. 343, 345-350.
376. *Верлен П.* “Це захоплене зомління...”; Тривога; “О Дон Кіхоте мій, натхненнику богеми!”: Пер. з фр. // Шкіл. 6-ка. – 2002. – № 3. – С. 177-178.
377. *Верлен П.* Nevermore; Класична Вальпуржина ніч; Осіння пісня; Вечірня зоря; Соловей; “Із серця рветься плач...”; “Фантоми гарних днів...”; “Послухайте цю ніжну пісню...”; “Ті руки, що були моїми...”; “Над дахом дому – неба дах...”; Література // Зарубіжна література: Хрестоматія. 10 кл.: У 2 т. / Авт. - упоряд. Уліщенко В.В., Уліщенко А.Б. – Х., 2002. – Т. 2 – С. 406-415.
378. *Верлен П.* Осіння пісня; Нічний ефект; “Із серця рветься плач...”; “О сумна пустеле!”; “Над дахом дому – неба дах...”: Пер. з фр. // Ніколенко О. Поезія французького символізму. Шарль Бодлер, Поль Верлен, Артур Рембо: Посіб. для вчителя. – Х., 2003. – С. 80-81, 83, 85, 87-88, 92-93.
379. *Верлен П.* “Послухайте цю ніжну пісню...”; Осіння пісня: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра. – 2003. – № 5. – С. 12-13.

Віктор Гюго (Гюго)

380. *Гюго В.* Вибрані поезії. – К.: Держлітвидав, 1953. – 247 с.
Переклади М. Лукаша: З книги “Кари”: Убитим 4 грудня – С. 72-73; Te deum 1 січня 1852 року – С. 74-75; Байка-бувалищина – С. 85; Чвари в сералі – С. 86-87; Ім-

ператор бавиться – С. 97-99; Стежки-доріжки – С. 100; Змішані суди – С. 101; Образок (Журналіст-мракобіс) – С. 102-103; Що таке злочинство (Уривок). – С. 116-118; Римська клоака – С. 121-124; Пісенька (В віках сія...) – С. 125-126.

381. *Гюго В.* Змішані суди: Пер. з фр. // Співець: Із світової поезії кінця XVIII – першої половини XIX сторіччя: Збірка / Упоряд. Г. Кочур. – К., 1972. – С. 218-219.
382. *Гюго В.* “Стежки-доріжки, трави у лузі...”: Пер. з фр. // Жива вода. – 1993. – № 8. – С. 4.
383. *Гюго В.* Пісенька Гавроша: [З роману “Знедолені”]: Пер. з фр. // Дніпро. – 2001. – № 11-12. – С. 120.
Першопублікація Л. Череватенка.

Жюль Лафорг

384. *Лафорг Ж.* Жалі до місяця в провінції; Скарга-епітафія: Пер. з фр. // Всесвіт. – 1981. – № 6. – С. 144.

Франсіс Лемарк

385. *Лемарк Ф.* Пісня французького солдата: Пер. з фр. // Літ. газета. – 1957. – 18 січ.

Флав'єн Моно

386. *Моно Ф.* На світанку: Пер. з фр. // Літ. газета. – 1957. – 18 січ.

Франсуа Рабле

387. *Рабле Ф.* До читача: [Вступ до роману “Гаргантюа і Пантагрюель”]: Пер. з фр. // Дніпро. – 2001. – № 11-12. – С. 119.
Першопублікація Л. Череватенка.

Артур Рембо

388. *Рембо А.* Голодини; “О зámки, о роки!”: Пер. з фр. // Всесвіт. – 1981. – № 6. – С. 143.

389. Рембо А. Пісня з найвищої вежі: Пер. з фр. // Літ. Україна. – 1990. – 18 січ.
390. Рембо А. Вічність: Пер. з фр. // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К., 1995. – С. 657-658.
391. Рембо А. П'яній корабель: Поезії: [Пер. з фр.] / Упоряд. та авт. післямови Ткаченко В.І. – К.: Дніпро, 1995. – 221 с.
- Переклади М. Лукаша:** Із зб. *Свята терпіння*: Х (3). Вічність – С. 115; XV. Голодини. – С. 122.
392. Рембо А. “О замки, о роки!”; Вічність: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1996. – № 5-6. – С. 28-29.
393. Рембо А. Вічність: Пер. з фр. // Зарубіжна література кінця XIX – поч. ХХ ст.: Хрестоматія. 11 кл. / Упоряд. Стрельбіцька О.А. – Вінниця, 1997. – С. 3.
394. Рембо А. Пісня з найвищої вежі: Пер. з фр. // Все світ. – 1998. – № 3. – С. 155.
- Переклад додано до статті: Череватенко Л. “А нам твоє життя – понад усі поеми...” // Там само. – С. 152-155.
395. Рембо А. “Я знайшов, знайшов!”: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1998. – № 4. – С. 34.
- Переклад вміщено у статті: Градовський А. “Шалений! Що зробив ти із своїм життям?” До проблеми впливу творчості А. Рембо на ранню поезію М. Рильського // Там само. – С. 33-35.
396. Рембо А. “Я знайшов, знайшов!”: Пер. з фр. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1999. – № 12. – С. 50.
- Поезію А. Рембо вміщено у статті: Ніколенко О.М. “Мое пробудження благословили шквали...”: Поезія А. Рембо. 10 клас // Там само. – С. 49-53.
397. Рембо А. “Я знайшов, знайшов!”: Пер. з фр. // Зарубіжна література XIX ст.: Посіб. для 10 кл. / За ред. Ніколенко О.М., Мацапури В.І., Хоменко Н.В. – К., 1999. – С. 251.
398. Рембо А. Пісня з найвищої вежі / Пер. з фр. Г. Кочур* // Г. Кочур. Третє віддуння: К.: Рада, 2000. – С. 415-416.
*Допущено помилку. Переклад належить М. Лукашеві.
399. Рембо А. Вічність: Пер. з фр. // Тема. – 2001. – № 2. – С. 50.
400. Рембо А. Вічність: Пер. з фр. // Зарубіжна література XIX ст.: Хрестоматія: Навч. посіб. для 10 кл. загальноосвіт. шк. / Упоряд., авт. дидакт. матеріалу Пронкевич О.В. – К., 2002. – С. 364-365.
401. Рембо А. “Я знайшов, знайшов!”: Пер. з фр. // Ніколенко О. Поезія французького символізму. Шарль Бодлер, Поль Верлен, Артур Рембо: Посіб. для вчителя. – Х., 2003. – С. 110.
- Ж.* Рено
402. Рено Ж. Свободу зустрічаю: Пер. з фр. // Літ. газета. – 1957. – 18 січ.
*Ім'я автора встановити не вдалося.
- Сен-Поль Ру
403. Ру С.-П. Тече ручай поміж люцерни: Пер. з фр. // Все світ. – 1981. – № 6. – С. 145-146.
404. Ру С.-П. Соло на тромбоні: Пер. з фр. // Дніпро. – 1991. – № 2. – С. 126-128.
405. Ру С.-П. Соло на тромбоні: (Уривок): Пер. з фр. // Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Укл.: Скопненко О.І., Цимбалюк Т.В. – К., 2002. – С. 732.
Переклад вміщено у післямові до Словника: Череватенко Л. “Сподіваюсь, ніхто не скаже, що я не знаю української мови” // Там само. – С. 711-734.
406. Ру С.-П. Соло на тромбоні: Пер. з фр. // Слово. – 2003. – Чис. 4. – С. 3.

Гюстав Флобер

407. *Флобер Г.* Пані Боварі (Скорочено): Пер. з фр. // Зарубіжна література. 10 кл.: Посіб.-хрестоматія / Авт.-упоряд. Щавурський Б.Б., Николин М.М. – Т., 2000. – С. 52-98.
408. *Флобер Г.* Пані Боварі (Уривки): Пер. з фр. // Коптілов В. Теорія і практика перекладу: Навч. посіб. – К., 2002. – С. 106-109.

З чеської

Петр Безруч

409. *Безруч П.* Ти і я; Один лиш раз; Супутниця; Лебединка: Пер. з чес. // Всесвіт. – 1958. – № 2. – С. 27-28.
410. *Безруч П.* Лебединка; Супутниця: Пер. з чес. // Чеська поезія. Антологія. – К., 1964. – С. 223-225, 233.
411. *Безруч П.* Сілезькі пісні. Поезії / Пер. з чес. – К.: Дніпро, 1970. – 175 с. – (Перлинини світової лірики).
- Переклади М. Лукаша:** Лебединка – С. 107-109; Ти і я – С. 123; Супутниця – С. 157.
412. *Безруч П.* Супутниця: Пер. з чес. // Сумщина. – 1994. – 24 груд.
413. *Безруч П.* Один лиш раз; Супутниця: Пер. з чес. // Укр. мова й л-ра в серед. шк... – 1999. – № 3. – С. 77-83.

Переклади вміщено у статті Куцевол О.: “Вести до сонця – то моя професія”: Інтегрований урок позакласного читання, присвячений 80-річчю від дня народження Миколи Лукаша // Там само. – С. 74-85.

Їржі Волькер

414. *Волькер Ї.* Балада про моряка: Пер. з чес. // Вітчизна. – 1960. – № 5. – С. 115-121.

415. *Волькер Ї.* Покора; Жнива; Подорожній мовить; Поете, одійди!; Балада про кочегарові очі; На рентгені; На лікарняне ліжко пада світло; Балада про моряка: Пер. з чес. // Чеська поезія: Антологія. – К., 1964. – С. 309-324.

416. *Волькер Ї.* Подорожній мовить; На рентгені: Пер. з чес. // Поклик: Із світової поезії ХХ сторіччя. – К., 1984. – С. 192-194.

417. *Волькер Ї.* Поезії / Пер. з чес.; Передм. В. Житника. – К.: Дніпро, 1986. – 182 с.

Переклади М. Лукаша: Із книжки “Гість на поріг” (1921): Покора – С. 57; Жнива – С. 60; Поете, одійди! – С. 74. Із книжки “Година народження” (1922): Невірна – С. 133-134; Балада про кочегарові очі – С. 135-139. З поетичної спадщини (1922-1923): Подорожній мовить – С. 142; Балада про моряка – С. 153-164; На рентгені – С. 166-167; “На лікарняне ліжко пада світло...” – С. 169.

418. *Волькер Ї.* Подорожній мовить: Пер. з чес. // Жива вода. – 1993. – № 8. – С. 4.

419. *Волькер Ї.* Жнива: Пер. з чес. // Сумщина. – 1994. – 17 груд.

Карел Гавлічек-Боровський

420. *Гавлічек-Боровський К.* Тірольські елегії: Пер. з чес. // Чеська поезія: Антологія. – К., 1964. – С. 73-81.

Ундра Лисогорський

421. *Лисогорський У.* Поезія; Пісня в пустині; Чоботи: Пер. з чес. // Україна: Наука і культура. – К., 1989. – Вип. 23. – С. 345.

422. *Лисогорський У.* Чоботи: Пер. з чес. // Прапор. – 1990. – № 3. – С. 131.

423. *Лисогорський У.* Чоботи; Пісня в пустині: Пер. з чес. // Москаленко М. Високий шлях Миколи Лукаша // Лукаш М. Від Боккаччо до Аполлінера. – К., 1990. – С. 9.

424. Лисогорський У. Чоботи: Пер. з чес. // Поліття. – 1992. – № 41 – груд.

Сонет вміщено у статті: Вільшук М. Микола Лукаш. Шлях до світової літератури // Там само.

З японської

Гонсуй

425. Гонсуй. “В Kicagati – ax!”; “Кола по ставку...”: [Хокку]: Пер. з япон. // Жива вода. – 1998. – № 7. – С. 7.

Kikaku

426. Kikaku. “Я зо сну жахнувсь...”; “Вжарим комарів!”: [Хокку]: Пер. з япон. // Жива вода. – 1998. – № 7. – С. 7.

До першого хокку додано ще два паралельні варіанти.

427. Kikaku. “Мій слуга дрімав...”: [Хокку]: Пер. з япон. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2000. – № 4. – С. 17.

Переклад хокку вміщено у статті: Мурзо Т.Є. Поет + учитель = учень-поет // Там само. – С. 17-18.

Komati

428. Komati. “Сніг іде – і де?..”; “Буйно-зелено...” “Гіркий мій світе!”: Пер. з япон. // Сумщина. – 1994. – 17 груд.

Кьороку

429. Кьороку. “Сливи тонкий пах...”: [Хокку]: Пер. з япон. // Жива вода. – 1998. – № 7. – С. 7.

Мацуо Басьо

430. Мацуо Басьо. “На старім ставку...”; “Гедзь на будяку...”; “Степу рівнява...”; “Я заріс, як щіть”; “Видиться мені...”; “Вже й по маю – ах!”: [Хокку]: Пер. з япон. // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К., 1995. – С. 651-652.

431. Мацуо Басьо. “На голій гілці...”; “Холод, ніч, нудьга...”; “Пушу коня вбрід...”; “Гедзь на будяку...”; “Як шумить-гуде банан...”; *Вдача*: “Отакий я есть...”; “На старім ставку...”; “Степу рівнява...”; “Я заріс, як щіть...”; “Видиться мені...”; “Вже й по маю – ах!”; “Трава-мурава...”; “Тиша, мир і лад”; “Осінь із дощем...”; *Старий відлюдник*: “Зсохнеться ось-ось...”; “Окуні морські...”; “Крук – немилій птах...”; “Рущу, й раптом – хить!”; “Чистий водоспад...”; “Побравши ціпки...”; “Довгий, довгий шлях...”; “Чом так постарів...”; “Осінь-праосінь...”; “В мандрах я знеміг...”; “Десьять літ тут жив...”; “Мавпа зойкне – співчуття...”; *Пасмо волосся од небіжчиці-мами*: “Цілував би – жаль...”; “Рік кінчивсь, а мандри – ні...”; “Жаль на серце впав...”; “Я, метеличок...”; “Мандрівник – і все...”; “Берег високий...”; “Із далеких літ...”; “Тяжка година!”; “Квіття горохе...”; “Зозулі розспів...”; “Чужина чужа...”; “В мандрах десь і вмру...”; “Кулюсь на коні...”; “Сакура стара...”; “Журавель знеміг...”; “Ніч шляхи мела...”; “Виходжу з Кінчу...”; “Он рибалка-птах...”; *Чистота*: “Білий лотос-цвіт...”; “Червень на поріг...”; “Стань, мандрівцю, глянь...”; “Чи весна прийшла...”: [Хокку]: Пер. з япон. // Дивослово. – 1996. – № 9. – С. 50.

Хокку Мацуо Басьо у перекладі М. Лукаша вміщено у статті: Зейферд В. Мацуо Басьо. Хокку // Там само. – С. 49-51.

432. Мацуо Басьо. “Крук – немилій птах...”; “Степу рівнява...”; “Тиша, мир і лад...”; “Журавель знеміг”; “Чому так постарів...”; “Осінь із дощем...”: Пер. з япон. // Всесвіт. л-ра... – 1998. – № 12. – С. 6-7.

Переклади вміщено у статті: М. Борецький. Природа в поезії // Там само. – С. 5-8.

433. Мацуо Басьо. “На голій гілці...”; “Стародавній став”; “Між квітками гедзь...”; “Широкі поля”; “Ох, як я заріс...”; “Тиша і сумир”; “Знов осінній дощ”; “В рибній – ні душі”; “Осінь. Сльота”; “Подорожній я...”; “На морськім розі...”;

“Не блигомий світ...”; “Квіття горове...”; “Зозулі розспів...”; “Хворий журавель”; “Баклани в човнах”: [Хокку]: Пер. з япон. // Жива вода. – 1998. – № 7. – С. 7.

Першопублікація багатьох хокку та їхніх паралельних варіантів підготовлена М. Москаленком та додана до статті: Москаленко М. Згадуючи Лукаша // Там само. – С. 6.

434. *Мацуо Басьо*. “Крук – немилий птах...”; “Мій слуга дрімав...”; “Білий лотос-цвіт...”; “На старім ставку...”; “На голій гілці...”; “Пущу коня вбрід...”; “Із далеких літ...”; “Мавпа зойкне – співчуття...”: [Хокку]: Пер. з япон. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2000. – № 4. – С. 17-18.

Хокку Мацуо Басьо вміщено у статті: Мурзо Т.Є. Поет + учитель = учень-поет // Там само.

435. *Мацуо Басьо*. “На голій гілці...”; “Довгий, довгий шлях...”; “Я, метеличок...”: Пер. з япон. // Зарубіж. л-ра. – 2001. – № 16. – С. 2.

Переклади вміщено в статті: Доценко С. Естетична літургія // Там само. – С. 1-2.

436. *Мацуо Басьо*. “Тиша, мир і лад...”; “Степу рівнява...”; “Білий лотос-цвіт...”; “Крук – немилий птах...”; “Довгий, довгий шлях...”; “Із далеких літ...”; “Мандрівник – і все...”; “Журавель знеміг”; “Сакура стара”; “Ніч шляхи мела...”; “На голій гілці...”; “Жаль на серце впав...”; “Чистий водоспад...”: [Хокку]: Пер. з япон. // Зарубіжна література: Підруч.-хрестоматія. 5 кл: У 2 ч. / Авт.-упоряд.: Півнюк Н.О., Чепурко О.М., Гребницька Н.М. – К., 2002. – Ч. 2. – С. 96-99.

Нарікіра

437. *Нарікіра*. “Сніг поля вкрива...”; “Знав я добре – ах!..”: Пер. з япон. // Сумщина. – 1994. – 17 груд.
438. *Нарікіра*. “Сніг поля вкрива...”; “Знав я добре – ах!..”: Пер. з япон. // Кролевець. вісник. – 1995. – 7 січ.

Садакі

439. *Садакі*. “Коли в столиці спита про мене люба...”: Пер. з япон. // Жива вода. – 1998. – № 7. – С. 7.

Табіто

440. *Табіто*. “У старовину сім великих мудреців...”: Пер. з япон. // Жива вода. – 1998. – № 7. – С. 7.

Фудзівара Тейка

441. *Фудзівара Тейка*. “На білий рукав...”: [Танка]: Пер. з япон. // Жива вода. – 1998. – № 7. – С. 7.

Юнтоку

442. *Юнтоку*. “В серці тихий щем...”: [Танка]: Пер. з япон. // Жива вода. – 1998. – № 7. – С. 7.

З японської класичної поезії

443. “Ниття-золоття...”; “Зозуля співа...”; “Моя ж ти чічко!”; “Якби при жоні...”; “Яровий лук...”; “Поле Йосіну...”; “Коханої дім”; “У свят-лужині...”; “Якби я забув...”: [З антології “Манйосю” (VIII ст.)]: Пер. з япон. // Жива вода. – 1998. – № 7. – С. 7.

444. Хокку японських поетів: Пер. з япон. // Укр. мова й л-ра в серед. шк... – 1999. – № 3. – С. 82.

Переклади вміщено у статті: Куцевол О. “Вести до сонця – то моя професія”: Інтегрований урок позакласного читання, присвячений 80-річчю від дня народження Миколи Лукаша // Там само. – С. 74-85.

Переклади Миколи Лукаша в Інтернет-джерелах

445. **Вірші у перекладах Миколи Лукаша** // Бібліотека сайту “Українське життя в Севастополі”. – <http://www.ukrlife.org/main/lukash/lukash.html>

Із змісту: З японської класичної поезії: Танка поетів VIII-XVIII ст.; *Мацуо Басьо* (1644-1694). Хокку; Хокку поетів XVII-XVIII ст.; З антології “Кодзікі” (поч. VIII ст.); З віршованої повісті “Ісе моногатарі” (кін. XI ст.); *Райнера Марія Рільке* (1875-1926). Із “Сонетів до Орфея”; *Роберта Бернса* (1759-1796). Нехай і холод, і вітри; *Джованні Боккаччо* (1313-1375). Канцони з “Декамерона”: I. “Я так пишаюсь зі своєї вроди...”. II. “Щаслива я над всяке порівняння...”. III. “Моя жорстока доле!”. IV. “Я плачу і ридаю...”. V. “Амуре, через сяйво...”. VI. “Любов, коли я вирвуся з неволі...”. VII. “О Боже, я нещасна!”. VIII. “Таке велике благо...”. IX. “Я молода, і в дні ясного маю...”. X. “Якби любов без ревнощів бувала...”; *Фелікс Лопе де Вега Карпіо* (1562-1635). Сонети з комедії “Собака на сіні”: “Я помічала тисячу разів...”, “Чужим коханням серце запалилось...”, “Як хтось когось, здається, полюбив...”, “Невже це так? Чи це мені не сниться?”, “Любове, годі! Це страшна забава!”, “Яке ж ім’я цій грізній шурі-бурі...”, “Ні, щоб мене не вбила люта мука...”, “Що може вдіяти мое кохання...”; *Йоганн Вольфганг Гете* (1749-1832). Фрагменти з “Фауста”: Присвята, Перший монолог Фауста; *Юліан Туейм* (1894-1953). Поети, зібравши юрбами в кав’ярнях, обговорюють новий збірник віршів; *Поль Верлен* (1844-1896). Із збірки “Сатурнічні поезії”: Меланхолія, Резигнація, Nevermore, По трьох літах, Туга, Знемога, Марення, Тобі, Тривога; *Гійом Аполлінер* (1880-1918). Є; Відповідь запорожців турецькому султану.

ОРИГІНАЛЬНІ ТВОРИ МИКОЛИ ЛУКАША

Публікації оригінальних творів Миколи Лукаша

Поезія. Епіграми. Листи.

1989

446. “Небуття...”; Увага: акценти; “А час кульга...”; Зайвість; Великі осудари; Турбота про красу; З української філософії: [Гумористичні мініатюри] / Публ. О. Бойка // Україна. – 1989. – № 50. – С. 12.

1996

447. *Оптимістичні куплети // Жива вода. – 1996. – № 4. – С. 8. Першопублікація М. Стріхи.

1999

448. [Лист до Івана Виргана] // Літ. Україна. – 1999. – 16 груд. Співавтор – Жолдак О. Листа вміщено у статті: Жолдак О. Так починався Микола Лукаш...: Сторінки спогадів // Там само.

449. Оптимістичні куплети // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 1. Публікатор – Л. Череватенко.

450. *Оптимістичні куплети // Вічовий дзвін. – 1999. – № 11-12. – С. 1.

2000

451. “Біла пісня” (Паралельна назва “Біла віхола”) // Кролевець. вісн. – 2000. – 16 груд.; Літ. Україна. – 2000. – 28 груд. Пісню на слова М. Лукаша вміщено у статті: Черняков Б. Нові знахідки рукописної Лукашіані // Там само.

452. Оптимістичні куплети: (Уривок) // Наук. зап. – 2000. – Т. 18: [Спец. вип.]: У 2 ч. – Ч. 1. – С. 22. Уривок з твору вміщено у статті: Житник В. Микола Лукаш – перекладач і лінгвіст // Там само. – С. 17-22.

453. "Хто більше, хто менше – ми всі Дон-Кіхоти..." // Кролевець. вісн. – 2000. – 16 груд.; Літ. Україна. – 2000. – 28 груд.

Власний поетичний епіграф М. Лукаша до його перекладу "Дон Кіхота" вперше опубліковано у статті: Черняков Б. Нові знахідки рукописної Лукашіани // Там само.

454. "Хто більше, хто менше – ми всі Дон-Кіхоти..." // Образ. – 2000. – Вип. 1. – С. 53.

Вміщено у статті: Черняков Б. Микола Лукаш: сходження до літератури // Там само. – С. 50-65.

2001

455. [До М. Сереженка]: (Уривок) // Все світ. – 2001. – № 9-10. – С. 154.

Уривок з віршованого листа-послання М. Лукаша до шкільного друга М. Сереженка вміщено у статті: Череватенко Л. Так починався Микола Лукаш // Там само. – С. 138-139, 152-156.

456. З сучасної української прози; Новорічний римський анекдот; Колись і тепер; Ідейність, помножена на пильність; Оголошення: [Гуморески у прозі] // Літ. Україна. – 2001. – 22 берез.

Публікатор – Л. Череватенко.

457. *Не тільки про літературу*: "Краще чужість, байдужість, ненависть...", "Все те святе, що добре..."; Молитва; *Великие осудари*: "Несамовитий влади синдром...", "Берия-Берия...", "Хай мирно буде у Варшаві..."; З української філософії: "У сусіда хата біла...", "Перед лицем стихій...", "Наука всіх наук...", "Навіщо мені чути...", "Я жив з тобою...", Безголосому, що співає "душею", "А час кульга..."; Світ; Про літературу; Зайвість: "Мені сказали, що я зайвий...", "Бувають же такі дебіли...", "Міг би його поганити...", "Жаба ж ти колодязна..."; Ввічливий бюрократ; Самовикриття; Невизнаний геній; Пильність: "Між Вітчизною і Всесвітом...", "У порядочних людей..."; Пози-

чайлові; *Турбота про красу*: "Усе схиля мене до плачу...", "Хвороби наші ендемічні...", "Говорила баба деду..."; Ходить Смульсон коло вікон..."; Так тримати: "Не перероджуйтесь в людей...", "Як добре, що на світі є Москва..."; Плодовитий хробак; Пошляк-довгожитель; *Майже Юхимович*: "Грім удмурта ананас...", "Так ви не чули про рутеній?", "І я писав би...", "Буду лаяти...", "Коли якась душа німа...", "Чи не час нам витягти...", "Читаю світ...": [Гумористичні мініатюри] // Літ. Україна. – 2001. – 17 трав. – С. 12.

Добірку мініатюр додано до статті: Череватенко Л. "Я пам'ятник собі воздвиг" // Там само.

458. "Хто більше, хто менше – ми всі Дон-Кіхоти..." // Київ. старовина. – 2001. – № 5. – С. 134.

Уривок з перекладу вміщено у статті: Черняков Б. Микола Лукаш: початок літературного шляху // Там само. – С. 132-139.

2002

459. Оптимістичні куплети // 2000. – 2002. – 12-18 апр. – С. 15.

Вірш додано до інтерв'ю: Цымбалюк Т.В., Скопненко А.І. Картотека Дон Кіхота: Вышел уникальный фразеологический словарь Миколы Лукаша: [Бесіду з уклад. Т.В. Цимбалюком та О.І. Скопненком провів і записав І. Кручик] // Там само.

460. "Усе схиля мене до плáчу...", "Кажу від імені живих...": [Епіграми] // Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Укл. Скопненко О.І., Цимбалюк Т.В. – К., 2002. – С. 731.

Текст епіграм-«шпигачок» вміщено у післямові до Словника: Череватенко Л. "Сподіваюсь, ніхто не скаже, що я не знаю української мови" // Там само. – С. 711-734.

461. "Що уранці на зорі...", "Що яїцькі козаки...", "Чого ти, серце, б'еш шалено в грудь...", "Програміло. Спалажнуло", Лист початківця до рецензента, "Хто більше, хто менше – ми всі

Дон-Кіхоти...”, У бібліотеці (проба ямба): [Поезії] // Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Укл.: Скопненко О.І., Цимбалюк Т.В. – К., 2002. – С. 723-726.

Оригінальні поезії М. Лукаша вміщено у післямові до Словника: Череватенко Л. “Сподіваюсь, ніхто не скаже, що я не знаю української мови” // Там само. – С. 711-734.

2003

462. Микола Нежурись. “У вас якийсь паскудний звих...”; Двомовне; “Прекрасний цей світ...”; “У порядочних людей...”; Увага: акценти!; Пильність; Невизнаний геній; Пошляк-довгожитель; Ввічливий бюрократ; Безголосому, що співає “душею”; Дар слова; Плодовитий хробак; Позичайліві; Самовикриття; Молитва; Прогрес; “Бувають же такі дебіли...”; “У царстві бездоганно сонні...”; Турбота про красу; Я – комуніст; “Ця обмежена Нехама...”; “Між Вітчизною і Всесвітом...”; “Рука минулого не мертвав...”; “А час кульга, а час кульга...”; Великі осудари; Некомунікальності; “Де подівся наш Грицай?”; “Що ти коїш?”; “Ой, коли ж ти поц-а-їд...”; Головідеолог; “Як добре, що на світі є Москва...”; “Собакоподібна мавпа...”; Так тримати; З української філософії; “Ви на мене хéрем...”; “Ходить Смульсон коло вікон...”; Премія Т.Шевченка в галузі полістики; “Хвороби наші ендемічні...”; Децима: [Шпигачки] // Єгупець. – 2003. – № 11. – С. 286-291.

Публікація Л. Череватенко. М. Лукаш підписав епіграми псевдонімом *Микола Нежурись*.

463. Ще одна ніби пісня: “Все, як в пісні: було літо...”; Пісня новочасна; “Я люблю тебе за твою вроду...”; “Щоб струни добре грали...”; “Ніяк я не міг іти з тобою в ногу...”; “Ути-сячне кажу собі...”; “Ти була з ним у Джанхоті...”; “На Чорноморському узбережжжі...”; Мить; Підсвідоме; Бажання (Ритурнель у провансальському стилі); “Вечір поривається до ранку...”; “Дай мені, Світлано, твоє фото...”; Апофеоз: [Поезії] // Київ. – 2003. – № 4. – С. 86-90.

Першопублікація інтимної лірики М. Лукаша. Добірку поезій додано до статті: Засенко П. “Аве, біляве мое божество”.

Додано фото М. Лукаша.

Літературознавчі та перекладознавчі дослідження М. Лукаша

1953

464. Брошура про Г.С. Сковороду // Літ. газ. – 1953. – 17 груд. – Рец. на кн.: Бильч Т.А. Г.С. Сковорода – выдающийся украинский философ XVIII века. – [К.]: Изд-во Киев. гос. ун-та, 1953. – 38 с.

*Авторство рецензії, опублікованої за підписом “*М. Лукаш*”, остаточно не з'ясовано.

1954

465. Новий українсько-російський словник // Вітчизна. – 1954. – № 3. – С. 150-161. – Рец. на кн.: Українсько-російський словник / Гол. ред. І.М. Кириченко. – К.: Вид-во АН УРСР, 1953. – Т. 1: А. – Жюрі. – XXXI, 508 с.

466. Українско-русский словарь. Т. 1. // Вопросы языкоznания. – 1954. – № 6. – С. 121-129. – Рец. на кн.: Украинско-русский словарь / Гл. ред. И.Н. Кириченко. – К.: Изд-во АН УССР, 1953. – Т. 1: А. – Жюрі. – XXXI, 508 с.

467. Перлини народної мудрості (Про нові книги російських прислів'їв і приказок) // Нар. творчість та етнографія. – 1958. – № 3. – С. 137-139. – Рец. на кн.: Даль В.И. Пословицы русского языка. – М.: Гослитиздат, 1957.

1964

468. З останніх перекладів М. Рильського: [Передм. до добірки пер. віршів П. Верлена] // Всесвіт. – 1964. – № 10. – С. 76. Співавтор Г. Кочур.

1966

469. Український сонетарій Шекспіра // Жовтень. – 1967. – № 1. – С. 149-151. – Рец. на кн.: В. Шекспір. Сонети / Пер. з англ. Д. Паламарчук. – К.: Дніпро, 1966. – 195 с.

1979

470. Від перекладача: [Післямова до власних пер. віршів угор. поета А. Йожефа] // Всесвіт. – 1979. – № 6. – С. 103.

1990

471. [З листа до видавців з приводу критичних завваг щодо вживання ним слова *дворак* при перекладі “Фауста” Гете. 1952]: [Вислів] // Найдорожчий скарб: Слово про рідну мову: Поезії. Вислови. – К., 1990. – С. 195.

1992

472. Про переклад поеми К.В. Іванова “Нарспі” (перекладач Я. Шпорта) // Теорія і практика перекладу. 1991. – К., 1992. – Вип. 18. – С. 19-27.

Публікація М. Стріхи.

1995

473. Про змішування західноєвропейських реалій з польськими та про тінь Франца-Йосифа // Записки НТШ: Праці фіол. секції. – 1995. – Т. CCXXIX. – С. 514-517.

Публікація М. Стріхи.

474. Хто такі були двораки? // Записки НТШ: Праці фіол. секції. – 1995. – Т. CCXXIX. – С. 505-508.

Публікація М. Стріхи.

475. Opus tertium atque ultimum: Про зниження стилю та про скривдженого Мефістофеля // Записки НТШ: Праці фіол. секції. – 1995. – Т. CCXXIX. – С. 508-513.

Публікація М. Стріхи.

1997

476. Г. Гайне. Вибрані поезії / Пер. за ред. Л. Первомайського [видавн. рец. на рукопис зб.] // Всесвіт. – 1997. – № 2. – С. 141-150.

Публікація М. Стріхи.

477. В. Гюго. Вибрані поезії / Пер. за ред. М. Терещенка [видавн. рец. на рукопис зб.] // Всесвіт. – 1997. – № 2. – С. 131-141.

Публікація М. Стріхи.

478. Про змішування західноєвропейських реалій з польськими та про тінь Франца-Йосифа // Всесвіт. – 1997. – № 2. – С. 154-157.

Публікація М. Стріхи.

479. Рецензія на переклад “Гірського вінця” Петра Негоша (перекладач О. Жолдак) // Всесвіт. – 1997. – № 2. – С. 150-152.

Публікація М. Стріхи.

480. Хто такі були двораки? // Всесвіт. – 1997. – № 2. – С. 152-154.

Публікація М. Стріхи.

481. Opus tertium atque ultimum: Про зниження стилю та про скривдженого Мефістофеля // Всесвіт. – 1997. – № 2. – С. 157-160.

Публікація М. Стріхи.

**МИКОЛА ЛУКАШ –
РЕДАКТОР, КОМЕНТАТОР**

1969

482. *Лондон Дж.* Твори: У 12-и т. / Редкол.: Д. Затонський, В. Коротич, М. Лукаш, В. Мисик, Т. Якимович – К.: Дніпро, 1969-1972. – Т. 1-12.
483. *Лукаш М.* Примітки // Гарсія Лорка Ф. Лірика / Пер. з ісп. і склав прим. М. Лукаш. – К., 1969. – С. 308-310.
484. *Лукаш М.* Примітки // Гете Й.-В. Твори / Пер. з нім. В. Петрик, М. Рильський, Г. Kochur та ін. – К., 1969. – С. 479-509.

1972

485. *Вентурі М.* Білий прапор над Кефалонією: [Роман та повісті] / Пер. з італ. А. Перепадя. Ред. М. Лукаш. – К.: Рад. письменник, 1972. – 320 с.

1981

486. *Лукаш М.* Примітки // Гете Й.-В. Фауст: [Трагедія]: Пер. з нім. – К., 1981. – С. 508-540.

2001

487. *Лукаш М.* Примітки // Гете Й.-В. Фауст; Лірика / Пер. з нім. – К., 2001. – С. 457-477.

**ПІСНІ ТА КЛІПИ
НА ТЕКСТИ ПЕРЕКЛАДІВ М. ЛУКАША**

488. *Аполлінер Г.* “Блідавий суморок затяг...” / Пер. з фр. М. Лукаш; *Нудик С.* Спомин. Шалляла II: [Пісня] // Піккардійська терція. “Я придумаю світ”. – 1999.
489. *Бернс Р.* Білий мельник, білий; Милий, будь смілий / Пер. з англ. М. Лукаш; *Мельник О.* Мельник: [Пісня] // Алла Попова. “Солодкий струм весни”. – 1996.
490. *Бернс Р.* Моя любов – рожевий квіт / Пер. з англ. М. Лукаш; *Нудик С.* Моя любов: [Пісня]: // Піккардійська терція. “Я придумаю світ”. – 1999.
491. *Бернс Р.* Нехай і холод, і вітри... / Пер. з англ. М. Лукаш; *Нудик С.* Нехай: [Пісня] // Піккардійська терція. “Сад ангельських пісень”. – 1997.
492. *Бернс Р.* Нехай і холод, і вітри...: [Відеоверсія] / Пер. з англ. М. Лукаш; Реж. А. Липовецька; У гол. ролях: Л. Ваврін, С. Нудик // Піккардійська терція. “Ельдорадо”. – 2002.
493. *Верлен П.* До Клімени / Пер. з фр. М. Лукаш; *Нудик С.* Усе тобі: [Пісня] // Піккардійська терція. “Я придумаю світ”. – 1999.
494. *Керролл Л.* Аліса в країні див: (Уривок) / Пер. з англ. Г. Kochur*; Якимець В. Колискова для Аліси: [Пісня] // Піккардійська терція. “Я придумаю світ”. – 1999.

*Переклад насправді належить М. Лукашеві.

ЧАСТИНА 2
ЛІТЕРАТУРА ПРО МИКОЛУ ЛУКАША

**ОКРЕМІ ВИДАННЯ,
ПРИСВЯЧЕНИ ТВОРЧОСТІ М. ЛУКАША**

495. **Цимбалюк Т.** Мова перекладу Миколи Лукаша: Фразеологія роману Мігеля де Сервантеса Сааведри “Дон Кіхот” / За ред. А.О. Пустовіт. – К.: Довіра, 1996. – 238 с.
496. **Марчишин Н.** Своєрідність інтерпретаційної творчості Миколи Лукаша: Дослідження. – Т.: Укрмедкнига, 2001. – 52 с.
497. Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Укл.: Скопченко О.І., Цимбалюк Т.В. – К.: Довіра, 2002. – 735 с.

ПУБЛІКАЦІЇ ПРО М. ЛУКАША

1954

498. **Кириченко І.** Про новий українсько-російський словник // Вітчизна. – 1954. – № 11. – С. 151-157.
Про I том чотиритомного українсько-російського словника, укладеного Інститутом мовознавства АН УРСР (1953 р.), та рецензію М. Лукаша на нього.
499. **Левченко С.** До обговорення українсько-російського словника // Вітчизна. – 1954. – № 8. – С. 133-142.
С. 135-137, 141: Неодноразові цитування основних положень рецензії М. Лукаша та посилання на них.

1955

500. **Вервес Г.** Адам Міцкевич в українській літературі. – К.: Держлітвидав УРСР, 1955. – 277 с.
С. 234, 247, 256: Згадки про переклади М. Лукаша з А. Міцкевича.

501. Творче життя // Літ. газета. – 1955. – 10 берез. – [Ред. стаття].

Згадка про виступ М. Лукаша на засіданні секції поезії Спілки письменників УРСР 7 березня 1955 р.

502. Українські переклади творів Адама Міцкевича // Літ. газета. – 1955. – 23 черв. – [Ред. стаття].

Згадка про участь М. Лукаша в обговоренні українських перекладів творів А. Міцкевича, підготовлених до видання, на засіданні секції художнього перекладу.

1956

503. За високе мистецтво перекладу: [Звіт про роботу респ. наради перекладачів, Київ, 16-18 лютого 1956 р.] // Літ. газета. – 1956. – 1 берез.

Про співдоповідь М. Лукаша з приводу перекладів із західноєвропейських літератур, у якій йшлося про високе мистецтво перекладу, важливість знання рідної мови, підготовку перекладацьких кadrів, низьку оцінку українського “Дон Кіхота” у перекладі Є. Кротевича та В. Козаченка.

504. Культурно-мистецька хроніка // Вітчизна. – 1956. – № 4. – С. 188-190.

С. 188: Про республіканську нараду-семінар перекладачів, скликану Міністерством культури Української РСР і правлінням Спілки письменників УРСР. Серед заслуханих доповідей названо співдоповідь М.О. Лукаша (Харків) “Прогресивна західноєвропейська література в перекладах на українську мову”.

505. **Кундзіч О.** Стан художнього перекладу на Україні // Вітчизна. – 1956. – № 7. – С. 158-169.

С. 169: Згадка про М. Лукаша як автора критичних статей з питань перекладу.

506. **Махновець Л.** “Фауст” українською мовою // Літ. газета. – 1956. – 28 черв. Про Лукашів переклад “Фауста”.
507. Нові книги // Вітчизна. – 1956. – № 4. – С. 191-192. С. 192: В анонсах видавництва “Молодь” названо книгу: Мігель де Сервантес Сааведра. “Дон Кіхот Ламанчський”. Пер. з рос. В. Козаченка та Є. Кротевича. Вірші в пер. з ісп. М. Лукаша. 561 стор. Тираж 30.000 прим.
508. **Петрова Л., Білодід О.** Обговорення українського перекладу “Фауста” Гете // Літ. газета. – 1956. – 24 трав. Про обговорення Лукашевого перекладу “Фауста”: на розширеному засіданні наукових студентських гуртків філологічного факультету Київського університету, що відбулося 17 травня 1956 р., М. Лукаш розповів про свою роботу над перекладом.
509. Республіканська нарада перекладачів // Літ. газета. – 1956. – 23 лют. Згадано М. Лукаша, який виголосив доповідь про західноєвропейську літературу в українських перекладах на республіканській нараді перекладачів 16-18 лютого в Будинку літераторів.
510. Совещание украинских переводчиков // Лит. газета. – 1956. – 3 март. Згадка про доповідь М. Лукаша на республіканській нараді перекладачів.
511. “Фауст” и “Дон Кихот” на украинском языке // Лит. газета. – 1956. – 10 март. Повідомлення київського кореспондента про вихід у світ українського “Фауста” у перекладі М. Лукаша та “Дон Кіхота” у перекладі Є. Кротевича, В. Козаченка, М. Лукаша.

1957

512. **Борис Тен.** [Співдоповідь на респ. нараді перекладачів, Київ, 16-18 лютого 1956 р.] // Питання перекладу: З матеріалів республіканської наради перекладачів (лютий 1956 р.). – К.: Держлітвидав УРСР, 1957. – С. 199-200. С. 199-200: Посилання на доповідь М. Лукаша, виголошену на цій нараді.
513. В секції художнього перекладу // Літ. газета. – 1957. – 13 груд. Повідомляється, що М. Лукаша обрано до нового складу бюро секції художнього перекладу.
514. **Гавришків Б.** “Фауст” українською мовою // Жовтень. – 1957. – № 12. – С. 146-148. Критичний відгук на появу українського “Фауста” у перекладі М. Лукаша.
515. ***Нагатенко Н.** Новий переклад “Фауста” Гете на українську мову // Зб. студ. наук. робіт Львівського ун-ту. – Л.: Вид-во Львів. ун-ту, 1957. – Ч. 1. – С. 79-85. Про переклад М. Лукаша.
516. **Пригара М.** [Співдоповідь на респ. нараді перекладачів, Київ, 16-18 лютого 1956 р.] // Питання перекладу: З матеріалів республіканської наради перекладачів (лютий 1956 р.). – К.: Держлітвидав УРСР, 1957. – С. 188-192. С. 189: Говорячи про “ганебні ляпсуси” у перекладі “Дон Кіхота” (пер. Є. Кротевич, В. Козаченко), М. Пригара посилається на доповідь М. Лукаша, виголошену на цій же нараді. С. 190: Посилання на цифри, які навів у своїй доповіді М. Лукаш стосовно кількості перекладеної літератури з різних мов.
517. **Рильський М.** [Співдоповідь на респ. нараді перекладачів, Київ, 16-18 лютого 1956 р.] // Питання перекладу:

З матеріалів республіканської наради перекладачів (лютий 1956 р.). – К.: Держлітвидав УРСР, 1957. – С. 183-187.

С. 185: Згадка про “Фауста” у перекладі М. Лукаша.

С. 186: Про допомогу М. Лукаша Інституту мовознавства у лексикографічній роботі.

518. **Хоруженко В., Коптілов В.** Гейне українською мовою // Вітчизна. – 1957. – № 9. – С. 212-217. – Рец. на кн.: Генріх Гейне. Вибрані твори: У 2 т. / Ред. О. Корженевич. – К.: Держлітвидав УРСР, 1956. – 375 с.
С. 213-214: Висока оцінка Лукашевого перекладу поезії Гейне “Китайський богдихан”.

519. **Хоруженко В., Кустовська Н., Коптілов В.** Новий переклад “Фауста” // Вітчизна. – 1957. – № 1. – С. 160-164. – Рец. на кн.: Й.-В. Гете. Фауст / Пер. з нім. М. Лукаш. – К.: Держлітвидав УРСР, 1955. – 497 с.

1959

520. Вшанування Фрідріха Шіллера // Літ. газета. – 1959. – 17 листоп.
Про урочистий вечір у республіканському Будинку літераторів з нагоди 200-річчя з дня народження Ф. Шиллера, де свої нові переклади поезії Ф. Шиллера читали М. Лукаш і М. Зісман.
521. **Коптілов В.** Переклади творів Бернса // Літ. газета. – 1959. – 25 верес. – Рец. на кн.: Роберт Бернс. Вибране / Пер. з англ. М. Лукаш і В. Мисик. – К.: Держлітвидав УРСР, 1959. – 255 с.
522. **Коптілов В.** Роберт Бернс українською мовою // Всесвіт. – 1959. – № 12. – С. 125-126. – Рец. на кн.: Роберт Бернс. Вибране / Пер. з англ. М. Лукаш і В. Мисик. – К.: Держлітвидав УРСР, 1959. – 255 с.
523. **Россельс В.** За эти годы: [Обзор] // Мастерство перевода. – 1959. – С. 208-242.

С. 215: Згадано доповідь М. Лукаша про переклади з західноєвропейських літератур в березні 1956 р. на республіканській нараді перекладачів, зокрема наводяться його слова про єдину літературну мову.

1960

524. Зарубіжна література на Україні // Всесвіт. – 1960. – № 10. – С. 135-136. – [Без підпису].
Згадано М. Лукаша як майстра перекладу, а також його переклад “Фауста” Гете.
525. Культурно-мистецька хроніка // Вітчизна. – 1960. – № 1. – С. 214-216.
С. 214: У рубриці “Літературне життя” згадано урочистий вечір, присвячений 200-річчю з дня народження Ф. Шиллера, що відбувся в республіканському Будинку літераторів. На вечорі свої нові переклади поезій Ф. Шиллера читали М. Лукаш і М. Зісман.

526. Шотландський Шевченко // Прапор. – 1960. – № 3. – С. 121. – [Без підпису] – Рец. на кн.: Роберт Бернс. Вибране / Пер. з англ. М. Лукаш і В. Мисик. – К.: Держлітвидав УРСР, 1959. – 255 с.

1961

527. **Горецький П.** Про культуру мови // Рад. літературознавство. – 1961. – № 2. – С. 31-45.
С. 43: Згадано рецензію М. Лукаша на “Українсько-російський словник” (Гол. ред. І.М. Кириченко. – К.: Вид-во АН УРСР, 1953. – Т. 1. А-Жюрі. – 508 с.).

1962

528. **Бондаренко Н.** “Фауст” Гете в українському перекладі Д. Загула // Некоторые вопросы языкоzn.: Сб. научн. трудов. – 1962. – Вып. 2. – С. 75-81.
С. 79: Наведено цитату з перекладу “Фауста” М. Лукаша для порівняння з перекладом Д. Загула.

529. **Гончар О.** За правдиве і високохудожнє відтворення життя народу! // Дніпро. – 1962. – № 3. – С. 138-155.
 В основу статті покладено виступ О. Гончара на III Пленумі правління Спілки радянських письменників УРСР.
 С. 140: Згадка про значний внесок М. Лукаша у художній переклад.
530. **Кравців Б.** Поезія Заходу в українських перекладах // Сучасність. – 1962. – №. 4. – С. 10-23.
 С. 14-15: Порівняння перекладів “Присвяти” (“Фауст”) Іете у виконанні С. Гординського і М. Лукаша. Висока оцінка перекладу М. Лукаша.
 С. 18: Згадано виголошенну на республіканській нараді перекладачів у Києві 1956 р. цікаву доповідь М. Лукаша про українські переклади із західних літератур, яку не включили до збірника матеріалів наради “Питання перекладу” (Київ, Держлітвидав УРСР, 1957).
 С. 19-20: Наводячи дані про перекладну літературу на Україні у 50-х рр., автор згадує видання Лукашевих перекладів “Фауста” Іете (1955), “Вираного” Р. Бернса (1959, у співавторстві з В. Мисиком).
 С. 23: Висока оцінка Лукашевих перекладів “Фауста” Іете, віршів Сервантеса і Тувіма.
531. *Лукаш Микола Олексійович* // Українська радянська енциклопедія: У 17 т. – К., 1962. – Т. 8. – С. 288.
532. **Модестова Н.** Лопе де Вега і дві його славетні п'єси // *Лопе де Вега. Овеча криниця. Собака на сіні: [П'єси]* / Пер. з ісп. М. Лукаш. – К.: Держлітвидав УРСР, 1962. – С. 5-18.
 С. 18: Згадка про М. Лукаша як перекладача творів Лопе де Вега.
533. **Погребенник Ф.** Перекладач – суперник поета: [Про пер. М. Лукаша “Балу в опері” Ю. Тувіма] // Літ. газета. – 1962. – 26 січ.

534. **Рильський М.** Проблеми художнього перекладу // Максим Рильський. Твори: У 10 т. – К., 1962. – Т. 9: Статті про літературу, мистецтво й народну творчість. – С. 19-112.
 С. 69: Згадка про “дуже тонкий переклад обох частин “Фауста”, здійснений М. Лукашем.

1963

535. **Кочур Г.** Лопе де Вега українською мовою // Літ. Україна. – 1963. – 8 січ. – Рец. на кн.: Лопе де Вега. Овеча криниця. Собака на сіні / З ісп. пер. М. Лукаш. – К.: Держлітвидав, 1962. – 359 с.
536. **Лозинський І.** Музя Тувіма в українських шатах // Всесвіт. – 1963. – № 9. – С. 158-160. – Рец. на кн.: Ю. Тувім. Вибрані поезії. – К.: Держлітвидав УРСР, 1963.
 Про переклад М. Лукаша “Балу в опері” Ю. Тувіма.
537. **Мороз Л.** Переклад – творчість: [Про пер. М. Лукаша] // Літ. Україна. – 1963. – 6 серп.
538. Переклад // Українська радянська енциклопедія: У 17 т. – К., 1963. – Т. 11. – С. 52-53.
 С. 52: Згадка про М. Лукаша.
539. **Россельс В.** Подспорья и преграды: Заметки о переводе с близкого языка // Мастерство перевода. 1962. – М., 1963. – С. 151-178.
 С. 153: Згадано доповідь М. Лукаша на республіканській нараді перекладачів 1956 р., зокрема його міркування про єдину літературну мову.
540. **Тувім Ю.** Поезії / Пер. з пол. М. Рильський, Д. Павличко, М. Лукаш, Є. Дроб'язко, Г. Кочур, В. Лучук: [Анонс] // Всесвіт. – 1963. – № 6. – С. 159.
 Серед анонсованих видань, що вийшли у видавництві Держлітвидаву УРСР, названо і збірку поезій Ю. Тувіма.

541. **Шевчук В.** Сучасні українсько-чехословацькі літературні зв'язки 1945-1960. – К.: Вид-во АН УРСР, 1963. – 151 с.
С. 23: Згадка про М. Лукаша.

1964

542. **Коптілов В.** Брама у світ поезії // Літ. Україна. – 1964. – 17 листоп. – Рец. на кн.: Чеська поезія. Антологія / За ред. Г. Кочура, М. Рильського. – К.: Держлітвидав, 1964. – 415 с.; Словацька поезія. Антологія / За ред. Г. Кочура, Л. Первомайського, М. Рильського. – К.: Держлітвидав, 1964. – 415 с.
Згадка про М. Лукаша.

543. **Кочур Г.** Джованні Боккаччо // Боккаччо Дж. Декамерон: Новели / З італ. пер. М. Лукаш. – К., 1964. – С. 5-27.
С. 26-27: Про переклад “Декамерона”, який здійснив М. Лукаш.

544. **Полторацький О.** Розмова з читачами // Всесвіт. – 1964. – № 12. – С. 153-157.
С. 153: Про близкучий, за оцінкою одного з читачів “Всесвіту”, переклад М. Лукаша “Балу в опері” Ю. Тувіма.

1965

545. **Андріанова Н.** Обговорення “Декамерона” // Літ. Україна. – 1965. – 21 трав.
Про обговорення українського перекладу “Декамерона” Дж. Боккаччо у Республіканському будинку літераторів. Згадано виступ М. Лукаша про його тривалу (понад десять років) роботу над “Декамероном”.

546. **Вовк В.** Зустріч з Україною // Сучасність. – 1965. – № 11. – С. 107-116.
С. 114: Згадка про М. Лукаша.

547. “Декамерон” українською мовою [в пер. М. Лукаша] // Вечірній Київ. – 1965. – 26 січ.

548. День за днем: [Хроніка] // Вітчизна. – 1965. – № 7. – С. 216-224.

С. 222: Про обговорення українського “Декамерона” Дж. Боккаччо у перекладі М. Лукаша, яке відбулося у Будинку літераторів. Учасники обговорення запропонували відзначити цю непересічну роботу в галузі перекладу літературною премією або наданням її авторові наукового звання.

549. **Дзюб I.** Взірець перекладацької майстерності // Всесвіт. – 1965. – № 6. – С. 139-140. – Рец. на кн.: Дж. Боккаччо. Декамерон / Пер. з італ. М. Лукаш – К.: Дніпро, 1964. – 663 с.

550. **Ковганюк С.** Добридень, Боккаччо: Перлини світової літератури українською мовою // Літ. Україна. – 1965. – 13 квіт. – Рец. на кн.: Дж. Боккаччо. Декамерон / Пер. з італ. М. Лукаш. – К.: Дніпро, 1964. – 663 с.

551. **Копелев Л.** “Фауст” по-українски // Мастерство переклада. 1964. – М., 1965. – С. 149-167.
Про переклад “Фауста” М. Лукаша.

552. **Копиленко Л.** З літератур світу: Розмова про рівень майстерності перекладів у журналі “Всесвіт” // Літ. Україна. – 1965. – 5 січ.

Згадка про високомайстерні переклади М. Лукаша, зокрема переклад “Трагедії людини” І. Мадача, що не був виданий до дня міжнародного вшанування класика угорської поезії в Будапешті.

553. **Коптілов В.** Одним розчерком пера // Літ. Україна. – 1965. – 6 квіт.
Згадка про “Декамерон” у перекладі М. Лукаша.

554. **Кореневич Л.** Варте пам'яті Езопа // Жовтень. – 1965. – № 8. – С. 149-151. – Рец. на кн.: М. Годованець. Ріка мудрості. Байки за Езопом. – К.: Рад. письменник, 1964.
С. 149: Згадка про переклади М. Лукаша “Фауста” Іете і поезій Р. Бернса.

555. **Корунець І.** Видатний майстер перекладу // Вітчизна. – 1965. – № 8. – С. 143-147.
Порівняльний аналіз російського та українського перекладів “Декамерона”. Дуже висока оцінка перекладу М. Лукаша.
556. **Кочур Г.** На перекладацькі теми // Дніпро. – 1965. – № 6. – С. 128-136.
Про перекладацьку діяльність М. Рильського, М. Лукаша та про недостатню увагу видавництв до перекладацької спадщини.
557. **Лозинський І.** Дослідження полоніста // Всесвіт. – 1965. – № 9. – С. 116-117. – Рец. на кн.: Булаховська Ю.Л. Прогресивна польська поезія в її зв'язках з російською та українською літературами (1940-1955). – К.: Наук. думка, 1964. – 153 с.
Згадка про переклади Г. Кочура та М. Лукаша.
558. Микола Лукаш // Дніпро. – 1965. – № 6. – С. 92. – [Без підпису].
Передмова до добірки перекладів М. Лукаша.
559. **Лупій О.** Із джерела братніх мов // Літ. Україна. – 1965. – 10 серп.
Згадка про М. Лукаша.
560. **Олексієнко А.** В робітні майстра: [Про перекладацьку творчість М. Лукаша] // Дніпро. – 1965. – № 6. – С. 137-140.
561. Перлинни світової лірики // Літ. Україна. – 1965. – 13 серп. – [Ред. стаття].
Про першу збірку в серії “Перлинни світової лірики” – “Поезії” Р. Бернса у перекладах М. Лукаша та В. Мисика.
562. **Юрченко О.** Перлинни світової класики – українською мовою // Літ. Україна. – 1965. – 12 листоп. – Рец. на кн.: Р. Бернс. Поезії / Пер. з англ. М. Лукаш і В. Мисик. – К.: Дніпро, 1965. – 206 с.

1966

563. **Андріанова Н.** Мости дружби // Прапор. – 1966. – № 9. – С. 74-78.
С. 75: Згадка про Г. Кочура, М. Лукаша, Бориса Тена, І. Стешенка та ін. як загальнозвінаних митців, які працюють у царині художнього перекладу.
564. **Білецький О.** Неповторний Арістофан // Зібрання праць: У 5 т. – К.: Наук. думка, 1966. – Т. 5. – С. 181-198.
С. 183, 198: Цитується уривок з “Фауста” Гете у перекладі М. Лукаша.
565. **Бондаренко Н.** Поэзия Иоганна Вольфганга Гете в украинских переводах (дооктябрьский период): Автореф. дисс. ... канд. филол. наук. – К., 1966. – 18 с.
С. 3, 16-17: Про Лукашів переклад “Фауста” Гете.
566. Десята муз: [Інтерв’ю] / А. Перепадя // Україна: Наука і культура. 1966. – К., 1966. – С. 408-413.
Про художній переклад в Україні. Подано відповіді М. Бажана, Г. Кочура, М. Лукаша, В. Мисика, І. Стешенка, Бориса Тена на анкету кореспондента.
567. **Коптілов В.** Від наукового аналізу до поетичного синтезу // Рад. літературознавство. – 1966. – № 5. – С. 45-56.
В основу статті покладено виступ автора на Республіканській нараді перекладачів (Київ, 18-19 лют. 1966 р.).
С. 45: Згадка про близькуий переклад “Декамерона” М. Лукаша.
С. 51-53: Порівняльний аналіз перекладу Бернсової балади “John Barleycorn” в українських та російських перекладах М. Лукаша, В. Мисика, С. Маршака.
С. 55-56: Про переклад М. Лукаша сатири Ю. Тувіма “Бал в опері”.
568. **Коротич В.** “Поет народний і великий...” // Жовтень. – 1966. – № 1. – С. 146-148. – Рец. на кн.: Роберт Бернс. Поезії / Пер. з англ. М. Лукаш і В. Мисик. – К.: Дніпро, 1965. – 206 с.

569. **Кочур Г.** Майстри перекладу // Всесвіт. – 1966. – № 4. – С. 17-24.
С. 23-24: Про М. Лукаша. Додано фото М. Лукаша.
570. **Кундзіч О.** Організаційні і творчі проблеми перекладу // Кундзіч О. Слово і образ: Літературно-критичні статті. – К., 1966. – С. 189-206.
С. 204: Про М. Лукаша як майстра перекладу, справжнього професіонала.
*При публікації цієї ж статті у 1973 р. (Кундзіч О. Організаційні і творчі проблеми перекладу // Кундзіч О. Творчі проблеми перекладу. – К., 1973. – С. 185-202) цей абзац повністю вилучений – див. С. 201 названої праці. У російському перекладі цієї статті, опублікованій того ж 1973 р. у Москві, він збережений. Див № 658.
571. **Лапій В.** Утвердження реалізму // Дніпро. – 1966. – № 7. – С. 154-158. – Рец. на кн.: О. Кундзіч. Слово і образ. – К.: Рад. письменник, 1966. – 331 с.
С. 157: Згадка про М. Лукаша.
572. **Левченко С.** Скарбниця національної мови // Україна: Наука і культура. 1966. – К., 1966. – С. 386-392.
С. 389: Про цінність перекладних творів як матеріалів при укладанні словників. Зокрема, згадано переклади М. Бажана, В. Василевської, М. Лукаша, Бориса Тена.
573. Літературний щоденник / Уклад. М. Терещенко. – К.: Дніпро, 1966. – 442 с.
С. 393: У списку народжених 19 грудня є М.О. Лукаш (1919 р.н.).
574. **Маркушевський П.** Вільям Шекспір (До 350-річчя з дня смерті) // Укр. мова і л-ра в шк. – 1966. – № 4. – С. 89-91.
С. 91: Згадка про М. Лукаша як перекладача В. Шекспіра.
575. **Масенко Т.** Дозрілі роздуми поетичні // Вайннерман Х. Світло й тінь: Поезії / Пер. з євр. – Одеса: Маяк, 1966. – С. 3-5.
- С. 5: Зазначено, що гумор Х. Вайннермана добре відтворили українською мовою О. Жолдак, М. Лукаш, А. Кацельсон, П. Омельченко.
576. **Назаревський М.** Ключ до історії перекладу // Літ. Україна. – 1966. – 9 серп.
Серед тих, хто зробив великий внесок у теорію художнього перекладу, названо Г. Кочура та М. Лукаша.
577. **Сак М.** Навколо майстерності перекладу: Засідання комісії художнього перекладу СПУ // Літ. Україна. – 1966. – 14 січ.
Про огляд збірника “Мастерство перевода”, зокрема статей, у яких високо оцінюються Лукашеві переклади “Фауста” Гете та “Декамерона” Боккаччо.
578. **Чернишов А.** Широчінь обрію: [Про В. Мисика] // Літ. Україна. – 1966. – 3 черв.
Згадка про М. Лукаша.
579. **Шумило М.** [Вступне слово гол. комісії худ. перекладу, виголошене на відкритті респ. наради перекладачів, Київ, 18-19 лют. 1966 р.] // Літ. Україна. – 1966. – 22 лют.
Згадано М. Лукаша як перекладача “Фауста” Гете, “Декамерона” Боккаччо, творів Флобера, Лопе де Веги, Бернса, Верлена. Дано дуже високу оцінку цим перекладам.
580. **Nieuważny F.** Przetapiając fiołki w tyglu // Przyjaźń. – 1966. – № 11. – S. 11.
Про М. Лукаша як перекладача, його перекладацький талант і плани на майбутнє. Процитовано уривок з “Балу в опері” Ю. Тувіма.

1967

581. **Боянович В.** Семінар словесників // Укр. мова і л-ра в шк. – 1967. – № 4. – С. 95.
Про семінар учителів середніх шкіл, який відбувся на філологічному факультеті Харківського університету

ім. М. Горького. У семінарі взяв участь В. Мисик, який відзначив майстерні переклади М. Бажана творів сучасних італійських поетів, поетичні переклади П. Тичини з болгарської і чеської, М. Лукаша з італійської (“Декамерон” Боккаччо) і німецької (“Фауст Гете”) літератур.

582. **Вовк В.** Етюд “Україна” – опус другий // Сучасність. – 1967. – № 12. – С. 40-48.

С. 40, 42-43: Згадки про М. Лукаша.

583. **Гончар О.** Українська радянська література напередодні великого п'ятдесятиріччя: [Доповідь гол. правл. Спілки письменників УРСР О. Гончара на V з'їзді письм. УРСР] // Вітчизна. – 1967. – № 2. – С. 10-38.

С. 33: Торкаючись у своїй доповіді проблем художнього перекладу, О. Гончар дає високу оцінку Лукашевим перекладам “Фауста” та “Декамерона”.

584. День за днем: [Хроніка] // Вітчизна. – 1967. – № 5. – С. 219.

Про вечір сучасної польської поезії, що відбувся в Будинку літераторів. Звучали переклади з польської М. Рильського і М. Лукаша у виконанні київських акторів.

585. **Дейч А.** По дорозі дружби // Звезда. – 1967. – № 8. – С. 173-191.

С. 178: Спогади про знайомство О. Дейча і М. Рильського із перекладом “Фауста” М. Лукаша. Високу оцінку перекладу дав М. Рильський.

С. 181: Про видання “Вибраного” Ю. Тувіма у перекладах М. Рильського, Є. Дроб'язка, Г. Кочура, М. Лукаша.

586. Журнали у червні: “Всесвіт”: [Огляд нових видань] // Літ. Україна. – 1967. – 27 черв.

Згадано поезії Федеріко Гарсія Лорки у перекладі М. Лукаша, надруковані у “Всесвіті” (1967, № 6, С. 22-29).

587. **Коптілов В.** Звичний і незвичний Шіллер // Друг читача. – 1967. – 28 берез. – Рец. на кн.: Шіллер Ф. Лірика / Пер. з нім. М. Лукаш. – К.: Дніпро, 1967. – 196 с.

588. **Коптілов В.** Поезія огністого гуманізму // Літ. Україна. – 1967. – 21 лип. – Рец. на кн.: Шіллер Ф. Лірика / Пер. з нім. М. Лукаш. – К.: Дніпро, 1967. – 196 с.

589. **Кочур Г.** Лірика Фрідріха Шіллера: [Передм.] // Шіллер Ф. Лірика / Пер. з нім. М. Лукаш. – К.: Дніпро, 1967. – С. 5-18. – (Перлинини світової лірики).

С. 18: Про М. Лукаша як перекладача поезій Ф. Шіллера.

590. **Кочур Г.** Лорка в нових перекладах // Всесвіт. – 1967. – № 6. – С. 20-21.

Про лірику Гарсія Лорки у перекладах М. Лукаша.

591. **Кочур Г.** Роман Сервантеса на Україні // Всесвіт. – 1967. – № 1. – С. 86-87.

592. Лукаш Микола Олексійович // Український радянський енциклопедичний словник: У 3 т. – К., 1967. – Т. 2. – С. 373.

593. [Махновець Л.] “Фауст” українською мовою // Літ. Україна. – 1967. – 21 берез.

Про Лукашів переклад “Фауста”. Передрук статті з “Літературної газети” (28 червня 1956 р.). Див № 506.

594. **Первомайський Л.С.** “Фауст” Гете в перекладі М. Лукаша // Л. Первомайський. Творчий будень: З щоденника поета. – К., 1967. – С. 315-331.

595. **Шаповалова М., Рубанова Г.** Історія зарубіжної літератури. Середні віки та відродження: [Конспект лекцій]. – Львів: Вид-во ЛДУ, 1967. – 115 с.

С. 153: Згадано майстерний український переклад “Декамерона” М. Лукаша.

596. **Шахова К.** Шедевр угорської класики // Друг читача. – 1967. – 3 жовт. – Рец. на кн.: І. Мадач. Трагедія людини: Пер. з угор. – К.: Дніпро, 1967. – 252 с.

Надзвичайно висока оцінка перекладу М. Лукаша.

1968

597. Кандидати на здобуття Шевченківських премій 1968 року: [В галузі літератури] // Жовтень. – 1968. – № 2. – С. 157.
Одним із шести кандидатів названо М.О. Лукаша за здійснення перекладу драматичної поеми Імре Мадача “Трагедія людини”.
598. **Коротич В.** Уроки історії і мистецтва // Вечірній Київ. – 1968. – 4 берез.
Про висунення перекладача М. Лукаша на одержання Державної премії України імені Т.Г. Шевченка.
599. **Корунець І.** З десяти мов світу: Перекладацький доробок видавництва “Дніпро” у 1967 році // Все світ. – 1968. – № 6. – С. 156-160.
С. 159-160: Згадка про переклади М. Лукаша “Лірики” Ф. Шиллера та “Трагедії людини” І. Мадача.
600. **Савченко Б.** Барвами оригіналу // Вітчизна. – 1968. – № 11. – С. 202-204. – Рец. на кн.: Фрідріх Шіллер. Лірика / Пер. з нім. М. Лукаш. – К.: Дніпро, 1967. – 195 с.
601. **Сергеєва И.** С двунадесяти языков. О служителе “десятой музы” мастере перевода Миколе Лукаше // Лит. газета. – 1968. – 29 мая. – С. 7.
602. Угорська газета про виступ у “Літературній Україні” // Літ. Україна. – 1968. – 19 лип. – [Ред. стаття].
Подано повідомлення угорської газети “Непсабадшаг” про відгук на статтю К. Шахової про угорську літературу українською мовою. Згадка про М. Лукаша як перекладача “Трагедії людини” І. Мадача.
603. **Федоришин А.** Коли перекладає письменник... // Жовтень. – 1968. – № 7. – С. 151-154. – Рец. на кн.: Тетмайєр Казімеж. Легенда Татр / Пер. з пол. В. Гжицький. – К.: Дніпро, 1967.

С. 151: Наголошено на значимості праці професійних перекладачів – О. Кундзіча, Г. Кочура, М. Лукаша, І. Стешенко, С. Ковганюка.

С. 152-153: Згадки про М. Лукаша як перекладача “Декамерона”.

604. **Федоришин А.** Тяжко ламати канони // Жовтень. – 1968. – № 10. – С. 151-153. – Рец. на кн.: Фрідріх Шіллер. Лірика / Пер. з нім. М. Лукаш. – К.: Дніпро, 1967. – 195 с.
605. **Чикирисов Ю.** Перекладач ділиться досвідом // Друг читача. – 1968. – 16 лип. – Рец. на кн.: Ковганюк С. Практика перекладу. – К.: Дніпро, 1968. – 274 с.
Згадка про майстерні переклади М. Рильського, М. Бажана, Бориса Тена, М. Лукаша.
606. **Шахова К.** Угорський “Фауст”: [Про пер. М. Лукаша п’єси І. Мадача “Трагедія людини”] // Літ. Україна. – 1968. – 9 лют. (На здобуття Шевченківської премії).
607. **Шкробинець Ю.** Переклав Микола Лукаш: [Про пер. “Трагедії людини” І. Мадача] // Закарпат. правда. – 1968. – 31 січ. – (На здобуття премії імені Т.Г. Шевченка).

1969

608. **Бляжко Л.** Серце на долоні // Робітн. газета. – 1969. – 8 черв. – Рец. на кн.: Г. Лорка. Лірика / Пер. з ісп. М. Лукаш. – К.: Дніпро, 1969. – 319 с.
609. **Бойчук Б.** Тільки про різне інше // Сучасність. – 1969. – № 7. – С. 68-75.
С. 68, 69, 73: Згадки про М. Лукаша.
610. **Брюгген В.** Полудень творчої зрілості: [До 50-річчя М. Лукаша] // Літ. Україна. – 1969. – 19 груд.
611. **Брюгген В.** Прописаний на Україні // Прапор. – 1969. – № 4. – С. 75-76. – Рец. на кн.: Верлен П. Лірика / Пер.

- з фр. М. Рильський, М. Лукаш, Г. Кочур. – К.: Дніпро, 1968. – 174 с.
- Висока оцінка українських перекладів П. Верлена, виконаних М. Рильським, М. Лукашем, Г. Кочуром.
612. **Булаховська Ю.** Юліан Тувім і Україна: (До 75-річчя з дня народження) // Рад. літературознавство. – 1969. – № 9. – С. 37-42.
- С. 42: Серед найталановитіших сучасних українських перекладачів Ю. Тувіма названо М. Рильського, М. Лукаша, Д. Павличка, Г. Кочура.
613. **Гаврилов П.** Вивчення літературної географії Сумщини // Укр. мова і л-ра в шк. – 1969. – № 6. – С. 46-50.
- С. 46: Серед письменників – вихідців із Сумщини – згадано і М. Лукаша.
614. **Гординський С.** Французькі поети українською мовою. До перекладів М. Терещенка, М. Рильського, Г. Кочура і М. Лукаша // Сучасність. – 1969. – № 4. – С. 52-60.
- С. 54, 57-59: Згадки про М. Лукаша як перекладача П. Верлена.
615. **Драч І.** Поезія Гарсія Лорки // *Garcia Lorca* Ф. Лірика / Пер. з ісп. і склав примітки М. Лукаш. – К.: Дніпро, 1969. – С. 5-19.
- С. 19: Про переклади М. Лукаша.
- С. 10-12, 15-16, 18-19: Цитуються поезії Лорки у перекладах М. Лукаша.
616. **Івакін Ю.** Балада про дівку-севільянку: Микола Лукаш. Новий переклад з Лорки: [Пародія] // Перець. – 1969. – № 8. – С. 12.
617. **Коптілов В.** Loцман у морі поезії: Перекладна поезія в журналі “Всесвіт” // Літ. Україна. – 1969. – 19 груд.
- Про Лукашеві переклади Лорки, вміщені у “Всесвіті” (1967, № 6).
618. **Кошелівець І.** Про переклади й різне інше // Сучасність. – 1969. – № 4. – С. 61-75.
- С. 61-63, 66, 68-73: Згадки про М. Лукаша.
619. **Наливайко Д.** Поль Верлен по-українськи // Дніпро. – 1969. – № 8. – С. 144-151. – Рец. на кн.: Верлен П. Лірика / Пер. з фр. М. Рильський, М. Лукаш, Г. Кочур. – К.: Дніпро, 1968. – 174 с.
620. **Неуважний Ф.** Микола Лукаш (19. XII. 1919): [До 50-ліття з дня народж.] // Укр. календар. – Варшава, 1969. – С. 221.
621. **Олександров Б.** Чи справа лише в гітарах і варениках? // Сучасність. – 1969. – № 7. – С. 63-67.
- С. 63, 66, 67: Згадки про М. Лукаша.
622. **Савченко Б.** Музика слова // Вітчизна. – 1969. – № 3. – С. 205-207. – Рец. на кн.: Поль Верлен. Лірика / Пер. з фр. М. Рильський, М. Лукаш, Г. Кочур. – К.: Дніпро, 1968. – 174 с.
623. **Савченко Б.** Переклад і критика перекладу (Полемічні нотатки) // Жовтень. – 1969. – № 4. – С. 127-133.
- Відгук на вихід у світ лірики Ф. Шиллера (К.: Дніпро, 1967) у перекладі М. Лукаша та рецензій на цю книгу.
624. **Сергеєва І.** З двадцяти мов: Про служителя десятої музи майстра перекладу Миколу Лукаша // Сучасність. – 1969. – № 2. – С. 67-71.
625. **Танюк Л.** Летаргія українського театру // Сучасність. – 1969. – № 8. – С. 86-92.
- С. 90: Зауважено, що театри майже не використовують талановитих драматичних перекладів М. Рильського, І. Стешенка, М. Лукаша, Г. Кочура та ін.
626. **Тарнавський Ю.** Під тихими оливами, або вареники замість гітар // Сучасність. – 1969. – № 3. – С. 71-91.
- Гостра критика Лукашевих перекладів з Гарсія Лорки.

627. **Федоришин Л.** Мистецтво дослідження і відтворення // Жовтень. – 1969. – № 4. – С. 115-126.

С. 124-126: Про “Фауста” у перекладі М. Лукаша, стилюву домінанту Лукашевих перекладів, зокрема “Фауста”, “Декамерона”, п’ес Лопе де Вега, поезій Р. Бернса.

1970

628. **Вовк В.** Про технологічний і метафізичний кшталт мислення // Сучасність. – 1970. – № 12. – С. 81-86.

С. 32: Згадка про М. Лукаша та його переклади з Лорки.

629. **Вовк В.** Україно, моя любове // Сучасність. – 1970. – № 3. – С. 93-106.

С. 102: Згадка про М. Лукаша.

630. **Загребельний П.** Інтернаціональні взаємозв’язки української літератури: [Доп. на Пленумі правл. Спілки письменників УРСР] // Літ. Україна. – 1970. – 16 січ.

Висока оцінка творчості М. Лукаша, зокрема його перекладу “Фауста” Гете.

631. **Івакін Ю.** Балада про дівку-севільянку: Микола Лукаш. Новий переклад з Лорки: [Пародія] // Ю. Івакін. Парнаський цирульник: [Пародії]. – К.: Рад. Україна, 1970. – С. 57-58.

632. **Коптілов В.** Клич Орфея // Всесвіт. – 1970. – № 7. – С. 119-120.

Про переклад поезій Г. Аполлінера, здійснених М. Лукашем.

633. **Коптілов В.** Німецькі класики українською мовою // Всесвіт. – 1970. – № 6. – С. 105-108.

С. 106-107: Про “Фауста” Гете у перекладі М. Лукаша.

634. **Коптилов В.** Олексій Кундзич – теоретик и практик // Мастерство перевода. 1969. – Сб. 6. – М., 1970. – С. 271-283.

С. 272: Згадка про М. Лукаша як перекладача Гете.

635. **Коптілов В.** Пісні болю і гніву // Літ. Україна. – 1970. – 1 трав. – Рец. на кн.: П. Безруч. Сілезькі пісні. Поезії / Пер. з чес. – К.: Дніпро, 1970. – 175 с.

Про переклади В. Житника, Г. Кочура, М. Лукаша поезій П. Безруча.

636. **Микола Лукаш:** [Біографічна довідка] // Письменники Радянської України: Біобібліогр. довід. / Упоряд. О. Кілимник, О. Петровський. – К., 1970. – С. 262-263.

Додано фото М.О. Лукаша.

637. **Первомайський Л.** “Фауст” Гете в перекладі М. Лукаша: Замітки на полях рукопису // Л. Первомайський. Твори: У 7 т. – К., 1970. – Т. 7: Творчий будень: Статті. Спогади. Замітки. – С. 362-378.

638. **Россельс В.** Шоры на глазах // Мастерство перевода. – Сб. 7. – М., 1970. – С. 301-333.

С. 332-333: Згадки про М. Лукаша як перекладача Ю. Тувіма та П. Верлена.

639. **Тарнавський Ю.** Без Іспанії чи без значення? [Інтерв’ю запис. В. Бургардт] // Сучасність. – 1969. – № 12. – С. 13-29.

С. 13: Згадано статтю Ю. Тарнавського “Під тихими оливами, або вареники замість гітар” (див. № 626), де критиковано переклади М. Лукаша з Гарсії Лорки.

640. **Цимбалюк Д.** Гете по-українському // Жовтень. – 1970. – № 12. – С. 128-129. – Рец. на кн.: Й.-В. Гете. Твори. – К.: Молодь, 1969.

Про переклад М. Лукаша “Фауста” Гете.

641. **Я.К.** Поезії Безруча в українському перекладі // Сучасність. – 1970. – № 11. – С. 121-122. – Рец. на кн.: П. Безруч. Сілезькі пісні / Пер. з чес. – К.: Дніпро, 1970. – 175 с.

С. 122: Згадка про М. Лукаша як перекладача П. Безруча.

1971

642. **Дончик В.** Проза // Історія української літератури: У 8 т. / Ред. кол.: Є.П. Кирилюк (гол.), О.Є. Засенко та ін. – К., 1971. – Т. 8. – С. 328-490.
С. 488: Про вагомий внесок М. Лукаша у перекладацьку справу, зокрема про його переклад “Декамерона”.
643. **Івакін Ю.** Балада про дівку-севільянку: Микола Лукаш. Новий переклад з Лорки: [Пародія] // Ю. Івакін. Пародії. – К.: Рад. письменник, 1971. – С. 79-81.
644. Історія української літератури: У 8 т. / Ред. кол.: Є.П. Кирилюк (гол.), О.Є. Засенко та ін. – К., 1971. – Т. 8. – 572 с.
С. 43: Про “Фауста” Гете і “Декамерон” Боккаччо у перекладі М. Лукаша як про видатні зразки перекладацької культури.
С. 241: Про переклади М. Лукаша з Гете, Шекспіра, Гарсіа Лорки.
645. **Коптілов В.** Актуальні питання українського художнього перекладу. – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1971. – 131 с.
С. 7: Згадка про М. Лукаша як Майстра художнього перекладу.
С. 14-15: Про надмірну українізацію М. Лукашем перекладів Лорки, зокрема “Циганського баладника”.
С. 105-113: Аналіз Лукашевого перекладу “Фауста”.
646. **Кравець Я.** [Рецензія] // Інозем. філол. – 1971. – Вип. 23. – С. 181-184. – Рец. на кн.: Верлен П. Лірика / Пер. з фр. М. Рильський, М. Лукаш, Г. Кочур. – К.: Дніпро, 1968. – 174 с. – (Перлинини світової лірики).
Порівняльний аналіз перекладів поезії П. Верлена, які здійснили Г. Кочур, М. Рильський, М. Лукаш.
647. **Лозинський І.** Перше видання. Яке воно? // Дніпро. – 1971. – № 11. – С. 155-159. – Рец. на кн.: П. Безруч. Сілезькі пісні / Пер. з чес. – К.: Дніпро, 1970. – 175 с.
Про переклади В. Житника, Г. Кочура, М. Лукаша.

С. 156: Аналіз перекладів М. Лукаша “Лебединки”, “Супутниці”, “Ти і я”.

648. **Новикова М.** Урок двох майстрів: [Про вірші Р. Бернса у пер. С. Маршака та М. Лукаша] // Всесвіт. – 1971. – № 7. – С. 90-95.
649. **Соболев Л.** Перевод – залог дружби // Мастерство перевода. – Сб. 8. – М., 1971. – С. 129-140.
С. 139: Згадка про М. Лукаша.
650. [Терещенко М.] Поль Верлен: [Біограф. довідка] // Сузір’я французької поезії: Антологія: У 2 т. / Пер. М. Терещенко. – К., 1971. – Т. 2. – С. 229-230.
С. 230: Згадка про М. Лукаша як перекладача П. Верлена.

1972

651. **Бондаренко Н.** Гете в українській періодиці // Літ. Україна. – 1972. – 11 квіт.
Новий етап розвитку української гетеані, пов’язаний з перекладами М. Лукаша, М. Рильського, І. Стешенка.
652. **Волошко Е.** В життя закоханий: [Ханану Вайнерману – 70] // Літ. Україна. – 1972. – 1 груд.
М. Лукаша згадано серед популяризаторів творів єврейського письменника Х. Вайнермана.
653. **Коптілов В.** Першотвір і переклад. – К.: Дніпро, 1972. – 216 с.
С. 72-75: Порівняльний аналіз перекладів балади Р. Бернса “John Barleycorn” (“Джон Ячмінь”) у виконанні С. Маршака, М. Лукаша, В. Мисика;
С. 78-80: Про Лукашевий переклад “Балу в опері” Ю. Тувіма;
С. 110-112: Про переклад М. Лукаша, М. Рильського, П. Тичини Верленового “Le ciel est, par-dessus le toit...” (“Над дахом дому – неба дах...”);

С. 148-149: Локальна стилізація перекладів з Garcіа Лорки у М. Лукаша;

С. 171: Про переклади М. Лукаша з А. Міцкевича.

654. **Новикова М.** Книжка про живий перекладацький процес // Всесвіт. – 1972. – № 1. – С. 182-187. – Рец. на кн.: Коптілов В.В. Актуальні питання українського художнього перекладу. – К.: Вид-во Київ. ун-ту. – 1971. – 131 с.

Зіставна характеристика перекладів вірша “Осіння пісня” П. Верлена, що належать Г. Кочурові, М. Лукашеві, М. Рильському.

655. **Олексієнко М.** Про високе мистецтво // Літ. Україна. – 1972. – 18 лют. – Рец. на кн.: Коптілов В.В. Актуальні питання українського художнього перекладу. – К.: Вид-во Київ. ун-ту. – 1971. – 131 с.

У рецензії аналізується доробок Майстрів високого мистецтва – М. Лукаша, М. Рильського, В. Мисика та ін.

656. **Пивоваров М.** Болгарське слово на Україні // Літ. Україна. – 1972. – 8 вер.

Згадка про М. Лукаша як перекладача, який плідно працює на ниві болгаристики.

1973

657. **Коптилов В.** Переводя с русского // Мастерство перевода. – Сб. 9. – М., 1973. – С. 153-170.

С. 170: Згадка про М. Лукаша.

658. **Кундзич О.** Организационные и творческие проблемы перевода // Кундзич О. Слово и образ: Литературно-критические статьи / Пер. с укр. В. Россельса. – М., 1973. – С. 129-149.

С. 145: Про М. Лукаша як високопрофесійного перекладача, майстра своєї справи. Див. також: № 570.

659. Микола Лукаш під загрозою запроторення у психіатричну лікарню: [Огляд, нотатки] // Сучасність. – 1973. – № 10. – С. 125.

Повідомлення Нью-Йоркської Пресової Служби про погрожування М. Лукашеві психіатричною лікарнею після того, як він написав листа на захист І. Дзюби.

660. From Soviet Ukraine – A Dialogue With the World: [Інтерв'ю з О. Микитенком, В. Коротичем, О. Гончаром, О. Бандурою, Р. Федорівим записала М. Новикова] // The Ukrainian Canadian. – 1973. – November. – Р. 24-30.

С. 26-28: Одним з найвизначніших перекладачів О. Гончар та В. Коротич називають М. Лукаша, згадуючи його переклади з німецьких авторів та Garcіа Лорки.

1974

661. **Савченко Б.** Хорейчні та ямбічні ритми в німецькомовних першотворах та українських перекладах // Укр. літературознавство. – 1974. – Вип. 21. – С. 53-58.

Про відтворення ритмомелодики поезій Шиллера у перекладах М. Лукаша, П. Куліша, Д. Загула.

662. **Шамота М.** Актуальні питання сучасного радянського літературознавства // Рад. літературознавство. – 1974. – № 3. – С. 41-63. – (В основі статті – доповідь “Закономірності розвитку світової літератури”, виголошена на пленумі Наукової ради 22 січня 1974 р.).

Автор критикує групу перекладачів на чолі “з тандемом Кочур-Лукаш” за мову їхніх перекладів.

663. **Шамота М.** Актуальні питання літературної критики // Літ. Україна. – 1974. – 8 лют. – (В основі статті – розділ з доповіді, виголошеної 22 січня 1974 р. на пленумі “Закономірності розвитку світової літератури”).

Автор критикує групу перекладачів на чолі “з тандемом Кочур-Лукаш” за мову їхніх перекладів.

1976

664. **Далавурак С.** Дмитро Загул – перекладач творів Г. Гейне // Укр. літературознавство. – 1976. – Вип. 27. – С. 30-37.
С. 36: Згадка про М. Лукаша як перекладача поезій Г. Гайнє.
665. Ethnocide of Ukrainians in the U.S.S.R.: Spring 1974 // The Ukrainian Herald. – 1976. – № 7-8. – 209 р.
С. 137: Про факт та причину виключення М. Лукаша зі Спілки письменників УРСР.
С. 195: Інформація про М. Лукаша як перекладача.

1980

666. **Новикова М.** Суттєвість поезії // Всесвіт. – 1980. – № 11. – С. 212-217. – Рец. на кн.: Антологія польської поезії. – К.: Дніпро, 1979.
С. 216: Автор порівнює переклади “Балу в опері” Ю. Тувіма, виконані Д. Самойловим та М. Лукашем.

1981

667. **Бойко Ю.** “Фавст” Гете в перекладі Миколи Лукаша // Сучасність. – 1981. – № 6. – С. 22-30.
668. **Коптілов В.** Художній переклад і культура мови // Теорія і практика перекладу. – 1981. – Вип. 6. – С. 91-97.
С. 96: Про те, що творчий доробок М. Лукаша доволі повно поданий в окремому розділі “Перекладна література” СУМу.
669. **Павличко Д.** Мости духовного єднання: [Про художній переклад в Україні] // Україна: Наука і культура. 1981. – К., 1982. – С. 337-351.
С. 343, 344, 347: Згадки про М. Лукаша та його переклади Г. Аполлінера та Сервантеса.
670. **Павличко Д.** Художній переклад: здобутки, проблеми, обрії: [Співдоповідь на VIII з'їзді письменників УРСР,

7-9 квіт. 1981 р.] // VIII з'їзд письменників Радянської України: Матеріали з'їзду. – К., 1981. – С. 142-159.

С. 150-151, 154: Згадано М. Лукаша, зокрема зазначено, що вже готові до друку поезії Г. Аполлінера у філігранних перекладах М. Лукаша.

671. **Павличко Д.** Художній переклад: здобутки, проблеми, обрії: [Співдоповідь на VIII з'їзді письменників УРСР] // Літ. Україна. – 1981. – 17 квіт.

Серед видатних перекладачів України названо і М. Лукаша.

672. **Bojko-Blochyn J.** Goethe und die Ukrainische Literatur // Goethe und die Welt der Slawen: [Vorträge der Internationalen Konferenz des “Slawenkomitees”, im Goethe Museum Düsseldorf 18-22 September 1979]. – Giessen, 1981. – Р. 215-227.

С. 219-221, 230: Про переклад М. Лукаша “Фауста” Гете.

1982

673. **Бурбело В.** Воссоздание в переводе глубинного плана художественного произведения // Теория и практика перевода. – 1982. – Вип. 7. – С. 33-43.

С. 38-42: Порівняльний аналіз перекладів роману Флобера “Мадам Боварі” М.Любимова та М. Лукаша.

674. **Вовк Я.** “Романс про іспанську жандармерію” Ф.Г. Лорки українською мовою // Теория и практика перевода. – 1982. – Вып. 8. – С. 97-105.

Порівняльний аналіз українських перекладів М. Лукаша, Л. Первомайського, М. Іванова, В. Петрика і Ю. Покальчука та ін.

675. **Качуровський І.** Франческо Петрарка в українській поезії: Вступний нарис // Петрарка Ф. Вибране / Пер. з італ. І. Качуровський. – Мюнхен, 1982. – С. 7-18.

Про художній переклад в Україні; згадка про доробок Г. Кочура, М. Лукаша, Бориса Тена.

676. **Коптілов В.** Теорія і практика перекладу. – К.: Вища школа, 1982. – 165 с.

С. 105: Наведено уривок з “Фауста” у перекладі М. Лукаша для порівняння його з оригіналом та російським перекладом Б. Пастернака.

677. **Лустіг К.** Ласло Шандор: досвід і самовіданість // Все світ. – 1982. – № 8. – С. 163-164.

С. 164: Згадано статті Л. Шандора про Лукашеві переклади з угорської мови.

678. **György R.** Lukas Mikola Olekszijovics // Világirodalmi Lexicon. – Budapest: Akad. K., 1982. – V. 7. – P. 454.

1983

679. **Білоцерківець Н.** Поет як перекладач // Прапор. – 1983. – № 7. – С. 117-119.

С. 118: Згадка про М. Лукаша як перекладача Г. Аполлінера.

680. **Винничук Ю.** Мистецтво перевтілення // Прапор. – 1983. – № 7. – С. 112-117.

С. 113: Згадка про Г. Кочура та М. Лукаша як перекладачів.

681. **Ільницький М.** Всесвіт у краплині (Штрихи до портрета Василя Мисика) // Укр. мова і л-ра в шк. – 1983. – № 3. – С. 3-12.

С. 11: Сказано, що праці В. Мисика – поруч із перекладами П. Тичини, М. Рильського, М. Бажана, М. Лукаша, Д. Павличка – стали вагомим набутком української культури.

682. **Шкандрій М.** Літературна політика в Україні 1971-1981 // Сучасність. – 1983. – № 1-2. – С. 62-82.

С. 71-72: Про виключення зі Спілки письменників М. Лукаша і Г. Кочура та гостру критику їхніх перекладів.

1984

683. **Лозинський І.** Юліан Тувім на Україні (До 90-річчя з дня народження) // Всесвіт. – 1984. – № 10. – С. 153-154.

Про М. Лукаша як перекладача Ю. Тувіма, зокрема його поеми “Бал в опері”.

1985

684. **Гольберг М., Гольберг Л.** Точне прочитання – майстерний переклад // Жовтень. – 1985. – № 3. – С. 122-124. – Рец. на кн.: Аполлінер Г. Поезії / Пер. з фр. М. Лукаш. – К.: Дніпро, 1984. – 225 с.

685. **Микитенко О.** “Всесвіт”: сторінки історії // Всесвіт. – 1985. – № 3. – С. 134-144.

С. 135: Серед перекладачів, що активно друкувалися на сторінках “Всесвіту”, згадано М. Лукаша.

686. **Наливайко Д.** “Декамерон” Боккаччо на Україні: [Післямова] // Боккаччо Дж. Декамерон: Пер. з італ. – К., 1985. – С. 626-627.

Про переклад М. Лукаша “Декамерона” Дж. Боккаччо.

687. **Прокор М.** Dissident movement // Encyclopedia of Ukraine. – Toronto, 1985. – V. 1. – P. 677-680.

С. 678: Згадано М. Лукаша серед тих, хто належав до шістдесятників.

1986

688. **Загребельний П.** Досконалому суспільству – досконале слово: Доповідь первого секретаря правління Спілки письменників України // Літ. Україна. – 1986. – 12 черв.

Згадано переклади М. Лукаша з Шекспіра та Аполлінера.

689. **Івакін Ю.** Балада про дівку-севільянку: Микола Лукаш. Новий переклад з Лорки: [Пародія] // Ю. Івакін. Гумор і сатира: пародії, оповідання, памфлети, фейлетони / Передм. Ю. Шаніна. – К., 1986. – С. 74-75.

690. **Ільницький М.** Думаймо про велике // Літ. Україна. – 1986. – 30 січ.
Згадано Лукашів переклад “Фауста”.
691. **Новикова М.** Прекрасен наш союз: Литература – переводчик – жизнь: Литературно-критические очерки. – К.: Рад. письменник, 1986. – 224 с.
С. 53, 57-60: Про “Фауста” у перекладах Б. Пастернака і М. Лукаша;
С. 69: Про Лукашів переклад “Царівни-Місяцівни” Лорки;
С. 203: Про український переклад “Фіндалея” Р. Бернса, виконаний М. Лукашем;
С. 203-209: Про особливості перекладацького стилю М. Лукаша.
692. ***Bojko J.** Goethes “Faust” in der Ukrainischen Übersetzung von M. Lukasch // Festschrift für Wolfgang Gessmann. – München, 1986. – Bd. 2. – S. 11-20.
693. **Romanyschyn O.** Don Quixote in Ukrainian Literature: A Bibliographical and Thematic Review // Studia Ucrainica. – 1986. – V. 3. – P. 59-76.
С. 73-74, 76: Про український переклад “Дон Кіхота” Сервантеса у виконанні М. Лукаша.

1987

694. **Бендзар Б.** Зв’язки української літератури з літературою НДР // Українська література в загальнослов’янському і світовому літературному контексті: У 5 т. – К., 1987. – Т. 2. – С. 305-327.
С. 319, 321: Згадано М. Лукаша як перекладача творів німецьких класиків.
695. **Гречанюк С.** Павличко в полі // С. Гречанюк. До слова чесного, живого: Літ.-критич. ст. – К., 1987. – С. 52-79.
С. 64: Зазначено, що “трансляторський талант М. Рильського й М. Зерова, М. Бажана і Бориса Тена, В. Мисика і М. Лукаша унікальний, жоден з них не може мати дуб-

- лерів, хоч може – і повинен! – мати послідовників”. Д. Павличко – один із них.
696. **Йожеф Аттіла.** “Поезії”: [Анонс] // Літ. Україна. – 1987. – 8 січ. – (Книжкові обрії).
В анонсі книги, що вийшла в серії “Перлини світової лірики”, згадано М. Лукаша як одного з перекладачів лірики А. Йожефа.
697. **Мегела I.** Українсько-угорські літературні зв’язки // Українська література в загальнослов’янському і світовому літературному контексті: У 5 т. – К., 1987. – Т. 2. – С. 360-387.
С. 385, 387: Про М. Лукаша як перекладача творів А. Йожефа.
698. **Прокаєв Ф., Долганов I.** Йоганн-Вольфганг Гете. Трагедія “Фауст” // Прокаєв Ф., Кучинський Б., Долганов І. Зарубіжна література: [Посібник]. – К., 1987. – С. 104-133.
С. 119-123, 126-130: При аналізі трагедії використано цитати з перекладу М. Лукаша.
699. **Рильський М.** Словник і питання культури мови // Рильський М. Зібрання творів: У 20 т. – К., 1987. – Т. 16: Фольклористика, теорія перекладу, мовознавство. – С. 466-476.
С. 469: Про лексикографічну роботу Інституту мовознавства АН УРСР. Зазначено, що письменники, які допомагали Інститутові, рецензуючи словникові матеріали, – М. Лукаш, О. Кундзіч, М. Стельмах, А. Коваль, В. Коптілов та ін. – є окрасою нашої літератури, чудовими знавцями рідного слова.
700. **Рильський М.** Співдоповідь на республіканській нараді перекладачів // Рильський М. Зібрання творів: У 20 т. – К., 1987. – Т. 16: Фольклористика, теорія перекладу, мовознавство. – С. 321-325.
С. 323: Дано високу оцінку перекладу “Фауста”, здійсненому М. Лукашем.
С. 324: Про допомогу М. Лукаша Інституту мовознавства у лексикографічній роботі.

701. **Скалій Р.** Стежина протоптана... // Літ. Україна. – 1987. – 23 квіт. Серед перекладачів повного видання творів В. Шекспіра згадано М. Лукаша.
702. **Стріха М.** Нове наближення до Діккенса // Всесвіт. – 1987. – № 7. – С. 128-130. – Рец. на кн.: Ч. Діккенс. Великі сподівання / Пер. з англ. Р. Доценко. – К.: Веселка, 1986. С. 130: Згадка про М. Лукаша.
703. **Стріха М.** Про що співає Ленський? // Соц. культура. – 1987. – № 7. – С. 30-31. Згадка про Лукаша як перекладача оперних лібрето.
704. У Спілці письменників України // Літ. Україна. – 1987. – 4 черв. Ухвалою президії правління СПУ Миколу Лукашу поновлено в Спілці письменників.
705. **Шугай О.** “Дивився з порога на зорі”: До 80-річчя від дня народження Василя Мисика // Всесвіт. – 1987. – № 7. – С. 123-127. С. 123: Згадка про М. Лукаша.

1988

706. **Васовчик В.** Аді Ендре // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 26. С. 26: Згадка про М. Лукаша як перекладача поезії Е. Аді.
707. Від жюрі премії імені Максима Рильського за кращий художній переклад // Літ. Україна. – 1988. – 21 січн. Серед кандидатур, висунутих до участі в конкурсі на здобуття премії за 1988 р., названо М.О. Лукаша за переклади “Декамерона” Дж. Боккаччо, “Фауста” Гете, “Мадам Боварі” Г. Флобера та ін.

708. **Вовк Я.** З історії іспано-українських літературних взаємозв'язків пожовтневої доби // Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті: У 5 т. – К., 1988. – Т. 3.: У взаєминах з літературами Заходу і Сходу. – С. 287-305. С. 288, 296, 297, 298: Про М. Лукаша як перекладача з іспанської.
709. **Гайнічеру О.** Новикова М.А. Прекрасен наш союз // Рад. літературознавство. – 1988. – № 3. – С. 69-71. – Рец. на кн.: Новикова М.А. Прекрасен наш союз: Література – переводчик – життя. Литературно-критические очерки. – К.: Рад. письменник, 1986. – 224 с. С. 70-71: Згадка про М. Лукаша як перекладача “Фіндей” Р. Бернса та “Фауста” Гете.
710. **Гречанюк С.** Фауст учора й завтра // С. Гречанюк. Вічні книги. – К., 1988. – С. 291-326. С. 300: Згадка про збірку поезій Г. Аполлінера, що вийшла у перекладі М. Лукаша у серії “Перлині світової лірики”. С. 301, 315-320: Про Лукашів переклад “Фауста”.
711. **Дончик В.** Літературний процес: [1941-1959] // Історія української літератури: У 2 т. / Ред. кол.: І.О. Дзеверін (гол.), В.Г. Дончик та ін. – К., 1988. – Т. 2. – С. 140-160. С. 159: Зазначено, що у доповіді на IV з'їзді письменників Радянської України (березень, 1959 р.) М. Бажан вказав, що у перекладацькому мистецтві активно працюють М. Лукаш, О. Кундзіч, О. Новицький, Борис Тен, М. Пригара, Є. Дроб'язко, С. Масляк.
712. **Доценко Р.** Під знаком Миколи Лукаша // Україна. – 1988. – № 50. – С. 2 обкл.
713. **Драч І.** Сучасні проблеми і тривоги молодих: [Співдоповідь на пленумі правл. СПУ] //Літ. Україна. – 1988. – 22 груд. Згадка про М. Лукаша.

714. **Естрела-Льопіс Р.** Вега Карпіо Лопе Фелікс де // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1 – С. 281-282.
Згадка про М. Лукаша як перекладача п'єс Лопе де Вега.
715. **Жлуктенко Н.Ю., Зорівчак Р.П.** Англійська література // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 57-60.
Про внесок М. Лукаша в українську перекладну Шекспірану.
716. **Жулинський М.** Історія української літератури: духовні оазиси і замулені криниці: [Співдоповідь на пленумі правл. СПУ] // Літ. Україна. – 1988. – 22 груд.
Згадано фронтально ведену на початку 70-х років критичну облогу І. Білика, М. Лукаша, Г. Кочура, Б. Харчука, Р. Андріяшика, Г. Нудьги.
717. **Жулинський М.** Літературний процес: [60-80-х років] // Історія української літератури: У 2 т. / Ред. кол.: І.О. Дзеверін (гол.), В.Г. Дончик та ін. – К., 1988. – Т. 2. – С. 214-235.
С. 221: Про успіхи у галузі перекладу. Зокрема, відзначено Лукашеві переклади “Фауста” Гете та “Декамерона” Дж.Боккачо.
718. **Зорівчак Р.** Українсько-англійські літературні взаємини // Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті: У 5 т. – К., 1988. – Т. 3.: У взаєминах з літературами Заходу і Сходу. – С. 88-154.
С. 127, 128, 135, 136: Про М. Лукаша як перекладача з англійської.
719. **Іллічевський А.** Верлен Поль // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 294.
Згадка про М. Лукаша як перекладача П. Верлена.
720. **Ільницький М.** Поезія: [60-80-х років] // Історія української літератури: У 2 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (гол.), В.Г. Дончик та ін. – К., 1988. – Т. 2. – С. 269-296.
С. 278: Згадано М. Лукаша як перекладача Гете, Шиллера, Верлена, Аполлінера, Лорки.
721. **Карабутенко І.** Перечитуючи Флобера // Всесвіт. – 1988. – № 7. – С. 111-114.
С. 114: Згадано, що М. Лукаш переклав “Пані Боварі” Г. Флобера.
722. **Кирпа Г.** Землю в віночок вберем... // Соц. культура. – 1988. – № 9. – С. 20-22.
С. 22: Згадано літературне свято Миколи Лукаша, проведене членами першої Малої академії народних мистецтв, що у Гнідині.
723. **Козак С.** ...І стали на сходинку вищими // Літ. Україна. – 1988. – 22 груд.
Згадано М. Лукаша як одного зі співперекладачів поезії П. Верлена.
724. **Кочур Г.** Феномен Миколи Лукаша // Літ. Україна. – 1988. – 10 берез. – (На здобуття премії ім. М. Рильського).
725. Лауреати премії ім. Максима Рильського за кращий художній переклад: [Про присудження премії Лукашу М.О.] // Літ. Україна. – 1988. – 24 берез.
726. **Микола Лукаш:** [Біограф. довідка]* // Письменники Радянської України. 1917-1987: Біобібліогр. довід. / Авт.-упоряд.: В.К. Коваль, В.П. Павловська. – К., 1988. – С. 367.
Вміщено фото М.О. Лукаша.
*Допущено неточності: Лукаш Микола Олександрович (треба Олексійович) народився в м. Кромівці (треба Кролевці) Сумської обл. Перекладає з датської, португалської, білоруської ... мов (перекладів з цих мов не зафіксовано).

727. Микола Лукаш: [Перекладач, 1919-1988: Некролог] // Всесвіт. – 1988. – № 10. – С. 176. – Підп.: Ред. і редкол. журн. “Всесвіт”.
728. Микола Лукаш: [Перекладач, 1919-1988: Некролог] // Літ. Україна. – 1988. – 1 верес. – Підп.: Правл. СПУ, правл. Київ. орг. СПУ.
729. **Мірошниченко М.** Вечір Миколи Лукаша // Літ. Україна. – 1988. – 28 квіт.
730. **Міщенко Д.** Олександру Бандурі – 70 // Літ. Україна. – 1988. – 26 трав.
Згадано М. Лукаша як перекладача “Фауста”.
731. **Мушкетик Ю.** Українська література в процесі суспільного оновлення: [Доповідь на пленумі правл. СПУ] // Літ. Україна. – 1988. – 8 груд.
Згадано про відлучення М. Лукаша і Г. Кочура від літератури.
732. **Наливайко Д.** Аполлінер Гійом // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 77.
Згадка про М. Лукаша як перекладача Г. Аполлінера.
733. **Павличко Д.** Слово прощання // Літ. Україна. – 1988. – 1 вер.
Короткий огляд перекладацької діяльності М. Лукаша.
734. **Паламарчук Д.** “Промінчик людського тепла...” // Літ. Україна. – 1988. – 24 листоп.
Згадка про М. Лукаша як перекладача П. Верлена та про матеріальну допомогу Г. Кочура М. Лукашеві у період опали.
735. **Пахльовська О.** Еволюція італійсько-українських літературних зв'язків у XIX – XX ст. // Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті: У 5 т. – К., 1988. – Т. 3.: У взаєминах з літературами Заходу і Сходу. – Розд. 3. – С. 43-87.
- С. 80: Про Лукашів переклад “Декамерона ” Дж. Боккаччо.
736. **Пашенко В., Рягузова Г.** Українсько-французькі літературні взаємини // Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті: У 5 т. – К., 1988. – Т.3.: У взаєминах з літературами Заходу і Сходу. – Розд. 3. – С. 155 – 184.
С. 174: Про М. Лукаша як перекладача з французької.
737. **Підпала Н.** Невідомий переклад Максима Рильського: (Поль Верлен. Мистецтво поетичне) // Всесвіт. – 1988. – № 10. – С. 150.
С. 150: Згадка про М. Лукаша як одного з перекладачів творів П. Верлена.
738. **Радчук В.** Слово і поза словом // Дніпро. – 1988. – № 8. – С. 141-144. – Рец. на кн.: Новикова М. Прекрасен наш союз. Література – переводчик – життя: К.: Рад. письменник, 1986. – 224 с.
С. 143: Згадка про М. Лукаша.
739. **Рильський М.** Зібрання творів: У 20 т. – К.: Наук. думка, 1988. – Т. 19: Автобіографічні матеріали. Листи (1907-1956). – 704 с.
Із змісту:
321. До М.О. Лукаша. Січень, 1950. – С. 310.
Про одержання перекладу “Фауста” та передачу його на рецензію.
490. До Є.М. Єгорової. Лютий, 1956. – С. 411-412.
С. 412: Про “велику подію в українській перекладній літературі” – вихід “Фауста” Гете у перекладі М. Лукаша.
740. **Рильський М.** Природа і література // Рильський М. Зібрання творів: У 20 т. – К., 1988. – Т. 18: Публіцистика. – С. 198-210.
С. 200: Використано цитату з “Фауста” Гете у перекладі М. Лукаша.

741. **Рубанова Г.** Боккаччо Джованні // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 208.
Згадано, що повністю “Декамерон” вийшов у перекладі М. Лукаша (1964, 1969 і 1985).
742. ***Сверстюк Є.** Слово про Миколу Лукаша // Укр. голос. – 1988. – 10 жовт. – С. 5.
743. **Сереженко М.** Подвиг перекладача: [М. Лукаша] // Ленін. правда. – 1988. – 15 трав.
744. **Симоненко І.** Бернс Роберт // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 154-155.
Згадка про М. Лукаша як перекладача Р. Бернса.
745. **Скорина О.** Незламність і краса Володимира Забаштанського // Укр. газета. – 1988. – 6 січ.
Спогади В. Забаштанського про М. Лукаша як блискучого знавця багатьох мов.
746. **Скуратівський В.** “Йшла пісня сама за мною”: Післямова до творчості М. Лукаша // Культура і життя. – 1988. – 2 жовт.
747. **Стріха М.** У пошуках відповідності: здобутки й проблеми // Всесвіт. – 1988. – № 5. – С. 144-146. – Рец. на кн.: Шеллі П.Б. Поезії / Пер. О. Мокровольського. – К.: Дніпро, 1987.
С. 146: Згадка про М. Лукаша.
748. **Харитонов В.** Гарсія Лорка Федеріко // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 390-391.
Згадано, що лірика Гарсії Лорки у перекладі М. Лукаша була вперше видана на Україні 1969 р. у серії “Перлині світової лірики”.
749. **Харитонов В.** У лабораторії майстра: [Про Ю. Лісняка] // Літ. Україна. – 1988. – 10 берез.
Згадка про М. Лукаша як перекладача В. Шекспіра.
750. **Шахова К.** Володимиру Житнику – 50 // Літ. Україна. – 1988. – 8 груд.
М. Рильський, П. Тичина, М. Лукаш – серед тих, хто підбадьорив В. Житника на початку його творчого шляху.
751. **Шевчук В.** Волькер Їржі // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 352.
Згадка про М. Лукаша як перекладача віршів І. Волькера.
752. **Шевчук В.** Гавлічек-Боровський Карел // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 370.
Згадка про М. Лукаша як перекладача окремих віршів Гавлічка-Боровського.
753. **Шевчук В.** Дороге і неповторне // Літ. Україна. – 1988. – 1 вер.
Прощаючись з М. Лукашем, автор згадує про найдорожчі хвилини спілкування з ним.
754. **Якимович Т.** Гете Йоганн Вольфганг // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 416-417.
Згадано М. Лукаша як перекладача Й.-В. Гете.
755. **Markus V.** Hungary // Encyclopedia of Ukraine. – Toronto, 1988. – V. 2. – P. 275-277.
С. 277: Згадано М. Лукаша як перекладача з угорської.

1989

756. **Бойко О.** З неопублікованого: [Переднє слово до першопубл. ориг. мініатюр М. Лукаша] // Україна. – 1989. – № 50. – С. 12.
757. **Вовк В.** Київ шістдесятих років // Сучасність. – 1989. – № 9. – С. 26-34.

- С. 27: Авторка з сумом говорить, що “помер сучасний дон Кіхот, Микола Лукаш”.
- С. 32-34: Про М. Лукаша та його переклади.
758. **Габлевич М.** Портрет Протея // Всесвіт. – 1989. – № 2. – С. 140-144.
С. 141, 142: Згадка про М. Лукаша.
759. **Габлевич М.** Більше вимогливості! // Теорія і практика перекладу. – 1989. – Вип. 16. – С. 92-102.
С. 98, 100: Згадки про М. Лукаша, зокрема як перекладача “Декамерона” Дж. Боккаччо.
760. **Гречанюк С.** ...Але не зрікся!: [До 70-річчя від дня народж. М. Лукаша] // Укр. мова і л-ра в шк. – 1989. – № 12. – С. 3-5.
С. 4: Вміщено фото І. Яїцького: “Г. Kochur, I. Світличний і М. Лукаш”.
761. **Данченко А.** Микола Лукаш: [Вірш] // Вітчизна. – 1989. – № 12. – С. 17.
762. **Доценко Р.** Пам'ятаймо про свій обов'язок! (До 70-річчя від дня народж. М. Лукаша) // Укр. мова і л-ра в шк. – 1989. – № 12. – С. 5-7.
763. **Естрела-Льопіс Р.** “Лузіади” – українською // Літ. Україна. – 1989. – 16 берез.
Згадка про М. Лукаша.
764. З листа про Миколу Лукаша і його похорон // Сучасність. – 1989. – №. 2 – С. 24.
Лист українського письменника (ім'я не вказано) до приятеля на Заході.
765. **Зінчук С.** Монолог Імре Мадача (Перед написанням “Трагедії людини”): [М.О. Лукашеві]: [Вірш] // Зінчук С. Поезії. – К.: Дніпро, 1989. С. 81-82.
766. **Кочур Г.** На схилі віку й на світанні надій: [Розмову вів Р. Доценко] // Україна. – 1989. – № 17. – С. обкл.-3.
- С. 2: Згадано факт, що Г. Кочура і М. Лукаша забороняли друкувати.
- С. 3: Про переклади М. Лукаша з Гарсії Лорки.
767. **Кочур Г.** Не тъмаряться звуки, не мовкнуть барви: [Бесіду вів М. Мірошниченко] // Літ. Україна. – 1989. – 16 берез. – (На здобуття літературної премії імені Максима Рильського).
Згадано, що до перекладу “Вибраних поезій” Ю. Тувіма М. Рильський залучив М. Лукаша, Г. Кочура, Д. Павличка, Є. Дроб’язка, Д. Паламарчука, В. Лучука.
768. **Кочур Г.** Феномен Лукаша (19.XII.1919 – 29.VIII.1988) // Сучасність. – 1989. – № 2. – С. 16-22.
769. **Кочур Г.** Феномен Лукаша // Україна: Наука і культура. – К.: АН УРСР; Тов. “Знання”, 1989. – Вип. 23. – С. 337-344.
Додано фото: С. 339 – Григорій Кочур та Микола Лукаш; С. 341 – Микола Лукаш.
770. **Кремінь Д.** Подвійне коло пам'яті // Вітчизна. – 1989. – № 10. – С. 206-208.
С. 207: Згадка про Г. Кочура та М. Лукаша як добрих знайомих художника М. Ряснянського.
С. 3 обкл.: Вміщено портрет М. Лукаша у виконанні М. Ряснянського.
771. Листи Василя Стуса до Віри Вовк // Сучасність. – 1989. – № 9. – С. 35-50.
С. 38: У листі від 26.11.69. згадано про “філіпіки антилукашівські” після книги Лорки – гостру дискусію щодо перекладів Лукаша з Лорки.
С. 46: У листі від 21.07.75. В. Стус згадує про “напутні духопелики”, які дали йому перекладачі “Осінньої пісні” Верлена, аналізуючи Стусові переклади “Сонетів до Орфея” Рільке. Йдеться про поради і зауваження М. Лукаша та Г. Кочура, прізвища яких з цензурних міркувань не згадувалися.

772. Літературна премія імені Миколи Лукаша // Літ. Україна. – 1989. – 20 лип.
 Про заснування журналом іноземної літератури “Всесвіт” щорічної літературної премії імені Миколи Лукаша.
773. Лукаш Микола Олексійович (1919-1988): [Фото] // Укр. мова і л-ра в шк. – 1989. – № 12. – С. 2 обкл.
774. **Мельничук Б.** Ще раз про художній вимисел і художній домисел // Укр. літературознавство. – 1989. – Вип. 53. – С. 42-52.
 С. 45: Процитовано фразу з “Фауста” Гете в перекладі М. Лукаша: “Облиш химерні вигадки та вимисли”.
775. **Некряч Т., Соломашенко Н.** Стилістичні антропоніми Шекспіра в українських перекладах. (До 425-річчя з Дня народження) // Теорія і практика перекладу. – 1989. – Вип. 16. – С. 167-173.
 С. 168: Згадка про близькучий переклад “Троїла і Крессіди” М. Лукаша.
776. **Новикова М.** Микола Лукаш: миф и антимиф // Дружба народов. – 1989. – № 11. – С. 264-269.
777. **Новикова М.** Пригоди з Робертом Бернсом // Всесвіт. – 1989. – № 1. – С. 149-157.
 Аналіз перекладів з Р. Бернса у виконанні С. Маршака і М. Лукаша.
778. **Паламарчук Д.** Остання зустріч // Літ. Україна. – 1989. – 27 лип.
 Про останню зустріч М. Лукаша, Г. Kochura та Д. Паламарчука з М. Рильським незадовго до його смерті.
779. **Паламарчук Д.** “Промінчик людського тепла...”: Уривок: [Про творчу співпрацю Г. Kochura (після повернення із заслання) з М. Лукашем] // Сучасність. – 1989. – № 2. – С. 22-23.
780. Плекаючи наш сад: [Про нагородження Г. Kochura премією ім. М. Рильського] // Літ. Україна. – 1989. – 22 черв.
 Згадано передмову Г. Kochura та М. Лукаша до добірки останніх перекладів М. Рильського з П. Верлена, що з'явилася у жовтні 1964 р. на сторінках “Всесвіту”.
781. [Про співпрацю Г. Kochura з Миколою Лукашем] // Сучасність. – 1989. – № 2. – С. 22-23. – Без підпису.
782. **Самійленко М.** Сорохоуст: Пам'яті Миколи Лукаша: [Вірш] // Самійленко М. Из вирю: Поезії. – К., 1989. – С. 58-59.
783. **Сапеляк С.** П'ята печать: [Вірш] // Сучасність. – 1989. – № 2. – С. 25-26.
 Вірш присвячений М. Лукашеві.
784. **Сверстюк Є.** Лицар спокійної гідності // Сучасність. – 1989. – № 2. – С. 14-15.
 Виступ на вечорі, присвяченому М. Лукашеві (Київ, 30 березня 1988 р.).
785. ***Сереженко М.** “Він був наймолодший серед нас...”: [Про М. Лукашу] // Маяк комунізму. – 1989. – 19 груд.
786. Словник античної міфології / Уклад.: І.Я. Козовик, О.Д. Пономарів; Вступ. ст. А.О. Білецького. – 2-е вид. – К.: Наук. думка, 1989. – 237 с.
 С. 20: Наводиться уривок з твору Шиллера “Утікач” у перекладі М. Лукаша.
787. **Стріха М.** Ірпінський спогад вересня 1987-го: [Про Б. Харчука] // Україна: Наука і культура. – К.: АН УРСР; Тов. “Знання”, 1989. – Вип. 23. – С. 346.
 Про розмову Б. Харчука та Г. Kochura щодо того, як допомогти важко хворому М. Лукашеві.
788. **Стріха М.** Шекспір безмежний // Всесвіт. – 1989. – № 11. – С. 110-117.
 Згадано М. Лукаша як перекладача драми “Троїл і Крессіда” В. Шекспіра, порівняно переклади уривку з драмами, виконані М. Лукашем та П. Кулішем.

789. **Стріха М.** “Я сподіався ще його зустріть...”: [Сонет] // Україна: Наука і культура. – К., 1989. – Вип. 23. – С. 346. Згадка про бажання Б. Харчука допомогти М. Лукашеві.

Сонет, присвячений Б. Харчуку, вміщено у статті: Стріха М. Ірпінський спогад вересня 1987-го // Там само.

790. **Франко З.** Країні книжок багато // Соц. культура. – 1989. – № 2. – С. 6-9.

С. 7-8: Згадки про виключення М. Лукаша з СПУ, недопуск до друку його перекладів та брак ініціативи щодо видання його спадщини уже наприкінці 80-х.

791. **Шанін Ю.** Отакі земляки! [Епіграми] // Рад. Україна. – 1989. – 1 січ. – Зміст: Юрію Щербаку; Миколі Лукашу; Юрію Івакіну; Павлу Глазовому; Сергію Бубці.

792. **Швець В.** Тетраптих – вінок Миколі Лукашу: [Вірші] // Літ. Україна. – 1989. – 22 черв. – Зміст: 1. “Якщо мій біль застогне...”; 2. “Розсунувши обрій на Схід і на Захід...”; 3. “В той день, як вигонили з нашої Спілки...”; 4. “Мій дух підняла дивосила Геракла...”.

1990

793. **Алексєєнко О.Б.** Іспанська література // Українська Літературна Енциклопедія: В 5 т. Т. 1-3 / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1988-1995. – К., 1990. – Т. 2. – С. 342-346.

С. 345, 346: Про М. Лукаша як перекладача з іспанської та автора цікавих нотаток про спорідненість іспанських та українських звичаїв.

794. **Базилевський В.** Від катастрофи – до Ренесансу // Київ. – 1990. – № 7. – С. 103-105.

С. 105: Про недостатність уваги М. Лукашеві та Г. Кочурові за їхнього життя.

795. **Гольберг М.** Єлин Пелин // Українська Літературна Енциклопедія: В 5 т. Т. 1-3 / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1988-1995. – Т. 2. – К., 1990. – С. 184.

Згадано М. Лукаша як перекладача творів Єліна Пелина.

796. **Гуцало Є.** Спогад про Миколу – “Козловода” // Літ. Україна. – 1990. – 15 листоп. – Про Миколу Лукаша.

797. **Дзири Я.** Диктант для цілого народу // Україна. – 1990. – № 4. – С. 16-17.

С. 17: Згадка про М. Лукаша як відомого діяча, у якого прізвище однозвучне з козацькими прізвищами.

798. **Дзюба І.** Інтернаціоналізм чи русифікація? // Вітчизна. – 1990. – № 7. – С. 87-106.

С. 92: Згадка про близьку переклад “Фауста” Гете, здійснений М. Лукашем, та мізерний тираж його видання.

799. **Жулинський М.** В. Симоненко // Жулинський М. Із забуття – в безсмертя (Сторінки призабутої спадщини). – К., 1990. – С. 397-401.

С. 398: Згадка про М. Лукаша і Г. Кочура, котрі “жадібно і поспішно, іноді з авантюрою безоглядністю, відкривають для українського читача сторінки світової поезії”.

800. **Журахович С.** В лещатах темного часу: Спогад про Миколу Лукаша // Україна. – 1990. – № 32. – С. 4-5.

801. **Кирилюк В.** Нарівні з великими // Літ. Україна. – 1990. – 18 січ.

Про творчу спадщину М. Лукаша.

802. Книжкові обрії. Від Боккаччо до Аполлінера // Літ. Україна. – 1990. – 6 груд.

Повідомлення про вихід у світ перекладної антології М. Лукаша.

803. **Кочур Г.** Колоски з Лукашевого пожнів'я // Літ. Україна. – 1990. – 18 січ.
804. **Кочур Г.** Український перекладний сонетарій: [Переднє слово до публ. сонетів М. Лукаша] // Прапор. – 1990. – № 3. – С. 119-120.
Про сонетарій М. Лукаша, зокрема про 26 сонетів у його перекладах, що запропоновані у добірці в журналі.
805. **Мельник Я.** Українці – європейська нація? // Київ. – 1990. – № 5. – С. 138-143.
С. 143: Згадка про феномен М. Лукаша.
806. **Москаленко М.** Високий шлях Миколи Лукаша // Лукаш М. Від Боккаччо до Аполлінера. – К.: Дніпро, 1990. – С. 5-10.
807. **Москаленко М.** Високий шлях Миколи Лукаша // Друг читача. – 1990. – 29 лист.
808. **Наливайко Д.** Італійська література // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1990. – Т. 2. – С. 342 – 354.
С. 354: Про “Декамерон” Дж. Боккаччо в перекладі М. Лукаша.
809. **Никанорова О.** З когорти видатних майстрів // Мисик В. Захід і Схід: Переклади. – К., 1990. – С. 5-12.
С. 11: Про збірку “Вибране” Бернса у перекладах В. Мисика і М. Лукаша, що вийшла у видавництві “Дніпро” у 1965 р.
810. **Новикова М.** Поети і перекладачі // Прапор. – 1990. – № 3. – С. 161-167.
Публікація фрагмента книги М. Новикової “Прекрасен наш союз” (Див. № 691), у якому подано аналіз перекладу Г. Кочура сонета Кітса “Про коника й цвіркуна”. Цей фрагмент, на жаль, був скорочений, і з волі редакторів та всупереч бажанню автора не увійшов до книги. М. Новикова вирішила не знімати книгу з виробництва,
- бо стримувало те, що у ній був єдиний на ту пору критичний відгук на роботу М. Лукаша.
811. **Перепадя А.** Пан Мігель і дон Микола // Літ. Україна. – 1990. – 18 січ.
812. Перший лауреат премії імені Миколи Лукаша // Всесвіт. – 1990. – № 2. – С. 126.
Першим лауреатом став В. Шовкун, якому присуджено премію імені Миколи Лукаша за 1989 р. за переклад з англійської мови роману американського письменника Гора Відала “Створіння світу”.
813. Перший лауреат премії імені Миколи Лукаша // Літ. Україна. – 1990. – 25 січ.
Про присудження першої премії імені Миколи Лукаша Віктору Шовкуну.
814. **Покальчук Ю.** Різні світи Віри Вовк // Всесвіт. – 1990. – № 2. – С. 148-150.
С. 150: Згадка про М. Лукаша та премію його імені.
815. **Рильський М.** Зібрання творів: У 20 т. – К.: Наук. думка, 1990. – Т. 20: Листи (1957-1964). – 896 с.
Із змісту:
448. До О.Й. Дейча. 17.07.1961. – С. 255-256.
С. 256: Згадано М. Лукаша як перекладача “Фауста” та творів Ю. Тувіма.
501. До Є.А. Дроб’язка. 30.12.1961. – С. 283.
Згадано, що М. Лукаш уже прочитав переклад М. Рильського уривків із “Польських квітів”.
518. До Є.К. та О.Й. Дейчів. 11.03.1962. – С. 291.
Згадка про М. Лукаша.
534. До Р.М. Чумака. 27.03.1962. – С. 298.
Про завершення роботи над “Вибраним” Ю. Тувіма “Групи ентузіастів” (Д. Павличко, Г. Кочур, Є. Дроб’язко, М. Лукаш, Д. Паламарчук, М. Рильський та М. Лозинський як автор передмови).

661. До М.В. Хомичевського (Бориса Тена). 8.01.1963. – С. 376.
Згадано М. Лукаша.
841. До О.Й. Дейча. 28. 12.1963. – С. 486.
Про мову Лукашевого перекладу “Декамерона”, на який була негативна внутрішня рецензія.
846. До Є.К. та О.Й. Дейчів. 13.01. 1964. – С. 488-489.
Згадка про М. Лукаша.
859. До Є.К. та О.Й. Дейчів. 5.02.1964. – С. 499-500.
С. 499: Згадано діоскурів Г. Кочура і М. Лукаша*.
864. До Є.К. та О.Й. Дейчів. 10.02.1964. – С. 503-504.
С. 503: Згадано чудовий переклад М. Лукаша “Тирольських елегій” Гавлічка-Боровського.
892. До Є.К. та О.Й. Дейчів. 27.03.1964. – С. 520-521.
С. 521: Згадано добірку перекладів П. Верлена, підготовану для “Всесвіту” М. Рильським, Г. Кочуром і М. Лукашем.
816. **Савенко І.** “Писати можна і на Печорі...” // Вітчизна. – 1990. – № 7. – С. 161-168.
С. 164: Згадка про М. Лукаша як геніального перекладача “Дон-Кіхота” та про факт виключення його зі Спілки письменників.
817. **Стріха М.** Світовий сонет у перекладах Ігоря Качуровського // Прапор. – 1990. – № 9. – С. 107-108.
С. 107: Згадка про М. Лукаша.
818. **Стріха М.** У робітні майстра // Всесвіт. – 1990. – № 4. – С. 147-149. – Рец. на кн.: Жадань і задумів неспокій. З творчої спадщини Бориса Тена. – К.: Рад. письменник, 1988.

Неодноразові згадки про М. Лукаша як безмежно талановитого перекладача; порівняльний аналіз перекладів Бориса Тена і М. Лукаша на прикладі уривків з творів “Фауст” Гете і “Дівочий жаль” Ф. Шиллера.

819. **Фішбейн М.** Якщо не нині, то коли ж? [Розмова кор. “України” М. Мірошниченка з М. Фішбейном] // Україна. – 1990. – № 27. – С. 21-22.
С. 21: Про дружбу з М. Лукашем, котрого М. Фішбейн вважав “найріднішою, найдорожчою людиною на Україні”.
820. **Шахова К.** Йожеф Аттіла // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзверін (відп. ред.) та ін. – К., 1990. – Т. 2. – С. 358-359.
Згадка про М. Лукаша як перекладача віршів А. Йожефа.
821. **Bojko-Blochin J.** “Фауст” Гете в перекладі М. Лукаша // Бойко-Блохін Ю. Виbrane = Bojko-Blochin J. Vybrane (Ausgewählte Schriften). – Heidelberg, 1990. – В. IV. – S. 177-187.

1991

822. **Бокий І.** Вершини // Сіл. вісті. – 1991. – 10 січ. – Рец. на кн.: “Від Боккаччо до Аполлінера”: Переклади М. Лукаша / Ред., упоряд., авт. передм. М.Н. Москаленко. – К.: Дніпро, 1990. – 510 с. (Майстри поетичного перекладу).
823. **Борщевський С.** З веслом перевізника... // Літ. Україна. – 1991. – 21 берез.
Згадка про М. Лукаша як доброзичливого друга поета А. Данченка.
824. **Гречанюк С.** Фауст учора й завтра // С. Гречанюк. Вічні книги. – К., 1991. – С. 259-317. – (Цікаве літературознавство).
С. 268: Згадка про збірку поезій Г. Аполлінера, що вийшла у перекладі М. Лукаша у бібліотечці “Перлини світової лірики”.
С. 268, 281-285: Про Лукашів переклад “Фауста”.

* *Діоскури* – міфол., у грец. міфології – брати-близнюки Полідевк і Кастор, яких пов’язувала щира дружба. Переносно *діоскури* – синонім по-братьому вірної дружби.

825. **Дзюба І.** Друг української культури. Кілька слів про Володимира Жаботинського //Дніпро. –1991. –№ 11-12. – С. 163-166.
 С. 163: Згадка про Г. Кочура і М. Лукаша як літераторів, котрі пам'ятали і цінували В. Жаботинського, талановитого публіциста передреволюційної Росії.
826. **Жулинський М.** З плеяди “шістдесятників”: Іванові Дзюбі – 60. // Літ. Україна. – 1991. – 1 серп.
 Згадка про М. Лукаша.
827. **Коваль В.** “Ласково прошу дозволити мені відбути замість нього ув'язнення...”: [Спогади про виключення М. Лукаша зі СПУ] // Дніпро. – 1991. – № 11-12. – С. 197-204.
828. **Кочур Г.** Виступ на Х (Першому незалежному) з'їзді письменників України // Літ. Україна. – 1991. – 25 квіт.
 Також про переклади М. Лукаша.
829. **Кочур Г.** Із спадщини Миколи Лукаша // Дніпро. – 1991. – № 2. – С. 126.
830. [Лауреати літературних премій]. Імені Миколи Лукаша // Літ. Україна. – 1991. – 10 січ.
 Про присудження премії імені Миколи Лукаша Марині (Марії) Новиковій за праці “Пригода з Робертом Бернсом” (про переклади М. Лукаша), “Хусточка” (про Г. Кочура).
831. **Лобко В.** Народе мій, проснись, вставай!..: Поезії, публіцистичні роздуми, спогади. – К.: Рад. письменник, 1991. – 77 с.
 С. 28-29: Про М. Лукаша як перекладача та про факт підписання ним у 1959 р. звернення до Верховної Ради УРСР про запровадження української мови в усіх сферах життя нашого народу.
 С. 42-43: Наведено текст вищезгаданого звернення за підписами А.М. Голуба, В.Ф. Лобка, М.О. Лукаша.
832. **Лукаш М.** Лист Голові Президії Верховної Ради УРСР, Голові Верховного Суду УРСР, Прокурору УРСР; копія – Президії правління Спілки письменників України. 23.03. 1973 р. // Дніпро. – 1991. – № 11-12. – С. 200.
 Листа вміщено у статті: Коваль В. “Ласково прошу дозволити мені відбути замість нього ув'язнення...” // Там само. – С. 197-204.
833. Марина Новикова. Лауреат премії ім. М. Лукаша за 1990 рік // Всесвіт. – 1991. – № 2. – С. 164.
 Премію присуджено за статті “Хусточка” (про переклади Г. Кочура – “Всесвіт”, 1990, № 12), “Пригода з Робертом Бернсом” (про переклади М. Лукаша – “Всесвіт”, 1989, № 1) та ін. перекладознавчі публікації на сторінках “Всесвіту”.
834. **Медвідь О., Петришин І.** Віддуння поетичних перлин (Про переклади Григорія Кочура) // Теорія і практика перекладу. 1990. – 1991. – Вип. 17. – С. 107-115.
 С. 108: Згадка про М. Лукаша.
835. Мойсей Фішбейн: [Передне слово про перекладача до публ. його перекладів з М. Волошина та О. Твардовського] // Дніпро. – 1991. – № 8. – С. 142. – [Автора передн. слова не вказано].
 Згадка про М. Лукаша і Г. Кочура як майстрів слова.
836. **Новикова М.** Микола Лукаш: миф и антимиф // Теорія і практика перекладу. 1990. – 1991. – Вип. 17. – С. 98-107.
837. **Новикова М.** Перекладацький світ Григорія Кочура // Кочур Г. Друге віддуння: Переклади. – К.: Дніпро, 1991. – С. 5-22.
 С. 16: Порівняння підходів М. Лукаша та Г. Кочура до перекладу.
838. ***Охріменко П.** Неблагонадійний Микола Лукаш // Панорама Сумщини. – 1991. – 18 квіт. – С. 6.

839. **Радчук В.** Переклад – рушій чи гальмо? // Теорія і практика перекладу. 1990. – 1991. – Вип. 17. – С. 26-31.
 С. 30: Наведено слова М. Новикової про те, що Ґетевська Ґретхен в інтерпретації М. Лукаша схожа на Шевченкову Катерину, на геройнь його лірики.
840. **Стріха М.** На тлі славетних попередників // Літ. Україна. – 1991. – 14 берез. Згадка про М. Лукаша.
841. **Череватенко Л.** “Гроза пройшла. І ясність небувала лишилася в повітрі...” // Дніпро. – 1991. – № 9. – С. 108-118.
 С. 116: Автор цитує слова І. Качуровського із його передмови до тому вибраних поезій Петарки (1982), де згадано М. Лукаша, Г. Кочура, Бориса Тена як майстрів художнього перекладу в Україні.
842. **Череватенко Л.** “Ні, не загинеш ти безслідно в німім безславії своїм”: [Про “Сонети” В. Шекспіра у пер. Д. Паламарчука] // Дніпро. – 1991. – № 7. – С. 65-76.
 С. 65: Згадка про Г. Кочура і М. Лукаша у вірші І. Качуровського “Лист до Бориса Олександрова”, вміщеного у статті.
 С. 74: Вміщено фото: “Г. Кочур, Д. Паламарчук, М. Лукаш. Київ. 1960”.
843. **Чередниченко О.** Переклад – важлива сфера функціонування і розвитку української мови // Теорія і практика перекладу. 1990. – 1991. – Вип. 17. – С. 18-26.
 С. 22-23: Згадка про М. Лукаша, його переклади “Декамерона”, “Дон Кіхота”, “Фауста”, поезій Р. Бернса.
- 1992**
844. **Абрамович С.** Світова фаустіана: Конспект лекцій з спецкурсу (для студ. фіол. ф-ту). – Чернівці: ЧДУ, 1992. – 113 с.
 С. 32-33, 38, 42, 43, 107: Цитується “Фауст” у перекладі М. Лукаша.
845. **Венгренівська М., Некряч Т.** П'еса В.Шекспіра “Троїл і Кressida” в українському перекладі (До перекладацького портрета М. Лукаша) // Теорія і практика перекладу. 1991. – К., 1992. – Вип. 18. – С. 27-40.
846. **Вільшук М.** Микола Лукаш. Шлях до світової літератури // Поліття. – 1992. – № 41. – С. 3. Вміщено фото М. Лукаша.
847. **Гольберг М.** Долаючи час і простір: Переклад і проблеми національного відродження // Дзвін. – 1992. – № 7-8. – С. 127-130.
 Про М. Лукаша, В. Мисика, Г. Кочура у зв’язку з виходом їхніх перекладних антологій у серії “Майстри поетичного перекладу”.
848. **Данченко А.** “І біль неправди, що пече – серце...”: [Вірш] // Слово. – 1992. – № 15-16. – С. 9.
 У вірші викладено основний зміст звернення М. Лукаша до Спілки письменників із листом на захист І. Дзюби.
849. **Данченко А.** Микола Лукаш: [Вірш] // Слово. – 1992. – № 9. – С. 6.
 Вірш вміщено у статті: Данченко А. Про родючість Лукашевого слова // Там само.
850. **Данченко А.** Про родючість Лукашевого слова // Слово. – 1992. – № 9. – С. 6.
851. **Данченко А.** Скрик осені: У день народин 19 грудня М. Лукашеві: [Вірш] // Слово. – 1992. – № 20-21. – С. 12.
852. ***Єфименко Л.** Високий шлях Миколи Лукаша // Кролевець. вісн. – 1992. – 13 листоп.
853. **Ходак Б.** Лукаш – словник! // Слово. – 1992. – № 20-21. – С. 13.
 Про лексикографічну картотеку М. Лукаша та намір редакції часопису видавати її факсимільно.

854. **Зайцев Ю.** Дисиденти: опозиційний рух 60-80-х рр. // Сторінки історії України: ХХ століття: Посіб. для вчителя / За ред С.В. Кульчицького; Упоряд.: В.П. Шевчук, А.А. Чуб, Н.А. Дехтярьова. – К., 1992. – С. 195-235.
 С. 196: Серед тих, хто належав до українського дисидентства, згадано М. Лукаша.
855. **Корунець І.** З когорти шістдесятників: [Про перекладача Є. Поповича] // Літ. Україна. – 1992. – 5 берез. – (На здоб. премії імені М. Рильського).
 Згадка про М. Лукаша, Бориса Тена, М. Бажана як великих послідовників патріарха українського художнього перекладу М. Рильського.
856. **Кочур Г.** [Відповіді на запитання з анкети редакції збірника “Теорія і практика перекладу” для перекладачів] // Теорія і практика перекладу. 1991. – 1992. – Вип. 18. – С. 171-189.
 С. 178: Про переклад М. Лукаша “Морського кладовища” П. Валері;
 С. 182: Про майстерне володіння М. Лукаша віршем;
 С. 184-186: Про переклади М. Лукаша з Гарсія Лорки.
857. **Кочур Г.** Феномен Лукаша: [Фрагмент статті] // Пономарів О.Д. Стилістика сучасної української мови: Підруч. – К., 1992. – С. 136.
858. Лауреат премії імені Миколи Лукаша // Літ. Україна. – 1992. – 23 січ.
 Премією відзначено В. Діброву за переклад роману С. Беккета “Уот”.
859. Лауреат премії імені Миколи Лукаша за 1991 рік // Всесвіт. – 1992. – № 3-4. – С. 204.
 Лауреатом став Володимир Діброва за роботу над романом С. Беккета “Уот” (“Всесвіт”, 1991, № 9-12).
860. Лауреати літературних премій 1991 р. // Слово і час. – 1992. – № 4. – С. 13.
- Серед лауреатів – літературознавець і перекладач В. Діброва, відзначений літературною премією імені Миколи Лукаша за переклад роману Семюеля Беккета “Уот”.
861. **Малкович І.** Кілька необов’язкових міркувань про “Князя Роси” // Літ. Україна. – 1992. – 6 лют. – Рец. на кн.: Мельничук Т. Князь Роси. – К.: Молодь, 1990. – (На здоб. держ. премії України імені Т.Г. Шевченка).
 Згадка про визначальний вплив на формування поета збірки поезії Гарсія Лорки у перекладах М. Лукаша.
862. **Моренець В.** Миколі Самійленку – 75 // Літ. Україна. – 1992. – 17 груд.
 Згадано, що М. Самійленко в тяжкі для них хвилини був біля М. Лукаша, І. Світличного, М. Малиновської, Л. Коваленко.
863. **Оржицький І.** Поема Віктора Гюго “Мазепа” // Березіль. – 1992. – № 1. – С. 135-136.
 С. 136: Згадано, що М. Лукаш майстерно переклав вірш В. Гюго “Убитим 4 грудня” зі збірки “Кари”.
864. **Паламарчук Д.** Дон-Кіхот: [Миколі Лукашеві]: [Вірш] // Очима серця: Ув’язнена лірика. – Х., 1992. – С. 238.
865. **Перепадя А.** Моя Лукашіана // Сучасність. – 1992. – № 1. – С. 124-130.
866. **Петрова О.** Як високо він жив // Літ. Україна. – 1992. – 30 квіт.
 Спогади про М. Лукаша.
867. **Рачук М.** Слово про навчителя: [Про І. Світличного] // Молодий буковинець. – 1992. – 7 листоп.
 І. Світличний про переклади Г. Кочура, М. Лукаша, Бориса Тена.
868. **Стріха М.** Микола Лукаш – критик і перекладознавець // Теорія і практика перекладу. 1991. – К., 1992. – Вип. 18. – С. 16-19.

Про видавничі рецензії М. Лукаша, виконані на рукописи інших перекладачів.

869. **Стус В.** Лист до дружини й сина [від 5.07.81] // Стус В.С. Вікна в позапростір: Вірші, статті, листи, щоденник. Записи. – К., 1992. – С. 182-183.

Згадано подані для “Всесвіту” переклади М.О. Лукаша французьких поетів.

870. У Спілці письменників України // Літ. Україна. – 1992. – 16 січ.

Президія Ради СПУ розглянула і затвердила рішення редколегії журналу “Всесвіт” про присудження премії імені Миколи Лукаша за 1991 р. прозаїкові й перекладачу В. Діброві.

1993

871. Визначено лауреатів українсько-французької літературної премії // Літ. Україна. – 1993. – 23 верес.

Особливу премію посмертно присуджено видатному українському перекладачеві світової літератури Миколі Лукашу.

872. Вітаємо лауреатів українсько-французької літературної премії імені Миколи Зерова // Всесвіт. – 1993. – № 11-12. – С. 156.

Премію, засновану Міністерством культури України та Посольством Франції в Україні, за кращий український переклад із французької літератури присуджено посмертно М. Лукашу у вересні 1993 р.

873. ***Вітушко Н.** Вшануєм пам'ять [М. Лукаша] // Кролевець. вісн. – 1993. – 14 груд.

874. ***Вітушко Н.** Перекладач з світовим ім'ям // Кролевець. вісн. – 1993. – 16 квіт.

Про М. Лукаша.

875. **Вовк В.** Київ шістдесятих років // Не відлюбив свою тривогу ранню... Василь Стус – поет і людина: Спогади, статті, листи, поезії / Упоряд. Орач (Комар) О.Ю. – К., 1993. – С. 93-96.

С. 94: З сумом зазначено, що “помер сучасний Дон Кіхот – Микола Лукаш”.

876. Вулиця Миколи Лукаша // Літ. Україна. – 1993. – 15 лип.

Повідомляється, що рішенням міськради м. Кролевець Сумської обл. одній з вулиць, що будеться в новому мікрорайоні, присвоєно ім’я видатного українського перекладача Миколи Лукаша.

877. **Доценко Р.** Світлий геній українського слова // Жива вода. – 1993. – № 8. – С. 4.

878. **Захарченко В.** Він переміг: [Про В. Стуса] // Не відлюбив свою тривогу ранню... Василь Стус – поет і людина: Спогади, статті, листи, поезії / Упоряд. Орач (Комар) О.Ю. – К., 1993. – С. 26-42.

С. 35: У книгарні “Сяйво” збиралася когорта молодих українських перекладачів під крилом Г. Кочура та М. Лукаша.

879. ***Зорян З.** Побратиму і другу ранньої юності Миколі Лукашу: [Вірш] // Кролевець. вісн. – 1993. – 14 груд.

880. **Ігнатенко М.** Так он начиндался...: Штрихи к портрету М. Лукаша // Радуга. – 1993. – № 2. – С. 114-117.

881. **Качуровський І.** Володимир Державин // Березіль. – 1993. – № 2. – С. 161-168.

С. 161: Згадка про М. Лукаша.

882. **Кочур Г.** Навколо Тичини // Не відлюбив свою тривогу ранню... Василь Стус – поет і людина: Спогади, статті, листи, поезії / Упоряд. Орач (Комар) О.Ю. – К., 1993. – С. 112-114.

С. 113: Зазначено, що переклади В. Стуса з Гарсія Лорки з’явилися раніше від Лукашевих.

883. **Лучук О.** Семантичні паралелізми і трансформація їх стилістичних функцій при перекладі // Стилистика русского языка: Теоретический и сопоставительный аспекты: Материалы VI науч. конф. по проблемам семантических исследований. – К.; Х., 1993. – Ч. II. – С. 45-46.
 Аналізується структура монологу Улліса з драми Шекспіра “Тройл і Крессіда” та її трансформація в російських (О. Соколовського, Т. Гнедич) та українських (П. Куліша, М. Лукаша) перекладах.
884. **Медвід О.** Проблема використання діалектизмів і просторіччя в українському художньому перекладі // Мовознавство: II Міжнар. конгрес україністів: Доп. і повідомл. – Л., 1993. – С. 272 –277.
 С. 273: Про позитивний вплив М. Лукаша на розбудову української літературної мови; про відлучення від літератури й друку М. Лукаша і Г. Кочура.
885. **Москаленко М.** Тисячоліття: переклад у державі слова // Сучасність. – 1993. – № 8. – С. 148-168.
 С. 158-163, 165-167: Згадки про М. Лукаша.
886. **Москаленко М.** Тисячоліття: переклад у державі слова // Всесвіт. – 1993. – № 9-10. – С. 113-127.
 С. 120-126: Згадки про М. Лукаша.
887. **Насмінчук Г.** До проблеми вивчення світової літератури в школі // Укр. мова та л-ра в шк. – 1993. – № 7. – С. 26-29.
 С. 28-29: Згадки про Лукашеві переклади “Декамерона” Боккаччо, “Фауста” Гете, Аполлінера, Гарсія Лорки, Сервантеса. Стверджується, що предмет української літератури так спримітивізовано, що навіть імена таких близьких перекладачів як А. Кримський, М. Зеров, Борис Тен, М. Лукаш для учнів були, а почасти й донині залишаються, *terra incognita*.
888. Олекса Логвиненко – лауреат премії імені Миколи Лукаша за 1992 рік // Всесвіт. – 1993. – № 3-4. – С. 121.
889. Олекса Логвиненко – лауреат премії імені Миколи Лукаша за 1992 рік // Літ. Україна. – 1993. – 25 берез.
 Премією відзначено переклад О. Логвиненка роману австрійського письменника Кристофа Райнсмайра “Останній світ” (“Всесвіт”, 1992, № 3-4).
890. Положення про премію імені Миколи Зерова // Літ. Україна. – 1993. – 26 серп.
 У Положенні сказано, що особливу премію буде присуджено посмертно видатному українському перекладачеві світової, зокрема французької, літератури, Миколі Лукашеві.
891. *Рекуха-Зорян Г. Мій давній незабутній друг Микола Лукаш // Кролевець. вісн. – 1993. – 14 груд.
892. **Самійленко М.** “... пошерхом крила”: Поезії. – К.: Укр. письменник, 1993. – 197 с.
 С. 128-129: У поемі “Орися” кілька рядків присвячено М. Лукашеві.
893. **Сверстюк Є.** Блудні сини України. – К., 1993. – 256 с.: іл. – Українське відродження: історія і сучасність / Б-ка журн. “Пам’ятки України”; Кн. 13, сер. 1. Вип. ½ – (Письменники України та діаспори / Т-во “Знання” України; Сер. 6. Вип. ¾).
 С. 28: Автор пише, що “в колі шістдесятників треба виділити нашу славну когорту перекладачів на чолі з Григорієм Кочуром і Миколою Лукашем”.
894. Стенограма першого організаційного пленуму правління Спілки письменників України від 21 травня 1971 // Літ. Україна. – 1993. – 14 жовт.
 Згадано, що новий голова президії Спілки письменників України Ю.К. Смолич виключив М. Лукашу з СПУ.
895. **Стешенкова Т.** У Спілці письменників України // Літ. Україна. – 1993. – 16 груд.

Президія СПУ затвердила рішення журі про присудження чергової премії імені Миколи Лукаша.

896. **Стріха М.** Гострий погляд з віддалі // Всесвіт. – 1992. – № 8. – С. 68-69. – Рец. на кн.: I. Кошелівець. Літературний процес. Дещо з віддалі. – Накладом НТШ в Європі. Париж, 1991. – 94 с.

С. 69: Згадка про “тандем Лукаш-Кочур” (псевдоіронічний вислів М. Шамоти).

897. ***Сухомлин В.** Ліасмо: Миколі Лукашу // Кролевець. вісн. – 1993. – 18 трав.

898. **Тельнюк С.** Здатність чесно померти: [Про Василя Стуса] // Не відлюбив свою тривогу ранню... Василь Стус – поет і людина: Спогади, статті, листи, поезії / Упоряд. Орач (Комар) О.Ю. – К., 1993. – С. 150-180.

С. 159: Про виключення М. Лукаша зі Спілки письменників через листа на захист І. Дзюби.

899. **Чередниченко О.** Українське перекладознавство у контексті світової науки // Другий Міжнародний конгрес україністів. Львів, 22-28 серпня 1993 р. Мовознавство: Доп. і повідомл. – Л., 1993. – С. 277-280.

С. 278: Серед видатних митців слова ХХ ст., “які значно просунули справу українського перекладу”, автор називає і М. Лукаша.

900. **Cipko S.** Spain // Encyclopedia of Ukraine: In 5 Vol. / Edit. by D.H. Struk (Vol. 3-5) and V. Kubijovyč (Vol. 1-2). – Toronto, 1985-1993. – 1993. – V. 4. – P. 849-850.

Згадано М. Лукаша як перекладача з іспанської.

901. **Horbach O., Rašković S.** Yugoslavia // Encyclopedia of Ukraine: In 5 Vol. / Edit. by D.H. Struk (Vol. 3-5) and V. Kubijovyč (Vol. 1-2). – Toronto, 1985-1993. – 1993. – V. 5. – P. 777-780.

С. 778: М. Лукаш згаданий серед популяризаторів югославської літератури в Україні.

902. **Koshelivets I.** Mickiewicz, Adam // Encyclopedia of Ukraine: In 5 Vol. / Edit. by D.H. Struk (Vol. 3-5) and V. Kubijovyč (Vol. 1-2). – Toronto, 1985-1993. – 1993. – V. 3. – P. 398.

Згадано М. Лукаша як перекладача творів А. Міцкевича.

903. **Koshelivets I.** Shakespeare, William // Encyclopedia of Ukraine: In 5 Vol. / Edit. by D.H. Struk (Vol. 3-5) and V. Kubijovyč (Vol. 1-2). – Toronto, 1985-1993. – 1993. – V. 4. – P. 609-610.

С. 609: Згадано М. Лукаша як перекладача “Двох Веронців”*.

*Помилка. Переклад належить І. Стешенко. М. Лукаш переклав драму “Троїл і Крессіда”.

904. **Koshelivets I.** Writers' Union of Ukraine // Encyclopedia of Ukraine: In 5 Vol. / Edit. by D.H. Struk (Vol. 3-5) and V. Kubijovyč (Vol. 1-2). – Toronto, 1985-1993. – 1993. – V. 5. – P. 730.

Згадано про виключення зі Спілки Письменників УРСР М. Лукаша, Г. Кочура та ін.

905. **Kravtsiv B., Pokalchuk Yu., Struk D.H.** Translated literature // Encyclopedia of Ukraine: In 5 Vol. / Edit. by D.H. Struk (Vol. 3-5) and V. Kubijovyč (Vol. 1-2). – Toronto, 1985-1993. – 1993. – V. 5. – P. 270-274.

С. 272-273: Згадано М. Лукаша як визначного Майстра перекладу, перекладача Верлена, Боккаччо, Аполлінера, Сервантеса.

906. Lukash, Mykola // Encyclopedia of Ukraine: In 5 Vol. / Edit. by D.H. Struk (Vol. 3-5) and V. Kubijovyč (Vol. 1-2). – Toronto, 1985-1993. – 1993. – V. 3. – P. 205.

907. **Pritsak O.** Oriental studies // Encyclopedia of Ukraine: In 5 Vol. / Edit. by D.H. Struk (Vol. 3-5) and V. Kubijovyč (Vol. 1-2). – Toronto, 1985-1993. – 1993. – V. 3. – P. 711-713.

С. 713: Згадано М. Лукаша як найвизначнішого перекладача повоєнного періоду, котрий перекладав з 18 мов.

908. **Senkus R.** Schiller, Johann Christoph Friedrich von // Encyclopedia of Ukraine: In 5 Vol. / Edit. by D.H. Struk (Vol. 3-5) and V. Kubijovych (Vol. 1-2). – Toronto, 1985-1993. – 1993. – V. 4. – P. 552.

Згадано М. Лукаша як перекладача поезій Шиллера, що вийшли збіркою у Києві в 1967 р.

909. Tuwim, Julian // Encyclopedia of Ukraine: In 5 Vol. / Edit. by D.H. Struk (Vol. 3-5) and V. Kubijovych (Vol. 1-2). – Toronto, 1985-1993 – 1993. – V. 5. – P. 324.

Згадано М. Лукаша як перекладача Ю. Тувіма.

1994

910. **Андрисенко В.** Художественная функция сцены “Пролог на небе” в трагедии “Фауст” И.-В. Гете и в ее переводах // Нові підходи до філології у вищій школі: Матеріали II Всеукр. міжвідом. наук. конф. (Мелітополь, 12-17 верес. 1994 р.). – К., 1994. – С. 36-37.

Аналіз перекладів М. Холодковського, Б. Пастернака і М. Лукаша.

911. **Бурковський І.** “Тувім – дивовижний поет...” // Слово і час. – 1994. – № 11-12. – С. 27-28.

С. 28: Згадано, що М. Лукаш перекладав поезії Ю. Тувіма.

912. **Весна М.** Лірика Й.-В. Гете в перекладах Григорія Kochura // Нові підходи до філології у вищій школі: Матеріали II Всеукр. міжвідом. наук. конф. (Мелітополь, 12-17 верес. 1994 р.). – К., 1994. – С. 35.

Згадка про М. Лукаша.

913. **Гуртовенко В.** Де ж він, гідний подиву приклад?: Деякі міркування про знемагаюче сьогодення // Київ. – 1994. – № 11-12. – С. 2-5.

С. 2: Про цілковиту байдужість суспільства до М. Лукаша та іронічне сприйняття постанови про премію імені Лукаша.

914. **Зорівчак Р.** Життєвий та творчий шлях Григорія Kochura: [До 86-ої річниці з дня народження] // Народна воля. – 1994. – 29 груд. – С. 5; 1995. – 12 січ. – С. 5; 1995. – 19 січ. – С. 5; 1995. – 26 січ. – С. 5.

Неодноразові згадки про М. Лукаша.

915. **Зорівчак Р.** Творчість Григорія Kochura в українському літературному процесі // Укр. думка. – 1994. – 27 жовт. – 10 листоп.

Неодноразово згадано М. Лукаша.

916. **Іваничук Р.** “На небі Бог, а на землі Україна” // Дзвін. – 1994. – № 10. – С. 143-149.

С. 146: Згадка про М. Лукаша як незрівнянного майстра перекладу і поліглота.

917. **Ільницький М.** Передмова // Володимир Лучук: Бібліогр. покажч. / Уклад. Хміль О.І.; Відп. ред. Крушельницька Л.І. – Л.: Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України, 1994. – С. 3-5.

С. 4: Про учителів та старших колег В. Лучука – М. Рильського, Г. Kochura, М. Лукаша.

918. Історія української літератури XX століття: Навч. посіб. / За ред. В.Г. Дончука: У 2 кн. – К.: Либідь, 1994. – Кн. 2. – Ч. 1: 1940-1950 рр. – 368 с.

С. 112: І. Каучиковський, досліджуючи історію перекладів Франческо Петrarки на Україні, доводить їхню цілковиту залежність від російських інтерпретацій, окрім перекладів М. Лукаша, Г. Kochura, Бориса Тена.

919. **Кравчук А.** Спілці письменників України з нагоди 60-річчя письменницької організації // Літ. Україна. – 1994. – 30 черв.

У своєму вітанні Президент України Л. Кравчук згадує М. Лукаша серед тих, чия творчість відіграла значну роль у духовному відродженні українського народу, захищіті рідної мови.

920. Лауреат премії імені М. Лукаша // Літ. Україна. – 1994. – 13 січ.
 Рішенням редколегії журналу “Всесвіт” премію імені Миколи Лукаша за 1993 р. присуджено відомому перекладачеві Ю. Лісняку за переклад з англійської мови роману Джона Ле Карре “Таємний мандрівець”.
921. **Лучук О.** Критичні оцінки перекладацького доробку М. Лукаша // Нові підходи до філології у вищій школі: Матеріали ІІ Всеукр. міжвід. наук. конф. (Мелітополь, 12-17 верес. 1994 р.). – К., 1994. – С. 33-34.
922. **Лучук О.** Шекспір у контексті перекладацької діяльності П. Куліша і М. Лукаша // Інозем. фіол. – 1994. – Вип. 107. – С. 111-119.
923. **Малюга М.** Переклад і розвиток української літератури // Нові підходи до філології у вищій школі: Матеріали ІІ Всеукр. міжвід. наук. конф. (Мелітополь, 12-17 верес. 1994 р.). – К., 1994. – С. 26.
 Про переклади М. Лукаша.
924. **Мироненко В.** Гордість Всесвіту. Слава Кролевця // Сумщина. – 1994. – 24 груд.
 Про вшанування 75-ої річниці від дня народження М. Лукаша у Кролевці.
925. **Мироненко В.** Сяйво Лукашевої зорі: [Передм. до публ. пер. М. Лукаша] // Сумщина. – 1994. – 17 груд.
926. **Москаленко М.** Віктор Кордун: поезія і велич світу // Сучасність. – 1994. – № 4. – С. 143-158.
 С. 145: Згадка про М. Лукаша та Г. Кочура.
927. **Науменко А.М., Науменко А.А.** Сутність перекладу й перекладознавства // Нові підходи до вивчення й викладання філології у вищій школі. – К., 1994. – С. 120-136.
 Порівняння перекладів Ґете всього “Фауста”, зроблених І.Франком та М. Лукашем.
928. Новий лауреат премії імені Миколи Лукаша // Всесвіт. – 1994. – № 1. – С. 61.
 Премію присуджено Ю. Лісняку за переклад з англійської мови роману Джона Ле Карре “Таємний мандрівець” (“Всесвіт”, № 5-6 1993).
929. **Паламарчук Д.** Лукаш; “Це ви лукавили, писали оди...”: [Вірш] // Дніпро. – 1994. – № 5-6. – С. 3, 7.
 У другій поезії згадано про вигнання М. Лукаша зі Спілки.
930. **Паламарчук Д.** “Це ви лукавили, писали оди...”; Лукаш: [Вірш] // Літ. Україна. – 1994. – 28 лип.
 У першій поезії є згадка про виключення М. Лукаша зі Спілки письменників.
931. **Петровцій І.** Мої дороги під сонцем Бодлера: [Післямова] // Бодлер Ш. Літанії Сатані / Пер. з фр. І. Петровцій. – Ужгород, 1994. – С. 123-141.
 С. 130-131: Про зустріч І. Петровція з М. Лукашем;
 *допущено помилку в патронімічному імені М. Лукаша (Олександрович замість Олексійович).
 С. 141: Згадка про М. Лукаша.
932. **Савчин В.** Микола Лукаш. Штрихи до перекладацького портрета: 19 грудня минає 75 років від дня народження визначного перекладача М. Лукаша // Дзвони Підгір’я. – 1994. – 20 груд.
 Уміщено фото М. Лукаша.
933. **Світличний І.** Дивні метаморфози перекладацької мови // Сучасність. – 1994. – № 2. – С. 151-168.
 Неодноразові згадки про М. Лукаша, неперевершенність його перекладів.
934. **Стус В.** Великий з найбільших: [До 135-річчя з дня смерті Й.-В. Ґете] // Стус В. Твори: У 4 т., 6 кн. / Упоряд.: М. Гончарук, С. Гальченко. – Л., 1994. – Т. 4 – С. 239-240.
 С. 239: Згадано М. Лукаша як перекладача Ґете.

935. ***Сухомлин В.** Микола Лукаш – гордість Кролевця // Кролевець. вісн. – 1994. – 17-21 груд.
936. **Сухомлин В.** Пам'яті Миколи Лукаша: [Вірш] // Сумщина. – 1994. – 24 груд.
937. **Харитонов В.** Михайліві Литвинцю – 60 // Літ. Україна. – 1994. – 10 лют.
- М. Литвинець як перекладач гідно продовжує і творчо розвиває принципи української школи перекладу, що їх заклали М. Лукаш, Г. Кочур, Д. Паламарчук та ін.
938. **Цимбалюк Т.** Мова перекладу – духовний засіб зближення народів // Духовні скарби українського народу в житті молоді: Тези респ. наук.-практ. конференції. – Т., 1994. – С. 176-177.
- С. 177: Згадка про М. Лукаша як перекладача “Собаки на сіні” Лопе де Веги.
939. **Юхимович В.** Наш Микола перший: До ювілею М. Лукаша // Освіта. – 1994. – 14 груд.
- Додано фото М. Лукаша роботи І. Яїцького.
940. **Zorivchak R.** Hryhorij Kochur's creative activities in the Ukrainian literary process // News from Ukraine. – 1994. – № 2-3. – Р. 13.
- Згадка про М. Лукаша.

1995

941. **Вервес Г.** Міцкевич Адам Бернард // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К. – 1995. – Т. 3. – С. 386-387.
- Згадка про М. Лукаша як перекладача творів А. Міцкевича.
942. **Весна М.** Перший монолог Фауста в перекладі І. Франка та М. Лукаша: роль часового чинника // Інозем. філол. – 1995. – Вип. 108. – С. 89-97.

943. **Весна М.** “Сонячний геній” у перекладі Г. Кочура (до 85-ліття перекладача) // Вісник держ. ун-ту “Львівська політехніка”. – 1995. – № 295: Проблеми лінгвістики науково-технічного і художнього текстів та питання лінгвометодики. – С. 83-87.
- С. 84: Згадка про М. Лукаша.
944. **Вечерський В.** Зберегти культурне надбання: [Бесіду вів Козлов О.] // Кролевець. вісн. – 1995. – 25 жовт.
- Згадано, що у Кролевці збереглося багато пам'яток історії та культури, пов'язаних з життям та діяльністю О. Грищенка, М. Зерова, М. Лукаша.
945. **Вишня Н.Г., Хоменко Н.В.** Federiko Garcіa Lorca // Відродження. – 1995. – № 5-6. – С. 52-54.
- С. 54: Про М. Лукаша як перекладача Лорки, зокрема, циклу “Циганський баладник”.
946. ***Герасимчук Л.** “... Серед розчислених світил” = “Among the Calculated Orbs”: [Вступ. ст.; пер. з англ. Л. Герасимчук] // Ольга Петрова. Малярство, графіка: [Альбом]. – К., 1995. – С. 5-15. – Укр. та англ. мовами.
- Згадка про М. Лукаша, Г. Кочура, О. Анікста, Г. Недопшивіна як старших друзів та однодумців О. Петрової.
947. **Дзюба І.** Більший за самого себе // Сучасність. – 1995. – № 7-8. – С. 82-88.
- Стаття, що друкується вперше, була написана ще в 1965 р. з метою привернути увагу до потреби видання українського перекладу “Дон Кіхота”, який здійснив М. Лукаш.
948. **Зорівчак Р.** Не забуваймо про клічний відмінок! [Рубрика мови] // Народна воля. – 1995. – № 14. – 6 квіт.
- За приклад вживання клічного відмінка наведено цитату з Лукашевого перекладу “Фауста” Й.-В. Гете “Що койш, Фаусте! Схаменись!”.

949. **Зорівчак Р., Содомора А.** Його оплачене поневірянням слово: [Пам'яті Г. Кочура] // Високий замок. – 1995. – 3 січ.
Г. Кочур – автор ґрунтовних досліджень, зокрема, про М. Лукаша.
950. **Іванисенко В.** Він дарував нам світло: Іван Світличний у контексті 60-х років // Дніпро. – 1995. – № 7-8. – С. 53-61.
С. 60: Згадано, що І. Світличний, працюючи над словником синонімів, звертався за порадою до М. Лукаша.
951. **Ільєнко І.** “Тисячоліття. Поетичний переклад України-Русі” // Літ. Україна. – 1995. – 19 жовт. – Рец. на кн: “Тисячоліття...”. – К., Дніпро, 1995. – 693 с.
“Тисячоліття. Поетичний переклад України-Русі” – це антологія, до якої увійшло близько 200 імен українських авторів перекладу, серед яких М. Лукаш і Г. Кочур.
952. **Ільницький М.** Меандри внутрішніх краєвидів. Творчість поетів Нью-Йоркської групи // Дзвін. – 1995. – № 7. – С. 129-144.
С. 139: Згадка про М. Лукаша як перекладача іспанських балад Лорки.
953. **Кочур Г.** Лукаш М.О. // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 235-236.
Уміщено фото М. Лукаша.
954. **Кочур Г.** Перекладацький доробок неоклясиків // Народна воля. – 1995. – 25 трав.; 1 черв.
Згадано перекладацьку діяльність М. Лукаша як феноменальне явище в українській літературі.
955. **Кочур Г.** Сервантес і його “Дон Кіхот”: [Післямова] // Сервантес М. Премудрий Гіdalго Дон Кіхот з Ламанчі: [Роман] / Пер. з ісп. М. Лукаш, А. Перепадя. – К., 1995. – С. 672-678.
956. Лист до редакції // Дніпро. – 1995. – № 7-8. – С. 141-142.
Лист до редакції “Дніпра” від інтелігенції м. Кролевця з викладом думок про увічнення пам'яті їхнього земляка М. Лукаша.
957. **Луків М.** “Наші дні нашадкам відтворити”: [Бесіду вела С. Малиношевська] // Кролев. вісн. – 1995. – 15 лют.
Згадано про перебування М. Луківа у Кролевці на урочистостях, присвячених 75-річчю з дня народження М. Лукаша.
958. **Лук'яненко О.** “Не вмію поклонятися двом богам одночасно” // Неділя. – 1995. – 1 верес.
Про М. Лукаша.
959. **Лучук О.** Часовий фактор як проблема перекладознавства // Вісник держ. ун-ту “Львівська політехніка”. – 1995. – Вип. 295. – С. 92-97.
Згадка про М. Лукаша.
960. **Лучук Т.** Патріарх львівської школи перекладачів: Й.У. Коїву – 85 // Дзвін. – 1995. – № 2. – С. 158-159.
С. 159: Згадка про М. Лукаша як лауреата премії ім. М. Рильського.
961. **Малиношевська С.** Неперевершений талант літератора, перекладача: Репортаж з урочистого вечора, присвяченого 75-річчю з дня народження М. Лукаша // Кролевецький вісн. – 1995. – 7 січ.
Вміщено 3 фото роботи Яковини І.: Виступає відомий поет-сучасник, лауреат Міжнародної премії імені Г. Сковороди, редактор журналу “Дніпро” М. Луків; Зі словом до земляків звертається лауреат премії імені М. Островського та П. Усенка, секретар ради Спілки письменників України, керівник літфонду М. Шевченко; Портрет Миколи Лукаша і виставка його літературних перекладів.

962. **Марченко Н.** “І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...” (Про викладання зарубіжної літератури в школі у зіставленні з українським культурним світом). Рільке Й Україна // Відродження. – 1995. – № 5-6. – С. 37-44.
С. 37: Згадка про М. Лукаша як перекладача поезії Р.-М. Рільке.
963. **Михайленко М.** [Михайло Орест]: [Довідка про пер.] // Всесвіт. – 1995. – № 2. – С. 138.
Згадано Г. Кочура та М. Лукаша як одних з найкращих перекладачів поезії П. Верлена.
964. **Могильний А.** Поетичне мистецтво Поля Верлена // Всесвіт. – 1995. – № 2. – С. 138-141.
Уривки з поезій П. Верлена, вміщені у статті, подано у перекладах М. Лукаша і Г. Кочура.
965. **Москаленко М.** Тисячоліття: переклад у державі слова // Тисячоліття: Поетичний переклад України-Русі: Антологія. – К., 1995. – С. 5-38.
С. 21, 23, 25, 27, 28, 29, 33, 36: Згадки про М. Лукаша.
966. Наш видатний земляк М.О. Лукаш: [Відповіді на запитання літ. вікторини, надрук. у “Кролев. вісн.” З груд. 1994 р.] // Кролев. вісн. – 1995. – 27 груд.
967. **Новикова М.** Українська “Божественна комедія” // Сучасність. – 1995. – № 5. – С. 62-64.
Про роздуми М. Лукаша з приводу “тонких шарів” в українському письменстві.
968. **Савчин В.** Микола Лукаш. Штрихи до портрета. [До 75-річчя від дня народж.] // Галичина. – 1995. – 2 лют. – Чорногора: [Літ. часопис “Галичини”]. – № 13. – С. 6.
969. **Савчин В.** Микола Лукаш. Штрихи до перекладацького портрета // Новий час. – 1995. – 4 лют.
970. **Стріха М.** Григорій Кочур // Українське слово: Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.: У 4 кн. / Упоряд.: В. Яременко, С. Федоренко, О. Сліпушко. – К., 1995. – Кн. 4. – С. 331-334.
С. 333: Про роботу Г. Кочура, М. Рильського та М. Лукаша над підготовкою до видання поезій П. Верлена.
Про заборону М. Лукаша друкуватись.
971. **Стріха М.** Микола Лукаш – відомий та невідомий // Записки НТШ: Праці філол. секції. – 1995. – Т. ССХХІХ. – С. 502-504.
972. **Стріха М.** Пам'яті майстра [Г. Кочура] // Всесвіт. – 1995. – № 8-9. – С. 77-79.
С. 77: Згадка про М. Лукаша.
С. 78: Порівняльний аналіз перекладів “Осінньої пісні”, який здіснили Г. Кочур і М. Лукаш.
973. **Стріха М.** Українська опера: музична драма чи костюмований концерт? // Культура і життя. – 1995. – 1 берез. – С. 4.
Згадка про М. Вороного, Л. Старицьку-Черняхівську, П. Тичину, М. Рильського, М. Бажана, М. Лукаша, Бориса Тена як про людей не лише з видатним літературним хистом, але й з тонким відчуттям музики, що дозволило їм здійснити близкучі переклади лібрето опер класичного репертуару.
974. **Стріха М.** Унікальний доробок перекладача // Літ. Україна. – 1995. – 23 лют.
У зв’язку з висуненням кандидатури Г. Кочура на здобуття Державної премії України імені Тараса Шевченка за книгу перекладів “Друге відауння” (К.: Дніпро, 1991).
Аналіз перекладів М. Лукаша та Г. Кочура “Осінньої пісні” Верлена.
975. **Сущенко Н.** Немає слів...: [Лист до редакції] // Укр. слово. – 1995. – 2 лют. – С. 13.
Голова осередку Товариства ім. О. Теліги із м. Кролевець у листі до редакції тижневика скаржиться на проблеми щодо вшанування пам’яті їхнього земляка М. Лукаша.

976. **Ткаченко В.** Лафорг Жюль // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 139.
Згадка про М. Лукаша як перекладача Ж. Лафорга.
977. У повоєнний час до редколегії журналу “Всесвіт” у різні роки входили // Всесвіт. – 1995. – № 1. – С. 182.
У переліку вказано ім’я Миколи Лукаша.
978. У повоєнні роки (1958-1994) журнал “Всесвіт” робили // Всесвіт. – 1995. – № 1. – С. 180-181.
Відділом поезії завідували: М. Лукаш, М. Москаленко, Д. Онкович, О. Жупанський.
979. **Фішбейн М.** Відстань пізнання // Дніпро. – 1995. – № 5-6. – С. 123-126.
С. 124: Згадано М. Лукаша, його лист на захист І. Дзюби.
980. **Череватенко Л.** “Отак і будеш у чужім труді ти своє шукати...” // Дніпро. – 1995. – № 9-10. – С. 99-103.
С. 103: Про нездійснений задум Г. Kochura видати окремою книгою “Лісового царя” Й.-В.Гете в українських перекладах, де поруч із перекладами Б.Грінченка, М. Рильського були б і переклади Г. Kochura, М. Лукаша та ін. – загалом не менше п’ятнадцяти.
981. **Череватенко Л.** Слухаючи Дмитра Паламарчука // Літ. Україна. – 1995. – 17 серп.
Згадка про М. Лукаша.
982. **Шахова К.** Мадач Імре // Українська Літературна Енциклопедія: У 5 т. / Редкол.: І.О. Дзеверін (відп. ред.) та ін. – К., 1995. – Т. 3. – С. 252.
Згадка про переклад М. Лукаша “Трагедії людини” І. Мадача.
983. **Шейна Т.** “В небесах над Україною кролевецькі рушники...”: [Про I укр. нац. літ.-мист. свято “Кролевецькі рушники”] // Кролев. вісн. – 1995. – 29 листоп.
Згадано, що на Кролевеччині народилося багато талантів, серед яких П. Мирний, М. Лукаш, П. Рудь та ін.

1996

984. **Андрієнко В.** Українські переклади “Фауста” Й.-В.Гете // Нові підходи до філології у вищій школі: Матеріали III Всеукр. наук. конф. (Мелітополь, 16-21 верес. 1996 р.). – Мелітополь, 1996. – С. 134-135.
Згадується і переклад М. Лукаша.
985. **Валюк З.** Р. Бернс. “Джон Ячмінне зерно” // Всесвіт. л-ра... – 1996. – № 8. – С. 11-13.
Аналіз перекладу М. Лукаша “Джона Ячменя” Р. Бернса.
986. **Весна М.** Стилістична роль граматичних форм як проблема перекладу // Нові підходи до філології у вищій школі: Матеріали III Всеукр. наук. конф. (Мелітополь, 16-21 верес. 1996 р.). – Мелітополь, 1996. – С. 136.
Аналіз проведено на прикладі перекладів І. Франка та М. Лукаша другого монолога Fausta.
987. **Гнатюк І.** Так у нас шанують геніїв... // Літ. Україна. – 1996. – 3 жовт.
Статтю присвячено життю і творчості М. Лукаша.
Уміщено фото М. Лукаша.
988. **Дзик А., Сорока О.** Осіння скрипка Поля Верлена // Всесвіт. л-ра... – 1996. – № 5. – С. 25-28.
С. 25: Згадка про М. Лукаша як перекладача поезій П. Верлена.
989. **Жила В.** “Фауст” у перекладі Миколи Лукаша // Григорій Лужницький (1903-1990). – Львів; Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1996 // Записки НТШ: Праці філол. секції. – Т. 212. – С. 277-295.
990. **Жиленко І.** За золотими вікнами зірок...: [Вірш] // Літ. Україна. – 1996. – 12 верес.
991. **Жолдак О.** Носій передових ідей: Літературні придибиції // Перець. – 1996. – № 4. – С. 10.

992. **Зорівчак Р.** “Болів я болем слова нашого...”: Пам’яті Григорія Порфировича Кочура, 1909-1994 // Інозем. філол. – 1996. – Вип. 109. – С. 122-123.
Г. Кочур – автор статті “Феномен Миколи Лукаша” (1989).
993. **Зорівчак Р.** Роль рідної мови в професійній освіті майбутніх фахівців з іноземної мови // Інозем. філол. – 1996. – Вип. 109. – С. 177-184.
С. 181: Згадка про М. Лукаша.
994. **Кравців Б., Жуковський А.** Перекладна література // Енциклопедія українознавства: У 10 т. Т. 1-10 / Гол. ред. проф. д-р В. Кубійович: [Перевид. в Укр.]. – Л., 1993-2000. – 1996. – Т. 5. – С. 1987-1991.
С. 1989: Згадано М. Лукаша як перекладача “Фауста” Гете, “Мадам Боварі” Г. Флобера, поезій Р. Бернса, Ф. Шиллера, В. Гюго, П. Верлена, Ю. Тувіма
995. Лауреат премії імені Миколи Лукаша // Літ. Україна. – 1996. – 4 січ.
Премію присуджено письменнику-перекладачеві Анатолю Перепаді за високомистецький переклад з португальської мови роману Жоржі Амаду (Бразилія) “Велика пастка” (“Всесвіт”, № 2-6, 1995).
996. [Лауреати академічних нагород за 1996 р.]. Лауреат премії імені Миколи Лукаша // Літ. Україна. – 1996. – 26 груд.
Лауреатом став М. Москаленко за високомистецьке відтворення з французької мови поеми лауреата Нобелівської премії Сен-Жон Перса “Орієнтири”.
997. **Лукаш М.** Листи до Є.Нарубиної // Березіль. – 1996. – № 1-2. – С. 124-131.
998. **Лучук О.** Микола Лукаш і Пантелеїмон Куліш: перехресні стежки перекладачів. (Проблема відтворення при перекладі версифікаційних параметрів оригіналу) // Мовознавство: III Міжнар. конгрес україністів: Доп. і повідомл. – Х., 1996. – С. 318-324.
999. **Лучук О.** Опозиція “order-disorder” у драмі Шекспіра “Троїл і Крессида” // Вісник держ. ун-ту “Львівська політехніка”. – 1996. – № 308. – С. 114-120.
С. 117-118: Порівняльний аналіз перекладів драми у виконанні П. Куліша та М. Лукаша.
1000. **Лучук О.** Проблема діахронної перекладної множинності в теорії художнього перекладу // Провідні лінгвістичні концепції кінця ХХ ст.: Тези Всеукр. наук. конф. (Львів, 26-27 лист. 1996 р.). – Л., 1996. – С. 157-158.
Згадка про М. Лукаша.
1001. **Лучук О.** Різночасовість перекладів одного твору як проблема перекладознавства (На матеріалі українських перекладів Шекспірової драми “Троїл і Крессида”): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 1996. – 24 с.
1002. **Лучук О.** Тенденції розвитку української Шекспіріані // Збірник українознавства / Ін-т гуманітар. освіти держ. ун-ту “Львівська політехніка”. – Л., 1996. – № 309. – С. 116-123.
С. 119: Згадка про М. Лукаша як перекладача “Троїла і Крессіди” Шекспіра.
1003. **Лучук О.** Фразові паремії як об’єкт перекладознавчого дослідження // Лексикографічні та методичні концепції викладання чужоземних мов у вищому навчальному закладі: Матеріали 2-ої Міжнар. наук. конф. (Львів, 24-27 січ. 1996 р.). – Л., 1996. – С. 114.
На матеріалі Шекспірової драми “Троїл і Крессіда” та її українських перекладів П. Куліша та М. Лукаша.
1004. **Малюга М.** Особливості перекладу лірики (на прикладі перекладів віршів Бернса Лукашем) // Нові підходи до філології у вищій школі: Матеріали III Всеукр. наук. конф. (Мелітополь, 16-21 верес. 1996 р.). – Мелітополь, 1996. – С. 143.

1005. **Медвідь О.** Просторіччя як категорія мовознавства і перекладознавства // Мовознавство: III Міжнар. конгрес україністів: Доп. і повідомл. – Х., 1996. – С. 328-333.
 С. 330: Згадано, що матеріали М. Лукаша вилучали зі словникової картотеки при укладанні СУМу.
1006. **Москаленко М.** Переклади Григорія Кочура: Шлях до “Третього відлуння” // Сучасність. – 1996. – № 6. – С. 79-89.
 С. 80: Згадка про М. Лукаша як автора книги “Від Боккаччо до Аполлінера”.
1007. **Музичка М.** Порівняльний аналіз трагедії Гете “Фауст” та поеми Шевченка “Катерина” // Дивослово. – 1996. – № 12. – С. 52-57.
 С. 53-57: Використано цитати з перекладу М. Лукаша “Фауста” Гете.
1008. **Нарубіна Є.** Лукашеве небо // Березіль. – 1996. – № 1-2. – С. 118-124.
 Спогади про М. Лукаша.
1009. **Науменко А.М.** “Фауст” Гете у східнослов’янських перекладах // Нові підходи до філології у вищій школі: Матеріали III Всеукр. наук. конф. (Мелітополь, 16-21 верес. 1996 р.). – Мелітополь, 1996. – С. 133-134.
 Про переклади “Фауста” М. Холодковського, Б. Пастернака, М. Лукаша, В. Сьюмухи.
1010. Новий лауреат премії ім. Миколи Лукаша // Всесвіт. – 1996. – № 2. – С. 158.
 Лауреат премії 1995 р. – письменник-перекладач Анатоль Перепадя за переклад з португальської мови роману Жоржі Амаду (Бразилія) “Велика пастка” (“Всесвіт”, № 2-6, 1995).
1011. **Паламар О.** “Я знаю небеса, роздерті блискавками...”: Матеріали до вивчення поезії Артюра Рембо. 11 клас // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1996. – № 5/6. – С. 26-28.
- С. 28: Про те, що українською мовою твори А. Рембо перекладали Г. Кочур, М. Лукаш, М. Терещенко, В. Бобинський.
1012. **Плющ В.** “Всесвіт” відкриває виставку // Літ. Україна. – 1996. – 18 січ.
 Про виставку, присвячену 70-річчю з дня заснування журналу “Всесвіт”, та літературну премію імені Миколи Лукаша, засновану журналом.
1013. Премії, премії... // Слово і час. – 1996. – № 6. – С. 11-14.
 Згадано А. Перепадю – лауреата премії імені Миколи Лукаша 1995 року.
1014. **Пріцак О.** Орієнталістика // Енциклопедія українознавства: У 10 т. Т. 1-10 / Гол. ред. проф. д-р В. Кубайович: [Перевид. в Укр.]. – Л., 1993-2000. – 1996. – Т. 5. – С. 1870-1873.
 С. 1873: Серед найвидатніших перекладачів згадано М. Лукаша, що перекладав з 18 західних і східних мов.
1015. **Радчук В.** Перекладач і мова // Нові підходи до філології у вищій школі: Матеріали III Всеукр. наук. конф. (Мелітополь, 16-21 верес. 1996 р.). – Мелітополь, 1996. – С. 147-151.
 С. 150: До елітної групи знавців і творців мови автор відносить таких перекладачів як П. Куліш, І. Франко, Б. Грінченко, М. Старицький, Леся Українка, М. Рильський, М. Лукаш, М. Терещенко, Борис Тен, Г. Кочур та ін.
1016. **Савчин В.** Микола Лукаш. Штрихи до перекладацького портрета // Народна воля. – 1996. – 25 січ. – 1 лют.
1017. **Савчин В.** Микола Лукаш як перекладач Роберта Бернса // Інозем. фіол. – 1996. – Вип. 109. – С. 96-104.
1018. **Стріха М.** Національна опера без української мови: жертва в ім'я прогресу? // Культура і життя. – 1996. – 25 груд.
 Згадка про Лукаша як перекладача оперних лібрето, зокрема названо його геніальний переклад “Лючії ді Ламмермур” Г. Доніцетті.

1019. *Стріха М. "Не скину веселої маски...": [Передмова] // Жива вода. – 1996. – № 4. – С. 8.
Передмова до першопублікації Лукашевої поезії "Оптимістичні куплети" // Там само.
1020. Стріха М. Тисячоліття в державі українського перекладу // Всесвіт. – 1996. – № 1. – С. 133-135. – Рец. на кн.: Тисячоліття. Поетичний переклад України-Русі / Упоряд. М. Москаленко. – К.: Дніпро, 1995. – 693 с.
С. 133-134: Згадки про М. Лукаша.
1021. Танюк Л. З Іваном і без Івана // Кур'єр Кривбасу. – 1996. – № 45-46. – С. 24-27.
С. 25: Згадка про М. Лукаша.
1022. Цимбалюк Т. Відображення фонових знань при перекладі фразеологічних одиниць (на матеріалі роману "Дон Кіхот" Сервантеса в перекладі Миколи Лукаша) // Мова та історія. – 1996. – Вип. 14. – С. 7-10.
1023. Цимбалюк Т. "Дон Кіхот" Сервантеса в перекладі Миколи Лукаша // Тенденції розвитку української літератури та літературної критики нових часів: Тези наук.-теорет. конференції. – Х., 1996. – С. 20-21.
1024. Цимбалюк Т. "...І добрий смак помітний в кожнім слові": [Про мовну майстерність перекладів Миколи Лукаша] // Мова та історія. – 1996. – Вип. 17. – С. 3-5.
1025. Череватенко Л. Розповідь про відхилені переклади // Всесвіт. – 1996. – № 4. – С. 52-58.
С. 55: Про відхилені переклади М. Лукаша з німецьких поетів, що призначалися для двотомної антології європейського бароко, яка мала вийти у видавництві "Радянська школа", але так і не побачила світу.
1026. Lukas Mikola // Világirodalmi Lexicon / Főszerk. Szerdahegyi I. – Budapest, 1996. – V. 19. Kiegészítő köt. A-Z. – P. 693.

1997

1027. Астрахан Н. Гійом Аполлінер // Зарубіжна література: Проб. підруч. для 11 кл. загальноосв. шк. / За ред. проф. О.С. Чиркова. – К., 1997. – С. 19-23.
С. 23: Згадка про М. Лукаша як перекладача Г. Аполлінера.
1028. Віктор Гюго в Україні // Всесвіт. л-ра... – 1997. – № 4. – С. 21.
Згадка про М. Лукаша як перекладача літературної спадщини В. Гюго.
1029. Габлевич М. Два українські "Гамлети" (Деякі зауваги до техніки перекладу) // Проблеми літературознавства і художнього перекладу. – Л., 1997. – С. 225-237.
С. 225: Згадано М. Лукаша як перекладача Шекспіра.
1030. Гнатюк І. Запізніла шана // Літ. Україна. – 1997. – 9 січ.
Статтю присвячено творчості Г. Kochura. Згадка про М. Лукаша.
1031. Домбровський Ю. Французьке відлуння Григорія Kochura // Проблеми літературознавства і художнього перекладу. – Л., 1997. – С. 254-262.
С. 257-259: Про Лукашеві переклади з Верлена.
1032. Зорівчак Р. Григорій Kochur як перекладач та перекладознавець // Переклад на межі ХХІ століття: історія, теорія, методологія: Тези доп. Міжнар. конф.: [Спільній Європейський проект ТЕМПУС ТАСІС 8542-94: Україна-Франція-Іспанія-Італія] (Київ, 29-31 травня 1997р.). – К., 1997. – С. 17-18.
С. 18: Г. Kochur – автор статті "Феномен Миколи Лукаша"
1033. Зорівчак Р. Мова перекладної літератури: Сторінками "Всесвіту" // Народна воля. – 1997. – 4 верес. – С. 5; 1997. – 11 верес. – С. 5; 1997. – 18 верес. – С. 5; 1997. – 25 верес. – С. 5.
Високо оцінено перекладну спадщину М. Лукаша.

1034. **Зорівчак Р.** Мова перекладної літератури: Сторінками "Всесвіту" // Про український правопис і проблеми мови: Зб. доп. мовн. секції 16-ї Річної Конференції Української Проблематики (Урбана-Шампейн, Ілл., 20-25 червня 1997). – Нью-Йорк-Львів, 1997. – С. 174-183.
С. 175, 177: Згадки про М. Лукаша.
1035. **Зорівчак Р.** Творчість Григорія Кочура в контексті українського літературного процесу // Проблеми літературознавства і художнього перекладу. – Л., 1997. – С. 197-209.
С. 204, 206, 209: Згадано М. Лукаша.
1036. **Коптілов В.** Інтелектуальна поезія Поля Валері // Всесвіт. – 1997. – № 1. – С. 104-107.
С.107: Згадка про М.Лукаша як перекладача П. Валері.
1037. **Кочур Г.** Перекладацький доробок неокласиків // Жива вода. – 1997. – № 2. – С. 6.
Згадано перекладацьку діяльність М. Лукаша як феноменальне явище в українській літературі.
1038. **Кочур Г.** Перекладацький доробок неокласиків // Проблеми літературознавства і художнього перекладу. – Л., 1997. – С. 191-196.
С. 196: Згадано М. Лукаша як феноменальне явище в українській літературі.
1039. **Логвиненко О.** Видавництво "Основи": вчора, сьогодні, завтра: [Інтерв'ю А. Гощулака з викон. дир. вид-ва "Основи" О. Логвиненком] // Книжк. кур'єр. – 1997. – № 5. – С. 6.
У 1993 р. О. Логвиненко отримав літературну премію імені Миколи Лукаша за переклад з німецької мови роману К. Рансмайра "Останній світ".
1040. **Лучук О.** Творчість Григорія Кочура в контексті української Шекспіріані // Проблеми літературознавства і художнього перекладу. – Л., 1997. – С. 238-246.
С. 241-242: Про текстуальну подібність перекладів М. Лукаша та П. Куліша.
1041. *Михайло Москаленко – новий лауреат премії ім. Миколи Лукаша* // Всесвіт. – 1997. – № 2. – С. 128.
Удостоєний премієї за відтворення з французької мови поеми лауреата Нобелівської премії Сен-Жон Перса (Франція) "Орієнтири" ("Всесвіт", № 5-6, 1996).
1042. **Онищак Н.** Лорка стає ближчим (Компаративістський аналіз творчості Федеріко Гарсія Лорки та Ліни Костенко) // Всесвіт. л-ра... – 1997. – № 9. – С. 44-46.
Уривки з віршів Гарсія Лорки подано у перекладах М. Лукаша.
1043. Премії 1996 року // Слово і час. – 1997. – № 3. – С. 17.
Згадано М. Москаленка – лауреата премії імені Миколи Лукаша 1996 р.
1044. **Рибакова О.** Клітина живої істоти: Аналіз одного з розділів роману Флобера "Пані Боварі". 10 клас // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1997. – № 5. – С. 24-26.
Цитати з роману подаються в тексті за перекладом М. Лукаша.
1045. **Савчин В.** Безсмертний Дон Кіхот // Жива вода. – 1997. – № 3. – С. 1, 6.
1046. **Савчин В.** Специфіка відтворення англомовних реалій у перекладах М. Лукаша (на матеріалі творів Р. Бернса і В. Шекспіра) // Інозем. філол. – 1997. – Вип. 110. – С. 124-130.
1047. **Сірочук Т.** Особливості перекладу поезій Гійома Аполлінера: проблематичність інтерпретації каламбурів // Переклад на межі ХХІ століття: історія, теорія, методологія: Тези доповідей Міжнар. конф.: [Спільній Європейський проект ТЕМПУС ТАСІС 8542-94: Україна-Франція-Іспанія-Італія] (Київ, 29-31 травня 1997р.). – К., 1997. – С. 71-73.
Про переклад М. Лукаша каламбурів Г. Аполлінера.

1048. **Содомора А.** Наодинці зі словом: [Латина, Книга, Архів-ріус: Розділ з майб. кн.] // Дзвін. – 1997. – № 9. – С. 129-138.
С. 131: Згадка про зустріч А. Содомори з М. Лукашем.
1049. **Содомора А.** Наодинці зі словом: [Скрипка, Сльоза, Камінь: Розділ з майб. кн.] // Дзвін. – 1997. – № 2. – С. 133-141.
С. 134: Про Лукашевий переклад “Осінньої пісні” П. Верлена.
1050. **Содомора А.** “Осіння пісня” Поля Верлена та її українські інтерпретації // Проблеми літературознавства і художнього перекладу. – Л., – 1997. – С. 263-274.
Порівняльний аналіз українських перекладів “Осінньої пісні”, що їх здійснили Г. Kochur, M. Lukash, Boris Ten, M. Tereshchenko та C. Gordynskyj.
1051. ***Соколюк З.** Великий і простий: [До 78-ї річниці з дня народж. М. Лукаша] // Кролевець. вісн. – 1997. – 17 груд.
1052. **Стріха М.** Донорська кров мистецтва: Українські перекладачі та зарубіжна література // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1997. – № 4. – С. 2-6.
С. 2, 4, 5: Про М. Лукаша як перекладача.
1053. **Стріха М.** Микола Лукаш – відомий та невідомий // Все-світ. – 1997. – № 2. – С. 129-131.
1054. **Стріха М.** Світ італійських зацікавлень Григорія Kochura // Проблеми літературознавства і художнього перекладу. – Л., 1997. – С. 275-280.
С. 279: “Декамерон” у перекладі M. Lukash вийшов у неспотвореному вигляді саме завдяки зусиллям G. Kochura.
1055. **Стус В.** Твори: У 4 т., 6 кн. – Т. 6 (Додатковий). Кн. 1: Листи до рідних / Редкол.: M. Коцюбинська (гол.) та ін. – Л.: Просвіта, 1997. – 495 с.
Із змісту:
56. До дружини. 1.06.1975. – С. 145-147.
- С. 146: Про неопубліковані переклади M. Lukash, які надсилала V. Stusovі у своєму листі M. Kozybinska.
196. До дружини. 5.07.1981. – С. 378-380.
- С. 379: Про добірку перекладів M. Lukash французьких поетів, підготовлену для “Всесвіту” № 6, 1981 р.
199. До дружини. 5-16.10.1981. – С. 402-406.
- С. 402-403: Аналіз Lukashевого перекладу “Don Kichot” P. Verlena.
1056. **Стус В.** Твори: У 4 т., 6 кн. – Т. 6 (Додатковий). – Кн. 2: Листи до друзів та знайомих / Редкол.: M. Коцюбинська (гол.) та ін. – Л.: Просвіта, 1997. – 262 с.
Із змісту:
46. До Івана Світличного. 31.10.1969. – С. 58-59.
Згадано Lukashevі переклади Lorki, що вийшли у 1969 р. окремою збіркою.
47. До Віри Вовк. 26.11.1969. – С. 59-61.
С. 59: Про “філіпіки анти Lukashivські” – дискусію з приводу Lukashevих перекладів Garcіa Lorki українською мовою, розпочату статтею Ю. Tarnavskого “Pідтихими оливами, або Вареники замість гітар” (Сучасність. – 1969. – № 3).
72. До Віри Вовк. 21.07.1975. – С. 84-85.
С. 84: Про критичні поради V. Stusу щодо мистецтва перекладу, які давали йому G. Kochur та M. Lukash*.
*Прізвищ перекладачів з цензурних міркувань не згадано, натомість автор пише про перекладачів “Осінньої пісні”.
1057. **Танюк Л.** Слово про вчителя (До 100-річчя з дня народження Mar'ya Krushelnytskogo) // Березіль. – 1997. – № 5-6. – С. 167-178.
С. 178: Згадка про M. Lukash, G. Kochura, E. Guzala, V. Stus, A. Gor'skyy, I. Svitlichnoho та ін. як Don-Kichotів, що віддали своє життя Україні, її майбутньому.

1058. **Таран Л.** Художница на фоне собственного “райя”: [Про виставку робіт живопису О. Петрової] // Зеркало недели. – 1997. – 22-28 февр. – С. 15.

Наведено відповідь М. Лукаша на запитання про значення грошей: “Вони добри тим, що можуть забезпечити свободу”.

1059. **Тарнашинська Л.** “Україна в дзеркалі своєї літератури” // Літ. Україна. – 1997. – 12 черв.

Про однойменний збірник статей відомої перекладачки А.-Г. Горбач, у якому вона знайомить читачів з найширшим колом письменників України, серед них – перекладачами М. Лукашем та Г. Кочуром.

1060. **Тарнашинська Л.** Шістдесятництво як міф чи профілі на тлі покоління: [Суб’єктивні нотатки учасниці конференції] // Літ. Україна. – 1997. – 10 квіт.

На конференції “Шістдесятництво – як явище, його суспільно-естетична природа, витоки і наслідки” не загадали багатьох відомих шістдесятників, як і зовсім не звучали імена Г. Кочура та М. Лукаша – відомих перекладачів, хай і з іншого покоління.

1061. **Цимбалюк Т.** Зіставно-типологічна характеристика семантико-стилістичних особливостей фразеологічних одиниць (на матеріалі роману Сервантеса “Дон Кіхот” у перекладі М. Лукаша): Автореф. дис....канд. філол. наук. – К., 1997. – 24 с.

1062. **Цимбалюк Т.** Таїна слова в перекладах Миколи Лукаша // Укр. мова та л-ра. – 1997. – № 7. – С. 4-5.

У статті показано перекладацьку майстерність М. Лукаша на матеріалі його перекладів “Овчої криниці” та “Собаки на сіні” Лопе де Веги Карпіо.

1063. **Череватенко Л.** “Встає рятівником із небуття сонет”: [Про Д. Паламарчука] // Дніпро. – 1997. – № 3-4. – С. 67-68. С. 68: Згадка про М. Лукаша.

1064. **A history of Ukrainian literature, from the 11th to the end of the 19th century** / D.Čyževskyi; transl. by D.Ferguson, D.Gorsline, U.I.Petyk; **with An overview of the twentieth century** / G.S.N. Luckyi. – 2nd ed. / Ed. and with a foreword by G.S.N. Luckyi. – New York and Englewood, Colorado: The Ukrainian Academy of Arts and Sciences and Ukrainian Academic Press, 1997. – [Ch.] 8: The era of Glasnost, 1987-90. – Р. 771-775.

С. 775: Аналізуючи літературний процес 1987-90-х років, Ю. Луцький згадує М. Лукаша та Г. Кочура як перекладачів, які здійснили героїчний подвиг, підтримуючи зв’язки із зарубіжними літературами за складних політичних обставин.

1065. **Zorivchak R.** Hryhoriy Kochur Translator, Translation Studies Scholar and the Literary Process in Ukraine // The Ukrainian Quarterly. – 1997. – Spring-Summer. – Vol. LIII. – № 1-2. – Р. 78-89.

С. 84: Про важливe значення перекладів М. Лукаша для української мови і літератури;

С. 86 – М. Лукаш і І. Стешенко були позбавлені права друкувати свої переклади.

1066. **Zorivchak R.** Hryhoriy Kochur as a translator and Translation Studies scholar and the literary process in Ukraine // La traduction au seuil du Xxle siècle: histoire, théorie, méthodologie / Ed. By Ol. Tcherednytchenko. – K., 1997. – С. 19-31.

С. 25: Згадка про М. Лукаша;

С. 30: Г. Кочур – автор статей про М. Лукаша, зокрема, “Феномен Миколи Лукаша”.

1998

1067. **Андрієнко В.** “Фауст” Й.-В. Гете в українських перекладах: Автореф. дис. ... канд. філол. наук.: 10.02.16 – перекладознавство. – К., 1998. – 19 с.

Порівняльний аналіз “Фауста” Й.-В. Гете та українських перекладів І. Франка, Д. Загула, М. Улезка, М. Лукаша.

1068. **Бажінов І.** Університетські роки Івана Світличного // “Доброокий”: Спогади про Івана Світличного. – К., 1998. – С. 63-73.

С. 70-71: Про знайомство І. Світличного та М. Лукаша.

1069. **Білик О.С., Домбровський Ю.О.** Перлина провансальського Ренесансу // Вісник держ. ун-ту “Львівська політехніка”. – 1998. – № 355: Проблеми лінгвістики науково-технічного і художнього текстів та питання лінгвометодики. – С. 126-133.

С. 130: Дослідження українські переклади “Мірейо” Ф. Містрала, автори порівнюють перекладацький подвиг М. Литвинця із тим, що звершили Г. Кочур та М. Лукаш.

1070. **Братко В.** “Минула темна ніч глибока, і день у серці сяє знов...”: До вивчення творчості Джованні Боккаччо. 8 кл. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1998. – № 9. – С. 10-13.

С. 13: Згадка про М. Лукаша, який опублікував свій переклад “Декамерона” у 1964 р.

1071. **Бругер С.** “Уривки єдиної великої сповіді...”: Конспект уроку по вивченню трагедії Й.-В. Гете “Фауст”. 9 кл. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1998. – № 8. – С.22-24.

С. 22: Згадка про М. Лукаша як перекладача “Фауста”, про неточності перекладу та надмірну українізацію.

1072. **Булаховська Ю.** Радіо слов'янє // Зарубіж. л-ра. – 1998. – № 10. – С. 4.

Згадка про М. Лукаша як перекладача Ю. Тувіма.

1073. **Весна М.** Деякі питання ролі та значення граматичних форм у художньому перекладі: (На матеріалі українських перекладів другого монологу Фауста з одноіменної трагедії Й.-В. фон Гете) // Вісник держ. ун-ту “Львів-

ська політехніка”. – 1998. – № 355: Проблеми лінгвістики науково-технічного і художнього текстів та питання лінгвометодики. – С. 133-138.

Проведено аналіз перекладу граматичних форм другого монологу Фауста І. Франком та М. Лукашем.

1074. **Вітушко Н.** Ой зацвіла калинонька... // Укр. слово. – 1998. – 8 січ. – С. 6.

Подано інформацію про молодий гурт “Квітуча калина” Кролевецького міського товариства “Просвіта” ім. Т. Шевченка, який часто виступає з піснями, сценками і віночками Лукашевих перекладів з майже 20 мов.

1075. **Вовк В.** Чверть століття творчої дружби: (Спомин про Григорія Порфировича Кочура) // Сучасність. – 1998. – № 11. – С. 135-137.

Про дружбу В. Вовк з Г. Кочуром, М. Лукашем та іншими перекладачами.

1076. **Воропай О.** На урок із дорожковазом // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1998. – № 12. – С. 6. – Рец. на кн.: Зарубіжна література ХХ ст. / За ред. О.М. Ніколенко, Н.В. Хоменко, Т.М. Конєвої. – К.: Академія, 1998.

Висока оцінка розділу книги “Проблеми перекладу художнього тексту. Українська перекладацька школа”, у якому є необхідна для вчителя інформація про відомих перекладачів України – М. Рильського, М. Лукаша, Г. Кочура, М.Зерова, Бориса Тена.

1077. **Гнатюк І.** Стежки-дороги: [Спогади]. – Дрогобич: Відродження, 1998. – 496 с.

С. 369-372: Про М. Лукаша.

1078. **Гризун А.** Лукаш і Кочур: [Вірш] // Гризун А. Новотвори: Поезії та п'єса. – Суми, 1998. – С. 55-56.

1079. **Дацюк Є.** “Оплаченненоневірянням слово...”: Пам’яті видатного українського письменника-перекладача, довголітнього в’язня сталінських концтаборів Григорія Пор-

- фировича Кочура (1908-1994) // Зерна. – 1998. – № 4-5. – С. 164-167.
С. 165: Згадка про М. Лукаша.
1080. **Дзюба І.** Більший за самого себе // Зарубіж. л-ра. – 1998. – № 43. – С. 1-2, 7.
Статтю написано 30 років тому з метою привернути увагу до потреби видання українського перекладу М. Лукаша “Дон Кіхота”.
1081. **Дзюба І.** Чаклун-характерник українського слова // Сучасність. – 1998. – № 9. – С. 128-134.
Спогади про М. Лукаша.
1082. **Жолдак О.** Сашко, віддай Лукашеві руку!.. // Літ. Україна. – 1998. – 27 серпн.
Реакція на статтю О. Сизоненка “Феноменальний Лукаш”. Див. № 1125.
1083. **Заливаха О.** Ніхто не пройде за тебе твого шляху // “Доброокий”: Спогади про Івана Світличного. – К., 1998. – С. 200-205.
С. 204: Згадано М. Лукаша.
1084. **Зимомря М.** Світло Шекспірового сонетарію // Зерна. – 1998. – № 4-5. – С. 144-148.
С. 144, 146: Згадано М. Лукаша як перекладача В. Шекспіра.
1085. **Зорівчак Р.** “Болів я болем слова нашого...”: До 90-річчя від дня народження Г.П. Кочура // Просвіта. – 1998. – № 6. – Жовт. – С. 9.
Г. Кочур – автор широкомасштабних досліджень, зокрема, про М. Лукаша.
1086. **Зорівчак Р.** “Болів я болем слова нашого...”: До 90-річчя від дня народження Григорія Порфировича Кочура (17.11.1908 – 15.12.1994) // Зарубіж. л-ра. – 1998. – № 40. – С. 7.
Згадано статтю Г. Кочура “Феномен Миколи Лукаша”.
1087. **Зорівчак Р.** Вічне віддання майстра: [До 90-річчя від дня народження Григорія Кочура] // Дзвін. – 1998. – № 11-12. – С. 142-147.
Згадки про М. Лукаша.
1088. **Зорівчак Р.** Григорій Кочур і літературний процес в Україні другої половини ХХ сторіччя: (До 90-річчя від дня народження) // Сучасність. – 1998. – № 11. – С. 124-134.
С. 129, 131, 132, 134: Згадки про М. Лукаша.
1089. **Зорівчак Р.** “Щоб рідне слово розляглося, подібне рікам повноводим...”: [До 90-річчя від дня народження Григорія Кочура] // Народна воля. – 1998. – 17 груд. – С. 5; 24 груд. – С. 13.
Г. Кочур – автор кількох статей про М. Лукаша, зокрема, “Феномен Миколи Лукаша”.
1090. **Іванисенко В.** Він дарував нам світло // “Доброокий”: Спогади про Івана Світличного. – К., 1998. – С. 89-100.
С. 98: Згадано М. Лукаша.
1091. Історія України / Кер. авт. кол. Ю. Зайцев. – Л.: Світ, 1998. – 488 с.
С. 375: Серед шістдесятників згадано М. Лукаша.
1092. **Кадоб'янська Н.** Могуть інтелекту і криця моралі // Зарубіж. л-ра. – 1998. – № 7. – С. 1-5.
С. 5: Про М. Лукаша як перекладача Ф. Шиллера.
1093. **Конєва Т.** “В історію свою візьми нас, батьківщино!”: Поезія Юліана Тувіма. 11 кл. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1998. – № 4. – С. 31-33.
С. 32-33: Про М. Лукаша як перекладача “Балу в опері” Ю. Тувіма.
1094. **Конєва Т.** “Недаремно ж колись Афродіта народилася з піни морської...”: До вивчення поезії Федеріко Гарсія Лорки. 7 кл. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1998. – № 11. – С. 40-41.
С. 41: Про Лукашеві переклади Лорки.

1095. **Коптілов В.** П'ять поетичних томів // Слово і час. – 1998. – № 7. – С. 47-51.
 С. 49: Про М.Лукаша як перекладача поезій А.Рембо.
 С. 51: Про важливе місце французької поезії у перекладній антології М.Лукаша “Від Боккаччо до Аполлінера”.
1096. **Кореневич Л.** Орач перелогів: [Леоніду Череватенку – 60] // Літ. Україна. – 1998. – 26 листоп.
 Згадка про М.Лукаша.
1097. **Кочур А.** Вагомий доробок перекладача (Григорій Кочур) // Слово і час. – 1998. – № 8. – С. 13-14.
 Згадано, що на науковій конференції, проведений у Львові 13-14 грудня 1993 р. з нагоди 85-ліття Г. Кочура, А. Содомора зробив порівняльний аналіз перекладів Г. Кочура, Бориса Тена, М. Лукаша, М. Терещенка Верленової “Осінньої пісні”. У статті наведено повні тексти цих перекладів.
1098. **Кочур А.** Ірпінський університет: [Інтерв'ю кореспондента часопису з сином Г. Кочура А. Кочуром] // Зарубіж. л-ра. – 1998. – № 40. – С. 6.
 Згадка про М.Лукаша як постійного відвідувача Ірпінського університету.
1099. **Кочур Г.** Майстерня відлунень (З відповідей на анкету) // Зарубіж. л-ра. – 1998. – № 40. – С. 4-5.
 Згадка про переклад М.Лукаша “Морського кладовища” П. Валери.
 Вміщено фото: “Титани: Григорій Кочур, Іван Світличний, Микола Лукаш”.
1100. **Кочур Г.** М.Новиковій: [Лист Г. Кочура до М. Новикової від 13.09.87] // Зарубіж. л-ра. – 1998. – № 40. – С. 4.
 Йдеться про М.Лукаша та майбутню постановку Моцартового “Дон Жуана” у перекладі М.Лукаша у київській опері.
1101. Лауреати премій 1997 року // Слово і час. – 1998. – № 3. – С. 65-69.
 С. 67: Про відзначення премією імені Миколи Лукаша Є. Поповича – за високомистецький переклад з німецької мови роману Ернста Юнгера “На мармурових скелях” (“Всесвіт”, 1997).
1102. **Микола Лукаш:** [Фото] // Все про Україну = All about Ukraine: У 2 т. – К., 1998. – Розд. VII: Освіта, наука, культура / В.М. Даниленко, Л.М. Новохатько. – С. 304.
1103. **Мороз Р.** Ясноокий доброокий Іван // “Доброокий”: Спогади про Івана Світличного. – К., 1998. – С. 381-388.
 С. 384: Згадано М.Лукаша.
1104. **Москаленко М.** В Лукашевих координатах // Жива вода. – 1998. – № 5. – Рец. на кн.: Т. Цимбалюк “Мова перекладу Миколи Лукаша: Фразеологія роману Мігеля де Сервантеса Сааведри “Дон Кіхот”/ За ред. Л.О. Пустовіт. – К.: Довіра, 1996. – 238 с.
1105. **Москаленко М.** В Лукашевих координатах // Кур'єр Кривбасу. – 1998. – № 101 (трав.). – С. 125-127. – Рец. на кн.: Т. Цимбалюк “Мова перекладу Миколи Лукаша: Фразеологія роману Мігеля де Сервантеса Сааведри “Дон Кіхот”/ За ред. Л.О. Пустовіт. – К.: Довіра, 1996. – 238 с.
1106. **Москаленко М.** Згадуючи Івана Світличного // “Доброокий”: Спогади про Івана Світличного. – К., 1998. – С. 403-408.
 С. 406: Про Лукашеві переклади Лорки та “Дон Кіхота”.
1107. **Москаленко М.** Згадуючи Лукаша // Жива вода. – 1998. – № 7. – С. 6.
1108. **Науменко А.** Аналіз-зіставлення // Нові підходи до вивчення й викладання філології у вищій школі. – Запоріжжя, 1998. – С. 51-66.

- Порівняльний аналіз фрагмента з “Фауста” Гете та його перекладів М.Холодковського, Б.Пастернака, І.Франка, М.Лукаша, В.Сьюмухі.
1109. **Новикова М.** Місія перекладача // Зарубіж. л-ра. – 1998. – № 40. – С. 3. Згадано ставлення Г.Кочура до перекладацьких уподобань М.Лукаша.
1110. Перекладачі та методисти об’єднують зусилля // Всесвіт. л-ра... – 1998. – № 9. – С. 3-4. Згадка про М.Лукаша як видатного українського перекладача.
1111. **Перепадя А.** У той бік, де Світличний // “Доброокий”: Спогади про Івана Світличного. – К., 1998. – С. 136-142. Про знавців української мови М.Лукаша, Г.Кочура, Є.Поповича.
1112. **Попович Є.** З когорти найкращих // “Доброокий”: Спогади про Івана Світличного. – К., 1998. – С. 314-318. С. 317-318: Про те, що І.Світличний обстоював Лукашеві переклади з Гарсія Лорки.
1113. Проблеми перекладу художнього тексту. Українська перекладацька школа // Зарубіжна література ХХ століття: Посіб. / За ред. О.М. Ніколенко, Н.В.Хоменко, Т.М. Коневої. – К., 1998. – С. 283-290. С. 289: Згадка про М.Лукаша.
1114. **Прокоф'єв І.** Поезія навіювання: Інтегрований (література – музика – образотворче мистецтво) урок з елементами лекції та бесіди за творчістю П.Верлена // Всесвіт. л-ра... – 1998. – № 7. – С. 33-36. С. 36: Згадано М.Лукаша як перекладача П.Верлена.
1115. [Пронкевич О.] Поль Верлен: [Матеріал із хрестоматії “Пронкевич О. Зарубіжна література ХІХ століття”] // Всесвіт. л-ра... – 1998. – № 7. – С. 37-38. С. 38: Згадка про М.Лукаша як перекладача П.Верлена.
1116. **Рачук М.** Він обрав собі шлях Шевченка // “Доброокий”. Спогади про Івана Світличного. – К., 1998. – С. 338-345. С. 340: Згадано, як І. Світличний казав, що за перекладами М.Лукаша вивчатимуть у вільній Україні світову літературу.
1117. **Регушевський Є., Деркач В., Шаталіна О.** З нових теоретико-методологічних позицій // Слово і час. – 1998. – № 2. – С. 61-63. – Рец. на кн.: Літературознавчий словник-довідник / Редкол.: Гром'як Р., Ковалів Ю., Теремко В. – К.: Вид. центр “Академія”. – 1997. – 750 с. С. 62: Згадано, що М.Лукаш ужив термін “новела” зі значенням “оповідка” у перекладі “Декамерона”.
1118. **Савич І.** “Задротовані” роки Григорія Кочура // Літ. Україна. – 1998. – 19 листоп. Згадка про М.Лукаша.
1119. **Савич І.** Подвижник // Доброокий: Спогади про Івана Світличного. – К., 1998. – С. 173-176. С. 175: Згадано М.Лукаша.
1120. **Савчин В.** Звільняв “загратоване” слово: [До 10-ї річниці від дня смерті М.О.Лукаша] // Світ молоді. – 1998. – 28 серп.
1121. **Савчин В.** Пам'яті Миколи Лукаша // Дзвін. – 1998. – № 11-12. – С. 155-156.
1122. **Самійленко М.** Собори високих душ: [Про М.Лукаша] // Зерна. – 1998. – № 4-5. – С. 159-163.
1123. Самійленко М. Сорокоуст: Пам'яті Миколи Лукаша: [Вірш] // Зерна. – 1998. – № 4-5. – С. 163. Вірш уміщено в статті: Самійленко М. Собори високих душ // Там само. – С. 159-163.
1124. **Сверстюк Є.** Трудівник // “Доброокий”: Спогади про Івана Світличного. – К., 1998. – С. 177-194. С. 192: Згадано, як “Миколі Лукашеві чи Анатолю Перепаді закидали мовну ускладненість” їхніх перекладів.

1125. **Сизоненко О.** Феноменальний Лукаш: Есе // Літ. Україна. – 1998. – 18 черв.
1126. **Синиченко О.** В людині повинна бути прекрасна і мова // Жива вода. – 1998. – № 8. – С.1.
- Спогади В. Забаштанського про М. Лукаша як блискучого знавця багатьох мов.
1127. **Скуратівський В.** На сторожі слова: [До 90-річчя від дня народження Г. Кочура] // День. – 1998. – 17 листоп. – С. 7.
- Г. Кочур разом з М. Рильським, М. Лукашем та кількома іншими ентузіастами українського перекладу не просто “перекладає”, а рятує саму суверенність українського слова.
1128. Словник-довідник із зарубіжної літератури: Навч. посіб. для 5-6 кл.* / Уклад.: Мірошниченко Л., Давидюк Л., Задорожня О. та ін. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1998. – № 7. – С. 46-48.
- *Закінчення. Поч. див. №№ 4, 5, 6, 7 (1997); 1, 5 (1998). С. 47: Подано інформацію про Лукаша Миколу Олександровича (нар. 1919)*.
- *Допущено помилки. Потрібно: Лукаш Микола Олексійович (1919-1988).
1129. **Содомора А.** Найчистіше відуння Верленової музики: Аналіз українських перекладів “Осінньої пісні” // Всесвіт. л-ра... – 1998. – № 11. – С. 48-51.
- Порівняльний аналіз перекладів “Осінньої пісні” М. Лукаша, Г. Кочура, Бориса Тена, М. Терещенка.
1130. **Содомора А.** Наодинці зі словом: [Гекзаметр: Розділ з майб. кн.] // Дзвін. – 1998. – № 2. – С. 140-144.
- С. 143: Згадка про М. Лукаша.
1131. **Содомора А.** Наодинці зі словом: [Здоров'я, Хвороба, Терпіння: Розділ з майб. кн.] // Дзвін. – 1998. – № 11-12. – С. 148-154.
- С. 148: Про вірш “Джон Ячмінь” Р. Бернса у перекладі М. Лукаша.
1132. **Содомора А.** У живих ритмах голосу // Жива вода. – 1998. – № 12.
- Про переклади М. Лукаша.
1133. **Содомора А.** Українське перекладознавство на рубежі ХХІ віку // Слово і час. – 1998. – № 8. – С. 16-18.
- Про перекладознавчий збірник “Переклад на порозі ХХІ століття: історія, теорія, методологія”. С. 17: Згадано Лукашеві переклади з Лорки.
- Автор зазначає, що громадянська позиція Г. Кочура, М. Лукаша, В. Мисика, Д. Загула виявилася навіть у доборі авторів, які мали заговорити українською – до українського читача.
1134. **Стоян М.** Незабутній Лукаш: Спогади // Березіль. – 1998. – № 9-10. – С. 159-172.
1135. **Стріха М.** Апокрифи Мойсея Фішбейна // Хроніка-2000. – 1998. – Вип. 21-22. – С. 460-464. – Рец. на кн.: Фішбейн М. Апокриф. – К.: Довіра, 1996. – 256 с.
- С. 463, 464: Згадка про М. Лукаша та його фантастично багаті за лексикою переклади.
1136. **Стріха М.** Всупереч ярму загумінковості // Зарубіж. л-ра. – 1998. – № 40. – С. 2.
- Згадано, що Г. Кочур разом з М. Лукашем та М. Рильським підготували неперевершене видання поезій П. Верлена.
1137. **Танюк Л.** З Іваном і без Івана // “Доброокий”: Спогади про Івана Світличного. – К., 1998. – С. 143-172.
- С. 162: Згадано М. Лукаша.
1138. **Топер П.** Перевод и литература: творческая личность переводчика // Вопросы л-ры. – 1998. – №. 6. – С. 178-199.
- С. 199: Згадка про М. Лукаша як перекладача Р. Бернса.

1139. **Туркевич В.** Вольфганг Амадей Моцарт та його опера “Дон Жуан” // *Моцарт В.-А.* Дон Жуан, або покараний розпусник: Весела драма на 2 дії за сюжетом старовинної іспанської легенди / Лібрето Л. да Понте; Пер. з італ. М.Лукаш. – К., 1998. – С. 8-11, 15-18. – Укр., англ. мовами. С. 11, 18: Про співпрацю М. Лукаша з Київською опорою, що увінчалася появою чудових перекладів оперних лібрето.
1140. **Хазіна І.** Замість 250 – 10? (“Дніпро” останніх літ) // Слово і час. – 1998. – № 2. – С. 73-75.
С. 73: Серед важливих видань “Дніпра” за останній час названо видання книги Мі'еля де Сервантеса Савведри “Премудрий гіdalго Дон Кіхот з Ламанчі” у біскучому перекладі Миколи Лукаша.
1141. **Цимбалюк Т.** “...І добрий смак помітний в кожнім слові”: Про мовну майстерність перекладів М. Лукаша // Укр. мова та л-ра. – 1998. – № 19. – С. 6.
Аналіз Лукашевих перекладів “Овеча криниця” та “Собака на сіні” Лопе де Вега.
1142. **Череватенко Л.** “А нам твоє життя – понад усі поеми...” // Всесвіт. – 1998. – № 3. – С. 152-155.
Про переклади М. Лукаша.
1143. **Череватенко Л.** “У нас немає іншого народу”: [Бесіда кор. “Дніпра” В.Чуйка з Л. Череватенком] // Дніпро. – 1998. – № 9-10. – С. 98-120.
С. 104: Згадка про М. Лукаша та Г. Кочура як близьких старших друзів Л.Череватенка.
1144. **Череватенко Л., Перепадя А.** Борг майстрів // Літ. Україна. – 1998. – 18 черв.
Заклик Комісії з творчої спадщини М. Лукаша збирати відомості про М. Лукаша, досліджувати його творчість.
- Додано фото І.Яїцького “Григорій Кочур, Іван Світличний і Микола Лукаш у письменницькій книгарні “Сяйво”. Жовтень 1971 р.”
1145. **Шахова К.** Володимиру Житнику – 60 // Літ. Україна. – 1998. – 10 груд.
Згадано, що вчителями В. Житника як перекладача були такі корифеї поезії і перекладу, як П. Тичина, М. Рильський, М. Бажан, М. Лукаш і Г. Кочур.
1146. **Шевченко О.** Ірпінь був Меккою для перекладачів: [Про Г. Кочура] // Хрецьнатик. – 1998. – 17 листоп. – С. 6.
Згадка про М. Лукаша.
1147. **Шевченко О.** Ірпінь був Меккою для перекладачів: Виповнилося 90 років від дня народження українського літературознавця, поета-перекладача Григорія Кочура // Молода Галичина. – 1998. – 15 груд.
Згадка про М. Лукаша.
1148. **Шевчук В.** “Він світильником був, що горів і світив...” // Доброокий: Спогади про Івана Світличного. – К., 1998. – С. 226-235.
С. 227: Згадано Є.Поповича, Г. Кочура, М. Лукаша як завзятих книголюбів.
1149. **Шерех Ю.** Пролегомена до вивчення мови та стилю Григорія Сковороди // Шерех Ю. Поза книжками і з книжок. – К., 1998. – С. 393-436.
С. 420: Наведено дві цитати з “Фауста” Гете у перекладі М. Лукаша: “Яви минущого ... то символ сущого”, “Вічно жіноче нас туди зве”.
- 1999**
1150. **Андроник А.** Утверджуючи концепцію оптимістичного сприйняття життя (Матеріали до вивчення “Декамерона” Дж. Боккаччо) // Всесвіт. л-ра... – 1999. – № 1. – С. 20-22.

- С. 20: Згадка про М. Лукаша як перекладача “Декамерона”.
1151. **Андрухович Ю.** [Лист до редакції “Критики”] // Критика. – 1999. – № 12. – С. 31.
З приводу проблеми перекладу власних назв у художньому творі. Зокрема, згадується “Дон Кіхот” у перекладі М. Лукаша та його ж трактування прізвища *Кіхана*.
1152. **Білоус Д.** Феномен Миколи Лукаша: [Вірш] // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 7.
1153. ***Бобровицька Я.** Незабутня зустріч // Кролевецький вісник. – 1999. – 6 січ.
Про заходи в Кролевецькій загальноосвітній школі № 1, присвячені країнину, відомому поліглоту-перекладачеві Миколі Лукашу.
1154. **Борщевський С.** Лукаш: [Сонет] // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 2.
1155. **Бругер С.** Глибина філософських пошуків Гете в поемі “Фауст”. Історія написання твору. Жанр. Зав'язка ідейного конфлікту: Конспект уроку в 9 кл. // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 22-23. – С. 16.
Згадка про М. Лукаша як перекладача повного перекладу “Фауста”.
1156. “Бути йому великим...”: [Спогади про М. Лукаша його найстаршої сестри Г.О. Лукаш-Кравченко / Записала Н. Вітушко] // Сумщина. – 1999. – 18 груд.
1157. Велет німецького духу // Укр. культура. – 1999. – № 8-9. – С. 39. – [Ред. стаття].
Згадка про Миколу Лукаша і його переклад “Фауста” як один з найкращих у світі.
1158. **Вертіль О.** Завтра виповнюється 80 років з дня народження видатного літературознавця, уродженця Кролевця Миколи Лукаша // Сумщина. – 1999. – 18 груд.
1159. **Висоцька Н.** [Рецензія] // Всесвіт. л-ра... – 1999. – № 1. – С. 41-42. – Рец. на кн.: Зарубіжна література XIX ст. Хрестоматія: Навч. посіб. для 10 кл. загальноосв. шк. / Упоряд. О.В. Пронкевич. – К., 1998. – 512 с.
С. 41: Згадка про Лукашів переклад з П. Верлена, вміщений у хрестоматії.
1160. **Головко Д.** Поезію – як силу віддають // Київ. – 1999. – № 7-8. – С. 148-149.
Про перекладачів України, зокрема про М. Лукаша, Г. Кочуру, Д. Паламарчука.
1161. **Гончар О.** Зі щоденника // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 3.
Запис про М. Лукаша.
1162. **Горлач Л.** Лукаш мовчав. (Вигнання із Спілки письменників): [Вірш] // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 3.
1163. **Гризун А.** Лукаш і Kochur: [Вірш] // Сумщина. – 1999. – 18 груд.
1164. **Гуцало Е.** Рекомендація для вступу до Спілки письменників України Лукашу Миколі Олексійовичу 10.11.1986. // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 5.
1165. “Тете та Україна”: багатогранна і внутрішня єдність: [Про міжнар. наук. конф. “Йоганн Вольфганг Гете та Україна”, 18 черв., УВУ, Мюнхен] //Deutschland. – 1999. – № 5. – С. 37.
Згадка про М. Лукаша як перекладача творів Гете.
1166. **Дейч Е.** Островки пам'яті // Ренессанс. – 1999. – № 1. – С. 92-99.
Спогади дружини О. Дейча про М. Лукаша.
1167. **Дзюба І.** Порадник на щодень: [Передмова] // Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради: Навч. посіб. – К., 1999. – 240 с.
Згадано, що “... в 60 і 70-ті роки – цікували таких чудових перекладачів, бездоганних знавців української

- мови, виразників духу й генія цієї мови, як Микола Лукаш, Григорій Кочур, Євген Попович, Анатоль Перепадя та інші”.
1168. **Дзюба І.** Чаклун-характерник українського слова // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 2-3.
Про М. Лукаша. Додано фото: “1933-34 н/р. 7 клас. Крайній справа внизу – Микола Лукаш”; “Лукашева хата – символ смутку” / Фото І. Яковини.
1169. **Диба А.** Високе небо Миколи Лукаша: [До 80-річчя від дня народж.] // Вечірній Київ. – 1999. – 4 груд.
1170. **Дорофеєва Н.** Глосарій із зарубіжної літератури // Всесвіт. л-ра... – 1999. – № 3. – С. 29-36.
С. 36: У гаслі глосарію “Переклад художній” серед видатних перекладачів згадано М. Лукаша.
1171. **Драч І.** Бучаки (Уривок): [Вірш] // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 7.
1172. **Драч І.** Рекомендація для вступу до Спілки письменників України Лукашу Миколі Олексійовичу 12.11.1986. // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 4.
1173. **Жила В.** Переклад “Фауста” в системі нових концепцій // Слово і час. – 1999. – № 8. – С. 77-81.
С. 79-81: Порівняльний аналіз перекладів “Фауста” Гете, здійснених Д. Загулом і М. Лукашем.
1174. **Житник В.** Що серце пам'ята... // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 7.
1175. **Ходак О.** Так починався Микола Лукаш...: Сторінки спогадів // Літ. Україна. – 1999. – 16 груд.
До статті додано фото з архіву І. Яїцького “М. Лукаш на одному із спілчанських суботників”.
1176. **Загребельний П.** Небезслідний (Микола Лукаш) // Слово і час. – 1999. – № 12. – С. 8-11.
- С. 11: До статті додано екслібріс Миколи Лукаша (художник – Іван Крислач).
1177. **Затонський Д.** Про Миколу Лукаша // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 1.
1178. **Зінчук С.** Монолог Імре Мадача (Перед написанням “Трагедії людини”): [Миколі Лукашеві]: [Вірш] // Київ. – 1999. – № 11-12. – С. 142.
Вірш вміщено у статті: Зінчук С. Трагедія генія та людини // Там само. – С. 139-144.
1179. **Зінчук С.** Трагедія генія та людини // Київ. – 1999. – № 11-12. – С. 139-144.
Додано фото М. Лукаша.
1180. **Зорівчак Р.** Подвижник українського перекладацтва: [До 90-річчя від дня народження дійсного члена НТШ Григорія Порфировича Кочура] // Вісник НТШ. – 1999. – Чис. 21. – С.28-29.
С. 28: Г. Кочур – автор статей про М. Лукаша; С. 29: у найближчому філологічному томі “Записок НТШ” буде опубліковано листування між Г. Кочуром та М. Лукашем (з коментарем Л.Череватенка).
1181. **Зорівчак Р.** Про підготовку перекладачів для України ХХІ сторіччя // Семантика, Синтаксика, Прагматика мовленнєвої діяльності: Мат. Всеукр. наук. конф. 25-27 січ. 1999 р. – Л., 1999. – С. 9-15.
С. 12: Згадка про М. Лукаша.
1182. **Зорівчак Р.** Про підготовку перекладачів для України ХХІ сторіччя: З досвіду Львівського державного університету імені Івана Франка // Жива вода. – 1999. – № 7. – С. 3.
Зазначено, що наша перекладна література зазнала гіркотних, непоправних утрат: межу вічності переступили Борис Тен, І. Стешенко, О. Тарнавський, М. Лукаш, Г. Кочур, О. Зуєвський, Д. Паламарчук, Ю. Лісняк, В. Митрофанов.

1183. **Зорівчак Р.** Творчий дивосвіт Григорія Кочура: [Передм.] // Григорій Кочур. Бібліогр. покажч. / Уклад.: Г. Домбровська, З.Домбровська; Наук. ред., авт. передм. Р.Зорівчак; Редкол.: Б. Якимович (голова) та ін. – Львів, 1999. – 256 с. Неодноразові згадки про М. Лукаша.
1184. **Зорівчак Р.** Творчість Ірини Стешенко в контексті українського художнього перекладу другої половини ХХ століття // Наше життя = Our Life. – 1999. – № 10. – С. 3-6, 36. М. Лукаш був одним із членів редакційної комісії з видання 12-томника творів Джека Лондона, що вийшов у видавництві “Дніпро” у 1969-1972 рр.; М. Лукаш, Л. Танюк, І. Світличний та ін. перекладознавці часто заходили до І. Стешенко.
1185. **Зорівчак Р.** “Перекладознавство – це важливий чинник формування національної свідомості”: [Інтерв’ю записали Кvasниця О., Яценко А.] // Каменяр. – 1999. – № 6. – С. 2. Згадка про М. Лукаша.
1186. **Ігнатенко М.** За книжками йому завжди було ніколи: [Спогади про М. Лукаша] // Сумщина. – 1999. – 18 груд.
1187. **Клименко Н.** Вічне віддання Григорія Кочура // Зап. Іст.-філол. т-ва А. Білецького. – 1999. – Вип. 3. – С. 33-36. Згадка про М. Лукаша, “творчість якого була і є гордістю української літератури”.
1188. **Коломієць В.** Золотий ключик: [Пам’яті Миколи Лукаша]: [Вірш] // В.Коломієць. Правнуки Дажбожі: Вірші та поеми. – К., 1999. – С. 148.
1189. **Коломієць В.** О, словочар!: [Пам’яті Миколи Лукаша]: [Вірш] // Дивослово. – 1999. – № 12. – С. 10.
1190. **Коломієць Л.** Український художній переклад: від давнини до сучасності // Всесвіт. л-ра... – 1999. – № 2. – С. 50-54. С. 52: Згадано переклади М. Лукаша з японської класичної поезії;
- С. 53: Про Лукашеві переклади “Дон Кіхота” Сервантеса, “Овечої криниці” та “Собаки на сіні” Лопе де Веги, поезії Р. Бернса, Ю. Тувіма, Г. Аполлінера, Гарсія Лорки.
1191. **Коптілов В.** Українські переклади лірики Гете: [До 250-річчя від дня народження великого нім. письм.] // Літ. Україна. – 1999. – 16 верес. Згадка про М. Лукаша.
1192. **Корнієнко В.** Обожнювання здалека // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 6. Про лексику перекладів М. Лукаша.
1193. **Корунець І.** Микола Лукаш як людина і перекладач // Всесвіт. – 1999. – № 11-12. – С. 128-137. Додано фото М. Лукаша.
1194. **Кочур А.** Ірпінський університет Кочура: [Розмова кор. журн. “Дніпро” з А. Кочуром, сином відомого пер. Г. Кочура] // Дніпро. – 1999. – № 1-2. – С. 108-110. С. 109-110: Згадки про М. Лукаша.
1195. **Кочур Г.** [Лист до головного редактора видавництва “Дніпро”] // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 7. Про “запопадливе” редактування Лукашевого перекладу “Дон Кіхота”.
1196. **Кочур Г.** [Листи до Олександра та Євгенії Дейчів]: [Фрагменти] // Ренессанс.– 1999. – № 1. – С. 95-99. Фрагменти з листів Г. Кочура, присвячених М. Лукашеві, вміщено у статті: Дейч Е. Островки пам'яті // Там само. – С. 92-99.
1197. **Кочур Г.** Феномен Лукаша: [До 80-річчя від дня народження М. Лукаша] // Всесвіт. л-ра... – 1999. – № 12. – С. 50-51. Статтю Г. Кочура подано з незначним скороченням. Вміщено портрет М. Лукаша.

1198. **Кравченко І.** Лише одна деталь: [Спогади про М. Лукаша] // Літ. Україна. – 1999. – 16 груд.
Автор додає одну деталь до колективного портрета М. Лукаша – його “ангельську усмішку – усмішку праведника”.
1199. **Куцевол О.** “Вести до сонця – то моя професія”: Інтегрований урок позакласного читання, присвячений 80-річчю від дня народження Миколи Лукаша // Укр. мова й л-ра в серед. шк... – 1999. – № 3. – С. 74-85.
1200. Лауреат премії ім. М. Лукаша // Літ. Україна. – 1999. – 9 груд.
Гамада Р. одержав премію ім. М. Лукаша за досконалій переклад з перської мови середньовічних перських оповідань.
1201. Лауреат премії ім. Миколи Лукаша – Роман Гамада // Всесвіт. – 1999. – № 11-12. – С. 137.
Премію присуджено за переклад з перської мови середньовічних перських оповідей, надрукованих у № 5-6, 7 журналу за 1999 р.
1202. Лауреати премії імені Миколи Лукаша // Літ. Україна. – 1999. – 7 січ.
Про відзначення премією імені Миколи Лукаша за 1998 р. М. Прокопович за переклад з італійської роману Умберто Еко “Маятник Фуко”, а також про нагородження з нагоди 70-річчя головного редактора журналу “Всесвіт” О. Микитенка за численні переклади книжок чеських авторів, епічного твору давньоіндійського письменника Сомадеви “Океан переказів, або Незвичайні пригоди царевича Нараваханадатти” та ін.; за довголітню редакторську працю над підготовкою українських перекладів творів іноземних письменників у журналі “Всесвіт”; за плідну діяльність з організації перекладу світової літератури в Україні.
1203. **Лімбурський І.** Йоганн-Вольфганг Гете ѿ Україна // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1999. – № 9. – С. 55-56.
С. 56: Згадка про М. Лукаша як перекладача Гете.
1204. **Лімбурський І.** Йоганн-Вольфганг Гете ѿ українська література // Всесвіт. – 1999. – № 7. – С. 136-137.
Про переклади творів Й.-В. Гете українською мовою, що належать М. Рильському, М. Зерову, М. Лукашеві, Г. Кочурові та ін.
1205. **Лой В.** “Знавець крутых слівець”: До 80-річчя від дня народження Миколи Лукаша (1919-1988) // Календар знаменних і пам'ятних дат '99. – 1999. – IV кв. – С. 91-95; л-ра: С. 96-97. – 41 назв.
1206. *Лукаш Микола Олексійович* // УСЕ Універсальний словник-енциклопедія / Гол. ред. ради чл.-кор. НАНУ М. Попович. – К., 1999. – С. 793.
1207. *Лукаш Микола*: [Портрет] / З архіву І. Яїцького // Літ. Україна. – 1999. – 16 груд.
1208. *Лукаш Микола*: [Портрет] / З архіву І. Яїцького // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 1.
1209. **Люта Т.** Дві українські інтерпретації балади “John Barleycorn” Роберта Бернса // Укр. мова та л-ра. – 1999. – № 40. – С. 7-9.
Порівняння перекладів М. Лукаша та В. Мисика.
1210. М. Лукаш і В. П'янов. Яготин: [Фото] // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 7.
1211. ***Малиношевська С.** Безсмертний геній Лукаша // Кропивницький вісн. – 1999. – 6 січ.
1212. **Маркіна Л.** Пізнati світ: Методичні нотатки до першої частини “Фауста” Й.-В. Гете // Вікно в світ. – 1999. – № 3. – С. 47-50.
Використано цитати з перекладу М. Лукаша.

1213. **Масимова Л.** “Мислити і діяти, діяти і мислити”: [Тези до уроків, присвячених вивченю “Фауста” Й.-В. Гете] // Вікно в світ. – 1999. – № 3. – С. 51-54.
Tekst “Фауста” зацитовано у перекладі М. Лукаша.
1214. **Мелікова Н.** Лукашу: [Вірш] // Кролевець. вісн. – 1999. – 14 квіт.
1215. Микола Лукаш в 60-ті роки в оточенні рідних / Фото І. Яковини // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 5.
1216. Микола Лукаш: [Фото] // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 6.
1217. **Мироненко В.** Він був Великим Українцем // Сумщина – 1999. – 25 груд.
Про урочистості з нагоди 80-ї річниці від дня народження М. Лукаша, що проходили на його батьківщині – у Кролевці.
- Уміщено фото роботи В. Коваленка із зображенням меморіальної дошки М. Лукаша (скульптор – А. Німенко).
1218. **Мироненко В.** Рушник і пісня – два крила: [Про фестиваль “Кролевецькі рушники”] // Сумщина. – 1999. – 27 листоп.
Згадано про заплановане відкриття меморіальної дошки визначного перекладача М. Лукаша.
1219. *Володимир Іванович Митрофанов*: [Некролог] // Всесвіт. – 1999. – № 1. – С. 160. – [Підп.: Всесвітняни].
Згадка про М. Лукаша.
1220. **Мірошниченко М.** “Біля водограю, що плаче...” по Лукашеві // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 8.
1221. **Москаленко М.** Не мав рівного собі: [До 80-річчя Миколи Лукаша] // Жива вода. – 1999. – № 12. – С. 3.
1222. **Москалюк О.** Літературна балада: Роберт Бернс. “Джон Ячмінь”. Йоганн Вольфганг Гете. “Вільшаний король”. Йоган Фрідріх Шиллер. “Івікові журавлі”. Адам Міцкевич. “Світязь”, “Рибка” // Всесвіт. л-ра... – 1999. – № 10. – С. 28-30.
- На уроках зарубіжної літератури при вивчені згаданої теми використовуються Лукашеві переклади “Джона Ячменя” та “Івікових журавлів”.
1223. **Мухін В.** Мефістофель: відшукай в собі дух заперечення: Урок-образ за трагедією Й.-В. Гете “Фауст” // Всесвіт. л-ра... – 1999. – № 8. – С. 34-35.
Подано уривки з “Фауста” у перекладі М. Лукаша.
1224. Нові лауреати премії імені Миколи Лукаша // Всесвіт. – 1999. – № 1. – С. 132.
Премією відзначено М. Прокопович за переклад з італійської роману Умберто Еко “Маятник Фуко”, а також з нагоди 70-річчя нагороджено головного редактора журналу “Всесвіт” О. Микитенка за переклади творів чеських авторів, епічного твору давньоіндійського письменника Сомадеві “Океан переказів, або Незвичайні пригоди царевича Нараваханадатти” та ін.; за довголітню редакторську працю над підготовкою українських перекладів творів іноземних письменників у журналі “Всесвіт”; за плідну діяльність з організації перекладу світової літератури в Україні.
1225. **Павличко Д.** В останню четвертину життя (Виступ 4 жовтня 1999 року в палаці “Україна” [на ювілейному авторському вечорі з нагоди 70-річчя]) // Освіта. – 1999. – 20-27 жовт.
Згадано дружбу зі старшими письменниками М. Рильським, М. Бажаном, М. Лукашем, Г. Кочуром та ін.
1226. **Павличко Д.** Збирати зорі слів: [Вірш] // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 1.
1227. **Павличко Д.** Обранець Мови // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 4.
1228. **Паламарчук Д.** Дон Кіхот: [Лукашеві]: [Вірш] // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 6.

1229. **Пасемко І.** Міжнародний творчий конкурс-фестиваль “Наша земля – Україна” // Дивослово. – 1999. – № 12. – С. 58-59.
 С. 59: Про участь юних перекладачів у конкурсі-фестивалі “Наша земля – Україна”, що проводився в “Артеку”, та про їхнє знайомство з творчістю найвизначніших українських перекладачів І. Франка, А. Кримського, М. Лукаша, Г. Кочура, Д. Павличка, Р. Лубківського.
1230. **Перепадя А.** Моя Лукашіана // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 7.
1231. **Писаренко Ю.** Й.-В. Гете. “Фауст”: Матеріали до варіативного вивчення. Зближуючи учнів із письменником: Із практики підготовки і проведення уроків вивчення складних драматичних творів у співпраці з класом // Всесвіт. л-ра... – 1999. – № 8. – С. 17-33.
 С. 21: Згадка про М. Лукаша як перекладача Гете.
 С. 23: Про М. Лукаша як перекладача. Допущено помилку у патронімічному імені перекладача – Олександрович замість Олексійович.
 Цитуються уривки з “Фауста” у перекладі М. Лукаша.
1232. **Пономарів О.** Культура слова: Мовностилістичні поради: Навч. посіб. – К.: Либідь, 1999. – 240 с.
 С. 130: Високо оцінено переклади Г. Кочура, М. Рильського, М. Лукаша, Д. Паламарчука, Є. Поповича.
1233. **Попович М.** Нарис історії культури України. – К.: АртЕк, 1999. – [Розд.]: Гуманітарна культура України. – С. 695-714.
 С. 709: Про працю поетів-перекладачів Бориса Тена, Г. Кочура, М. Лукаша.
1234. Промотори організаційної та науково-видавничої праці НТШ у Львові: Декілька портретів на маргінесі десятиріччя: Роксоляна Зорівчак // Вісник НТШ. – 1999. – Чис. 22. – С. 7.
 Комісія всесвітньої літератури НТШ, яку очолює Р. Зорівчак, – організатор численних семінарів та симпозіумів, пов’язаних із перекладознавством, зокрема на пошану Г. Кочура та М. Лукаша.
1235. Районна бібліотека. Літературний вечір, присвячений Миколі Лукашу під час проведення 1998 р. IV Всеукраїнського літературно-мистецького фестивалю “Кролевецькі рушники”. Ведуть секретар Спілки письменників України М. Шевченко та поет із Полтавщини М. Шостак. Поруч них – рідні Миколи Олексійовича: племінниця Валентина Іванівна, сестри Ольга Олексіївна та Ганна Олексіївна / Фото М. Гриценка // Сумщина. – 1999. – 18 груд.
1236. **Рильський М.** Рекомендація для вступу до Спілки Радянських письменників України Лукашу Миколі Олексійовичу. 13.03.1956. // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 1.
1237. **Савчин Валентина** // Когут М. Калущина в іменах: Біографіч. довід. – Дрогобич, 1999. – С. 164.
 Згадано, що В. Савчин досліджує творчість українського перекладача Миколи Лукаша.
1238. **Савчин В.** Безсмертний Дон Кіхот: [До 80-ліття М. Лукаша] // Наше життя = Our Life. – 1999. – № 4. – С. 8-10.
1239. **Савчин В.** Прислів’я і приказки як проблема перекладу (на матеріалі Лукашевого перекладу “Дон Кіхот” Сервантеса) // Інозем. філол. – 1999. – Вип. 111. – С. 234-238.
1240. **Савчин В.** Творчий подвиг перекладача // Народна воля. – 1999. – 16 груд.
1241. **Савчин В.** Творчість М. Лукаша в історії українського художнього перекладу: [До 80-річчя від дня народж.] // Дивослово. – 1999. – № 12. – С. 7-10.
1242. **Савчин В.** Фразеологізми в перекладах М. Лукаша // Перекладознавчі студії. – 1999. – Вип. 1. – С. 75-84.
1243. **Сверстюк Є.** Авторові примітки // Є. Сверстюк. На свято надій. Вибране = Sverstiuk J. On the Holiday of Hopes:

- Selected writings, essays, literary criticism. – К., 1999. – С. 762-778.
- С. 775: У авторській примітці до статей “Соняшний геній” та “Відлуння Гете” зазначено, що статтю “Соняшний геній” написав Є.Сверстюк 1969 р. як вступ до збірки творів Гете (Гете Й.-В. Твори / Пер. з нім. В. Петрик, М. Рильський, Г. Kochur та ін. – К.: Молодь, 1969. – С. 3-41) і подав її під прізвищем Г. Kochura, якого ще тоді друкували. Утасмничений у це був, окрім Г. Kochura, лише М. Лукаш, перекладач “Fausta”.
1244. **Свідзинський А.** Самоорганізація і культура. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1999. – 288 с.
- С. 176: Згадка про близкучі переклади “Декамерона” та “Дон Кіхота” у виконанні М. Лукаша.
1245. Серпень 1974 р. “Опальний” тоді Микола Лукаш (у центрі) в гостях у друзів своєї юності – кролевчан. Зліва – Михайло Сереженко, справа – Василь Сухомлин / Фото Р. Сереженка // Сумщина. – 1999. – 18 груд.
1246. Сім томів М. Пруста українською мовою // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 7. – С. 2.
- Згадано А. Перепадю – перекладача творів М. Пруста – як учня і послідовника М. Лукаша.
1247. **Синиченко О.** Найпотрібніший словник // Київ. – 1999. – № 11-12. – С. 162-164.
- С. 162: Згадка про лексикографічну картотеку Миколи Лукаша.
1248. **Слабошицький М.** Людина не з нашого часу: [До 75-річчя Миколи Лукаша] // Вітчизна. – 1999. – № 11-12. – С. 126-130.
- *Допущено помилку. Потрібно “80-річчя”.
1249. **Слабошицький М.** Чоловік не з нашого часу: [М. Лукаш] // Уряд. кур'єр. – 1999. – 18 груд.
1250. **Содомора А.** Наодинці зі словом. – Львів: Літопис, 1999. – 475 с.
- С. 46-47, 85-86, 255, 414, 422: Про М. Лукаша та його переклади.
1251. **Содомора А.** У живих ритмах голосу // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 5.
1252. **Содомора А.** У живих ритмах голосу Лукашевого // Урок Української. – 1999. – № 7-8. – С. 60-62.
1253. **Сорока І.** Українська мова і переклад // Укр. мова та л-ра. – 1999. – № 40. – С. 5.
- Згадано М. Лукаша як видатного діяча ХХ ст., представника української школи перекладу.
1254. **Стріха М.** Лицарі українського перекладу // Укр. культура. – 1999. – № 11-12. – С. 30-31.
- Про життя та творчість Г. Kochura та М. Лукаша. Додано фото: “Григорій Kochur та Микола Лукаш”.
1255. **Стріха М.** Тандем на бездоріжжі: Перекладачі Григорій Kochur і Микола Лукаш творили альтернативну українську культуру // Столич. новости. – 1999. – 14-21 дек.
1256. **Стріха М.** “Україномовна вистава “Дон Жуана” недовго втримається в репертуарі Національної опери...” // Літ. Україна. – 1999. – 21січ.
- Про співробітництво М. Лукаша з Київською опорою, долю його перекладів оперних лібрето.
1257. **Ступникова С.** Непідвладний часові: Інсценівка до завершального уроку за романом М. Серрантеса “Дон Kіхот” // Всесвіт. л-ра... – 1999. – № 2. – С. 24-25.
- С. 25: Згадка про М. Лукаша як перекладача “Дон Kіхота” Серрантеса.
1258. **Сухомлин В.** А духові не буде забуття!: [Вірш] // Сумщина. – 1999. – 18 груд.
- Вірш присвячено М. Лукашеві.

1259. **Танюк Л.** [Передм. до кн.: Танюк Лесь. Парастас: Іван Світличний, Алла Горська, Володимир Глухий, Мар'ян Крушельницький. – К.: Сфера, 1998. – 145 с.] // Слово і час. – 1999. – № 7. – С. 32-34.
С. 33: Згадка про М. Лукаша.
1260. **Ткаченко В.** Сонет пам'яті Миколи Лукаша // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 4.
1261. У Шевченківській кімнаті кролевецькі просвітяни-лукашівці: І. Дудар, І. Кобильтський, М. Литвин, В. Сухомлин, Н. Вітушко, О. Завгородня, В. Островська. У Кролевецькому рушнику портрет Миколи Лукаша роботи М. Литвина. Грудень 1997 / Фото І. Яковини // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 8.
1262. **Фішбейн М.** Літак у пошуках аеродрому: [Розмова Л. Ганжі з М. Фішбейном] // День. – 1999. – 10 лют. – С. 7.
Згадано М. Лукаша як старшого друга Мойсея Фішбейна.
1263. **Хвостенко Г.** Він і для вас “Кролевецький вальс” // Сумщина. – 1999. – 4 груд. – Рец. на кн.: Сухомлин В. Кролевецький вальс: [Поезії]. – Суми: Козацький вал, 1999.
Згадка про вірну дружбу В. Сухомлина з М. Лукашем.
1264. **Шалагінов Б.** Німецька література X-XVIII ст. Й.-В. Гете // Вікно в світ. – 1999. – № 1. – С. 52-74.
С. 70, 73: Цитати з перекладів М. Лукаша.
1265. **Шалагінов Б.** Німецька література X-XVIII ст. Ф. Шілер // Вікно в світ. – 1999. – № 1. – С. 74-89.
С. 84-85: Захистовано фрагменти поезій Ф. Шіллера у перекладі М. Лукаша.
1266. **Шахова К.** Антиутопія у світовому контексті // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 20. – С. 3, 6.
С. 3: Згадка про видання перекладу М. Лукаша “Трагедія людини” І. Мадача.
1267. **Шахова К.** Світова слава // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 22-23. – С. 1-2.
С. 2: Про “Фауста” у перекладі М. Лукаша – найкращого, на думку авторки, перекладача.
1268. **Шевченко М.** На могилі Миколи Лукаша: [Вірш] // Сумщина. – 1999. – 18 груд.
1269. **Штонь Г.** Релікт // Зарубіж. л-ра. – 1999. – № 43. – С. 5.
Про М. Лукаша.
1270. **Шудря М.** Неокласики, або “Гроно п'ятірне нездоланих співців” // Укр. мова та л-ра. – 1999. – № 7. – С. 3-12.
С. 12: Згадка про М. Лукаша та Г. Кочура, котрі передняли естафету у перекладознавстві.
1271. Lukaš Nikolaj Alekseevič (Mykola Aleksijovyč) // Biographical Dictionary of Dissidents in the Soviet Union, 1956-1975. – 1982: 333 // Ukrainian Literature in English: 1980-1989. Annotated bibliography / Comp. Marta Tarnawsky. – Edmonton and Toronto: Canadian Institute of Ukrainian Studies University of Alberta, 1999. – III. – P. 153. – NA 980.
1272. ***Науменко А.** Das konzeptuelle Übersetzen (Goethes “Faust” in ostslawischen Übersetzung). – Zaporizža: Staatliche Universität Zaporizža, 1999. – 113 S.
Аналіз майже 80 українських, російських та білоруських перекладів “Фауста”, зокрема, у виконанні М. Лукаша.

2000

1273. **Андрієнко В.** Трагедія Фауста-ченого в оригіналі та перекладі // Нова філол. – 2000. – № 1(9). – С. 297-305.
Про переклади І. Франка, Д. Загула, М. Улезка, М. Лукаша.
1274. **Артемчук І.** Афоризми у “Фаусті” Гете // Всесвіт. – 2000. – № 9-10. – С. 144-154.

1275. **Брюгген В.** Під сонцем Криму // Київ. – 2000. – № 3-4. – С. 135-137.
Спогади про М. Лукаша.
1276. **Весна М.** Міжнародна конференція перекладачів Й.-В. Гете у світлі множинності перекладів (м. Ерфурт, серпень 1999) // Вісник держ. ун-ту “Львівська політехніка”. – 2000. – № 381: Проблеми лінгвістики науково-технічного і художнього текстів та питання лінгвометодики. – С. 96-98.
С. 97: Згадка про Лукаша як перекладача “Фауста”.
1277. **Весна М.** Роль чинника часу у перекладі (на матеріалі першого монологу Фауста з одноіменної драми Й.-В. Гете) // Вісн. держ. ун-ту “Львівська політехніка”. – 2000. – № 381: Проблеми лінгвістики науково-технічного і художнього текстів та питання лінгвометодики. – С. 90-96.
Проаналізовано перший монолог Фауста у перекладах М. Лукаша та І. Франка.
1278. **Весна М., Гуцуляк О., Рудницька Н.** Der erste Faust-Monolog in der Übersetzung von I. Franko und M. Lukasch // Вісн. держ. ун-ту “Львівська політехніка”. – 2000. – № 381: Проблеми лінгвістики науково-технічного і художнього текстів та питання лінгвометодики. – С. 98-106.
Про переклад М. Лукаша та І. Франка першого монологу “Фауста” М. Лукашем та І. Франком.
1279. [Від редакційної колегії] // Сервантес і проблеми розвитку європейської прози. Зб. наук. праць. – Л., 2000. – Вип. 1. – С. 3. – (Сер. Проблеми світової літератури).
Про близькучий переклад М. Лукаша “Дон Кіхота”.
1280. **Вітушко Н.** Лукашева фонотека // Кролевецький вісник. – 2000. – 16 груд.
1281. **Вітушко Н.** Кролевецька Лукашіана: [До 80-річчя з дня народження М. Лукаша (1919-1988)] // Слово. Просвіти. – 2000. – Лют. – № 2. – С. 8.
Додано фото І. Яїцького “Микола Лукаш”.
1282. **Волощук Є.** Європейський символізм: методичні стратегії репрезентації літературного напрямку в школі. (Сім нарисів шкільного аналізу поезії П. Верлена та А. Рембо) // Зарубіжний літературний альманах. – 2000. – № 39. – С. 1-5.
Аналізуються переклади М. Лукаша поезій П. Верлена.
1283. **Геник-Березовська З.** Грані культури. Бароко; Романтизм; Модернізм. – К.: Гелікон, 2000. – 367 с.
С. 332: Згадка про М. Лукаша.
1284. **Данилюк Ю., Бажан О.** Опозиція в Україні (друга половина 50-х – 80-ті рр. ХХ ст.). – К.: Рідний край, 2000. – 616 с.
С. 222: Згадано, що М. Лукаш не тільки не захотів в 1972 р. приєднатися до кампанії засудження І. Дзюби, а й виступив у Спілці письменників УРСР з заявою, в якій назвав цей арешт незаконним і висловив бажання відбити покарання за І. Дзюбу.
1285. **Дзюба І.** Крізь поетичні обрії століть // Kochur G. Третє відлуння. – К., 2000. – С. 6-8.
Згадано М. Лукаша як генія перекладу.
1286. **Довгий О.** Михайлів Ігнатенко – 80 // Літературна Україна. – 2000. – 3 лют.
Згадано, що М. Ігнатенко навчався разом з М. Лукашем. Він – автор спогадів про М. Лукаша, надрукованих нещодавно в газеті “Сумщина”. Див. № 1186.
1287. **Драч І.** Рождається з подзвону (Про Б.-І. Антонича) // Урок Української. – 2000. – № 11-12. – С. 43-45.
С. 44: Згадано і цитовано Лукашеві переклади Лорки.

1288. **Єрмоленко С.** Культура мови перекладу // Українська мова: Енциклопедія / Редкол.: Русанівський В.М., Тараненко О.О. (співголови), Зеблюк М.П. та ін. – К., 2000. – С. 265.
Про високу культуру мови перекладів М. Рильського, Бориса Тена, М. Лукаша.
1289. **Житник В.** Микола Лукаш – перекладач і лінгвіст // Наук. зап. – 2000. – Т. 18: [Спец. випуск]. – У 2 ч. – Ч. 1. – С. 17-22.
1290. Знищення інтелекту: [Листування Івана Світличного з подружжям Калинців / Публ. та прим. Л. Світличної] // Сучасність. – 2000. – № 10. – С. 129-144.
С. 137: У листі від 28.04.79 р. І. Світличний згадує “Декамерон” Дж.Боккаччо в перекладі М. Лукаша, який він читав, працюючи над своїм словником синонімів української мови.
1291. **Зорівчак Р.** Готувати перекладачів для України ХХІ століття // Дзвін. – 2000. – № 4. – С. 123-125.
С. 124: Згадка про М. Лукаша.
1292. **Зорівчак Р.** Григорій Kochur і літературний процес в Україні другої половини ХХ століття // Наше життя = Our Life. – 2000. – № 3. – С. 7-9; № 4. – С. 8, 36.
№ 4, С. 36: Згадка про М. Лукаша.
1293. **Зорівчак Р.** З печаттю його духа // Жива вода. – 2000. – № 2. – С. 3.
За два дні до смерті Г. Kochur розпитував, чи не ви-йшов “Дон Кіхот” у перекладі М. Лукаша і А. Перепаді.
1294. **Зорівчак Р.** Патріарх української класичної філології: [До 90-річчя від дня народж. дійсн. чл. НТШ, проф. Й. Кобіва] // Вісник НТШ. – 2000. – Чис. 23. – С. 36.
Й. Кобів – активний член Комісії всесвітньої літера-тури імені Миколи Лукаша.
1295. **Зорівчак Р.** Славетного дідуна гідна онука // Жива во-да. – 2000. – №. 5. – С. 7-8.

У 1969-1972 рр. У видавництві “Дніпро” вийшов дванадцятитомник творів Джека Лондона. Одним із членів редакційної комісії був М. Лукаш.

Про виключення зі Спілки письменників Г. Kochura та М. Лукаша.

1296. **Зорівчак Р.** Художній переклад в Україні ХХ віку і бут-тя нації. Спроба історично-літературного осмислення // Народна воля. – 2000. – 13 лип. – С. 5.
Згадка про М. Лукаша.
1297. **[Казакова Н.]** Від укладача // Житник Володимир Костянтинович: Біобібліогр. покажч. / Уклад. Н. В. Казако-ва. – К., 2000. – С. 3.
Згадка про українську перекладацьку школу на чолі з М. Рильським, М. Лукашем, Г. Kochуром.
1298. **Кирилюк В.** Майстер з душою праведника // Літ. Україна. – 2000. – 20 січ.
Про вечір з нагоди 80-річчя М. Лукаша. Вміщено фо-то І. Яїцького “Є. Кирилюк, І. Пільгук, М. Лукаш, В. Бе-режний у залі VI з'їзду письменників України. Травень 1971 р.”.
1299. **Кобильтський І.** Микола Лукаш серед нас // Кролевець-вісн. – 2000. – 16 груд.
1300. **Ковалська І.** “Мої рядки і я навколо них...”: [До 91-ї річн. від дня народж. Г.П. Kochura] // Жива вода. – 2000. – №. 2. – С. 3.
Згадано фундаментальні дослідження Г. Kochura, серед яких – чимало про М. Лукаша.
1301. **Коптілов В.** Переклади на українську мову // Україн-ська мова: Енциклопедія / Редкол.: Русанівський В.М., Тараненко О.О. (співголови), Зеблюк М.П. та ін. – К., 2000. – С. 428-429.
С. 429: Про мовну досконалість перекладів М. Лу-каша, вдале творення неологізмів.

1302. **Корунець І.В.** Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підруч. – Вінниця: Нова книга, 2000. – 448 с. – (англ. мовою).
 С. 73, 76-77: Про внесок М. Лукаша до української перекладної літератури.
1303. **Кочевський В.** Лукашеве поле: [Вірш] // Літ. Україна. – 2000. – 20 січ.
1304. **Кочевський В.** Співуче перо // Слово просвіти. – 2000. – № 2. – С. 9.
 Про майстерні високохудожні переклади М. Лукаша.
1305. **Кочур Г.** Джованні Боккаччо // Боккаччо Дж. Декамерон: Новели / З італ. пер. М. Лукаш. – Д., 2000. – С. 5-30.
 Про переклад “Декамерона”, здійсненого М. Лукашем.
1306. **Кошелівець І.** Спілка Письменників України // Енциклопедія українознавства: У 10 т. Т. 1-10 / Гол. ред. проф. д-р В. Кубійович: [Перевид. в Укр.]. – Л., 1993-2000. – 2000. – Т.8. – С. 3001-3002.
 С. 3002: Серед тих, кого виключали зі Спілки, згадано М. Лукаша.
1307. **Кошелівець І.** Шекспір Вільям // Енциклопедія українознавства: У 10 т. Т. 1-10 / Гол. ред. проф. д-р В. Кубійович: [Перевид. в Укр.]. – Л., 1993-2000. – 2000. – Т. 10. – С. 3837.
 Серед визначних перекладів Шекспірових творів згадано переклад М. Лукаша “Двох сеньйорів з Верони”.*
 *Відомо, що М. Лукаш переклав лише одну драму В. Шекспіра – “Троїл і Крессіда”.
1308. **Кравець Я.** Мігель де Сервантес: змагання літератури і життя // Сервантес і проблеми розвитку європейської прози. Зб. наук. праць. – Л., 2000. – Вип. 1. – С. 4-16. – (Сер. Проблеми світової літератури).
 Цитування “Дон Кіхота” здійснюється за перекладом М. Лукаша.
1309. **Кравець Я.** Чичерінські читання у Львівському університеті // Олексій Чичерін: Біобібліог.: (До 100-річчя від дня народж.) / Уклад. Л. Панів; Наук. ред. та авт. передм. д-р філол. наук, проф. Н. Копистянська. – Л., 2000. – С. 110-115.
 С. 111: Про близький переклад “Дон Кіхота”, що його здійснив М. Лукаш.
1310. **Кравченко І.** Літературний процес: Гра і поза грою // Літ. Україна. – 2000. – 13 січ.
 Згадка про М. Лукаша.
1311. **Краснова А.** Гійом Аполлінер // Зарубіжна література ХХ ст.: Підруч. для 11 кл. / За ред. М.І. Борецького. – Л., 2000. – С. 27-35.
 С. 35: Згадка про М. Лукаша як перекладача Г. Аполлінера.
1312. **Куцевол О.** “Болів я болем слова нашого”: Урок позакласного читання за творчістю Григорія Кочура // Дивослово. – 2000. – № 1. – С. 42-46.
 С. 44: Згадка про М. Лукаша, з яким Г. Кочур у 60-і роки очолив славну когорту українських перекладачів.
1313. **Куцевол О.** З дивакуватим рицарем через віки: Система уроків за романом Сервантеса “Премудрий гіdalго Дон Кіхот з Ламанчі”. 8 кл. // 2000. – № 2. – С. 32-42.
 С. 42: Подано повідомлення про перекладачів “Дон Кіхота”: І. Франка, В. Самійленка, В. Козаченка та Є. Кротевича, М. Лукаша, А. Перепадю.
1314. **Луговський А.** До Лукаша!: [Вірш] // Луговський А. Струна. Ліричні роздуми. – Суми, 2000. – С. 46.
1315. **Малиношевська С.** Шлях його зростання // Кролевець. вісн. – 2000. – 16 груд.
 Про співпрацю Б.І.Чернякова з Комісією з творчої спадщини М. Лукаша.

1316. **Маркусь В.** Угорщина // Енциклопедія українознавства: У 10 т. Т. 1-10 / Гол. ред. проф. д-р В. Кубайович: [Перевид. в Укр.]. – Л., 1993-2000. – 2000. – Т. 9. – С. 3296-3299. С. 3298: Згадка про М. Лукаша як перекладача “Трагедії людини” І. Мадача.
1317. Масштабна панорама: Нові здобутки комісій та осередків товариства: [XI Наукова сесія НТШ, 25 березня 2000 р.] // Вісник НТШ. – 2000. – Чис. 24. – С. 2-3. С. 2: Згадано ретельно підготовлену програму трьох засідань Комісії всесвітньої літератури ім. Миколи Лукаша під керівництвом проф. Р. Зорівчак.
1318. **Микитенко О.** На зламі сторіч // Всесвіт. – 2000. – № 1-2. – С. 3-6. С. 4-5: Про те, що за останні роки у “Всесвіті” друкувалися поетичні переклади з творчої спадщини М. Лукаша та його ж “закриті” видавничі рецензії.
1319. **Михальчук О.** Письменник і система // Літ. Україна. – 2000. – 2 берез. Згадано М. Лукаша, який відкрито висловив свій протест проти безчинств радянської влади.
1320. **Мойсеєв І.** Код двійки у перекладі “Дон Кіхота” Миколою Лукашем. (Культурологічний аспект) // Вікно в світ. – 2000. – № 3. – С. 43-48.
1321. **Наливайко Д.** “Всесвіту” – 75 // Слово і час. – 2000. – № 2. – С. 6-9. С. 9: Серед перекладачів, що виступали на сторінках “Всесвіту”, згадано М. Лукаша як перекладача універсального діапазону.
1322. **Науменко А.** Непереводимості іноязычного произведения // Вестник СевГТУ: Филология. – Севастополь, 2000. – С. 122-136. Порівняльний аналіз фрагмента з “Фауста” Гете та його перекладів М. Холодковського, Б. Пастернака, І. Франка, М. Лукаша, В. Сьюмухи.
1323. **Новикова М.** Перекладацький світ Григорія Kochura // Kochur G. Третє віддуння: K., 2000. – С. 9-28. С. 22: Порівняння підходів до перекладу М. Лукаша та Г. Kochura.
1324. **Новикова М.** “Пригода”: Бернс, Маршак, Лукаш, Міф // Зарубіж. л-ра. – 2000. – № 8. – С. 1-2, 7-8. У статті наведено текст інтерв'ю М. Новикової з М. Лукашем та проведено зіставний аналіз “Пригоди” Р. Бернса у перекладах М. Лукаша та С. Маршака.
1325. **Онкович Д.** До історії фото // Дивослово. – 2000. – № 1. – С. 45. Коментар Д. Онковича до фото, вміщеного у статті: Куцевол О. “Болів я болем слова нашого” (Урок позакласного читання за творчістю Григорія Kochura). Див. № 1312. Про автографи Г. Kochura і М. Лукаша на фото у подарунок Д. Онковичу.
1326. **Павличко Д.** У нього ми вчилися пізнавати Україну...: [Спомин про Григорія Kochura] // Літ. Україна. – 2000. – 11 трав. У статті автор згадує про дружні стосунки Г. Kochura з М. Лукашем.
1327. **Петрова О.** Коктебель. Відкритий лист... // Дзеркало тижня. – 2000. – 2 вер. – С. 15. Згадано, що у Будинку поета й художника М. Волошина у Коктебелі (нині Будинок відпочинку Літфонду) часто бували М. Рильський, О. Gonchar, М. Лукаш, М. Упеник та ін.
1328. **Пономарів О.** Мовні права та обов'язки // День. – 2000. – 12 квіт. Про високомайстерні переклади М. Лукаша “Декамерона” Боккаччо, “Фауста” Гете, “Дон Кіхота” Сервантеса.

1329. **Рада І.** Від “болотяної Лукрози” до “духовної аури нації” // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2000. – № 9. – С. 17-22.
С. 17-18: Подано інформацію про М. Лукаша, В. Мисика, Г. Кочура як перекладачів.
С. 19: Про літературну премію імені Миколи Лукаша “Ars translationis” (“Мистецтво перекладу”), якою редколегія журналу “Всесвіт” щорічно вшановує одного із майстрів за досконалій переклад, надрукований на сторінках часопису.
1330. **Радчук В.** Мова в Україні: стан, функції, перспективи // Укр. мова та л-ра. – 2000. – № 6. – С. 1-3.
С. 1: Згадка про М. Лукаша як про прекрасного знатця мови.
1331. **Радчук В.** Суржик як недопереклад // Укр. мова та л-ра. – 2000. – № 11. – С. 11-12.
Згадка про М. Лукаша як майстра перекладу.
1332. **Рашковіч С., Горбач О.** Югославія // Енциклопедія українознавства: У 10 т. Т. 1-10 / Гол. ред. проф. д-р В. Кубійович: [Перевид. в Укр.]. – Л., 1993-2000. – 2000. – Т. 10. – С. 3927-3933.
С. 3931: Згадано, що М. Лукаш зробив свій внесок у популяризацію літератури народів Югославії.
1333. **Ревуцький В.** Шиллер Йоганн-Фрідріх // Енциклопедія українознавства: У 10 т. Т. 1-10 / Гол. ред. проф. д-р В. Кубійович: [Перевид. в Укр.]. – Л., 1993-2000. – 2000. – Т. 10. – С. 3854-3855.
Згадано М. Лукаша як перекладача поезій Шиллера та драматичних творів “Розбійники”, “Вільгельм Телль”.*
*Названі драми перекладав Борис Тен; М. Лукаш працював тільки з поетичними творами Шиллера.
1334. **Савчин В.** Лукашеві уроки української мови // Урок Української. – 2000. – № 4. – С. 21-24.
1335. **Савчин В.** Незрівнянний віртуоз слова // Народна во-ля. – 2000. – 6 квіт.; 13 квіт.
1336. **Савчин В.** Синонімія у перекладах Миколи Лукаша // Записки НТШ: Праці філол. секції. – 2000. – Т. CCXXXIX. – С. 367-372.
1337. **Сверстюк Є.** Микола Добрий // Наша віра. – 2000. – № 1. – С. 10-11.
Спогади про М. Лукаша.
1338. **Сизоненко О.** Феноменальний Лукаш: Есе // Кур'єр Кривбасу. – 2000. – № 128 (лип.). – С. 87-92.
1339. **Сірочук Т.** Від Мухаммеда IV через Аполлінера до Лукаша // Зарубіж. л-ра. – 2000. – № 8. – С. 6.
1340. **Славутич Яр.** Митець: [Пам'яті М. Лукаша]: [Вірш] // Київ. – 2000. – № 3-4. – С. 16 – 17.
1341. **Содомора А.** Sub aliena umbra. Під чужою тінню: Роман-есе. – Львів: Літопис, 2000. – 335 с.
С. 142, 178, 206-216, 222, 224, 226-227, 262, 281, 288-290: Про М. Лукаша.
1342. **Стріха М.** Місце в Україні Національної опери // Укр. газета. – 2000. – 20 квіт.; 11 трав.
Висока оцінка Лукашевих перекладів оперних лібрето. Подано цитати з опери Г. Доніцетті “Лючія де Ламмермур” (переклад лібрето М. Лукаша). Див. № 34.
1343. **Стріха М.** “Ользі Микитенко, безперечно, дозволять співати в “Севільському” по-італійському. Але я на цю виставу не піду” // День. – 2000. – 29 лют. – С. 6.
Згадано, що такі корифеї української літератури, як М. Вороний, М. Рильський, М. Бажан, М. Лукаш подарували нам конгеніальні переклади лібрето класичних опер.

1344. **Стріха М.** Петро Чуприна остаточно скасував українську мову на сцені Національної опери // Вечірній Київ. – 2000. – 1 лют. – С. 6.
Згадка про Лукаша як перекладача оперних лібрето.
1345. **Стріха М.** Порятуйте українську оперу, або ж “скасуйте” її офіційно // Вечірній Київ. – 2000. – 22 січ. – С. 5.
Згадано, що до створення української опери були причетні найвизначніші постаті нашої літератури: А. Старицька-Черняхівська, М. Вороний, М. Рильський, М. Бажан, П. Тичина, Борис Тен, Д. Бобир, М. Лукаш.
1346. **Стріха М.** Похвальне слово хрестоматіям // Зарубіж. л-ра. – 2000. – №. 41. – С. 5. – Рец. на кн.: Т. Денисова, Г. Сиваченко. Зарубіжна література ХХ століття: Хрестоматія-посібн., 11 кл. – К.: Генеза, 2000. – 768 с.
Про переклади М. Лукаша, вміщені у хрестоматії, зокрема ті, що помилково приписані іншим перекладачам.
1347. **Стріха М.** Похвальне слово хрестоматіям // Дзеркало тижня. – 2000. – 28 жовт. – С. 16. – Рец. на кн.: Т. Денисова, Г. Сиваченко. Зарубіжна література ХХ століття: Хрестоматія-посібн., 11 кл. – К.: Генеза, 2000. – 768 с.
Згадано М. Лукаша як визначного перекладача, чиї переклади увійшли до хрестоматії. Зауважено, що 9 перекладів, які належать М. Лукашеві, помилково приписані М. Рильському та М. Бажанові.
1348. **Стріха М.** Чи буде українська опера українськомовою? // Урок Української. – 2000. – № 8. – С. 9-12.
С. 9: Про те, що 29 листопада 1998 р. на сцені Національної опери України було поновлено в перекладі М. Лукаша оперу “Дон Жуан” Моцарта.
С. 11: Про українські переклади лібрето західно-європейських опер, про внесок М. Лукаша у переклад лібрето та їхню долю.
1349. **Товмашенко В.** Життя і творчість Поля Верлена і Артюра Рембо: Літературна вікторина. 10 кл. // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2000. – № 9. – С. 57-58.
С. 57: Одне із запитань вікторини стосується перекладачів поезій П. Верлена (І. Франка, М. Рильського, М. Лукаша, Г. Кочура).
1350. **Хижняк М.** “...В'яжеться ланка нова” // Літ. Україна. – 2000. – 17 лют.
Згадано М. Лукаша як перекладача Гете.
1351. **Черняков Б.** Нові знахідки рукописної Лукашіани // Кролевець. вісн. – 2000. – 16 груд.
1352. **Черняков Б.** Нові знахідки рукописної Лукашіани // Літ. Україна. – 2000. – 28 груд.
1353. **Черняков Б.** Микола Лукаш: сходження до Літератури // Образ. – 2000. – Вип. 1. – С. 50-65.
1354. **Шахова К.** Два есеї про Володимира Житника // Житник Володимир Костянтинович: Біобібліогр. покажч. / Уклад. Н. В. Казакова. – К., 2000. – С. 4-6.
С. 4-5: Згадано, що творчість В. Житника як перекладача ґрунтувалася на здобутках корифеїв поезії і перекладу – П. Тичини, М. Рильського, М. Бажана, М. Лукаша і Г. Кочура.
1355. **Шевчук В.** Геній побіч нас: [Про М. Лукаша] // Кур'єр Кривбасу. – 2000. – № 125-126. – С. 92-101.
1356. **Яремко М.** Продовжуваč традицій легендарного Орфея: Конспект уроку з вивчення поезії Райнера Марії Рільке. 11 клас // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2000. – № 12. – С. 6-9.
С. 7: Згадка про М. Лукаша як перекладача Рільке.
С. 8-9: Порівняльна характеристика перекладу сонета Рільке “Устало древо. О гінке зростання” М. Лукаша та М. Бажана.

1357. Bunt pokolenia: Rozmowy z intelektualistami ukraińskimi [J. Swerstiukiem, I. Dziuba, M. Kociubińska, M. Horyniem, M. Riabczukiem] / Rozmawiali i opatrzykoment. B. Berdychowska, O. Hnatuk. – Lublin: Wyd-wo uniw. Marii Curie-Skłodowskiej, 2000. – 285 s.

C. 10, 71, 130, 146, 155, 156, 260: Неодноразові згадки про М. Лукаша.

2001

1358. **Бажан М.** До Приймальної комісії Спілки письменників України. 10.11.[1981] // Вітчизна. – 2001. – № 9-10. – С. 143-144.

Текст звернення вміщено у статті: Черняков Б. “Возведення в звання поета” // Там само. – С. 139-145.

1359. **Бажан М.** До Приймальної комісії Спілки письменників України. 10.11.[1981] // Образ. – 2001. – Вип. 2. – С. 41-42.

Текст звернення вміщено у статті: Черняков Б. “Корифеї українського перекладацтва про Миколу Лукаша” // Там само. – С. 35-47.

1360. **Білоус Д.** [Спогади про Миколу Лукаша] // Дивослово. – 2001. – № 1. – С. 51.

Фрагменти спогадів письменника Д. Білоуса про М. Лукаша вміщено у статті: Ковальчук Г. “Микола Лукаш у спогадах” // Там само. – С. 50-52.

1361. **Білоус Д., Чередниченко Д.** До республіканської приймальної комісії Спілки письменників України від комісії художнього перекладу СПУ // Вітчизна. – 2001. – № 9-10. – С. 145.

Текст звернення вміщено у статті: Черняков Б. “Возведення в звання поета” // Там само. – С. 139-145.

1362. **Білоус Д., Чередниченко Д.** До республіканської приймальної комісії Спілки письменників України від комісії художнього перекладу СПУ // Образ. – 2001. – Вип. 2. – С. 43-44.

Текст звернення вміщено у статті: Черняков Б. “Корифеї українського перекладацтва про Миколу Лукаша” // Там само. – С. 35-47.

1363. **Бусел С.** Шкільна компаративістика в термінах // Все-світ. л-ра... – 2001. – № 6. – С. 47-48.

Серед найвідоміших українських перекладачів названо І. Франка, Лесю Українку, М. Зерова, М. Рильського, М. Бажана, Бориса Тена, М. Лукаша, Г. Кочура.

1364. **Весна М.** “Фауст”. Сила виразності слова Й.-В. Гете. (На прикладі перекладів слова “здоровий” українською мовою) // Вісн. держ. ун-ту “Львівська політехніка”. – 2001. – № 419: Проблеми лінгвістики науково-технічного і художнього текстів та питання лінгвометодики. – С. 118-121.

Матеріалом дослідження слугують переклади І. Франка та М. Лукаша.

1365. **Вітушко Н.** Інтелектуальна власність – не жарти // Кролевець. вісн. – 2001. – 30 трав.

Спростування твердження про те, що М. Лукаш перекладав вірші румунського поета Міхая Емінеску, наведеного у статті цієї ж авторки “Лукашева фонотека” (Кролевець. вісн. – 2000. – 16 груд.). Див. № 1280.

1366. **Волков А.** Перекладацький діапазон // Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. Волкова А. (гол.), Бойченка О., Зварича І., Іванюка Б., Рихла П. – Чернівці, 2001. – С. 405.

Згадано про широкий діапазон перекладацької діяльності Бориса Тена, Г. Кочура, М. Лукаша.

1367. **Волков А.** Художній переклад // Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. Волкова А. (гол.), Бойченка О., Зварича І., Іванюка Б., Рихла П. – Чернівці, 2001. – С. 608-614.

С. 610: Серед тих, чиї переклади мали величезну wagу для української літератури, згадано М. Лукаша.

- С. 614: Про доречність зіставлення російського (А. Веселовського) та українського (М. Лукаша) перекладів “Декамерона” та поезій Р. Бернса – С. Маршака та М. Лукаша.
1368. **Ганзбург Г.** Чи матимемо світовий вокал українською мовою? // Урок Української. – 2001. – № 9. – С. 54-55.
С. 55: З приводу проблеми укладання бібліографії світової вокальної музики українською мовою автор згадує перекладачів оперних лібрето – П. Тичину, М. Рильського, М. Бажана, М. Лукаша.
1369. **Герасимчук Л.** “...Серед розчислених світил” // Петрова Ольга: Біобібліогр. покажч. / Уклад. Н. Казакова; Редкол.: М. Брик (голова) та ін. – К., 2001. – С. 23-26.
С. 24: Згадка про М. Лукаша, Г. Кочура, О. Анікста, Г. Недошивіна як старших друзів та однодумців О. Петрової.
1370. **Горовий І.** [Спогади про Миколу Лукаша] // Дивослово. – 2001. – № 1. – С. 50-51.
Фрагменти спогадів шкільного товариша М. Лукаша вміщено у статті Г.Ковальчук “Микола Лукаш у спогадах” // Там само. – С. 50-52.
1371. **Григорій Кочур.** 1908-1994. Перекладач, поет, літературознавець // Видатні діячі України минулих століть = Outstanding Ukrainian personalities of the past: Меморіальний альманах / Шокало О. (голов. ред.). – К.: Європімдж, 2001. – С. 272-273. – (Золоті імена України).
Згадано М. Лукаша.
1372. **Громов С.** Імена видатних людей у вулицях Львова. – Львів: НВФ: “Укр. технології”, 2001. – 172 с.
С. 76: Коротка біографічна довідка про М. Лукаша, чиїм іменем названа одна з вулиць Львова.
1373. **Гулевич Є.** Дефіляда в перекладацтво // Поступ. – 2001. – 17-18 серп. – С. 10.
Згадано переклад М. Лукаша “Пісні всохлого помаранчевого дерева” Гарсія Лорки.
1374. **Гуцало Є.** Рекомендація для вступу до Спілки письменників України Лукашу Миколі Олексійовичу. 10.11.1986. // Вітчизна. – 2001. – № 9-10. – С. 144.
Текст рекомендації вміщено у статті: Черняков Б. “Возведення в звання поета” // Там само. – С. 139-145.
1375. **Гуцало Є.** Рекомендація для вступу до Спілки письменників України Лукашу Миколі Олексійовичу. 10.11.1986. // Образ. – 2001. – Вип. 2. – С.43-44.
Текст рекомендації вміщено у статті: Черняков Б. “Корифеї українського перекладацтва про Миколу Лукаша” // Там само. – С. 35-47.
1376. **Дзера О.** Жанри художнього перекладу // Зап. “Перекладацької майстерні 2000-2001”. – Л., 2001. – Том 1. – С. 18-37.
С. 25-28, 31-32: Про особливості методу транспозиції у перекладах М. Лукаша.
1377. **Дзюба І.** Шлях до українства // Петрова Ольга: Біобібліогр. покажч. / Уклад. Н. Казакова; Редкол.: М. Брик (голова) та ін. – К., 2001. – С. 12.
Згадано, що саме Г. Кочур та М. Лукаш ввели молоду художницю О. Петрову в світ українства.
1378. **Дишлюк Ю.** Орієнтовне планування уроків зарубіжної літератури за програмою 2001 р. // Всесвіт. л-ра... – 2001. – № 8. – С. 23-26.
С. 25: Згадка про М. Лукаша.
1379. **Дишлюк Ю.** Орієнтовне планування уроків зарубіжної літератури за програмою 2001 р. // Всесвіт. л-ра... – 2001. – № 11. – С. 55-62.
С. 57-58: Згадки про М. Лукаша.

1380. **Дністровий А.** “Шістдесятники” – “дев’ятдесятники”: тягість, розриви, конфронтація? // Критика. – 2001. – № 10. – С. 18-20.
 Серед однієї з ліній “шістдесятництва” – “високого”, елітарного, мистецького – автор називає В. Стуса, М. Вінграновського, І. Калинця, Л. Костенко, Г. Кочура, М. Лукаша та ін.
1381. Ростислав Доценко – лауреат премії імені Миколи Лукаша // Всесвіт. – 2001. – № 1-2. – С. 160.
 За майстерний переклад роману сучасного польського письменника Яцека Боженського “Овідій Назон – поет”, опублікований у № 3-4 “Всесвіту” за 2000 р.
1382. **Ростислав Доценко** – лауреат премії ім. Миколи Лукаша // Літ. Україна. – 2001. – 8 лют.
 Р. Доценка нагороджено премією ім. Миколи Лукаша за майстерний переклад роману польського письменника Яцека Боженського “Овідій Назон – поет”, опублікований у № 3-4 “Всесвіту”.
1383. **Доценко С.** Естетична літургія // Зарубіж. л-ра. – 2001. – №. 16. – С. 1-2.
 С. 2: При вивченні на уроці балади Шиллера “Івікові журавлі” рекомендовано порівняти переклади М. Лукаша і В. Жуковського.
1384. **Драч І.** Рекомендація для вступу до Спілки письменників України Лукашу Миколі Олексійовичу. 12.11. 1986. // Вітчизна. – 2001. – № 9-10. – С. 144.
 Текст рекомендації вміщено у статті: Черняков Б. “Возведення в звання поета” // Там само. – С. 139-145.
1385. **Драч І.** Рекомендація для вступу до Спілки письменників України Лукашу Миколі Олексійовичу. 12.11.1986. // Образ. – 2001. – Вип. 2. – С. 43.
 Текст рекомендації вміщено у статті: Черняков Б. “Корифеї українського перекладацтва про Миколу Лукаша” // Там само. – С. 35-47.
1386. **Захарків О.** Впровадження до проблеми українського слововживання // Зап. “Перекладацької майстерні 2000-2001”. – Л., 2001. – Том 1. – С. 194-206.
 С. 200: Згадка про М. Лукаша.
1387. *[**Захаркін С.**] У відділі рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т. Шевченка НАН започатковано персональний фонд Миколи Лукаша // Література плюс. – 2001. – № 8. – С. 2.
 Інформацію подано у рубриці “Плюс-новини”. До фондів увійшли рукописи й машинописи, які передав М. Стріха.
1388. **Зорівчак Р.** Книжка на щодень, на щомить // Сербенська О., Волощак М. Актуальне інтерв’ю з мовознавцем: 140 запитань і відповідей. – К., 2001. – С. 5-10.
 Згадано перекладну антологію “Від Боккаччо до Аполлінера” М. Лукаша, його ж переклади “Фауста” та “Дон Кіхота”.
1389. **Зорівчак Р.** Про культуру мовлення: [Рубрика мови] // Народна воля. – 2001. – 12 квіт.
 Згадано переклади М. Лукаша “Фауста” Й.-В. Гете, “Дон Кіхота” Сервантеса, перекладну антологію “Від Боккаччо до Аполлінера” як дуже добре посібники для удосконалення власного мовлення.
1390. **Зорівчак Р.** Художній переклад в Україні і буття нації. Спроба історико-літературного осмислення // Зап. “Перекладацької майстерні 2000-2001”. – Л., 2001. – Том 1. – С. 9-17.
 С. 11, 12, 15: Згадки про М. Лукаша.
 С. 16: Порівняння “Осінньої пісні” Верлена у перекладах М. Лукаша та Г. Кочура.
1391. **Зорівчак Р.** Художній переклад в Україні і буття нації. (Спроба історико-літературного осмислення) // Słowo. Tekst. Czas: Materiały V Międzynarodowej Konferencji Nau-

- kowej (Szczecin, 8-9 czerwca 2000 r. / Pod red. M. Aleksiejeki). – Szczecin, 2001. – S. 143-149.
- C. 145: Серед дуже добрих посібників для удосконалення власного мовлення названо перекладну антологію “Від Боккаччо до Аполлінера” М. Лукаша та його переклади “Фауста” і “Дон Кіхота”.
- C. 148: Порівняння “Осінньої пісні” Верлена у перекладах М. Лукаша та Г. Кочура.
1392. **Зорівчак Р.** Художній переклад в Україні як чинник формування нації (Спроба історико-літературного осмислення) // Мовні і концептуальні картини світу / Зб. наук. праць: Спец. випуск: Мови, культури та переклад у контексті європейського співробітництва. – К., 2001. – С. 129-132.
- Згадано М. Лукаша та його перекладну антологію “Від Боккаччо до Аполлінера”, переклади “Фауста” Гете та “Дон Кіхота” Сервантеса.
1393. **Зорівчак Р.** Черпаючи із Лукашевої скарбниці: [Рубрика мови] // Народна воля. – 2001. – 4 жовт.
- Про синонімічне багатство перекладів М. Лукаша.
1394. Іван Дзюба очима шістдесятників (Євген Сверстюк, Михайлина Коцюбинська, Леоніда і Надія Світличні, Іван Драч, Лесь Танюк, Юрій Бадзьо, Валерій Шевчук, Ірина Жиленко, Микола Вінграновський) // Слово і час. – 2001. – № 7. – С. 11-22.
- C. 22: У виступі І. Жиленко згадано прохання М. Лукаша до владних органів відсидіти строк за І. Дзюбу.
1395. **Ковалъчук Г.** Микола Лукаш у спогадах // Дивослов. – 2001. – № 1. – С. 50-52.
1396. **Ковтун Ж.** Методика роботи з оригіналами англійської поезії на уроках зарубіжної літератури // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2001. – № 6. – С. 23-25.
- C. 24-25: Про використання перекладів М. Лукаша на уроках зарубіжної літератури.
1397. **Кононенко Є.** На максимумі людських можливостей // Дзвін. – 2001. – № 1. – С. 145-147.
- Статтю присвячено Г.П.Кочуру.
- C. 147: Згадка про вечори пам'яті М. Лукаша, А. Кримського і виступи Г. Кочура на них.
1398. **Кононенко Є.** На максимумі людських можливостей // Жива вода. – 2001. – № 12. – С. 2.
- Згадка про М. Лукаша.
1399. **Кононенко П.** “На всі навчальні предмети, принаймні гуманітарні, слід дивитися очима українця”: [Інтерв'ю В. Грабовського з П. Кононенком] // Всесвіт. л-ра... – 2001. – № 11. – С. 18.
- Згадка про М. Лукаша як яскравого представника української перекладацької школи.
1400. **Корнієнко В.** Богом дане свято життя // Зарубіж. л-ра. – 2001. – № 2 – С. 3.
- Згадано про гострі негативні рецензії на український переклад А. Перепаді роману Марчелло Вентурі “Білий прапор над Кефalonією” у редакції М. Лукаша.
1401. **Корунець І.** Артур Рембо мовою Шевченка // Всесвіт. – 2001. – № 7-8. – С. 146-151.
- C. 146: Згадка про М. Лукаша як перекладача поезій А. Рембо, що увійшли до збірки “П'янний корабель” (1995).
1402. **Коцюбинська М.** “Зафіксоване і нетлінне”. Роздуми про епістолярну творчість. – К.: Дух і Літера, 2001. – 300 с.
- C. 78, 219-220: Про дискусію з приводу Лукашевих перекладів Лорки.
1403. **Кривошапова С.** Серед книг // Всесвіт. л-ра... – 2001. – № 1. – С. 56-57. – Рец. на кн.: Денисова Т., Сиваченко Г. Зарубіжна література: Підручник- хрестоматія. 11 кл. – К., 2000.
- Згадано високомайстерні переклади М. Лукаша, вміщені у хрестоматії.

1404. **Кундзіч О., Дроб'язко Е.** Творча характеристика М.О. Лукаша / Гол. бюро секції О. Кундзіч, секретар Е. Дроб'язко // Вітчизна. – 2001. – № 9-10. – С. 140.
Текст характеристики вміщено у статті: Черняков Б. Возведення в звання поета // Там само. – С. 139-145.
1405. **Кундзіч О., Дроб'язко Е.** Творча характеристика М.О. Лукаша / Гол. бюро секції О. Кундзіч, секретар Е. Дроб'язко // Образ. – 2001. – Вип. 2. – С. 37-38.
Текст характеристики вміщено у статті: Черняков Б. Корифеї українського перекладацтва про Миколу Лукаша // Там само. – С. 35-47.
1406. **Кусько К.** Йоганн-Вольфганг фон Гете. Життя. Творчість. Шлях до українського читача // Гете Й.-В.: Каталог книжкових видань / Уклад.: М. Колодій, З. Домбровська. – Л., 2001. – С. 9-49. – Укр., нім. мовами.
С. 22-26, 43-45: Аналіз Лукашевого перекладу “Фауста” Гете. Про високу оцінку перекладу В. Жили.
С. 14, 20-22, 43: Подано цитати з “Фауста” у перекладі М. Лукаша.
1407. **Литвинець М.** Адам Міцкевич в одежі українського слова // Зарубіж. л-ра. – 2001. – №. 41. – С. 11.
Згадано, що переклади М. Лукаша увійшли до двотомного видання “Вибраних творів” А. Міцкевича, виданого у 1955 р.
1408. **Лукаш М.** Лист Голові Президії Верховної Ради УРСР, Голові Верховного Суду УРСР, Прокурору УРСР; копія – Президії правління Спілки письменників України. 23.03. 1973 р. // Вітчизна. – 2001. – № 9-10. – С. 141.
Листа вміщено у статті: Черняков Б. Возведення в звання поета // Там само. – С. 139-145.
1409. Лукаш Микола (19.12.1919 – 29.08.1988) // Геник С. 150 великих українців. – Івано-Франківськ, 2001. – С. 141.
1410. **Лучук О.** Фразові паремії і переклад (на матеріалі українських перекладів Шекспірової драми “Тройл і Кressida”) // Інозем. філол. – 2001. – Вип. 112. – С. 273-279.
Аналіз перекладів П. Куліша і М. Лукаша.
1411. **Лучук Т.** Гетеана з архіву Володимира Лучука // Гете Й.-В.: Каталог книжкових видань / Уклад.: М. Колодій, З. Домбровська. – Л., 2001. – С. 221-223.
С. 222: Про невідому долю Лукашевого перекладу балади “Erlkönig” Гете.
1412. **Марчишин Н.*** Микола Лукаш – перекладач Роберта Бернса // Півден. арх. – 2001. – Вип. XIII. – С. 195-199.
*Плагіат. Насправді автор статті – **Савчин В.** (див. № 1017)
1413. **Матвійшин В.** Евфонічна домінанта першотвору та її відтворення в українських інтерпретаціях (на матеріалі “Осінньої пісні” Поля Верлена) // Мовні і концептуальні картини світу / Зб. наук. праць: Спец. випуск: Мови, культури та переклад у контексті європейського співробітництва. – К., 2001. – С. 268-272.
Порівняльний аналіз перекладів, виконаних В. Стєфаніком, П. Грабовським, М. Терещенком, Г. Кочуром, М. Лукашем та С. Гординським.
1414. **Москаленко М.** У колі фантазій і домислів // Сучасність. – 2001. – № 9. – С. 127-129.
Відгук на статтю Б.Чернякова “Микола Лукаш: спадщина і спадкоємці”. Див. № 1479.
1415. **Науменко А.А.** Контекстна семантизація фонічних структур іспаномовного поетичного першотвору в східнослов'янських перекладах // Нова філол. – 2001. – № 2(11). – С. 161-174.
С. 167-170: Аналіз Лукашевих перекладів з Лорки.

1416. **Науменко А.М.** Похоронна й заздравна для перекладу // Вісник СумДУ: Філологічні науки. – 2001. – № 5. – С. 133-139.
Порівняння перекладів Ґете вського “Фауста”, виконаних І. Франком та М. Лукашем.
1417. **Науменко А.М.** Типологія лінгвopoетики // Нова філол. – 2001. – № 1. – С. 166-337.
Порівняльний аналіз фрагмента з Ґете вського “Фауста” у перекладах М. Холодковського, Б. Пастернака, І. Франка, М. Лукаша, В. Сьюмухи.
1418. **Науменко А.М.** “Фауст” Гете в восточнославянских переводах (о концептуальном переводе) // Вікно в світ. – 2001. – № 1. – С. 106-120.
Зроблено порівняльний аналіз українських, російських та білоруських перекладів “Фауста”, серед них і перекладу М. Лукаша.
1419. **Неборак В.** Ще один лист (в Україну – з півдня) // Неборак В. Літостротон: Книга зібраного. – Л., 2001. – С. 358-360.
С. 358: У вірші згадано Лукашів переклад “Декамерона”.
1420. **Немиришин П.** Рільке у світлі творчості О. Родена та П. Сезанна (Урок-осягнення) // Всесвіт. л-ра... – 2001. – № 10. – С. 40-43.
Згадка про Лукашів переклад сонету Рільке “Устало древо”.
1421. **Непийвода Н.** Про Енциклопедію “Українська мова” // Діловислов. – 2001. – № 6. – С. 50-52. – Рец. на кн.: Українська мова: Енциклопедія. – К.: Укр. енциклопедія, 2000. – 752 с. С. 51: Згадка про М. Лукаша.
1422. **Новикова М.** Урок двох майстрів // Урок Української. – 2001. – № 7. – С. 20-25.
Порівняльний аналіз перекладів з Р. Бернса (М. Лукаш – С. Маршак).
1423. **Охріменко П.** [Спогади про Миколу Лукашу] // Диво-слово. – 2001. – № 1. – С. 50-51.
Фрагменти спогадів письменника-літературознавця П. Охріменка про М. Лукашу вміщено у статті: Г. Ковальчук. Микола Лукаш у спогадах // Там само. – С. 50-52.
1424. **Первомайський Л.** [Рекомендація для вступу до СПУ Лукашу М.О. 14.03.1956.] // Вітчизна. – 2001. – № 9-10. – С. 140.
Текст рекомендації вміщено у статті: Черняков Б. Возведення в звання поета // Там само. – С. 139-145.
1425. **Первомайський Л.** [Рекомендація для вступу до СПУ Лукашу М.О. 14.03.1956.] // Образ. – 2001. – Вип. 2. – С. 37.
Текст рекомендації вміщено у статті: Черняков Б. Корифеї українського перекладацтва про Миколу Лукашу // Там само. – С. 35-47.
1426. **Перебийніс П.** Неупокорена душа: [Думки про стиль Михайла Слабошицького] // Літ. Україна. – 2001. – 8 лют.
Згадка про “небесночолового” М. Лукаша, який за життя не був увінчаний лаврами, та від цього меншим, ніж Лукаш, не став.
1427. **Петрова О.** Ольга Петрова: Хронологія. Творчість митця як відлуння дружніх голосів // Петрова Ольга: Біобібліогр. покажч. / Авт. ст.: І. Дзюба, Л. Герасимчук, В. Личковах, Г. Недошивін, Г. Рудик, Дж. Тьюса; авт. листів В. Качуровський; Уклад. Н.Казакова; Редкол.: М. Брик (голова) та ін. – К., 2001. – С. 6-11.
С. 11: Згадано про знайомство О. Петрової з М. Лукашем у 1966 р. та публікацію її ілюстрацій до “Дон Кіхота” в перекладі М. Лукаша (часопис “Ранок”).
1428. **Петрова О.** Право на вибір // Дзеркало тижня. – 2001. – 23 серп. – С. 21.
Зазначено, що символом вільної особистості і тепер залишаються В.Некрасов, М. Лукаш, А. Горська, В. Стус, С. Параджанов, їхні однодумці, колеги.

1429. *Поль Верлен* // Зарубіжна література: Хрестоматія. 10 кл. / Упоряд. І.Л. Столій. – Х., 2001. – С. 528-530.
С. 530: Згадка про М.Лукаша як перекладача П. Верлена.
1430. **Польотова Н.** Образ Орфея – персоніфікація покликання мистецтва (Ключові фрагменти уроку за творчістю Р.М. Рільке) // Всесвіт. л-ра... – 2001. – № 10. – С. 44.
Згадка про М. Лукаша і М. Бажана як перекладачів сонету Рільке “Устало древо”.
1431. Портретна галерея кабінету зарубіжної літератури: Майстри художнього перекладу // Всесвіт. л-ра... – 2001. – № 11. – 3 с. обкл.
Подано портрет М. Лукаша.
1432. **Пригара М.** [Рекомендація для вступу до СПУ Лукашу М.О. 22.03.1956.] // Вітчизна. – 2001. – № 9-10. – С. 140.
Текст рекомендації вміщено у статті: Черняков Б. Возведення в звання поета // Там само. – С. 139-145.
1433. **Пригара М.** [Рекомендація для вступу до СПУ Лукашу М.О. 22.03.1956.] // Образ. – 2001. – Вип. 2. – С. 37.
Текст рекомендації вміщено у статті: Черняков Б. Корифеї українського перекладацтва про Миколу Лукаша // Там само. – С. 35-47.
1434. **П'янов В.** Вирішальне слово – за Лукашем // Вітчизна. – 2001. – № 1-2. – С. 107-115.
1435. **Радчук В.** Багатомовність перекладача і глобалізація лінгвосфери // Мовні і концептуальні картини світу / Зб. наук. праць: Спец. випуск: Мови, культури та переклад у контексті європейського співробітництва. – К., 2001. – С. 392-397.
С. 395: Згадка про майстерні переклади І. Франка, М. Рильського, М. Лукаша.
1436. **Радчук В.** Мова в Україні: стан, функції, перспективи // Зап. “Перекладацької майстерні 2000-2001”. – Л., 2001. – Т. 1. – С. 183-193.
С. 183: Символічне порівняння мови Еллочки Людожерки з мовою Миколи Лукаша для відповіді на запитання: “Якою мовою говорить сьогодні Україна?”.
1437. **Рильський М.** [Рекомендація для вступу до СПУ Лукашу М.О. 13.03.1956.] // Дивослово. – 2001. – № 1. – С. 51.
Текст рекомендації вміщено у статті: Ковальчук Г. Микола Лукаш у спогадах // Там само. – С. 50-52.
1438. **Рильський М.** [Рекомендація для вступу до СПУ Лукашу М.О. 13.03.1956.] // Вітчизна. – 2001. – № 9-10. – С. 140.
Текст рекомендації вміщено у статті: Черняков Б. Возведення в звання поета // Там само. – С. 139-145.
1439. **Рильський М.** [Рекомендація для вступу до СПУ Лукашу М.О. 13.03.1956.] // Образ. – 2001. – Вип. 2. – С. 37.
Текст рекомендації вміщено у статті: Черняков Б. Корифеї українського перекладацтва про Миколу Лукаша // Там само. – С. 35-47.
1440. **Рогозинський В.** “Книга, яку будуть читати...”: Мігель де Сервантес Сааведра. Хитромудрий іdal’го Дон Кіхот Ламанчський: [Система уроків у 9 класі] // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2001. – № 10. – С. 27-40.
С. 39: Про близкучий український переклад М. Лукаша “Дон Кіхота”, що вийшов у світ 1995 р.
1441. **Савчин В.** Відтворення авторських неологізмів у перекладах М. Лукаша // Інозем. філол. – 2001. – Вип. 112. – С. 298-305.
1442. **Савчин В.** Интерв’ю з Леонідом Череватенком // Інозем. філол. – 2001. – Вип. 112. – С. 306-320.
Про роботу Комісії з творчої спадщини М. Лукаша.

1443. **Сарма-Соколовський М.** Розчахнute побратимство: [Світлай пам'яті Юрія Лісняка] // Літ. Україна. – 2001. – 22 лют. Автор розповідає про знайомство з Г. Кочуром та М. Лукашем.
1444. **Світличний І.** Голос доби: Кн. 1: Листи з “Парнасу” / Упоряд. Л. Світлична. – К.: Сфера, 2001. – 544 с. С. 43, 56, 67, 82, 86, 102, 109, 112, 118, 126, 234, 240, 259, 267, 291, 305, 358, 362, 378, 383, 389, 422, 434, 445, 487, 507: Про М. Лукаша та його переклади.
1445. **Сербін М.** Літературне кафе “Перехрестя”. Зустріч епохи на українській землі: [Сценарій] // Зарубіж. л-ра. – 2001. – №. 5. – С. 3-7. С. 6: Найкращий переклад українською мовою роману “Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі” здійснив М. Лукаш.
1446. **Сереженко М.** Про Миколу Лукаша. 10/20. 10. 1979 р.: [З повісті] // Вітчизна. – 2001. – № 9-10. – С. 142-144. Уривок з повісті вміщено у статті: Черняков Б. Воздоведення в звання поета // Там само. – С. 139-145.
1447. **Сереженко М.** Про Миколу Лукаша. 10/20. 10. 1979 р.: [З повісті] // Образ. – 2001. – Вип. 2. – С. 40-41. Уривок з повісті вміщено у статті: Черняков Б. Корифеї українського перекладацтва про Миколу Лукаша // Там само. – С. 35-47.
1448. **Сизоненко О.** Феноменальний Лукаш: Есе // О. Сизоненко. Не вбиваймо своїх пророків! Книга Талантів // Дніпро. – 2002. – № 3-4. – С. 33-37.
1449. **Скуратовский В.** Библиография прямостояния // Столич. новости. – 2001. – 13-19 март. – С. 21. – Рец. на кн.: Григорій Кочур: Бібліогр. покажч. / Уклад.: Г. Домбровська, З. Домбровська; Наук. ред., автор передмови Р. Зорівчак; Редкол.: Б. Якимович (голова) та ін. – Львів: АНУ ім. Івана Франка, 1999. – 256 с.
- М. Рильського, Г. Кочура та М. Лукаша названо князями перекладу.
1450. **Смерека В.** [Спогади про Миколу Лукашу] // Дивослово. – 2001. – № 1. – С. 50-52. Фрагменти спогадів теперішньої мешканки Англії, знайомої М. Лукаша часів окупації, вміщено у статті: Ковалъчук Г. Микола Лукаш у спогадах // Там само.
1451. **Соколюк З.** [Спогади про Миколу Лукашу] // Дивослово. – 2001. – № 1. – С. 51. Фрагменти спогадів про М. Лукаша вміщено у статті: Ковалъчук Г. Микола Лукаш у спогадах // Там само. – С. 50-52.
1452. **Стріха М.** Мова в опері: обговоренню підлягає // Голос України. – 2001. – 10 лип. – С. 15. Згадка про Лукаша як перекладача оперних лібрето.
1453. **Сухомлин В.** “Європи вищий геній...” // Дивослово. – 2001. – № 1. – С. 50. Уривок з поезії В. Сухомлина, присвяченого М. Лукашу, вміщено у статті: Ковалъчук Г. Микола Лукаш у спогадах // Там само. – С. 50-52.
1454. **Сухомлин В.** [Спогади про Миколу Лукашу] // Дивослово. – 2001. – № 1. – С. 50. Фрагменти спогадів кролевецького поета В. Сухомлина про М. Лукаша вміщено у статті: Ковалъчук Г. Микола Лукаш у спогадах // Там само. – С. 50-52.
1455. **Таранік К.** Матеріали до вивчення творчості П. Верлена, А. Рембо, С. Малларме // Тема. – 2001. – № 2. – С. 63-110. С. 67, 70-72: Аналіз Лукашевих перекладів з П. Верленом; порівняння “Осінньої пісні” у перекладах М. Лукаша та Г. Кочура. С. 76: Згадка про М. Лукаша як перекладача творів А. Рембо українською мовою.

1456. **Тарасенко В.** Не все так погано в нашому письменницькому домі: [Звітують сумські письменники] // Літ. Україна. – 2001. – 19 квіт.
Згадано М. Лукаша.
1457. **Тарнавська М.** Ключі до царства. – К.: Гелікон, 2001. – 400 с. – (Українська модерна література).
С. 113: Згадано В. Діброву – лауреата премії імені М. Лукаша.
1458. **Терещенко М.** Рекомендація. 11.03.[1956] // Вітчизна. – 2001. – № 9-10. – С. 140.
Текст рекомендації наведено у статті: Черняков Б. Возведення в звання поета // Там само. – С. 139-145.
1459. **Терещенко М.** Рекомендація. 11.03. [1956] // Образ. – 2001. – Вип. 2. – С. 37.
Текст рекомендації наведено у статті: Черняков Б. Корифеї українського перекладацтва про Миколу Лукаша // Там само. – С. 35-47.
1460. Українська література: 11 кл.: [Хрестомат. зб.]. Вип. 5: Поети-шістдесятники / Авт.-упоряд. Б. Тихолоз. – К.; Л.: АртЕк, [2001]. – 78 с. – (УСЕ для школи).
С. 17: Згадано М. Лукаша і Г. Кочура як гідних спадкоємців М. Зерова та М. Рильського.
С. 9, 25: Згадано М. Лукаша серед майстрів художнього перекладу – представників шістдесятництва.
1461. **[Цимбалюк Т.]** Микола Лукаш. 1919-1988. Перекладач, поет, лінгвіст, лексикограф // Видатні діячі України минулих століть = Outstanding Ukrainian personalities of the past: Меморіальний альманах / Шокало О. (голов. ред.). – К.: Євроімідж, 2001. – С. 326-327. – (Золоті імена України).
Стаття подає відомості про М. Лукаша як про великого майстра художнього перекладу, поліглота й людину високих моральних принципів. Уміщено портрет М. Лукаша.
1462. **Цимбалюк Т.** Розмовні фразеологічні одиниці в трагедії Й.-В. Гете “Фауст” (переклад Миколи Лукаша) // Мова та історія. – 2001. – Вип. 57. – С. 23-24.
У статті проаналізовано принципи вживання розмовних фразеологізмів у трагедії Й.-В. Гете “Фауст” у перекладі М. Лукаша.
1463. **Чаус М.** Завдання для індивідуальної та групової роботи з учнями при вивченні твору М. де Сервантеса Сааведри “Премудрий гіdalго Дон Кіхот з Ламанчі” // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2001. – № 11. – С. 25-30.
С. 30: Згадка про те, що М. Лукаш мріяв перекласти Дон Кіхота повністю.
1464. **Череватенко Л.** З Лукашевої скарбниці // Дніпро. – № 11-12. – С. 115-118.
Передмова до першопублікації перекладів М. Лукаша з Горація, Ф. Рабле, Дж. Мільтона, Й.-В. Гете, Г. Гайнне, Ф. Фрейліґрата, В. Гюго, Ш. Петефі, Г. Аполлінера, Х. Смирненського, Ю. Тувіма, Н. Гільєна.
1465. **Череватенко Л.** З Лукашевої спадщини // Єгупець. – 2001. – № 8. – С. 190-192.
Передмова до першопублікації перекладів М. Лукаша з І. Фефера, Г. Аполлінера, Х. Смирненського.
1466. **Череватенко Л.** Лукаш посміхається // Літ. Україна. – 2001. – 22 берез.
Про скількість М. Лукаша до жарту, їдкого, припередченого слова.
1467. **Череватенко Л.** “Ой немає, як у маї” // Літ. Україна. – 2001. – 4 жовт.
Про переклади М. Лукаша з російської.
Вміщено фото М. Лукаша.
1468. **Череватенко Л.** [Про Миколу Лукаша] // Дивослово. – 2001. – № 1. – С. 51-52.
Думки Л. Череватенка про М. Лукаша та плани Комісії зі спадщини перекладача вміщено у статті: Ковальчук Г. Микола Лукаш у спогадах // Там само. – С. 50-52.

1469. **Череватенко Л.** Так починався Микола Лукаш // Все-світ. – 2001. – № 9-10. – С. 138-139, 152-156.
1470. **Череватенко Л.** Трохи про цензурування і рецензування // Літ. Україна. – 2001. – 22 лют. Про помилкове приписання Г. Кочуру перекладу А. Рембо “Пісня з найвищої вежі”, виконаного М. Лукашем. Див. № 398.
1471. **Череватенко Л.** “Я пам'ятник собі воздвиг...” // Літ. Україна. – 2001. – 17 трав. – С. 12. Про добірку гумористичних мініатюр М. Лукаша. Першопублікація текстів Лукашевих мініатюр.
1472. **Черняков Б.** “Возведення в звання поета”: Вступ і поновлення Миколи Лукаша в Спілці письменників України // Вітчизна. – 2001. – № 9-10. – С. 139-145.
1473. **Черняков Б.** Загадки однієї журнальної сторінки: З приводу Лукашевих перекладів із Джона Мільтона // Література плюс. – 2001. – № 3. – трав. – С. 10.
1474. **Черняков Б.** З криниці Лукашевої спадщини // Літ. Україна. – 2001. – 12 квіт.
1475. **Черняков Б.** З Лукашевої криниці // Кролевець. вісн. – 2001. – 7 квіт. Про діяльність Комісії НСПУ з творчої спадщини М. Лукаша.
1476. **Черняков Б.** Корифеї українського перекладацтва про Миколу Лукаша // Образ. – 2001. – Вип. 2. – С. 35-47.
1477. **Черняков Б.** Нова зустріч із безсмертним “Декамероном” // Кролевець. вісн. – 2001. – 9 черв. Про нове видання “Декамерона” у перекладі М. Лукаша.
1478. **Черняков Б.** Микола Лукаш: початок літературного шляху // Київ. старовина. – 2001. – № 5. – С. 132-139. С. 133: Вміщено фото Д. Овчаренка “Зустріч друзів дитинства і юності, учасників “Літературної асоціації молодих” (ЛІАСМО; Кролевець, 1936-1937). Зліва направо: М. Сереженко, М. Лукаш, В. Сухомлин. Кролевець, 1 травня [1956 р.]
- С. 137: Вміщено фото І. Яїцького “Микола Лукаш – перекладач “Декамерона”. Київ. [1965 р.]”.
1479. **Черняков Б.** Микола Лукаш: спадщина і спадкоємці // Сучасність. – 2001. – № 9. – С. 118-126.
1480. **Черняков Б.** Нова спроба художньої інтерпретації “Декамерона” // Літ. Україна. – 2001. – 7 черв.
1481. **Черняков Б.** Цей хрестоматійний і такий близький Лукаш... // Кролевець. вісн. – 2001. – 16 трав.
1482. **Шалагінов Б.** Аналіз “Фауста” Й.-В. Ґете з погляду германевтичного кола // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 2001. – № 1. – С. 42-47. С. 43-45, 47: Уривки з “Фауста” подано у перекладі М. Лукаша.
1483. 125 років Наукового товариства імені Шевченка: 36. наук. пр. і матеріалів, присвяч. ювілею т-ва / Відп. ред. О. Купчинський. – Л., 2001. – 387 с. С. 310: Згадка про М. Лукаша.
1484. ***Науменко А.** Goethes “Faust” in ostslawischen Übersetzungen // Das Wort. – 2001. – S. 177-195. Порівняльний аналіз східнослов'янських перекладів “Фауста”, серед них і перекладу М. Лукаша.

2002

1485. **Бондаренко С.** В кольце воспоминаний: [До 65-ї річниці з дня народж. Є. Гуцала] // Київські Ведомості. – 2002. – 1 февр. Про фінансову допомогу Є. Гуцала М. Лукашеві.
1486. **Василенко М.** Мовні скарби Миколи Лукаша // Голос України. – 2002. – 4 черв. Про словник-довідник “Фразеологія перекладів Миколи Лукаша”.

1487. **Весна М.** Останній монолог Фауста в перекладі М. Лукаша // Нова фіол. – 2002. – № 1. – С. 243-244.
1488. Віктор Коптілов – новий лауреат премії імені Миколи Лукаша // Всесвіт. – 2002. – № 1-2. – С. 192.
- Премією “Ars translationis” (“Мистецтво перекладу”) імені Миколи Лукаша вішановано відомого перекладача й теоретика перекладу В. Коптілова за унікальну працю – переклад-переспів з давньофранцузької мови віршованого середньовічного епосу “Роман про Ренара”, твореного анонімними авторами від 1175 до 1250 рр.
1489. Віктор Коптілов – новий лауреат премії імені Миколи Лукаша // Літ. Україна. – 2002. – 7 лют.
- Премію присуджено за переклад-переспів з давньофранцузької мови віршованого середньовічного епосу “Роман про Ренара”, твореного анонімними авторами від 1175 до 1250 рр.
1490. **Герасимчук Л.** Реєстр епохи: // Книжник. Ревю. – 2002. – № 12. – черв. – Рец. на словник-довідник “Фразеологія перекладів Миколи Лукаша” / Укл. Скопненко О.І., Цимбалюк Т.В. – К.: Довіра, 2002. – 735 с.
1491. **Гуменюк Я.** АВС ≠ АВВ // 2000. – 2002. – 8-14 ноябр.
- Про якість перекладу на кінофестивалі “Молодість”. Згадано М. Лукаша, чиї переклади є близкучими зразками високої майстерності.
1492. **Давид О.** Залюблений у чужоземне слово: [Про І. Теплого] // Каменяр. – 2002. – № 3. – черв.
- Згадано М. Лукаша та Г. Кочура як великих Учителів, у яких можна все життя прочитися.
1493. **Дацюк Е.** Поетове подзвіння: [Про Д. Паламарчука] // Дзвін. – 2002. – № 11-12. – С. 121-128.
- С. 123, 127: Згадки про М. Лукаша.
1494. **Дацюк Е.** Поетове подзвіння: Пам'яті Дмитра Паламарчука (16.08.1914 – 26.11.1998) – поета, перекладача, гулагівського політв'язня, учасника збройної боротьби УПА на Волині в 1943-1944 рр. // Визвольний шлях. – 2002. – Кн. 10 (655). – С. 85-101.
- С. 88, 92, 100: Згадки про М. Лукаша.
1495. **Дзюба І.** Десять пишемо, сто в умі // День. – 2002. – 11 трав. – С. 18-19.
- Серед 10 найкращих, на думку І. Дзюби, книг є “Дон Кіхот” Сервантеса, якого варто читати в українському перекладі М. Лукаша.
1496. **Дзюба І.** Десять пишемо, сто в умі // Зарубіж. л-ра. – 2002. – № 22. – С. 6-8.
- Серед 10 найвизначніших книг в історії світової літератури автор називає роман “Дон Кіхот” Сервантеса і радить читати його в українському перекладі М. Лукаша.
1497. **Захаркін С.** Ювілейна виставка Інституту літератури // Слово і час. – 2002. – № 1. – С. 92.
- Згадано, що на виставці до 75-річчя Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України, яка відкрилася 20 листопада 2001 р., у розділі, присвяченому українському літературному шістдесятництву, експонувалися автографи перекладачів М. Лукаша та Г. Кочура.
1498. **Захаркін С., Лисенко Н.** Нові надходження до рукописних фондів // Слово і час. – 2002. – № 4. – С. 73-75.
- С. 74: Подано інформацію про особовий фонд Миколи Лукаша, створений у жовтні 2001 р. у відділі рукописних фондів та текстології Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України.
1499. **Зорівчак Р.** Вишкіл перекладачів у двадцять першому столітті: [З досвіду кафедри перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура Львівського національного університету імені І. Франка] // Zeszyty naukowe / Uniwersytet Szczeciński. – № 335. – Slavica Stetinensis. – 2002. – № 12. – S. 149-160.

- С. 153: Серед тих перекладачів, хто переступив межу вічності, названо М. Бажана, Бориса Тена, І. Стешенка, М. Лукаша, Г. Кочура, В. Дучука, О. Тарнавського, О. Зуєвського, Д. Паламарчука, В. Митрофанова.
1500. **Зорівчак Р.** Концепція підготовки перекладачів в Україні у ХХІ ст. // Освіта і упр. – 2002. – Т. 5. – Ч. 2. – С. 175-182. С. 178: Згадка про М. Лукаша.
1501. **Зорівчак Р.** Концепція підготовки перекладачів в Україні у двадцять першому столітті // Наукові зап. Акад. наук вищ. шк. України. – 2002. – Вип. 4. – С. 67-76. С. 70: Згадка про М. Лукаша.
1502. **Зорівчак Р.** Нове вагоме надбання української лексикографії: [Рубрика мови] // Народна воля. – 2002. – 23 трав. – Рец. на словник-довідник “Фразеологія перекладів Миколи Лукаша” / Укл.: Скопіненко О.І., Цимбалюк Т.В. – К.: Довіра, 2002. – 735 с.
1503. **Зорівчак Р.** Славетного дідуна гідна онука // Літ. Україна. – 2002. – 31 січ. Статтю присвячено І. Стешенку. Згадка про М. Лукаша та Г. Кочура, яких виключили зі Спілки письменників.
1504. **Зорівчак Р.** Художній переклад в Україні як чинник формування нації // Урок Української. – 2002. – № 4. – С. 58-59. С. 58: Згадка про М. Лукаша та його переклади “Фауста”, “Дон Кіхота”, перекладну антологію “Від Боккаччо до Аполлінера”.
1505. **Зорівчак Р.** Черпаючи з Лукашевої скарбниці // Жива вода. – 2002. – № 7. – С. 3. – Рец. на словник-довідник “Фразеологія перекладів Миколи Лукаша” / Укл.: Скопіненко О.І., Цимбалюк Т.В. – К.: Довіра, 2002. – 735 с.
1506. **Зорівчак Р.** Ще раз про переклади та про одне слово в перекладі: [Рубрика мови] // Народна воля. – 2002. – 28 берез.
- Зіставлення українських перекладів “Осінньої пісні” П. Верлена, здійснених Г. Черінь, М. Лукашем та Г. Кочуром.
1507. **Льницький М.** Літературний Львів і шістдесятництво // Дзвін. – 2002. – № 11-12. – С. 109-120. С. 116: Згадка про М. Лукаша як близкучого перекладача.
1508. **Ірина Софія.** Юрій Андрухович – на папері і поза... // Просвіта. – 2001. – жовт. – С. 10. Ю. Андрухович вважає Лукашів переклад “Дон Кіхота” надто радикальним, гарним експериментом.
1509. Історія перекладу: [Програма курсу для спец. “Переклад”] / Уклад. Р.П. Зорівчак. – Л.: ЛНУ, 2002. – 26 с. С. 2: Згадка про М. Лукаша.
1510. Йосип Кобів // Хроніка НТШ: Рік 2001. – Л.; Нью-Йорк, 2002. – № 93. – С. 218-219. Згадано, що Й. Кобів – активний член Комісії всесвітньої літератури імені Миколи Лукаша.
1511. **Качуровський І.** Променисти сильвети: Лекції, доповіді, статті, есеї, розвідки. – Мюнхен: УВУ, 2002. – 797 с. С. 58, 304-309, 472: Згадки про М. Лукаша як перекладача Гете та цитування українського “Фауста”. С. 348: Цитування Лукашевих перекладів з Лорки. С. 228, 470, 775: Про М. Лукаша як відомого перекладача.
1512. **Кирилюк В.** “Визначні, відомі й “та інші...” // Літ. Україна. – 2002. – 4 лип. Про презентацію одноіменної книги В. П'янова та спогад про М. Лукаша, вміщений у ній.
1513. **Кирилюк В.** “Єднаймось у братнім потиску руки” // Літ. Україна. – 2002. – 14 листоп. Про школу перекладачів з угорської, серед яких були М. Лукаш і Ю. Шкробинець.

1514. **Коптілов В.** Теорія і практика перекладу: Навч. посіб. – К.: Юніверс, 2002. – 280 С. – Бібліог.: С. 275-278.
 С. обл.: Згадано, що В. Коптілов – лауреат премії імені Миколи Лукаша (2001 р.).
 С. 11: Згадка про переклад “Мадам Боварі” М. Лукаша.
 С. 15: Згадка про поезію Р. Бернса “Рвала Дженні золотунці” у перекладі М. Лукаша.
 С. 27-28: Про М. Лукаша як перекладача.
1515. **Корж В.** “Кошари Авгія перемивати...”: [Штрихи до портрета Лесі Степовички] // Літ. Україна. – 2002. – 24 жовт.
 Зазначено, що Леся Степовичка своїми перекладами німецьких поетів та сонетів Шекспіра продовжує традиції українського перекладу світової поезії, що їх започаткували М. Лукаш, Д. Павличко, Ліна Костенко.
1516. **Кусько К.** “Фауст” Гете в перекладі Івана Франка: дискурсивні міркування // Вісник СумДУ. – 2002. – № 4 (37). – С. 102-107. – (Спец. вип., присвяч. III Міжнар. наук.-методол. конф. “Методологічні проблеми перекладу на сучасному етапі”).
 С. 102: Згадано М. Лукаша як перекладача “Фауста”.
1517. **Куцевол О.** Орієнтовне планування уроків зарубіжної літератури за програмою 2001 р. Уроки 36-40 // Всесвіт. л-ра... – 2002. – № 1. – С. 29-32.
 С. 29-31: У матеріалах до уроків 36-39, присвячених вивченню трагедії Гете “Фауст”, використано цитати з перекладу М. Лукаша.
 С. 31: В уроці 39 подано перекладознавчий коментар про історію перекладів творів Гете в Україні та перекладача “Фауста” – Миколу Лукаша.
1518. **Левчук О.** Книжкові обрї: [Римма Катаєва. “Страх и надежда”. Вірші. Харків, “Крок”, 2001] // Літ. Україна. – 2002. – 16 трав.
 В анонсі книги Р. Катаєвої згадано М. Лукаша.
1519. **Литвин М.** Зустріч із Віктором Коптіловим // Літ. Україна. – 2002. – 27 черв.
 Згадано, що спілкування з такими корифеями українського перекладу, як Г. Кочур, Борис Тен, І. Стешенко, М. Лукаш мало велике значення для В. Коптілова.
1520. **Лукаш М.** Заява до Правління Київської організації СПУ. 22.04.1978. // Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Укл.: Скопненко О.І., Цимбалюк Т.В. – К., 2002. – С. 731.
 Текст заяви вміщено у післямові до Словника: Череватенко Л. “Сподіваюсь, ніхто не скаже, що я не знаю української мови” // Там само. – С. 711-734.
1521. **Лукаш М.** Лист Голові Президії Верховної Ради УРСР, Голові Верховного Суду УРСР, Прокуророві УРСР; копія – Президії правління Спілки письменників України. 23.03.1973 р. // Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Укл.: Скопненко О.І., Цимбалюк Т.В. – К., 2002. – С. 729-730.
 Текст листа вміщено у післямові до Словника: Череватенко Л. “Сподіваюсь, ніхто не скаже, що я не знаю української мови” // Там само. – С. 711-734.
1522. **Лукаш М.** Лист Голові Президії Верховної Ради УРСР, Голові Верховного Суду УРСР, Прокуророві УРСР; копія – Президії правління Спілки письменників України. 17.11.1973 р. // Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Укл.: Скопненко О.І., Цимбалюк Т.В. – К., 2002. – С. 730.
 Текст листа вміщено у післямові до Словника: Череватенко Л. “Сподіваюсь, ніхто не скаже, що я не знаю української мови” // Там само. – С. 711-734.
1523. **Лукаш М.** Лист до М. Сереженка. 18. 09. [19]48. // Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Укл.: Скопненко О.І., Цимбалюк Т.В. – К., 2002. – С. 727-728.

- Текст листа вміщено у післямові до Словника: Череватенко Л. “Сподіваюсь, ніхто не скаже, що я не знаю української мови” // Там само. – С. 711-734.
1524. **Лукаш Микола Олексійович**: [Довідка про пер.] // Зарубіжна література: Підруч.- хрестоматія. 5 кл: У 2 ч. / Авт.-упоряд.: Півнюк Н.О., Чепурко О.М., Гребницька Н.М. – К., 2002. – Ч. 2. – С. 297.
1525. **Лук'яненко О.** Віктор Гюго: На порозі третього тисячоліття (115 років від дня смерті) // Зерна. – 2002. – № 6-7. – С. 241-243.
С. 243: Згадка про М. Лукаша як перекладача В. Гюго.
1526. **Лупій О.** Мій найближчий сусід // Жива вода. – 2002. – № 9. – С. 4.
Спогади про М. Лукаша – колишнього сусіда О. Лупія.
Вміщено портрет М. Лукаша.
1527. **Матвішин В.** Відтворення евфонії (На матеріалі перекладів “Осінньої пісні” Поля Верлена) // Урок Української. – 2002. – № 4. – С. 59-60.
Аналіз перекладів “Осінньої пісні” Верлена, виконаних В. Стефаником, П. Грабовським, М. Терещенком, Г. Коцуром, М. Лукашем та С. Гординським.
1528. **Мойсеєв І.** Патріотизм і світова література // Зарубіж. л-ра. – 2002. – № 15. – С. 2-5.
С. 3: Згадано М. Лукаша.
1529. **Москаленко М.** Продуктивні елементи культури // Всесвіт. – 2002. – № 7-8. – С. 124-125. – Рец. на кн.: Сервантес і проблеми розвитку європейської прози: Зб. наук. пр. – Л.: ЛНУ, 2000. – Вип. 1. – 186 с. – (Сер. “Проблеми світової літератури”).
Згадано Лукашів переклад “Дон Кіхота” Сервантеса.
1530. **Набока С.** Непристойність // Книжник. Ревю. – 2002. – № 18. – верес. – С. 5. – Рец. на кн.: С. Лем. Апокрифи / Пер. з пол. А. Поритко. – Львів: Літопис, 2002. – 456 с.
Згадано М. Лукаша як перекладача “Дон Кіхота”.
1531. **Наконечна Г.** Перекладати сильно, стильно і непомильно // Зап. “Перекладацької майстерні 2000-2001” / Упоряд. М. Прокопович; ЛНУ ім. І. Франка, Центр гуманіт. досліджень – Л., 2002. – Т. 3 – С. 346-353.
С. 346, 349: Згадки про М. Лукаша, зокрема, про той прикрай факт, що прізвища перекладачів Г. Коцур, М. Лукаша, А. Содомори та ін. укладачі “забули” включити до Енциклопедії “Українська мова” (2000 р.).
1532. Наукова робота Львівського національного університету імені Івана Франка у 2001 році: Звіт. – Л.: Вид. центр ЛНУ, 2002. – 250 с.
С. 212: Зазначено, що на факультеті іноземних мов у рамках загальної теми “Дослідження проблем перекладознавства та контрастивної лінгвістики” розглянуто окремі теоретичні проблеми перекладознавства, особливості творчості видатних українських перекладачів Г. Коцур, М. Лукаша, І. Стешенка.
1533. **Ненько І.** Не відкидати роботу з художнім перекладом, а вчитись специфіці її проведення // Всесвіт. л-ра... – 2002. – № 4. – С. 3-4.
С. 3: Серед невдалих, недосконалих перекладів названо “Премудрий гідалъго Дон Кіхот з Ламанчі” Сервантеса, “Крихітка Цахес” Гофмана, “Самотній кедр на стромині” Гайнє, які начебто надто стилізовані під архаїчну лексику.
1534. **Павличко Д.** 24 серпня 1991 року: З кн. “Сповідь” // Укр. мова й л-ра в серед. шк... – 2002. – № 4. – С. 166-180.
С. 167: Згадка про М. Лукаша.
1535. **Пажльовська О.** Данте і Шевченко // Зарубіж. л-ра. – 2002. – № 15. – С. 8-11.
С. 10: М. Лукаш разом з В. Мисиком підготували збірку віршів Р. Бернса, що вийшла у вид-ві “Дніпро” 1959 р.
1536. Переможці та лауреати конкурсу “Книга Форуму 2002” // Поступ. – 2002. – 21-22 верес.

У номінації “Словники, довідники, енциклопедії” серед переможців названо словник-довідник “Фразеологія перекладів Миколи Лукаша”.

1537. **Перепадя А.** Рукопис, вилучений у маркізи: [Роман] // Кур'єр Кривбасу. – 2002. – № 152. – С. 3-56.

С. 46: Згадка про М. Лукаша.

1538. **Перепадя А., Ткаченко В.** То все-таки йдеться про Сковородинівську програму в Україні... // Літ. Україна. – 2002. – 21 листоп.

Згадано М. Лукаша, лауреата особливої українсько-французької премії ім. М. Зерова; висловлюється пропозиція видати повний доробок його перекладів з французької у рамках програми “Сковорода”.

1539. **Петрова О.** Зима, февраль – “Збулося літо...”: [Інтерв'ю в О. Петрової взяли Радченко Б. і Рудик А.] // Київський ТелеграфЪ. – 2002. – 11.02-17.02. – С. 22.

Згадка про зустрічі з М. Лукашем, коли він перекладав старовинні тексти іспанських та італійських рукописів XIV-XV ст., які використовувала О. Петрова у своїй дисертації.

1540. **Понасенкова О.** Художній переклад як протистояння шістдесятників тоталітарній естетиці (І. Світличний, Д. Павличко, М. Лукаш) // Зарубіж. л-ра. – 2002. – № 15. – С. 14.

1541. **П'янов В.** Визначні, відомі й “та інші...”: Спогади, есеї, нариси. – К.: Укр. письменник, 2002. – 463 с.

До книги увійшли есеї, спогади, нариси про П. Тичину, М. Рильського, В. Сосюру, А. Малишка, М. Лукаша, О. Іваненко та ін.

1542. **Радчук В.** Таку працю видавати б щороку // Урок Української. – 2002. – № 1. – С. 15-16. – Рец. на кн.: Сербенська О., Волощак М. Актуальне інтерв'ю з мовознавцем: 140 запитань і відповідей. – К.: Вид. центр “Просвіта”, 2001. – 204 с.

С. 15: Згадано М. Лукаша.

1543. **Рассказова О.О., Димитрова В. В.** Поезія Поля Верлена у контексті проблем українського художнього перекладу // Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна: Лінгвістичні й дидактичні проблеми іншомовної комунікації. – 2002. – № 567. – С. 360-365.

Порівняльний аналіз українських перекладів “Осінньої пісні” П. Верлена, виконаних П. Грабовським, М. Терещенком, М. Лукашем.

1544. **Рильський М.** Лист до М. Лукаша. [1950] // Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Укл.: Скопненко О.І., Цимбалюк Т.В. – К., 2002. – С. 728.

Текст листа вміщено у післямові до Словника: Череватенко Л. “Сподіваюсь, ніхто не скаже, що я не знаю української мови” // Там само. – С. 711-734.

1545. **Рудницький Л.** Іван Франко і німецька література. – Л., 2002. – 238 с. – (Українознавча бібліотека НТШ; Чис. 10).

С. 95, 127, 207, 210, 213: Про М. Лукаша як перекладача “Фауста”.

1546. **Савчин В.** Власні назви у перекладах Миколи Лукаша // Укр. літературознавство. – 2002. – Вип. 65. – С. 214-220.

1547. **Саченко М.** “Неопалима купина” сьогодні та завтра // Літ. Україна. – 2002. – 5 груд.

Про плани видавництва “Неопалима купина”, зокрема, про намір видати творчий доробок українських перекладачів М. Лукаша, Г. Кочура, А. Содомори, А. Перепаді, Д. Паламарчука, Бориса Тена, В. П'янова.

1548. **Секірина В.** “Кримські сонети” Адама Міцкевича та їх відлуння в українській літературі // Зарубіж. л-ра. – 2002. – № 41. – С. 7-10.

С. 7, 10: Згадано М. Лукаша як перекладача творів А. Міцкевича.

1549. **Синиченко О.** Уроки української лексики // Урок Української. – 2002. – № 3. – С. 12-13.

- С. 12-13: Наводяться цитати з Лукашевої картотеки та його перекладу “Дон Кіхота” зі словами “Божий світ”, “земний круг”, “земна юдоль” як синонімами до слова земля.
1550. **Синиченко О.** Уроки української лексики: [Уроки 2, 3] // Урок Української. – 2002. – № 4. – С. 20-22.
 С. 20 (Урок 2): Про слово “островеня”, яке вжив М. Лукаш у перекладі Сервантесового “Дон Кіхота”, і не зареєстроване жодним словником.
 С. 20 (Урок 3): Про вислів “земний вид” (у значенні “земля”, “поверхня землі”), який вжив М. Лукаш у перекладі “Дон Кіхота”.
1551. **Синиченко О.** Уроки української лексики: [Урок 4] // Урок Української. – 2002. – № 5-6. – С. 8-9.
 С. 8: Про лексему “мальовний” – несправедливо забуте слово, взяте із картотеки М. Лукаша: “Не вдалось нам подивитись ... на мальовній береги Случі”.
1552. **Содомора А.** “Осіння пісня” Поля Верлена та її українські інтерпретації // Зап. “Перекладацької майстерні 2000-2001” / Упоряд. М. Прокопович; ЛНУ ім. І. Франка, Центр гуманіт. досліджень. – Л., 2002. – Том 3 – С. 176-189.
 Порівняльний аналіз українських перекладів “Осінньої пісні”, які здійснили Г. Кочур, М. Лукаш, Борис Тен, М. Терещенко та С. Гординський.
 Наведено повні тексти усіх перекладів.
1553. **Содомора А.** “Пісня всохлого помаранчевого дерева” у перекладі Миколи Лукаша // Зап. “Перекладацької майстерні 2000-2001” / Упоряд. М. Прокопович; ЛНУ ім. І. Франка, Центр гуманіт. досліджень. – Л., 2002. – Т. 3 – С. 171-175.
1554. **Соловцова І.** Гійом Аполлінер – автор синтезу буття: [Урок 1] // Зарубіж. л-ра. – 2002. – № 43. – С. 4- 8.
 Аналіз Лукашевого перекладу “Лорелей” Г. Аполлінера.
1555. **Соловцова І.** Осмислення Аполлінером у зеніті творчого злету трагедії існування особистості на початку ХХ ст.: [Урок 2] // Зарубіж. л-ра. – 2002. – № 43. – С. 9-13.
 Аналіз Лукашевого перекладу “Зарізаної голубки та водограю” Г. Аполлінера.
1556. **Стрілько В.** “Склалася книжкова скарбниця конкурсу...” // Літ. Україна. – 2002. – 16 трав.
 Згадано, що на II Міжнародному конкурсі з української мови ім. П. Яцика переможцям дарували “Дон Кіхота” у перекладі М. Лукаша.
1557. **Стріха М.** Дантеана на тлі портрета доби // Дзеркало тижня. – 2002. – 2 лют. – С. 17.
 Згадано “перекладацький тандем Григорій Кочур – Микола Лукаш”, що був одним з найяскравіших явищ українського культурного ренесансу шістдесятих років.
1558. **Стріха М.** Історія й сьогодення українського поетичного перекладу (XII – ХХст.): [Курс лекцій] // Зап. “Перекладацької майстерні 2000-2001” / Упоряд. М. Габлевич; ЛНУ ім. І. Франка, Центр гуманіт. досліджень. – Л., 2002. – Т. 2: Історія й сьогодення українського поетичного перекладу (XII – ХХ ст.) – С. 6-139.
 С. 103-108: Про М. Лукаша як перекладача.
 С. 7, 8, 51-53, 58, 94-100, 111-112, 135: Численні загадки про М. Лукаша та його переклади.
1559. **Стріха М.** Про мову й не тільки: [Лист до академіка Петра Толочка] // Голос України. – 2002. – 7 черв.
 Згадано цікавання М. Лукаша та Г. Кочура за їхню “націоналістичну” мову.
1560. **Тарнашинська Л.** По цей бік, де Світличний // Іван Світличний: “... Бо вірую”: Біобібліограф. нарис. – К., 2002. – С. 7-19.
 С. 12: Згадано М. Лукаша серед яскравих представників творчої інтелігенції, що збиралися в оселі Світличних.

1561. **Тома Л.** Останній острів // Літ. Україна. – 2002. – 31 жовт. – Рец. на кн.: П'янов В. Визначні, відомі й “та інші...”: Спогади, есеї, нариси. – К.: Укр. письменник, 2002. – 463 с.

Згадано, що М. Лукаш був залучений до співпраці над синонімічним словником української мови.

1562. **Холодний М.** “Зухвали пісня правнука дажбожого”: [Нотатки про творчість В. Коломійця] // Літ. Україна. – 2002. – 11 квіт.

Згадка про вірш, присвячений М. Лукашеві.

1563. **Череватенко Л.** Поміркуймо разом // Літ. Україна. – 2002. – 12 груд.

Розповідаючи про найбільшу братську могилу України – Бабин Яр та про долю України і Росії, Л. Череватенко цитує М. Лукаша: “Я занадто інтернаціоналіст, щоб бити жидів, і занадто українець, щоб спастися Росію”.

1564. **Череватенко Л.** “Сподіваюсь, ніхто не скаже, що я не знаю української мови”: [Післямова] // Фразеологія перекладів Миколи Лукаша: Словник-довідник / Укл.: Скопченко О.І. , Цимбалюк Т.В. – К., 2002. – С. 711-734.

1565. **Цалик С., Селігей П.** “Підвали можуть бути всілякого відтінку...”: [З майбутньої книги “Роліт і його знамениті мешканці”] // Дзеркало тижня. – 2002. – 17 серп. – С. 21.

Квартиру Дроб'язків, що містилася в ролітівському підвальні, відвідували і з приємністю згадували М. Рильський, О. Білецький, М. Лукаш та ін.

1566. **Цымбалюк Т.В., Скопченко А.И.** Картотека Дон Кихота: Вышел уникальный фразеологический словарь Миколы Лукаша: [Бесіду з уклад. Т.В. Цимбалюком та О.І. Скопченком провів і записав І. Кручик] // 2000. – 2002. – 12-18 апр. – С. 15.

Про виход словника-довідника “Фразеологія перекладів Миколи Лукаша”. Додано портрет М. Лукаша.

1567. **Шалагінов Б.** Образи хтонізму в “Фаусті” Гете // Нова філол. – 2002. – № 3 (14). – С. 144-154.

Цитати з “Фауста” наведено у перекладі М. Лукаша за виданням: Гете Й.-В. Фауст. Лірика. – К.: Веселка, 2001. – С. 23-424.

1568. **Шалагінов Б.** Фауст // Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до першої половини XIX століття: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К., 2002. – С. 120-134.

Цитати з “Фауста” у перекладі Миколи Лукаша.

1569. Юрій Бойко-Блохін: [Некролог] // Літ. Україна. – 2002. – 30 трав. – Підп.: Рада НСПУ, Київська організація НСПУ.

Згадано, що одне з досліджень Ю. Бойка-Блохіна було присвячене М. Лукашеві.

2003

1570. **Дехтярьова Н.** Оплачene поневірянням слово // Вісн. книжк. палати. – 2000. – № 8. – С. 17-19. – Рец. на кн.: Григорій Kochur / Уклад.: Г. Домбровська, З. Домбровська; Наук. ред., автор передм. Р. Зорівчак. – Л.: ЛНУ ім. І. Франка, 1999. – 256 с.: іл., портр. – (Нова серія “Українська біобібліографія”, Ч. 2).

С. 17: Згадка про М. Лукаша.

1571. **Дзюба І.** Свобода і неволя Бориса Чичибабіна. Стаття I // Літ. Україна. – 2003. – 16 січ.

Згадано, що влітку 1973 р. Б. Чичибабіна виключили зі Спілки письменників разом з М. Лукашем, Г. Kochуром, В. Боровим.

1572. **Засенко П.** “Аве, біляве моє божество”: [Передм. до першопубл. поезій М. Лукаша] // Київ. – 2003. – № 4. – С. 83-85.

Передмова до першопублікації інтимної лірики М. Лукаша з рукописної збірки “Розмова з нею”.

1573. **Кацнельсон А.** Про те, що запам'яталося. Про квартальник "Поезія" // Літ. Україна. – 2003. – 9 січ. – С. 12.
 Автор згадує, що при доборі перекладів для квартальногоника "Поезія" він консультувався з Г. Кочуром та М. Лукашем.
1574. **Кирилюк В.** "Вечоріння" Йозефа Лайкерта // Літ. Україна. – 2003. – 20 берез.
 Згадано потужну перекладацьку школу, у якій першими величинами сяють імена М. Рильського, М. Лукаша, Г. Кочура. Д. Павличка.
1575. **Корогодський Р.** Героїчна фантомасія і реальне обличчя вченого, або Надзвичайна складність простоти: [Про І. Дзюбу] // Сучасність. – 2003. – № 1. – С. 113-133; № 2. – С. 103-126.
 С. 118 (№ 1): Згадка про психологічне катування М. Лукаша, Г. Кочура, І. Дзюби у 1972-1973 рр.
 С. 112 (№ 2): Згадка про М. Лукаша.
1576. **Кузьменко С.** Микола Лукаш та його фразеологія. Особливий подарунок Україні до 11-ї річниці її Незалежності // Літ. Україна. – 2003. – 9 січ. – С. 9.
 Про словник-довідник "Фразеологія перекладів Миколи Лукаша".
1577. **Лещенко І.** Прихисток від Григорія Кочура // Українська газета. – 2003. – 19 черв.
 Наводяться слова М. Лукаша, що В. Мисик – свята людина.
1578. **Лизанчук В.** Не лукавити словом. – Л., 2003. – 560 с.
 С. 188: Згадка про цікавлення двох найвидатніших українських перекладачів М. Лукаша та Г. Кочура за їхню "націоналістичну" мову.
1579. **Лукаш Микола Олексійович** // УСЕ: Універс. словн. енцикл. 2003 / Гол. ред. ради чл.-кор. НАНУ М. Попович. – 3-є вид., переробл., доп. – К., 2003. – С. 720.
1580. **Мирошинченко В.** Авторська концепція художнього твору: онтогенез і експансія (на матеріалі англомовної та французької україніки). – Запоріжжя: ЗДУ, 2003. – 283 с.
 С. 51: Про специфіку перекладів М. Лукаша з Р. Бернса.
1581. **Ніколенко О.** Поезія французького символізму. Шарль Бодлер, Поль Верлен, Артур Рембо: Посіб. для вчителя. – Х.: Веста, 2003. – 144 с. – (Скарбниця словесника).
 С. 67-70, 76, 78, 82-88, 93, 110: Згадується М. Лукаш та цитуються його переклади.
1582. **Павло Шарандак:** [Некролог] // Літ. Україна. – 2003. – 10 квіт. – Підп.: Рада НСПУ, рада Київської НСПУ.
 Серед визнаних майстрів перекладу названо і М. Лукаша.
1583. **Палажченко В.** Дон Кіхот із Кролевця // Слово. – 2003. – № 4.
 Додано фото: 1) "Німотний біль" (Лукашева хата... 1996 р. Добре, що хоч садиба ще не продана "з молотка". Потрібна тут іще не одна толока і кошти. А також багато фізичних зусиль кролевецької громадськості...); 2) "Микола Лукаш: 50-ті роки минулого століття. Десять перед "Фаустом".
1584. **Палажченко В.** Український Дон Кіхот із Кролевця // Укр. слово. – 2003. – 15-21 трав. – С. 14.
 Про М. Лукаша.
1585. Переможці рейтингової акції "Книжка року – 2002" // Сучасність. – 2003. – № 5. – С. 146-158.
 С. 156: Згадано словник-довідник "Фразеологія перекладів Миколи Лукаша".
1586. **Рачук М.** Симоненкові уроки // Сучасність. – 2003. – № 3. – С. 88-103.
 С. 96: Про переклади М. Лукаша з Р. Бернса.

1587. **Руженцева Є.** Через океан – додому, втілювати мрію: [Про співачку С. Довгань] // Літ. Україна. – 2003. – 12 черв. Згадано вечорниці, присвячені корифеям українського перекладу – Лукашеві та Кочуру.
1588. **Савчин В.** З епістолярної спадщини Миколи Лукаша й Григорія Кочура // Дивослово. – 2003. – № 3. – С. 11-14. С. 12-13: Додано портрети Г. Кочура та М. Лукаша.
1589. **Савчин В.** “Мого імення ні плакати, ні сцена славити не буде...” // Літ. Україна. – 2003. – 9 січ. – С. 9. Про вечір вшанування пам’яті Г. Кочура, що відбувся у Львівському національному університеті імені Івана Франка. Згадка про те, що громадянську позицію Г. Кочура та М. Лукаша можна чітко простежити з цілеспрямованого добору творів для перекладу.
1590. **Савчин В.** Не меч, не щит рятують мову – Лише безсмертні твори! [Про вечір пам’яті Григорія Порфировича Кочура] // Каменяр. – 2003. – № 1. – С. 6. Згадки про М. Лукаша.
1591. Святкова презентація // Літ. Україна. – 2003. – 29 трав. – Без підп. Про обговорення антології іспанської поезії XII-XX століт “Незгасне полум’я любові” (Луцьк, Видавництво обласної друкарні, 2003), на якому промовці наголошували на високій місії перекладацької справи, яку самовіддано здійснювали наші корифеї – М. Лукаш та Г. Кочур.
1592. **Синиченко О.** Уроки української лексики: [Уроки 16-19] // Урок Української. – 2003. – № 1. – С. 20-24. С. 20 (Урок 16): Наведено цитати з картотеки М. Лукаша та його ж перекладу “Дон Кіхота” із вдалими епітетами до слова “природа” та виразами із цим словом. С. 21 (Урок 17): Цитати з “Дон Кіхота” М. Лукаша, що ілюструють різноманітність синонімів до слова “місцевість”.
1593. **Синиченко О.** Уроки української лексики: [Уроки 23-25] // Урок Української. – 2003. – № 3. – С. 18-21. С. 18 (Урок 23): Наведено цитату з перекладу М. Лукаша Сервантесового “Дон Кіхота” для ілюстрації вживання лексеми “грязь”: “...тебе піднесено із грязі в князі...”. С. 19-20 (Урок 24): Наведено цитати з картотеки М. Лукаша та перекладу “Дон Кіхота” для ілюстрації вживання лексеми “болото” та її синонімів. С. 21 (Урок 25): Подано цитати з картотеки М. Лукаша та його перекладу “Дон Кіхота” для ілюстрації вживання слова “струмок” та його синонімів; лексем на позначення звуків, творених струмками; зразків образного змалювання струмків.
1594. **Скуратовський В.** В переводе на украинский // Столич. новости. – 2003. – 24 черв. – 1 лип. У статті, присвяченій історії українського художнього перекладу, велику увагу приділено постаті М. Лукаша.
1595. **Снігур С.** Миколі Лукашеві присвячено // Народна воля. – 2003. – 17-24 квіт.
1596. **Содомора А.** “Остання пісня” Поля Верлена та її українські інтерпретації // Зарубіж. л-ра. – 2003. – № 14. – С. 18-20. Порівняльний аналіз Верленової “Осінньої пісні” та її українських інтерпретацій Г. Кочура, Бориса Тена, М. Лукаша, М. Терещенка, С. Гординського.
1597. **Стріха М.** Дещо про коментовані видання й інтерпретацію текстів // Улюблені англійські вірші та навколо них / Пер. і упоряд. М. Стріха. – К., 2003. – С. 117-122. – Рец. на кн.: Вільям Шекспір. Сонети / Пер. Д. Павличко. Вступ до коментарів, коментарі М. Габлевич. – Л.: Літопис, 1998. – 386 с. С. 118: Згадано, що участь М. Лукаша у шеститомнику Шекспіра обмежилася перекладом однієї (далеко не першорядної для Шекспіра) драми “Троїл і Крессіда”.

1598. **Стріха М.** Переклад як націєтворення // Зарубіж. л-ра. – 2003. – № 14. – С. 13-14.
 Згадано драматичну долю провідних українських перекладачів другої половини ХХ ст. – Григорія Кочура та Миколи Лукаша.
1599. **Стріха М.** Український художній переклад: між літературою і націєтворенням (до постановки питання) // Сучасність. – 2003. – № 3. – С. 140-145.
 С. 142: Згадка про драматичну долю Г. Кочура та М. Лукаша.
1600. **Стріха М.** Шекспір безмежний. Роздуми над першим Повним зібранням творів Шекспіра українською мовою // Улюблені англійські вірші та навколо них / Пер. і упоряд. М. Стріха. – К., 2003. – С. 87-106. – Рец. на кн.: Вільям Шекспір. Твори: В 6 т. – К.: Дніпро, 1984-1986.
 С. 93: Згадка про М. Лукаша як представника “фольклорної” течії в українському художньому перекладі.
 С. 93, 99, 103, 105: Про М. Лукаша як перекладача Шекспірової драми “Тройл і Крессіда”.
1601. **Стріха М.** Мої улюблені англійські вірші й навколо них (Замість передмови) // Улюблені англійські вірші та навколо них / Пер. і упоряд. М. Стріха. – К., 2003. – С. 5-16.
 С. 10: Згадка про статтю Г. Кочура “Феномен Лукаша”, де він перелічує, хто й що має завершити з того, для чого так і не вистачило життя його геніальному побратимові.
1602. Сучасність. № 2: [Огляд журналу] // Літ. Україна. – 2003. – 10 квіт.
 Згадано статтю Л. Череватенко “Лукашеві переклади з німецьких та російських поетів”, надруковану у лютневому номері “Сучасності”.
1603. Український енциклопедичний словник-календар / Упоряд. Вікалюк Я. – Т.: Навч. кн. – Богдан, 2003. – 240 с.
 С. 158: Подано інформацію про М. Лукаша. Див. № 1604.
1604. **Череватенко Л.** Лукашеві переклади з німецьких та російських поетів // Сучасність. – 2003. – № 2. – С. 38-39.
 Передмова до першопублікації 14-ти перекладів М. Лукаша з німецьких та російських поетів.
1605. **Череватенко Л.** Микола Лукаш. Шпигачки // Єгупець. – 2003. – № 11. – С. 285.
 Передмова до публікації низки епіграм М. Лукаша.
1606. **Шалагінов Б.** Ґете про роль зла у розвитку суспільства: Роздуми літературознавця про проблеми, пов’язані з образом Мефістофеля (“Фауст”) // Всесвіт. л-ра... – 2003. – № 1. – С. 57-58.
 “Фауста” Й.-В. Ґете цитовано в перекладі М. Лукаша.
1607. Юрій Педан – лауреат премії імені Миколи Лукаша // Всесвіт. – 2003. – № 1-2. – С. 177.
 Премію відзначено переклад Ю. Педана роману Курціо Малапарте “Шкура”, надрукованого у номерах 7-8 та 9-10 “Всесвіту” за 2002 рік.
1608. Юрій Педан – лауреат премії імені Миколи Лукаша // Літ. Україна. – 2003. – 6 лют.
 Премію відзначено Ю. Педана за український переклад роману Курціо Малапарте “Шкура” (“Всесвіт” 2002, № 7-8, 9-10).

ІНФОРМАЦІЯ ПРО М. ЛУКАША В ІНТЕРНЕТ-ДЖЕРЕЛАХ

1609. **Баранов В.** Украина: Торговцы оружием и их покровители. Некоторые кандидаты на украинских выборах // Русская мысль (Париж). – <http://www.rusmysl.ru/2002II/4403/4403index.html>

Електронний варіант газети “Русская мысль”. – 2002. – № 4403. – 4 апр.

Серед тих культурних діячів, кого жорстоко переслідували у 60-80-х, згадано М. Лукаша.

1610. **Жолдак Б.** “Лукаш любив карти...”: [Вірш] // Поетика: [Бібліотека Української Поезії]. – <http://poetry.uazone.net/zholdak/pages.phtml?page=zholdak02>

1611. **Коцюбинська М., Рапп І.** Лукаш Микола Олексійович: [Біографічна довідка] // Дисидентський рух в Україні. – http://www.khpg.org/index_uk.html. – Біографії учасників дисидентського руху на Україні. – http://www.khpg.org/history/vjazni/biografi/lukash_mikola.html

1612. **Кочур Г.** Листи з Інти / Публ. та прим. Л. Дроб'язка // http://www.judaica.kiev.ua/Eg_10/Eg18.htm

У листі до Л.Н. Дроб'язко від 27.08.1958 р. Г. Кочур, цитуючи В. Маяковського (“прибран к рукам официальным вкусом”), пише про М. Лукаша: “жалъ, если чиновничья стихия захлестнет его”, маючи на увазі те, що М. Лукаш займав посаду завідувача відділу поезії в журналі “Всесвіт”.

1613. **Мокроусов А.** “Неопровергимое свидетельство”: новые переводы европейской поэзии в Украине. Статья первая // http://www.niurr.gov.ua/ru/ukr_rus/bulletin_3/mokrousov_1.htm

Згадано майстерні переклади М. Лукаша, Г. Кочура, Бориса Тена, А. Перепаді, А. Содомори.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ДЖЕРЕЛА

1614. Бібліографічний покажчик перекладів поезії Адама Міцкевича на українську мову (1827-1955) / Упоряд. В.П. Ведіна. – К.: Вид-во АН УРСР, 1957. – 40 с.
С. 26, 28, 32: Про М. Лукаша.

1615. Взаимосвязи и взаимодействия литератур мира: Библиогр. (1961-1965): В 2 ч. – Ч. 1. / Сост.: В.А. Либман, В.П. Пироговская, А.М. Гуткина. – М., 1967. – 283 с.
№ 2396: Про М. Лукаша.

1616. **Гольденберг Л.** Українські переклади зарубіжної літератури: [Бібліогр.] // Всесвіт. – 1960. – № 10. – С. 136-144.
С. 137, 139, 140, 143: Про М. Лукаша.

1617. **Григорій Коцур:** Бібліогр. покажч. / Уклад.: Г. Домбровська, З. Домбровська; Наук. ред., автор передмови Р. Зорівчак; Редкол.: Е. Якимович (голова) та ін. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 1999. – 256 с.

Передм.: С. 17, 21, 22, 24, 29, 30, 32; №№ 50, 238, 330, 371, 372, 394, 411, 427, 437а, 440, 442-444, 448, 457, 478, 496, 499, 514, 516-518, 559, 570, 572а, 603а, 605, 634а, 640, 675а, 680, 710а, 717, 732а, 733, 733а, 745б, 747, 762, 764а, 772, 773, 778, 781, 787, 804-807, 809, 814, 850, 863, 879а, 880, 880а, 888а, 933а, 939, 940, 941, 944, 948, 951-953, 955, 956-958, 959а, 960: Про М. Лукаша.

1618. **Григорій Сковорода (1722–1794):** Бібліогр. покажч. / Уклад.: Г.І. Гамалій, В.В. Шевченко; Наук. ред. Р.С. Жданова. – К., 2002. – 135 с. – До 280-річчя від дня народж.
Про М. Лукаша: № 540.

1619. **Євген Сверстюк:** “Це – вибір”: Біобібліогр. нарис / Уклад. В. Патока; Наук. ред. Р. Жданова. – К., 2002. – 125 с. – (Сер.: Шістдесятництво: профілі на тлі покоління; Вип. 5).
№№ 85, 613: Про М. Лукаша.

1620. Елин Пелин: Библиограф. указ. / Состав. Л.П. Лихачева. – М.: Книга, 1977. – 126 с.
№№ 940 (6), 956: Про М. Лукаша.
1621. Житник Володимир Костянтинович: Біобібліогр. покажч. / Уклад. Н.В. Казакова. – К.: Видавн. дім “КМ Academia”, 2000. – 60 с. – (Сер.: “Вчені НаУКМА”).
№№ 88, 301, 312, 385, 398, 456, 460, 461: Про М. Лукаша.
1622. Житомирська З. Йоганн Вольфганг Гете: Библиogr. указ. русс. пер. и крит. л-ры на русс. яз. 1780-1971 / Общ. редакц. акад. В.М. Жирмунского. – М.: Книга, 1972. – 615 с.
№№ 4937, 5360: Про М. Лукаша.
1623. Йоганн Вольфганг фон Гете: Каталог книжк. вид. / Уклад.: М. Колодій, З. Домбровська; Наук. ред., авт. передм. К. Кусько; Редкол.: Б. Якимович (голова) та ін. – Львів: Видавничий центр Львів. ун-ту, 2001. – 256 с.
№№ 600, 604: Про М. Лукаша.
1624. Микола Лукаш: Бібліогр. покажч. / Укл. В. Савчин // Інозем. філол. – 1999. – Вип. 111. – С. 239-256.
1625. Микола Лукаш: Бібліогр. покажч.: [Допов. до покажч., опубл. у 111-му вип. “Інозем. філол.”] / Укл. В. Савчин // Інозем. філол. – 2001. – Вип. 112. – С. 306-320.
1626. Микитенко О. Зарубіжна література в українських перекладах: 1959-1963: [Бібліогр.] // Всесвіт. – 1963. – № 5. – С. 151-159.
С. 152, 153, 156, 158: Про М. Лукаша.
1627. Мороз М. Мігель де Сервантес Сааведра в українських перекладах та критиці: [Бібліогр. покажч.] // Сервантес і проблеми розвитку європейської прози: Зб. наук. праць / ЛНУ ім. І. Франка; Каф. світ. л-ри. – Л.: ЛНУ, 2000. – Вип. 1. – С. 34-41. – (“Проблеми світової літератури”).
1628. Перелік публікацій про М. Лукаша, здійснених після його смерті: [1988 – 1997] / Уклад. В. Савчин // Жива вода. – 1997. – № 3. – С. 6. Бібліогр.: 41 назва.
1629. Петрова Ольга: Біобібліогр. покажч. / Авт. ст.: І. Дзюба, А. Герасимчук, В. Личковах, Г. Нєдошивін, Г. Рудик, Дж. Тьюа; авт. листів В. Качуровський; Уклад. Н. Казакова; Редкол.: М. Брик (голова) та ін.; НаУКМА. – К.: Видавн. дім “КМ Академія”, 2001. – 85 с.: 16 іл. – (“Вчені НаУКМА”).
№№ 3, 8, 126, 207, 311: Про М. Лукаша.
1630. Синиченко О. Зарубіжна література на Україні. Рік 1990: [Бібліогр.] // Всесвіт. – 1991. – № 8. – С. 178-187.
С. 179, 180: Про М. Лукаша.
1631. Синиченко О. Іноземна література в Україні. Рік 1995: [Бібліогр.] // Всесвіт. – 1997. – № 1. – С. 163-176.
Про М. Лукаша: С. 165-168, 170-172.
1632. Синиченко О. Іноземна література в Україні. Рік 1996: [Бібліогр.] // Всесвіт. – 1997. – № 11-12. – С. 187-198.
С. 196: Про М. Лукаша.
1633. Синиченко О. Іноземна література в Україні. Рік 1998: [Бібліогр.] // Всесвіт. – 1999. – № 11-12. – С. 158-176.
С. 161, 165: Про М. Лукаша.
1634. Синиченко О. Іноземна література в Україні. Рік 1999: [Бібліогр.] // Всесвіт. – 2000. – № 11-12. – С. 159-178.
С. 160-163: Про М. Лукаша.
1635. Слово і час: Сист. покажч. змісту (1990-1999). – К.: Стилос, 2002. – 288 с.
№№ 841, 1882, 1893, 1895, 1896: Про М. Лукаша.
1636. Слов'янська філологія на Україні (1958-1962 pp.): Бібліогр. / Укл.: Н.Ф. Королевич, Ф.К. Сарана. – К.: Вид-во АН УРСР, 1963. – 614 с.
С. 526: Про М. Лукаша.

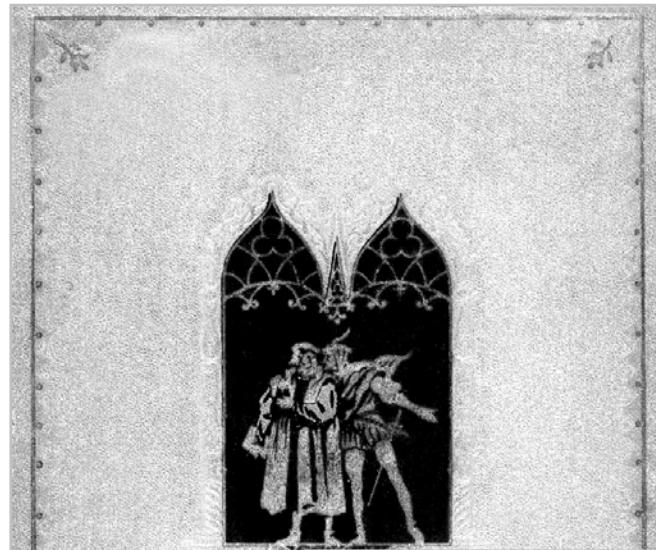
1637. Слов'янська філологія на Україні (1963-1967 pp.): Бібліогр.: У 2 ч. / Укл.: Н.Ф. Королевич, Л.В. Беляєва, Л.І. Гольденберг, Ф.К. Сарана. – К.: Наук. думка, 1968. – (До VI Міжнар. з'їзду славістів).
 Ч. 1: Мовознавство. Фольклористика. – 293 с.
 С. 223, 225, 226: Про М. Лукаша.
1638. Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті: У 5 т. – К.: Наук. думка, 1987-1994. – Т. 5: Українська література в країнах Центральної і Південно-Східної Європи: Матеріали до бібліографії / Уклад.: О.І. Гайнічера, Р. Гебнер (Німеччина), Г.П. Герасимова та ін.; Редкол. тому: В.О. Захаржевська (відп. ред.) та ін. – 1994. – 614 с.
 №№ 4505, 6648*, 6902*: Про М.О. Лукаша. (*Дані позиції насправді стосуються не Миколи Лукаша, а чеського перекладача Мірослава Лукаша).
1639. Філологічні науки в Україні. 1994: Наук.-допом. бібліограф. посіб. – Т.: Підручн. і посіб., 2002. – 227 с.
 № 1743: Про М. Лукаша.
1640. Філологічні науки в Україні. 1995: Наук.-допом. бібліограф. посіб. – Т.: Підручники і посібники, 2002. – 223 с.
 № 1512: Про М. Лукаша.
1641. Христо Смирненски. 1898-1923: Биобіблиогр. указат. / Състав.: И. Петрова, В. Иванова, М. Маринова, Е. Фурнаджиева. – София, 1982. – 372 с.
 № 2242: Про М. Лукаша.
1642. Adam Mickiewicz. Zarys bibliograficzny / Oprac. I. Śliwińska, W. Roszkowska, S. Stupkiewicz. – Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1957. – 354 s.
 С. 132, п. 5: Про М. Лукаша.
1643. Faust: Bibliographie / Bearbeitet von H. Henning. – Teil III: Das Faust – Thema neben und nach Goethe. – Berlin und Weimar: Aufbauverlag, 1976. – 472 s.
 № 2911: Про М. Лукаша.
1644. Polska Bibliografia Literacka za lata 1954-1955 / Opracował Zespół Poznańskiej Pracowni Bibliograficznej Instytutu Badań Literackich PAN; Red. tomu: T. Kwiekowa. – Warszawa; Łódź: PWN, 1978. – XXVI, 956 s.
 № 3349: Про М. Лукаша.
1645. Polska Bibliografia Literacka za lata 1962-1963 / Opracował Zespół Poznańskiej Pracowni Bibliograficznej Instytutu Badań Literackich PAN; Red. tomu: E. Ziolkowska. – Łódź; Warszawa: PWN, 1966. – XXX, 850 s.
 № 5238: Про М. Лукаша.
1646. Polska Bibliografia Literacka za rok 1966 / Opracowała Zespół Poznańskiej Pracowni Bibliograficznej Instytutu Badań Literackich PAN; Red. tomu: T. Tyszkiewicz. – Warszawa: PWN, 1969. – XXXII, 882 s.
 № 7870: Про М. Лукаша.
1647. Polska Bibliografia Literacka za rok 1969 / Opracowała Zespół Poznańskiej Pracowni Bibliograficznej Instytutu Badań Literackich PAN; Red. tomu: B. Karelusówna. – Warszawa: PWN, 1972. – XXXIII, 946 s.
 № 8348: Про М. Лукаша.
1648. Ukrainian Literature in English: 1980-1989: Annotated bibliography: In 3 Parts / Comp. M. Tarnawsky. – Edmonton and Toronto: Canadian Institute of Ukrainian Studies; University of Alberta, 1999. – P. III. – 464 p.
 С. 73. – NA 098; С. 153. – NA 980: Про М. Лукаша.

ІЛЮСТРАЦІЇ ТА
ФОТОДОКУМЕНТИ

Ілюстрації

Світлини Миколи Лукаша
з архіву Літературного музею Григорія Кочура в Ірпені

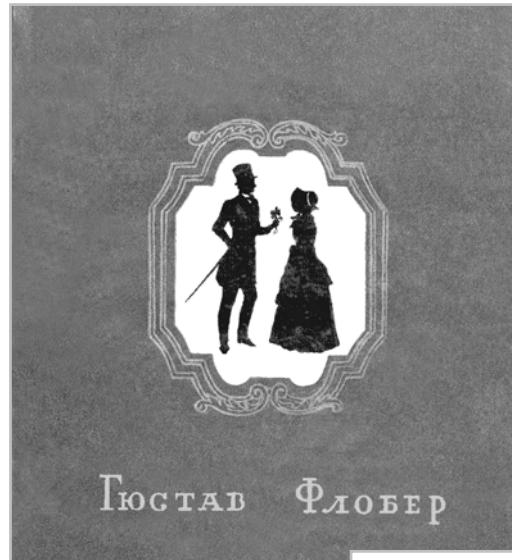
ГЕТЕ
ФАУСТ

Ілюстрація з п'єси
Микола Лукаш

Видавництво
Науково-дослідного
Інституту Академії Наук УРСР
О. І. Візницького

Державне видавництво
ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ УРСР
Київ - 1955

Гюстав Флобер

Мадам
Боварі

Гюстав Флобер

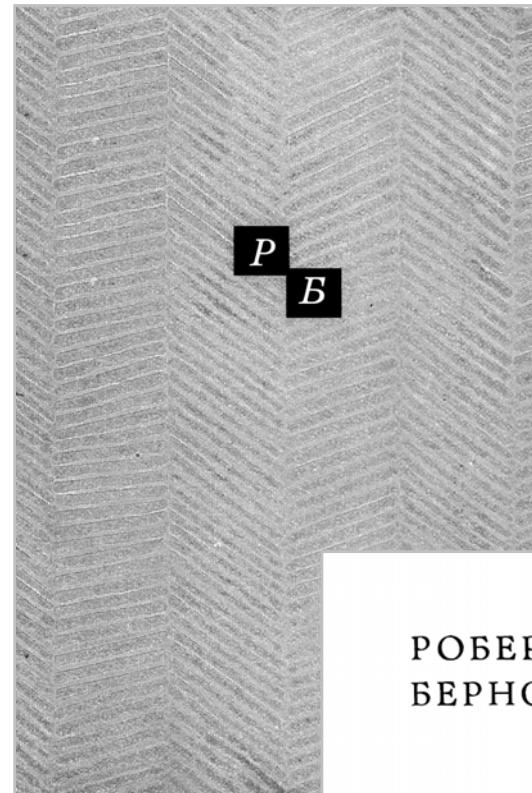
Мадам
Боварі

ПОБУТ ПРОВІНЦІЇ

Переклад з французької
Миколи Лукаша

Державне видавництво
ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ
Київ - 1955

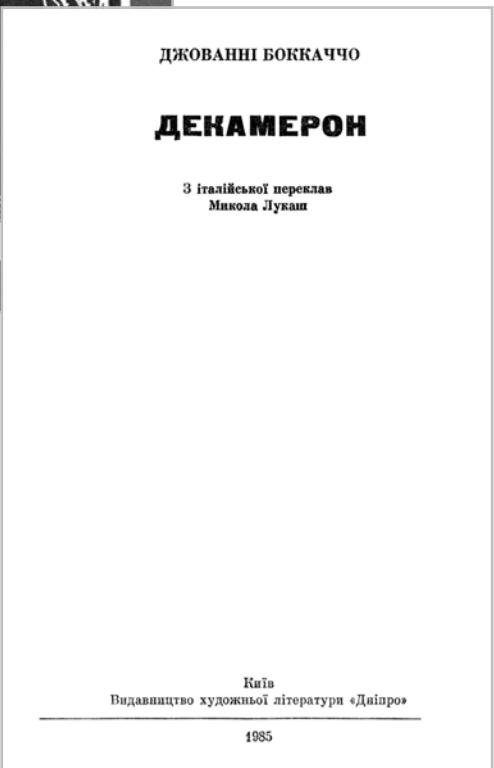
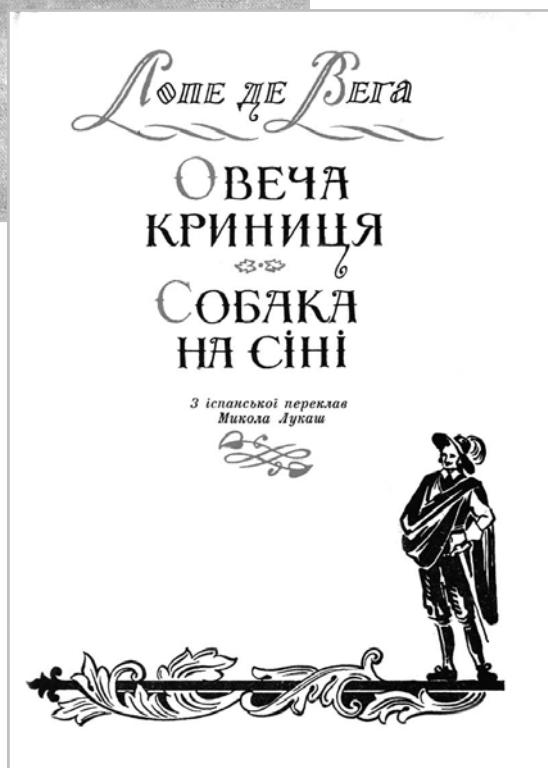

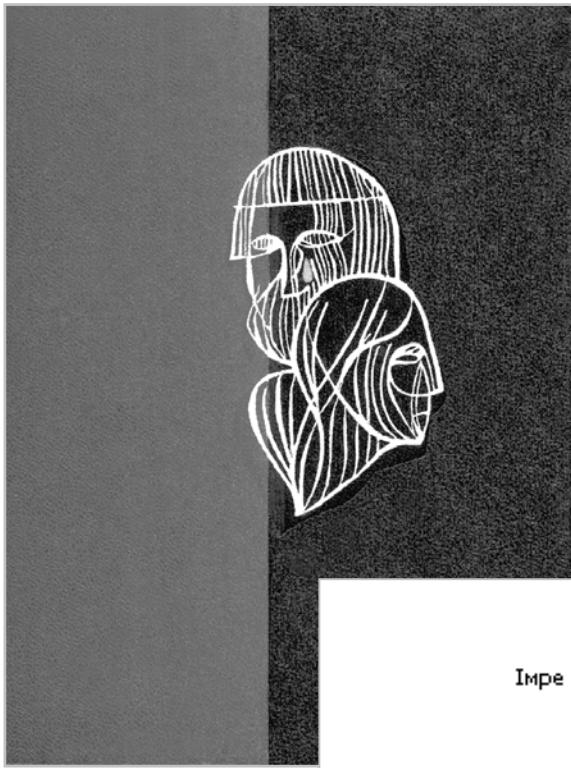
РОБЕРТ
БЕРНС

ПОЕЗІЇ

Переклад Миколи Лукаша
та Василя Мисика

ВИДАВНИЦТВО ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ
«ДНІПРО». КІЇВ — 1965

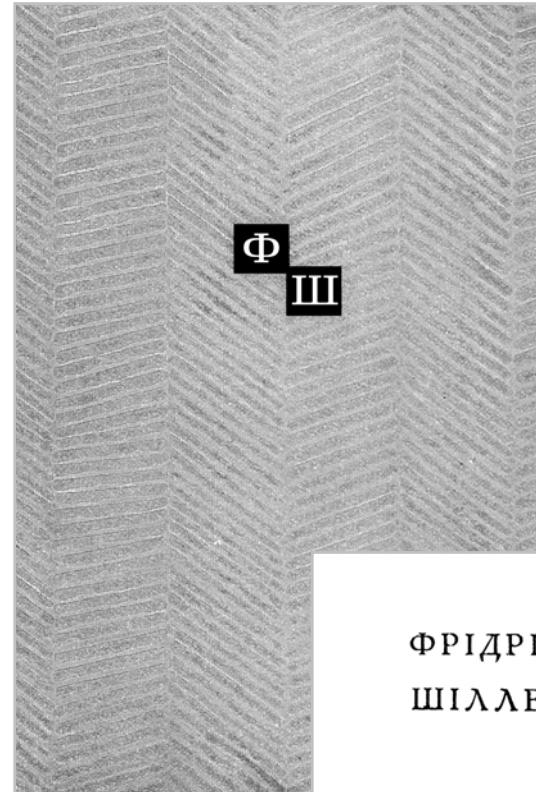

Імре Мадач

ТРАГЕДІЯ ЛЮДИНИ

Драматична поема

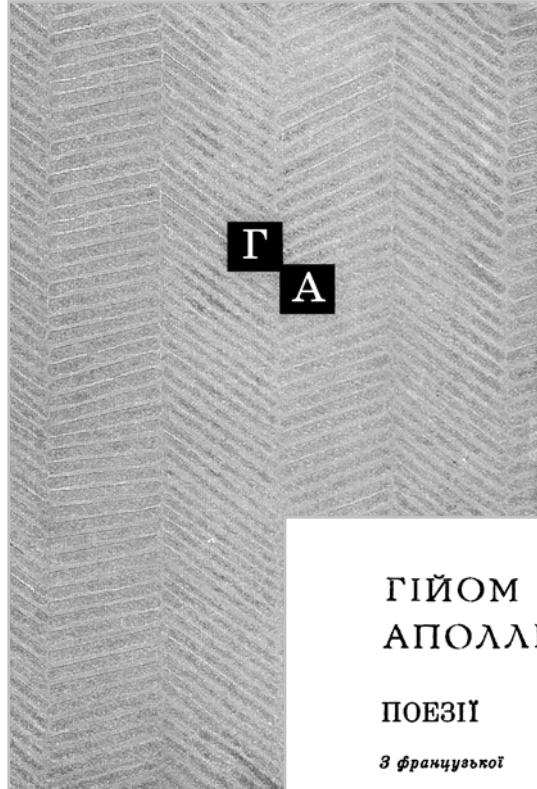
ВИДАВНИЦТВО ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ "ДНІПРО"
КІЇВ - 1967

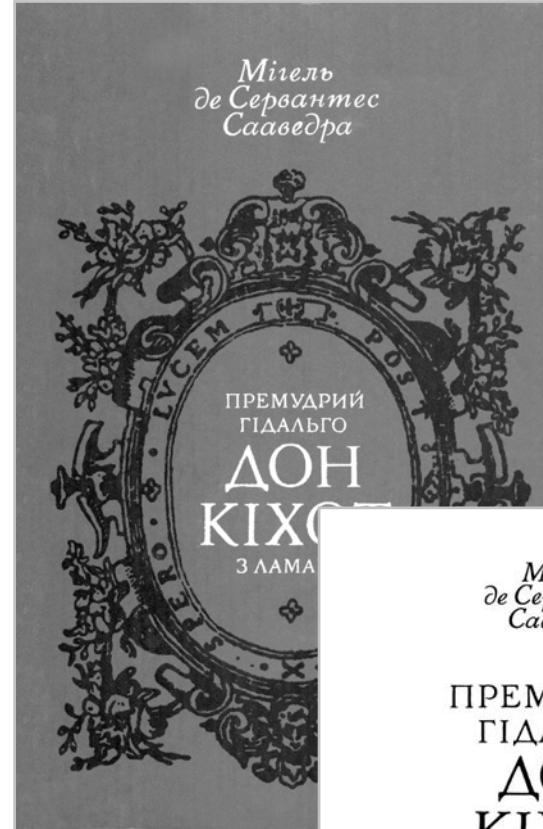
ФРІДРІХ
ШІЛЛЕР

ЛІРИКА

ВИДАВНИЦТВО ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ
«ДНІПРО» КІЇВ — 1967

КИЇВ
ВИДАВНИЦТВО ХУДОЖНЬОУ ЛІТЕРАТУРИ
«ДНІПРО»
1984

Мігель
де Сервантес
Сааведра
*
ПРЕМУДРИЙ
ГІДАЛЬГО
**ДОН
КІХОТ**
з ламанчі
РОМАН

Київ
Видавництво художньої літератури
«ДНІПРО»
1995

ВІД
БОККАЧЧО
ДО
АПОЛЛІНЕРА

Переклади

Київ
Видавництво
художньої літератури
«ДНІПРО»
1990

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ
ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Вольфганг Амадей Моцарт
**ДОН ЖУАН, або
ПОКАРАНИЙ РОЗПУСНИК**

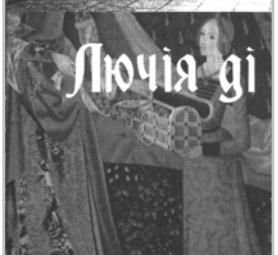
Весела драма на 2 дії за сюжетом старовинної
іспанської легенди
Лібрето Лоренцо да Понте
Переклад з італійської Миколи Лукаша

СПОНСОР НАЦІОНАЛЬНОЇ ОПЕРИ
PRICEWATERHOUSECOOPERS

Київ-1998

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ
ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

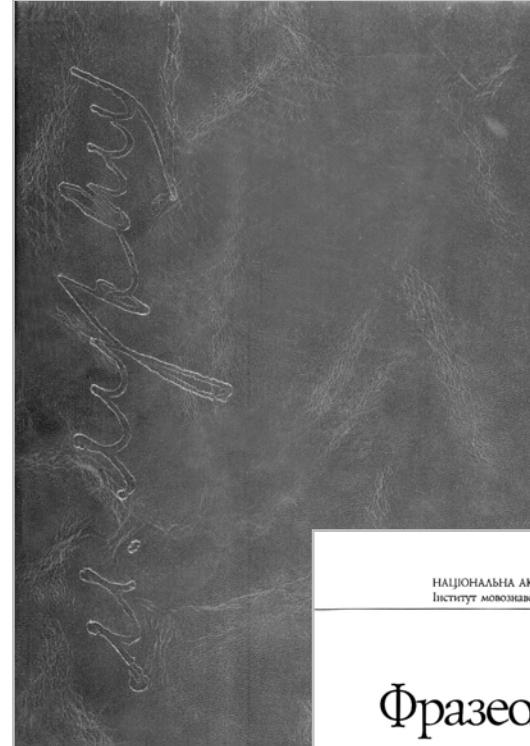
Гаетано Доніцетті
ЛЮЧІЯ ДІ ЛАММЕРМУР

Опера на 3 дії
Лібрето С. Каммарано за мотивами
романа В. Скотта
"Ламмермурська наречена"

Gaetano Donizetti
LUCIA DI LAMMERMOOR
Dramma tragico in due parti
di Salvatore Cammarano

СПОНСОР НАЦІОНАЛЬНОЇ ОПЕРИ
PRICEWATERHOUSECOOPERS

Київ - 2001

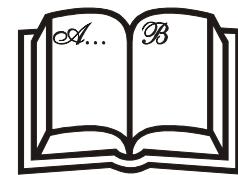
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні

**Фразеологія
перекладів
Миколи
ЛУКАША**

СЛОВНИК-ДОВІДНИК

Київ
Видавництво «Довіра»
2002

ДОПОМІЖНІ
ПОКАЖЧИКИ

ОСОБОВИЙ ПОКАЖЧИК

Абрамович С. 844
 Аді Е. с. 10; 26, 268-270, 706
 Айхендорф Й. с. 9; 181
 Алексеенко О. 793
 Амаду Ж. 995, 1010
 Андриєнко В. див. Андрієнко В.
 Андріанова Н. с. 24; 545, 563
 Андрієнко В. 910, 984,
     1067, 1273
 Андріяшк Р. 716
 Андроник А. 1150
 Андронік Л. с. 7
 Андрухович Ю. с. 25; 1151, 1508
 Анікст О. 946, 1369
 Антонич Б.-І. 1287
 Аполлінер Г. с. 9, 12, 27, 30,
     38, 39; 23, 26, 279-314, 423,
     445, 488, 632, 669, 670, 679,
     684, 688, 710, 720, 732, 802,
     806, 822, 824, 887, 905, 1006,
     1027, 1047, 1095, 1190, 1311,
     1339, 1388, 1389, 1391, 1392,
     1464, 1465, 1504, 1554, 1555
 Арістофан 564
 Артемчук І. 1274
 Астрахан Н. 1027

Бажан М. с. 16, 27; 299, 566,
     572, 581, 605, 681, 695, 711,
     855, 973, 1145, 1225, 1343,
     1345, 1347, 1354, 1356, 1358,
     1359, 1363, 1368, 1430, 1499
 Бажан О. 1284
 Бажинов І. 1068
 Базилевський В. 794
 Балтрушайтіс Ю. с. 10, 245
 Бальмонт К. с. 10, 246-248
 Бандура О. с. 21, 23; 660, 730
 Баранов В. 1609
 Безруч П. с. 10; 26, 409-413,
     635, 641, 647

Беккет С. 858-860
 Беляєва Л. 1637
 Бендзар Б. 694
 Бернс Р. с. 9, 11, 12, 17, 28, 29,
     32, 38; 7, 14, 26, 35-68, 445,
     489-492, 521, 522, 526, 530,
     554, 561, 562, 567, 568, 579,
     627, 648, 653, 691, 709, 744,
     777, 809, 830, 833, 843, 985,
     994, 1004, 1017, 1046, 1131,
     1138, 1190, 1209, 1222, 1324,
     1367, 1412, 1422, 1514, 1535,
     1580, 1586
 Бєлий А. с. 10; 249, 250
 Білецький А. 786, 1187
 Білецький О. 2, 564, 1565
 Білик О. 716, 1069
 Білодід О. 508
 Білоус Д. 1252, 1360-1362
 Білоцерківець Н. 679
 Бляжко Л. 608
 Блок О. с. 10; 251
 Бобинський В. 1011
 Бобир Д. 1345
 Бобровицька Я. 1153
 Бодлер Ш. 378, 401, 931, 1581
 Бойко О. 446, 756
 Бойко Ю. див. Бойко-Блохін Ю.
 Бойко-Блохін Ю. 667, 821, 1569
     див. також Войко-Blochyn J.
 Бойченко О. 1366, 1367
 Бойчук Б. 609
 Бокий І. 822
 Боккаччо Дж. с. 9, 17, 26, 30, 38,
     39; 13, 19, 24, 26, 32, 155-164,
     423, 445, 543, 545, 548-550,
     577, 579, 581, 644, 686, 707,
     717, 735, 741, 759, 802, 806,
     808, 822, 887, 905, 1006, 1070,
     1095, 1150, 1290, 1305, 1328,
     1388, 1389, 1391, 1392, 1504
 Бондаренко Н. 528, 565, 651

Бондаренко С. 1485
 Борецький М. с. 29; 131, 168,
     169, 344, 432
 Борис Тен с. 14, 30; 512, 711,
     815, 887, 1015, 1050, 1182,
     1333, 1345, 1519, 1552
 Боровий В. 1571
 Борщевський С. 823, 1154
 Бохенський Я. 1381, 1382
 Боянович В. 581
 Братко В. 1070
 Брик М. 1369, 1377, 1427, 1629
 Бругер С. 1071, 1155
 Брюгген В. 610, 611, 1275
 Брюсов В. с. 10; 252
 Бубка С. 791
 Булаховська Ю. 557, 612, 1072
 Бурбело В. 673
 Бургардт В. 639
 Бурковський І. 911
 Бусел С. 1363

Ваврін Л. 492
 Вайнерман Х. с. 9, 27;
     82-86, 575, 652
 Валері П. с. 9; 315-320, 856,
     1036, 1099
 Валюк З. 985
 Василевська В. 572
 Василенко М. 1486
 Васовчик В. 706
 Венгренівська М. 845
 Вентурі М. 485, 1400
 Веприняк Д. 46
 Вервес Г. 500, 941
 Верлен П. с. 9, 12, 17, 27-30, 38;
     18, 26, 321-379, 401, 445, 468,
     493, 579, 611, 614, 619, 622,
     638, 646, 650, 653, 654, 719,
     720, 723, 734, 737, 771, 780,
     815, 905, 963, 964, 970, 974,
     988, 994, 1031, 1049, 1050,
     1055, 1097, 1114, 1115, 1129,

1136, 1159, 1282, 1349, 1390,
     1391, 1413, 1429, 1455, 1506,
     1527, 1543, 1552, 1581, 1596
 Вертиль О. 1158
 Веселовський А. 1367
 Весна М. 912, 942, 943, 986,
     1073, 1276-1278, 1364, 1487
 Вечерський В. 944
 Ведіна В. 1614
 Винничук Ю. 680
 Виноградов В. с. 16
 Вирган І. 448
 Висоцька Н. 1159
 Вишня Н. 102, 945
 Відал Г. 812
 Вільшук М. 424, 846
 Вінграновський М. 1380, 1394
 Вітушко Н. 873, 874, 1074, 1156,
     1261, 1280, 1281, 1365
 Вовк В. 546, 582, 628, 629, 757,
     771, 814, 875, 1056, 1075
 Вовк Я. 674, 708
 Волков А. 1366, 1367
 Волкова Т. 212, 314
 Волошин М. 835, 1327
 Волошко Є. 652
 Волощак М. 1388, 1542
 Волощук Є. 355, 1282
 Волькер І. с. 10; 26, 414-419, 751
 Вороний М. 973, 1343, 1345
 Воропай О. 1076

Габлевич М. 758, 759, 1029,
     1558, 1597
 Гавлічек-Боровський К. с. 10;
     26, 420-424, 752
 Гаврилов П. 613
 Гавришків Б. 514
 Гайдай М. 31
 Гайне Г. с. 9, 22, 25; 26, 182-186,
     476, 518, 664, 1464, 1533
 Гайнічеру О. 709, 1638
 Галлан А. с. 7

Гальченко С. 934
Гамада Р. 1200, 1201
Гамалій Г. 1618
Ганжа Л. 1262
Ганзбург Г. 1368
Гарсія Лорка Ф.
    див. Гарсія Лорка Ф.
Гейне Г. див. Гайне Г.
Геник-Березовська З. 1283
Герасимова Г. 1638
Герасимчук Л. 946, 1369, 1427,
    1490, 1629
Гете Й.-В. див. Гете Й.-В.
Гжицький В. 603
Гільєн Н. див. Гільєн Н.
Гіппіус З. с. 10; 253
Глазовий П. 791
Глухий В. 1259
Гнатюк І. 987, 1030, 1077
Гнєдич Т. 883
Гоголь М. 193
Годованець М. 554
Гозенпуд А. с. 12
Головко Д. 1160
Голуб А. с. 17; 831
Гольберг М. 684, 795, 847
Гольберг Л. 684
Гольденберг А. 1616, 1637
Гомер с. 7
Гонсуй с. 10; 425
Гончар О. с. 16, 21, 23; 529, 583,
    660, 1161, 1327
Гончарук М. 934
Горацій с. 10; 179
Горбач А.-Г. 1059
Горбач О. 1332
    див. також Horbach O.
Гординський С. 326, 614,
    1050, 1552
Горелік Л. 157, 189, 222
Горецький П. с. 16; 527
Горідько Ю. 288, 333
Горлач Л. 1162

Горовий І. 1370
Горська А. 1057, 1259, 1428
Гор'кий М. с. 10, 12, 37; 254
Гофман Е. Т. А. с. 25; 1533
Гофштейн Д. с. 9, 28; 26, 87-90
Гофштейн Ф. 88
Гошуляк А. 1039
Грабовський В. 1399
Грабовський П. 1413, 1527, 1543
Градовський А. 395
Грачова В. 157, 189, 222
Гребницька Н. 58, 67, 436, 1524
Гречанюк С. 695, 710, 760, 824
Гризун А. 1078, 1163
Гриценко М. 1235
Грищенко О. 944
Гріммельсаузен Г.-Я.К. с. 9; 187
Грінченко Б. 1015
Гром'як Р. 1117
Громов С. 1372
Гулевич Є. 1373
Гуменюк Я. 1491
Гуртовенко В. 913
Гуткина А. 1615
Гуцало Є. 796, 1164, 1374, 1375
Гуцуляк О. 1278
Гюго В. див. Гюго В.
Гюго В. с. 9, 13, 37; 26, 380-383,
    477, 863, 994, 1028, 1464, 1525

Гарсія Лорка Ф. с. 9, 17, 23, 24,
    27, 38; 20, 26, 92-124, 483,
    590, 608, 615, 748, 945, 1042
Гебнер Р. 1638
Геник С. 1409
Гете Й.-В. с. 9, 13, 22, 26, 37-39;
    2, 21, 22, 26, 30, 188-202, 445,
    471, 484, 486, 487, 508, 515,
    519, 528, 530, 554, 564, 577,
    579, 581, 630, 633, 634, 637,
    640, 644, 651, 667, 672, 698,
    707, 709, 717, 720, 739, 740,
    754, 774, 798, 818, 821, 887,

910, 912, 934, 948, 980, 984,
    994, 1007, 1009, 1067, 1071,
    1073, 1108, 1149, 1155, 1165,
    1173, 1191, 1203, 1204, 1212,
    1213, 1222, 1223, 1231, 1243,
    1264, 1274, 1276, 1277, 1322,
    1328, 1350, 1364, 1389, 1392,
    1406, 1411, 1418, 1462, 1464,
    1482, 1511, 1516, 1517, 1567,
    1606, 1622, 1623
    див. також Goethe J.W.
Гільєн Н. с. 9; 125, 1464

Давид О. 1492

Давидюк Л. с. 32; 1128
Далавурак С. с. 22; 664
Даль В. с. 17; 467
Даниленко В. 1102
Данилків І. 57
Данилюк Ю. 66, 1284
Данченко А. 761, 823, 848-851
Дацюк Є. 1079, 1493, 1494
Дейч А. див. Дейч О.
Дейч Є. 815, 1166, 1196
Дейч О. 184, 585, 815, 1196
Денисова Т. с. 27; 50, 114, 119,
    299, 356, 1346, 1347, 1403
Державин В. 881
Деркач В. 1117
Дехтярьова Н. 854, 1570

Дзеверін І. 706, 711, 714, 715,
    717, 719, 720, 732, 741, 744,
    748, 751, 752, 754, 793, 795,
    808, 820, 941, 953, 976, 982
Дзера О. 1376
Дзик А. с. 29; 337, 988
Дзирия Я. 798
Дзюб I. 549
Дзюба I. с. 23, 25, 27, 30, 38;
    659, 798, 825, 826, 848, 898,
    947, 979, 1080, 1081, 1167,
    1168, 1284, 1285, 1377, 1394,

1427, 1495, 1496, 1571, 1575,
    1629 див. також Dziuba I.

Диба А. 1169
Димитрова В. 372, 1543
Дишлюк Ю. 363, 1378, 1379
Діброва В. 858-860, 870, 1457
Діккенс Ч. 702
Дністровий А. 1380
Добровольська О. 360
Довгань С. 1587
Довгий О. 1286
Долганов І. 698
Домбровська Г. с. 28; 1183,
    1449, 1570, 1617
Домбровська З. с. 28; 1183, 1406,
    1411, 1449, 1570, 1617, 1623
Домбровський Ю. 1031, 1069
Доніцетті Г. с. 12; 34, 1018, 1342
Дончик В. 642, 711, 717, 720, 918
Дорофеєва Н. 1170
Доценко Р. 702, 712, 762, 766,
    877, 1381, 1382
Доценко С. 435, 1383
Драч І. с. 27; 20, 615, 713, 1171,
    1172, 1287, 1384, 1385, 1394
Дроб'язко Є. с. 17; 540, 587,
    711, 767, 815, 1404, 1405, 1565
Дроб'язко А. 1612
Дудар І. 1261

Еко У. 1202, 1224

Елин Пелин див. Єлин Пелин
Естрела-Льопіс Р. 714, 763

Єгорова Є. 739

Єлин Пелин с. 10, 13, 17, 37; 74,
    75, 795, 1620
Єлін Пелін див. Єлин Пелин
Єрмоленко С. 1288
Єфименко Л. 852

Жаботинський В. 825
Жакоб М. с. 9; 26
Жданова Р. 1618, 1619
Жила В. 989, 1173
Жиленко І. 990, 1394
Жирмунський В. 1622
Житник В. 417, 452, 635, 647, 750, 1145, 1174, 1289, 1297, 1354, 1621
Житомирська З. 1622
Жлуктенко Н. 715
Жолдак Б. 853, 1610
Жолдак О. 448, 479, 576, 991, 1082, 1175
Жуковський А. 994
Жуковський В. 1383
Жулинський М. 716, 717, 799, 826
Жупанський О. 978
Журахович С. 800

Забаштанський В. 745, 1126
Завгородня О. 1261
Загребельний П. 630, 688, 1176
Загул Д. с. 22; 528, 661, 664, 1067, 1133, 1173, 1273
Задорожня О. с. 30; 1128
Зайцев Ю. 854, 1091
Заливаха О. 1083
Засенко О. 642, 644
Засенко П. 463, 1572
Затонський Д. 193, 482, 1177
Захаржевська В. 1638
Захарків О. 1386
Захаркін С. 1387, 1497, 1498
Захарченко В. 878
Зварич І. 1366, 1367
Зеблюк М. 1288, 1301
Зейферд В. 431
Зеров М. с. 26; 695, 872, 887, 890, 944, 1076, 1204, 1363, 1460, 1538

Зимомря М. 1084
Зінкевич Л. 212, 314
Зінчук С. 140, 347, 765, 1178, 1179
Зісман М. 520, 525
Зорівчак Р. с. 28, 32, 35; 371, 715, 718, 914, 915, 948, 949, 992, 993, 1032-1035, 1085-1089, 1180-1185, 1234, 1291-1296, 1317, 1388-1393, 1449, 1499-1506, 1509, 1570, 1617 див. також Zorivchak R.
Зорян З. 879
Зуєвський О. 1182

Іванова В. 1641
Ігнатенко М. див. Ігнатенко М.

Івакін Ю. с. 24; 616, 631, 643, 689, 791
Іваненко О. 1541
Іванисенко В. 950, 1090
Іваничук Р. 916
Іванов В. с. 10; 255
Іванов К. 472
Іванов М. 674
Іванюк Б. 1366, 1367
Ігнатенко М. 880, 1186, 1286
Іллічевський А. 719
Ільєнко І. 951
Ільницький М. 681, 690, 720, 917, 952, 1057
Ісаєва О. 60, 122, 211, 234, 304, 351
Ісаковський М. с. 10; 2567

Йожеф А. с. 10; 26, 271-277, 470, 696, 697, 820

Кадоб'янська Н. 225, 1092
Казакова Н. 1297, 1354, 1369, 1377, 1427, 1621, 1629

Калинець Ігор 1290, 1380
Кальдерон де ля Барка П. с. 9; 26, 126-136
Каммарано С. с. 9, 12; 34
Карабутенко І. 721
Карре Дж. 920, 928
Катаєва Р. 1518
Кацнельсон А. 575, 1573
Качура Г. с. 28
Качуровський В. 1427, 1629
Качуровський І. 675, 817, 841, 842, 881, 918, 1511
Квасниця О. 1185
Керролл Л. с. 9, 12, 28; 26, 69-71, 494
Києнко І. 43
Килимник О. 636
Кирилюк В. 801, 1298, 1512, 1513, 1574
Кирилюк Є. 642, 644, 1298
Кириченко І. с. 16; 465, 466, 498, 527
Кирсанов С. с. 10; 257
Кікаку с. 10; 426, 427
Кирпа Г. 722
Кітс Дж. 810
Клименко Н. 1187
Кобизький І. 1261, 1299
Кобів Й. 960, 1294, 1510
Коваленко В. 1217
Коваленко Л. 862
Ковалів Ю. 1117
Коваль А. 699
Коваль В. 726, 827, 832
Ковальова Л. 212, 314
Ковалська І. 1300
Ковалъчук Г. 197, 365, 1360, 1370, 1395, 1423, 1437, 1450, 1451, 1453, 1454, 1468
Ковбасенко Л. 56
Ковбасенко Ю. 56, 61, 63, 288, 333, 357
Ковганюк С. 550, 603, 605

Ковтун Ж. 1396
Когут М. 1237
Козак С. 723
Козаченко В. с. 13, 15; 143, 503, 507, 511, 516, 1313
Козлов О. 944
Козовик І. 786
Колодій М. 1406, 1411, 1623
Коломієць В. с. 31; 1188-1190
Комар О. 875, 878, 882, 898
Коматі с. 10; 428
Конєва Т. 111, 1093, 1094
Кононенко Є. 1397, 1398
Кононенко П. 1399
Копелев Л. 551
Копиленко А. 552
Копистянська Н. 1309
Коптилов В. див. Коптилов В.
Коптилов В. с. 21, 22; 201, 373, 408, 518, 519, 521, 522, 542, 553, 567, 587, 588, 617, 632, 633, 635, 645, 653-655, 668, 676, 699, 1036, 1095, 1191, 1301, 1488, 1489, 1514, 1519
Кордун В. 926
Кореневич Л. 554, 1096
Корж В. 1515
Корженевич О. 518
Корніenko В. 71, 1192, 1400
Корогодський Р. 1575
Королевич Н. 1636, 1637
Коротич В. с. 21, 23; 482, 568, 598, 660
Корунець І. 555, 599, 855, 1193, 1302, 1401
Костенко Л. 1042, 1380, 1515
Коцюбинська М. 1055, 1056, 1394, 1402, 1611
див. також Kociubynska M.
Кочевський В. 1303, 1304
Кочур А. 342, 1098, 1194
Кочур Г. с. 7, 8, 22, 27-31, 38; 11, 13, 15, 17-19, 21, 27-29, 32, 40,

168, 169, 219, 326, 327, 342, 381, 398, 468, 484, 494, 535, 540, 542, 543, 556, 557, 563, 566, 569, 576, 585, 589-591, 603, 611, 612, 614, 619, 625, 635, 646, 647, 654, 662, 663, 675, 680, 682, 716, 724, 731, 734, 760, 766-771, 778-781, 787, 794, 799, 803, 804, 810, 815, 825, 828-830, 833-835, 837, 841, 842, 847, 856, 857, 867, 878, 882, 884, 893, 896, 904, 912, 914, 915, 917, 918, 926, 937, 943, 946, 949, 951, 953-955, 963, 964, 970, 972, 974, 980, 992, 1006, 1011, 1015, 1030-1032, 1035, 1037, 1038, 1040, 1050, 1054, 1056, 1057, 1059, 1060, 1064, 1066, 1069, 1075, 1076, 1078, 1079, 1085-1089, 1097-1100, 1109-1111, 1118, 1127, 1129, 1133, 1136, 1143-1148, 1160, 1163, 1167, 1180, 1182, 1183, 1187, 1194-1197, 1204, 1225, 1229, 1232-1234, 1243, 1254, 1255, 1270, 1285, 1292, 1293, 1295, 1297, 1300, 1305, 1312, 1323, 1325, 1326, 1329, 1349, 1354, 1363, 1366, 1369, 1371, 1377, 1380, 1390, 1391, 1397, 1413, 1443, 1449, 1455, 1460, 1470, 1492, 1497, 1499, 1503, 1506, 1519, 1527, 1531, 1532, 1547, 1552, 1557, 1559, 1570, 1571, 1573-1575, 1577, 1578, 1587-1591, 1596, 1598, 1599, 1601, 1612, 1613, 1617
див. *також Kochur H.*
Кошельовець І. передм. с. 30; 618, 896, 1306, 1307
див. *також Koshelivets I.*
Кравець Я. 646, 1308, 1309
Кравців Б. с. 15; 530, 994
див. *також Kravtsiv B.*
Кравченко І. 1198, 1310

Кравчук Л. 919
Краснова Л. 1311
Кремінь Д. 770
Кривошапова С. 1403
Кримський А. 887, 1229, 1397
Крислач І. 1176
Кротевич Є. с. 13, 15; 143, 503, 507, 511, 516, 1313
Кручик І. 459, 1566
Крушельницька Л. 917
Крушельницький М. 1057, 1259
Кузьменко С. 1576
Куликова Л. 56
Куліш П. 661, 788, 883, 922, 998, 999, 1003, 1015, 1040, 1410
Кульчицький С. 854
Кундзич О. див. Кундзіч О.
Кундзіч О. с. 17, 21, 22; 505, 570, 571, 603, 634, 658, 699, 711, 1404, 1405
Купчинський О. 1483
Кустовська Н. 519
Кусько К. 1406, 1516, 1623
Кущевол О. 51, 122, 211, 243, 277, 304, 349, 353, 413, 444, 1199, 1312, 1313, 1325
Кучинський Б. 698
Кьороку с. 10; 429

Лайкерт Й. 1574
Лапій В. 571
Лафорг Ж. с. 9; 26, 384, 976
Левченко С. с. 16; 499, 572
Левчук О. 1518
Лемарк Ф. 385
Леся Українка 1015, 1363
Лещенко І. 1577
Лібман В. 1615
Лизанчук В. 1578
Липовецька А. 492
Лисенко Н. 1498
Лисогорський У. с. 10; 421-424
Литвин М. 1261, 1519

Литвинець М. 937, 1069, 1407
Лихачева Л. 1620
Личковах В. 1427, 1629
Лімборський І. 1203, 1204
Лісняк Ю. 749, 920, 928, 1182, 1443
Лісовський А. 100
Лобко В. с. 17; 831
Логвиненко О. 888, 889, 1039
Лозинський І. 536, 557, 647, 683
Лозинський М. 815
Лой В. 1205
Лойцкер Ю. 90
Лондон Дж. 482, 1184, 1295
Лопе де Вега с. 9, 17, 38; 12, 26, 137-142, 445, 532, 535, 579, 627, 714, 938, 1062, 1141, 1190
Лубківський Р. 1229
Луговський А. 1314
Лужницький Г. 989
Луків М. 957, 961
Лук'яненко О. 958, 1525
Лукаш В.І. с. 36
Лукаш О.Я. с. 36
Лукаш-Кравченко Г. 1156
Лупій О. 559, 1526
Лустіг К. 677
Луцький Ю. 1064
див. *також Luckyi G.S.N.*
Лучук В. 540, 767, 917, 1411, 1499
Лучук О. 883, 921, 922, 959, 998-1003, 1040, 1410
Лучук Т. 960, 1411
Любимов М. 673
Люта Т. 52, 1209

Мадач І. с. 10, 17, 26, 38; 16, 26, 552, 596, 597, 599, 602, 606, 607, 765, 982, 1178, 1266, 1316
Майков А. с. 10; 258
Малапарте К. 1607, 1608
Малиновська М. 862

Малиношевська С. 957, 961, 1211, 1315
Малишко А. 1541
Малкович І. 71, 861
Малларме С. 1455
Малюга М. 923, 1004
Маринова М. 1641
Маркіна Л. 1212
Маркусь В. 1316
Маркушевський П. 574
Мартинець А. 142, 230, 311
Марченко Н. 115, 295, 962
Марчишин Н. с. 31; 496, 1412
Маршак С. 567, 648, 653, 777, 1324, 1367, 1422
Масенко Т. 575
Масимова Л. 1213
Масляк С. 711
Матвійшин В. 1413, 1527
Матеєв П. с. 10, 13, 37; 76
Матюшкіна Т. 110
Махновець Л. 506, 593
Мацапура В. 350, 397
Мацуо Басьо с. 10; 26, 430-436, 445
Маяковський В. с. 10; 259, 260, 1612
Мегела І. 697
Медвідь О. 834, 884, 1005
Мелікова Н. 1214
Мельник О. 489
Мельник Я. 805
Мельничук Б. 774
Мельничук Т. 861
Мережковський Д. с. 10; 261
Микитенко О. с. 21, 23; 660, 685, 1202, 1224, 1318, 1343, 1626
Микола Нежурись 462
Мирний П. 983
Мироненко В. 924, 925, 1217, 1218
Мирошниченко В. 1580

Мисик В. с. 38; 7, 14, 49, 482, 521, 522, 526, 530, 561, 562, 566-568, 578, 581, 653, 655, 681, 695, 705, 809, 847, 1133, 1209, 1329, 1535, 1577
Митрофанов В. 1182, 1219, 1499
Михайленко М. 963
Михальчук О. 1319
Мілош О. В. А. с. 9; 26
Мільтон Дж. с. 9; 165-167, 180, 1464, 1473
Міляновська Н. 57, 64, 65
Мірошниченко М. 729, 767, 819, 1220
Мірошниченко А. с. 31; 1128
Містраль Ф. 1069
Міцкевич А. с. 10, 13, 14, 37; 26, 236-238, 500, 502, 653, 902, 941, 1222, 1407, 1548, 1614 див. також Mickiewicz A.
Міщенко Д. 730
Могильний А. 964
Модестова Н. 532
Мозен Ю. с. 9; 203
Моїк І. с. 10; 267
Мойсейв І. 1320, 1528
Моклиця М. 367
Мокровольський О. с. 28, 29; 68, 73
Мокроусов А. 1613
Мольєр Ж.-Б. с. 22
Моно Ф. 386
Моренець В. 862
Мороз А. 537
Мороз М. 1627
Мороз Р. 1103
Москаленко М. с. 30; 26, 423, 433, 806, 807, 822, 885, 886, 926, 965, 978, 996, 1006, 1020, 1041, 1043, 1104-1107, 1221, 1414, 1529
Москалюк О. 1222
Моцарт В.-А. с. 12; 33, 1100, 1139

Музика С. 121, 302
Музичка М. 1007
Мурзо Т. 427, 434
Мухін В. 1223
Мушкетик Ю. 731
Мюллер В. с. 9; 204
Набока С. 1530
Нагатенко Н. 515
Назаревський М. 576
Наконечна Г. 1531
Наливайко Д. 619, 686, 732, 808, 1321
Нарікіра с. 10; 437, 438
Нарубина Є. 1008
Насмінчук Г. 887
Науменко А.А. 927, 1415
Науменко А.М. 927, 1009, 1108, 1322, 1416-1418 див. також Naumenko A.
Неборак В. 1419
Недайнова Т. 157, 189, 222
Некрасов В. 1428
Некряч Т. 775, 845
Немиришин П. 1420
Ненько І. с. 25; 1533
Непийвода Н. 1421
Неуважний Ф. 620 див. також Nieuważny F.
Нєгош П. 479
Нєдошивін Г. 946, 1369, 1427, 1629
Ніканорова О. 809
Ніколин М. 354, 407
Ніколенко О. 112, 210, 226, 293, 350, 358, 378, 396, 397, 401, 1076, 1113, 1581
Німенко А. 1217
Ніцше [Ф.] 367
Новикова М. с. 21, 23; 648, 654, 660, 666, 691, 709, 738, 776, 777, 810, 833, 836, 837, 967, 1109, 1323, 1324, 1422

Новицький О. с. 17; 711
Новохатько Л. 1102
Нудик С. 488, 490-493
Нудьга Г. 716
Овчаренко Д. 1478
Олександрів Б. 621
Олексієнко А. 560
Олексієнко М. 655
Омельченко П. 575
Онищак Н. 1042
Онкович Д. 978, 1325
Орач О. 875, 878, 882, 898
Орест М. 963
Оржицький І. 863
Орлова О. 209
Островська В. 1261
Островський М. 961
Охріменко П. 838, 1423
П'янов В. 1210, 1434, 1512, 1541, 1547, 1561
Павличко Д. 540, 612, 669-671, 681, 695, 733, 767, 815, 1225-1227, 1229, 1326, 1515, 1534, 1540, 1574, 1597
Павловська В. 726
Палажченко В. 1583, 1584
Паламар О. 1011
Паламарчук Д. 469, 734, 767, 778, 779, 815, 842, 864, 929, 930, 937, 981, 1063, 1160, 1182, 1228, 1232, 1493, 1494, 1499, 1547
Панів Л. 1309
Параджанов С. 1428
Пархомовська О. с. 17
Пасемко І. 1229
Пастернак Б. 676, 691, 910, 1009, 1108, 1322, 1417
Патока В. 1619
Пахльовська О. 735, 1535

Пашенко В. 736
Педан Ю. 1607, 1608
Первомайський А. с. 24; 182, 184, 476, 542, 594, 637, 674, 1424, 1425
Перебийніс П. 1426
Перепадя А. с. 39; 28, 485, 566, 811, 865, 955, 995, 1010, 1013, 1111, 1124, 1144, 1167, 1230, 1246, 1293, 1313, 1400, 1537, 1538, 1547, 1613
Перс С.-Ж. 996, 1041
Петефі ІІІ. с. 10; 278, 1464
Петрарка Ф. с. 29; 168, 169, 675
Петрик В. 484, 674, 1243
Петришин І. 834
Петрова О. 144, 145, 866, 946, 1058, 1327, 1369, 1377, 1427, 1428, 1539, 1629
Петрова И. 1641
Петрова Л. 508
Петровський О. 636
Петровцій І. 931
Пивоваров М. 656
Пироговская В. 1615
Писаренко Ю. 1231
Півнюк Н. 58, 67, 368, 436, 1524
Підпала Н. 737
Плющ В. 1012
Погребенник Ф. 533
Покальчук Ю. 674, 814 див. також Pokalchuk Y.
Полторацький О. 544
Польотова Н. 1430
Понасенкова О. 1540
Пономарів О. 786, 857, 1167, 1232, 1328
Понте Л. да с. 9, 12; 33, 1139
Попова А. с. 11; 489
Попович Є. 855, 1101, 1111, 1112, 1148, 1167, 1232
Попович М. 1206, 1233, 1579
Поритко А. 1530
Правура Л. с. 28; 346

Пригара М. с. 14; 516, 711, 1432, 1433
Пріцак О. 1014
див. також Pritsak O.
Прокаєв Ф. 698
Прокопович М. 124, 374, 1202, 1224, 1531, 1552, 1553
Прокоф'єв І. 1114
Пронкевич О. 133, 141, 152, 369, 375, 400, 1115, 1159
Пруст М. 1246
Пультер С. 100
Пустовіт Л. 495, 1104, 1105
Пушкін О. с. 10; 262, 263

Рабле Ф. с. 9; 387, 1464
Рада І. 290, 297, 359, 1329
Радченко Б. 1539
Радчук В. 738, 839, 1015, 1330, 1331, 1435, 1436, 1542
Райнсмайр К. 888, 889
Рапп І. 1611
Рассказова О. 372, 1543
Рачук М. 867, 1116, 1586
Рашкович С. 1332
Ревуцький В. с. 30; 1333
Регушевський Є. 1117
Рекуха-Зорян Г. 891
Рембо А. с. 9, 28; 26, 355, 378, 388-401, 1011, 1095, 1282, 1349, 1401, 1455, 1470, 1581
Рено Ж. 402
Ржевська З. 107
Рибакова О. 1044
Рильський М. с. 8, 15-17, 26-30, 37-39; 468, 484, 517, 534, 540, 542, 556, 584, 585, 605, 611, 612, 614, 619, 622, 625, 646, 651, 653-655, 681, 695, 699, 700, 707, 724, 725, 737, 739, 740, 750, 767, 778, 780, 815, 855, 917, 960, 970, 973, 980, 1015, 1076, 1127, 1136, 1145,

1204, 1225, 1232, 1236, 1243, 1288, 1297, 1327, 1343, 1345, 1347, 1349, 1354, 1363, 1368, 1435, 1437-1439, 1449, 1460, 1541, 1544, 1565, 1574
Рихло П. 312, 1366, 1367
Рільке Р.-М. с. 9; 26, 205-212, 445, 771, 962, 1356, 1420, 1430
Рогозинський В. 1440
Родарі Дж. с. 9, 17, 37; 4, 9, 15, 27, 170-177
Роден О. 1420
Россельє В. с. 15, 21, 22; 523, 539, 638, 658
Ру С.-П. с. 9; 403-406
Рубанова Г. 595, 741
Рудаківська С. 288, 333
Рудик А. 1539
Рудик Г. 1427, 1629
Рудницька Н. 1278
Рудницький Л. 1545
Рудь П. 983
Руженцева Є. 1587
Русанівський В. 1288, 1301
Рябчук М. с. 7
Рягузова Г. 736
Ряснянський М. 770

Савенко І. 816
Савич І. 1118, 1119
Савченко Б. с. 21, 22; 216, 327, 600, 622, 623, 661
Савчин В. с. 32, 33; 932, 968, 969, 1016, 1017, 1045, 1046, 1120, 1121, 1237-1242, 1334-1336, 1412, 1441, 1442, 1546, 1588-1590, 1624, 1625, 1628
Садакі с. 10; 439
Сак М. 577
Самійленко В. 1313
Самійленко М. 782, 892, 1122, 1123
Самілонович Л. 123

Самойлов Д. 666
Сапеляк С. 783
Сарана Ф. 1636, 1637
Сарма-Соколовський М. 1443
Сафарян С. 59, 150, 228
Саченко М. 1547
Сверстюк Є. 742, 784, 893, 1124, 1243, 1337, 1393, 1619
див. також Sverstiuk J.
Свідзинський А. 1244
Світлична Л. 1394
Світличний І. 760, 862, 867, 933, 950, 1056
Сезанн П. 1420
Секірина В. 1548
Селігей П. 1565
Сербенська О. 1388, 1542
Сербін М. 229, 361, 1445
Сервантес М. с. 9, 13, 25, 37, 38; 26, 28, 143-154, 364, 495, 507, 530, 591, 669, 693, 887, 905, 955, 1022, 1023, 1061, 1104, 1105, 1140, 1190, 1239, 1257, 1279, 1308, 1313, 1328, 1389, 1392, 1440, 1463, 1496, 1529, 1533, 1550, 1593, 1627
Сергеєва І. див. Сергеєва І.
Сергеєва І. 601, 624
Сереженко М. 455, 743, 785, 1245, 1446, 1447, 1478, 1523
Сереженко Р. 1245
Сиваченко Г. с. 27; 43, 50, 114, 119, 299, 356, 1346, 1347, 1403
Сизоненко О. 1082, 1125, 1338, 1448
Симоненко В. 799, 1586
Симоненко І. 744
Синиченко О. с. 15, 16; 1126, 1247, 1549-1551, 1592, 1593, 1630-1634
Сірочук Т. 298, 1047, 1339
Скалій Р. 701

Скворода Г. 464, 1538, 1615
Скопненко О. 199, 250, 259, 262, 370, 405, 459, 460, 461, 497, 1490, 1502, 1505, 1520-1523, 1544, 1564, 1566
Скорина О. 745
Скотт В. с. 12; 34
Скрипник В. 153, 162
Скрипник Т. с. 29; 49
Скуратівський В. 746, 1127, 1449, 1594
Скуратовский В.
див. Скуратівський В.
Слабошицький М. с. 30; 116, 1248, 1249, 1426
Славутич Яр. 1340
Сліпушко О. 970
Смерека В. 1450
Смирненски Х.
див. Смирненський Х.
Смирненський Х. с. 10; 26, 77-81, 1464, 1465, 1641
Смолич Ю. с. 16; 894
Смолій В. с. 27
Снігур С. 1595
Соболев Л. 649
Соболевська Г. 338
Содомора А. 124, 374, 949, 1048-1050, 1097, 1129-1133, 1250-1252, 1341, 1552, 1553, 1596
Соколовська Н. 64, 65
Соколовський О. 883
Соколюк З. 1051, 1451
Соловцова І. 310, 1554, 1555
Сологуб Ф. с. 10; 264
Соломашенко Н. 775
Сомадева 1202, 1224
Сорока І. 1253
Сорока О. с. 29; 337, 988
Сосюра В. с. 28; 1541
Софія Ірина с. 25; 1508
Старицька-Черняхівська Л. 973, 1345

Старицький М. 1015
Стельмах М. 699
Степовичка Л. 1515
Стефаник В. 917, 413, 1527
Стещенко І. с. 22, 30; 563, 566, 603, 625, 651, 903, 1065, 1182, 1184, 1499, 1503, 1519, 1532
Стещенкова Т. 895
Стіль А. с. 9, 12, 37; 1, 6
Столій І. 1429
Стомат Т. 308
Стоян М. 1134
Стрельбіцька О. 109, 207, 242, 291, 393
Стрілько В. 1556
Стріха М. 339, 702, 703, 747, 787-789, 817, 818, 840, 868, 896, 970-974, 1018-1020, 1052-1054, 1135, 1136, 1254-1256, 1342-1348, 1387, 1452, 1557, 1559, 1597-1601
Ступникова С. 1257
Стус В. 771, 869, 875, 878, 882, 898, 934, 1055-1057, 1380, 1428
Султанов Ю. 150
Сухомлин В. 165, 897, 935, 936, 1245, 1258, 1261, 1263, 1453, 1454, 1478
Сущенко Н. 975
Сьюмуха В. 1009, 1108, 1322, 1417

Табіто с. 10; 440
Танюк Л. 625, 1021, 1057, 1137, 1184, 1259, 1394
Таран Л. 1058
Тараненко О. 1288, 1301
Таранік К. 1455
Тарасенко В. 1456
Тарнавська М. 1457
див. також Tarnawsky M.
Тарнавський О. 1182, 1499

Тарнавський Ю. с. 24; 626, 639, 1056
Тарнашинська Л. 1059, 1060, 1560
Твардовський О. 835
Тельнюк С. 898
Теплій І. 1492
Теремко В. 1117
Терещенко М.Є. 154
Терещенко М.І. 326, 477, 573, 614, 615, 1011, 1015, 1050, 1097, 1129, 1413, 1458, 1459, 1527, 1543, 1552, 1596
Тетмайєр К. 603
Тихолоз Б. 1460
Тичина П. 76, 78, 581, 653, 681, 750, 882, 973, 1145, 1345, 1354, 1368, 1541
Тіунова А. 59, 228
Ткаченко В. 391, 976, 1260, 1538
Товмашенко В. 1349
Толочко П. 1559
Тома А. 1561
Топер П. 1138
Тракль Г. с. 9; 26, 213
Тувім Ю. с. 10, 22; 26, 239-244, 445, 530, 533, 536, 540, 544, 567, 580, 585, 612, 638, 653, 666, 683, 767, 815, 909, 911, 994, 1072, 1093, 1190, 1464
див. також Tuwim J.
Туркевич В. 1139
Тьюс Дж. 1427, 1629

Улезко М. 1067, 1273
Уліщенко А.Б. 313, 377
Уліщенко В.В 313, 377
Унгаретті Дж. с. 9; 26, 178
Упеник М. 1327
Усенко М. 961
Ушаков М. с. 17

Федоренко С. 970
Федоришин Л. 217, 603, 604, 627
Федорів Р. с. 21, 23; 660
Фесенко В. с. 28, 29; 68, 73, 186
Фет А. с. 10; 265
Фефер І. с. 9; 91, 1465
Филипович В. с. 10, 17, 37; 5
Фішбейн М. 819, 835, 979, 1135, 1262
Флобер Г. с. 9, 13, 26, 37, 39; 3, 11, 25, 31, 407, 408, 579, 673, 707, 721, 994, 1044
Франко З. 790
Франко І. 927, 942, 986, 1015, 1067, 1073, 1108, 1229, 1273, 1277, 1278, 1313, 1322, 1349, 1363, 1364, 1416, 1417, 1435, 1516, 1545
Фрейліграт Ф. с. 9; 214, 1464
Фудзівара Тейка с. 10; 441
Фурнаджиева Е. 1641

Хазіна І. 1140
Харитонов В. 748, 749, 937
Харчук Б. 716, 787, 789
Хвостенко Г. 1263
Хижняк М. 1350
Хлодовський Р. 24
Хміль О. 917
Холодковський М. 910, 1009, 1108, 1322, 1417
Холодний М. 1562
Хоменко Н. 102, 112, 210, 293, 350, 397, 945, 1076, 1113
Хомичевський М. див. Борис Тен
Хоруженко В. 518, 519

Цалик С. 1565
Царьова В. 157, 189, 222
Целан П. 312
Цимбалюк Д. 640

Цимбалюк Т. с. 27; 199, 250, 259, 262, 370, 405, 459-461, 495, 497, 938, 1022-1024, 1061, 1062, 1104, 1105, 1141, 1461, 1462, 1490, 1502, 1505, 1520-1523, 1544, 1564, 1566

Чаус М. 364, 1463
Чемерис В. 47
Чепурко О. 58, 67, 368, 436, 1524
Череватенко Л. 80, 81, 91, 167, 180, 199, 208, 245, 247, 249, 253, 255-266, 276, 278, 305, 306, 320, 340, 370, 383, 387, 394, 405, 449, 455-457, 460-462, 841, 842, 980, 981, 1025, 1063, 1096, 1142-1144, 1180, 1442, 1464-1471, 1520-1523, 1544, 1563, 1564, 1602, 1604, 1605
Чередниченко Д. 1361, 1362
Чередниченко О. 843, 899
Черінь Г. 1506
Чернишов А. 578
Черняков Б. 166, 246, 248, 451, 453, 454, 458, 1315, 1351-1353, 1358, 1359, 1361, 1362, 1374, 1375, 1384, 1385, 1404, 1405, 1408, 1414, 1424, 1425, 1432, 1433, 1438, 1439, 1446, 1447, 1458, 1459, 1472-1481
Чикирисов Ю. 605
Чирков О. 107, 113, 118, 120, 294, 303, 338, 352, 1027
Чичерін О. 1309
Чичибабін Б. 1571
Чопич Б. с. 10, 17; 8
Чуб А. 854
Чуйко В. 1143
Чуковський Б. 212, 314
Чумак Р. 815
Чуприна П. 1344

Шалагінов Б. 132, 135, 191, 231, 1264, 1265, 1482, 1567, 1568, 1606
Шамота М. с. 21, 22; 662, 663
Шандор Л. 677
Шанін Ю. с. 24; 689, 791
Шаповалова М. 595
Шарандак П. 1582
Шаталіна О. 1117
Шахова К. с. 26; 99, 147, 188, 272, 281, 328, 596, 602, 606, 750, 820, 982, 1145, 1266, 1267, 1354
Швець В. 792
Шебалин В. с. 12
Шевченко В. 1618
Шевченко М. 961, 1235, 1268
Шевченко О. 1146, 1147
Шевченко Т. с. 38; 526, 839, 1007, 1116, 1401, 1535
Шевчук В. І. 541, 751, 752
Шевчук В.О. 753, 1148, 1355, 1394
Шевчук В. П. 854
Шейна Т. 983
Шекспір В. с. 10, 23, 31; 26, 72, 469, 574, 644, 688, 701, 749, 775, 788, 842, 845, 883, 922, 999, 1001-1003, 1029, 1046, 1084, 1307, 1410, 1515, 1597, 1600
див. також Shakespeare W.
Шеллі П.-Б. с. 29; 73, 747
Шерех Ю. 1149
Шиллер Ф. с. 9, 12, 17, 30, 38; 17, 26, 215-232, 520, 525, 587-589, 599, 600, 604, 623, 661, 720, 786, 818, 908, 994, 1092, 1222, 1265, 1333, 1383
Шиллер Ф. *див. Шиллер Ф.*
див. також Schiller J.C.F.
Шкандрій М. 682
Шкробинець Ю. с. 26; 607, 1513

Шовкун В. 812, 813
Шокало О. с. 27; 371, 1461
Шопенгауер [А.] 367
Шостак М. 1235
Шпорта Я. 472
Штонь Г. 1269
Шугай О. 705
Шудря М. 1270
Шумило М. 579
Щавурський Б. 61, 63, 121, 130, 151, 160, 196, 200, 302, 354, 357, 407
Шербак Ю. 791
Югас П. 16
Юнгер Е. 1101
Юнтоку с. 10; 442
Юрченко О. 562
Юхимович В. 939
Яїцький І. 760, 939, 1144, 1175, 1207, 1208, 1281, 1298, 1478
Якимець В. с. 28; 494
Якимович Б. с. 28; 1183, 1449, 1617, 1623
Якимович Т. 482, 754
Яковина І. 961, 1168, 1215, 1261
Якубовський І. с. 12
Яременко В. 970
Яремко М. 1356
Яценко А. 1185
Ячик П. 1556
Я.К. 641

Aleksiejenka M. 1391
Berdychowska B. 1357
Bojko J.
див. Bojko-Blochyn J.
Bojko-Blochyn J. 672, 692, 821
Cipko S. 900
Čyževskyi D. 1064
Dziuba I. 1357
Ferguson D. 1064

Goethe J.W. 672, 692, 1272, 1484, 1643
Gorsline D. 1064
György R. 678

Henning H. 1643
Hnatiuk O. 1357
Horbach O. 901
Horyn M. 1357

Karelusówna B. 1647
Kochur H. с. 29; 940, 1065, 1066
Kociubińska M. 1357
Koshelivets I. с. 29; 902-904
Kravtsiv B. 905
Kubijovyč V. 900-909
Kwiekowa T. 1644

Luckyi G.S.N. 1064
Markus V. 755
Mickiewicz A. 902, 1642
Naumenko A. 1272, 1484
Nieuważny F. 580

Petyk Ul. 1064
Pikalchuk Yu. 905
Pritsak O. 907
Prokop M. 687

Rašković S. 901
Riabczuk M. 1357
Romanyschyn O. 693
Roszkowska W. 1642

Schiller J.C.F. 908
Senkus R. 908
Shakespeare W. с. 30; 903
Śliwińska I. 1642
Struk D. H. 900-909
Sverstiuk J. 1243
Szerdahelyi I. 1026

Tarnawsky M. 1271, 1648
Tuwim J. 909
Tyszkiewicz T. 1646

Ziomkowa E. 1645
Zorivchak R. 940, 1065, 1066

**ПОКАЖЧИК СЕРІЙНИХ ТА ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ,
У ЯКИХ ПУБЛІКУВАЛИСЯ ПЕРЕКЛАДИ,
ОРИГІНАЛЬНІ ТВОРИ М. ЛУКАША
ТА ЛІТЕРАТУРА ПРО НЬОГО**

2000: Еженедельник. Київ. 459, 1491, 1566.

Барвінок: Всеукраїнський дитячий журнал. Київ. 172, 174, 175, 177.

Березіль: Літературно-художній та громадсько-політичний журнал. Харків. – [До 1991 р. “Пропор”]. 863, 881, 997, 1008, 1057, 1134.

Вечірній Київ: Незалежна газета. Київ. 547, 598, 1169, 1344, 1345.

Визвольний шлях: Суспільно-політичний, науковий та літературний місячник. Київ. 1494.

Високий замок: Щоденна газета. Львів. 949.

Відродження: Український міжетнічний науково-педагогічний журнал. Київ. – [До 1993 р. “Русский язык и литература в средних учебных заведениях Украины”]. 102, 206, 288, 333, 945, 962.

Вікно в світ: Зарубіжна література і наукові дослідження, історія, методика викладання. Журнал. Київ. 133, 141, 152, 209, 1212, 1213, 1264, 1265, 1320, 1418.

Вісник державного університету “Львівська політехніка”: Сер. Проблеми лінгвістики науково-технічного і художнього тексту та питання лінгвометодики. Львів. [З 2000 р. – Вісник Національного університету “Львівська політехніка”]. 943, 959, 999, 1069, 1073, 1276-1278, 1364.

Вісник книжкової палати: Науково-практичний журнал. Щомісячник. Київ. 1570.

Вісник Наукового товариства імені Шевченка: Інформаційне видання. Львів. 1180, 1284, 1294, 1317.

Вісник Сумського державного університету: Філологічні науки. Суми. 1416, 1516.

Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Кара-зіна: Лінгвістичні й дидактичні проблеми іншомовної комунікації. Харків. 372, 1543.

Вітчизна: Літературно-художній журнал. Київ. 215, 216, 283, 327, 414, 465, 498, 499, 504, 505, 507, 518, 519, 525, 548, 555, 583, 584, 600, 622, 761, 770, 798, 816, 1248, 1358, 1361, 1374, 1384, 1404, 1408, 1424, 1432, 1434, 1438, 1446, 1458, 1472.

Вічовий дзвін: Журнал. 450.

Вопросы литературы: Журнал критики и литературоведения. Москва. 1138.

Вопросы языкоznания: Журнал Академии Наук России. Отделение литературы и языка. Москва. 466.

Всесвіт: Журнал іноземної літератури: Літературно-мистецький та громадсько-політичний місячник. Київ. 38, 77, 93, 137, 145, 163, 165, 180, 208, 227, 239, 245, 247, 249, 251-253, 255, 258, 261, 264-266, 271, 276, 279, 280, 285, 315, 320, 329, 340, 384, 388, 394, 403, 409, 455, 468, 470, 476-481, 522, 524, 536, 540, 544, 549, 557, 569, 586, 590, 591, 599, 617, 632, 633, 648, 654, 666, 677, 683, 685, 702, 705, 721, 727, 737, 747, 758, 777, 788, 812, 814, 818, 833, 859, 872, 886, 888, 896, 928, 963, 964, 972, 977, 978, 1010, 1020, 1025, 1036, 1041, 1053, 1142, 1193, 1201, 1204, 1219, 1224, 1274, 1318, 1381, 1401, 1469, 1488, 1529, 1607, 1616, 1626, 1630-1634.

Всесвітня література в середніх навчальних закладах України: Щомісячний науково-методичний журнал. Київ. [До 1993 р. – “Русский язык и литература в средних учебных заведениях Украины”, з січня 1993 р. до квітня 1996 р. – “Відродження”]. 55, 58, 66, 106, 115, 117, 127, 159, 169, 234, 290, 295, 337, 343-345, 360, 363, 367, 432, 985, 988, 1028, 1042, 1110, 1114, 1115, 1129, 1150, 1159, 1170, 1190, 1197, 1222, 1223, 1231, 1257, 1363, 1378, 1379, 1399, 1403, 1420, 1430, 1431, 1517, 1533, 1606.

Галичина: Газета Рад народних депутатів Івано-Франківської області. Івано-Франківськ. 968.

Голос України: Газета Верховної Ради України. Київ. 1452, 1486, 1559.

День: Щоденна всеукраїнська газета українською та російською мовами. Київ. 1127, 1262, 1328, 1343, 1495.

Дзвін: Щомісячний літературно-мистецький та громадсько-політичний часопис Спілки письменників України. Львів. – [З 1951 до 1989 р. – “Жовтень”]. 847, 916, 952, 960, 1048, 1049, 1087, 1121, 1130, 1131, 1291, 1397, 1493, 1507.

Дзвони Пілгрі'я: Газета Калуських міської та районної Рад народних депутатів. Калуш. 932.

Дзеркало тижня = Зеркало недели: Міжнародний суспільно-політичний тижневик. Київ. 1058, 1327, 1347, 1428, 1557, 1565.

Дивослово: Українська мова й література в навчальних закладах. Щомісячний науково-методичний журнал Міністерства освіти України. – [До 1994 р. – “Українська мова і література в школі”]. 104, 197, 365, 431, 1007, 1189, 1229, 1241, 1312, 1325, 1360, 1370, 1395, 1421, 1423, 1437, 1450, 1451, 1453, 1454, 1468, 1588.

Дніпро: Літературно-художній та громадсько-політичний журнал. Київ. 39, 81, 125, 167, 179, 185, 198, 214, 235, 244, 267, 268, 278, 282, 306, 323, 383, 387, 404, 529, 556, 558, 560, 571, 619, 647, 738, 825, 827, 829, 832, 835, 841, 842, 929, 950, 956, 979, 980, 1063, 1143, 1194, 1448, 1464.

Друг читача: Видання Комітету по пресі при Раді Міністрів УРСР. Київ. – [Виходила з 1960 р. до 1992 р.] 587, 596, 605, 807.

Дружба народов: Альманах художественной литературы народов СССР. Москва. 776.

Єгупець: Художньо-публіцистичний альманах інституту юдаїки. Київ. 80, 91, 305, 462, 1465, 1605.

Жива вода: Щомісячна газета для українського шкільництва. Київ. 44, 54, 70, 220, 273, 287, 382, 418, 425, 426, 429, 433, 439-443, 447, 887, 1019, 1037, 1045, 1104, 1107, 1126, 1132, 1182, 1221, 1293, 1295, 1300, 1398, 1505, 1526, 1628.

Жовтень: Літературно-художній та громадсько-політичний журнал. Львів. – [З 1990 р. – “Дзвін”]. 217, 324, 469, 514, 554, 568, 597, 603, 604, 623, 627, 640, 684.

Закарпатська правда: Орган Закарпатського обкуму комуністичної партії України і обласної ради депутатів трудящих, ужгородського міському КП України і міської ради депутатів трудящих. Ужгород. 607.

Записки Історико-філологічного товариства Андрія Білецького: Видання Київського наукового історико-філологічного товариства Андрія Білецького. Київ. 1187.

Записки НТШ: Видання Наукового товариства імені Шевченка у Львові. 473-475, 971, 989, 1336.

Зарубіжна література: Газета для вчителів та школярів. Київ. 62, 108, 129, 131, 132, 142, 161, 168, 191-193, 223-225, 229, 230, 275, 292, 296-298, 301, 307-312, 355, 361, 379, 435, 449, 1072, 1080, 1086, 1090, 1098, 1100, 1109, 1136, 1152, 1154, 1155, 1161, 1164, 1168, 1171, 1174, 1177, 1192, 1195, 1208, 1210, 1215, 1216, 1220, 1226-1228, 1230, 1236, 1246, 1251, 1260, 1261, 1266, 1267, 1269, 1282, 1324, 1339, 1346, 1383, 1400, 1407, 1445, 1496, 1528, 1535, 1540, 1548, 1554, 1555, 1596, 1598.

Зарубіжна література в навчальних закладах: Науково-методичний журнал. Київ. 49, 60, 110, 111, 123, 226, 339, 346, 351, 353, 358, 359, 364, 392, 395, 396, 427, 434, 1011, 1044, 1052, 1070, 1071, 1076, 1093, 1094, 1128, 1203, 1329, 1349, 1356, 1396, 1440, 1463, 1482.

Звезда: Ежемесячный литературно-художественный и общественно-политический журнал. Орган Союза писателей СССР. Москва. 585.

Зерна: Літературно-мистецький альманах українців Європи. – Париж; Львів; Цвікау. 1079, 1084, 1122, 1123, 1525.

Іноземна філологія: Український науковий збірник. Видавництво Львівського національного університету ім. І. Франка. Львів. 646, 922, 942, 992, 993, 1017, 1046, 1239, 1410, 1441, 1442, 1624, 1625.

Календар знаменних і пам'ятних дат: Рекомендаційний бібліографічний довідник. Щоквартальник. Київ. 1205.

Каменяр: Газета Львівського національного університету ім. І. Франка. Львів. 1185, 1492, 1590.

Киевские Ведомости: Еженедельная украинская газета. Киев. 1485.

Київ: Щомісячний літературно-художній та громадсько-політичний журнал Спілки письменників України. Київ. 140, 347, 463, 794, 805, 913, 1160, 1178, 1179, 1247, 1275, 1340, 1572.

Київська старовина: Науковий історико-філологічний журнал. Виходить один раз на два місяці. Київ. 458, 1478.

Киевский Телеграфъ: Всеукраинская еженедельная общественно-политическая газета. 1539.

Книжковий кур'єр: Газета обласної організації товариства “Знання”. Київ. 1039.

Книжник. Ревю: Двотижнева газета. Київ. 1490, 1530.

Комсомольська іскра: Орган Одеського обкому ЛКСМ України. Одеса. 41.

Критика: Громадсько-політичний місячник. Видання Інституту сходознавства ім. А.Кримського НАН України. [Видається з 1997 р.]. Київ. 1151, 1380.

Кролевецький вісник: Газета Кролевецької районної Ради народних депутатів Сумської обл. Кролевець. 451, 453, 852, 873, 874, 879, 891, 897, 935, 944, 957, 961, 966, 983, 1051, 1153, 1211, 1214, 1280, 1299, 1315, 1351, 1365, 1475, 1481.

Культура і життя: Щотижнева газета. Київ. 746, 973, 1018.

Кур'єр Кривбасу: Журнал. Література. Культурологія. Політика. Народознавство. Кривий Ріг. 1021, 1105, 1338, 1355, 1537.

Ленінська правда: Газета обласної організації Комуністичної партії. Суми. 743.

Літературная газета: Орган правления Союза писателей СССР. Москва. 510, 511, 601.

Літературна газета: Київ. – [З 1962 р. – “Літературна Україна”]. 321, 385, 386, 402, 501-503, 506, 508, 509, 513, 520, 521, 533.

Література плюс: Газета Асоціації українських письменників (АУП). Входить з 1998 р. Київ. 166, 1387, 1473.

Літературна Україна: Газета. Київ. – [До 1962 р. – “Літературна газета”]. 42, 87, 89, 94, 178, 213, 256, 325, 389, 448, 451, 453, 456, 457, 535, 537, 542, 545, 550, 552, 553, 559, 561, 562, 576, 579, 586, 588, 593, 602, 606, 610, 617, 630, 635, 651, 652, 655, 656, 671, 688, 690, 696, 701, 704, 707, 713, 716, 723, 725, 728-731, 733, 734, 749, 750, 753, 763, 767, 772, 778, 780, 792, 796, 801, 803, 811, 813, 823, 826, 828, 830, 840, 855, 858, 861, 862, 866, 870, 871, 876, 889, 890, 894, 895, 919, 920, 930, 937, 951, 974, 981, 987, 990, 995, 996, 1012, 1030, 1059, 1060, 1082, 1096, 1118, 1125, 1144, 1145, 1175, 1191, 1198, 1200, 1202, 1207, 1256, 1286, 1298, 1303, 1310, 1319, 1326, 1350, 1352, 1382, 1426, 1443, 1456, 1466, 1467, 1470, 1471, 1474, 1480, 1489, 1503, 1512, 1513, 1515, 1518, 1519, 1538, 1547, 1556, 1561-1563, 1569, 1571, 1573, 1574, 1576, 1582, 1587, 1589, 1591, 1602, 1608.

Малятко: Шомісячний журнал для дітей дошкільного віку. Київ. 176.

Мастерство перевода: Ежегодник. Москва. 523, 539, 551, 634, 638, 649.

Маяк комунізму: Газета. Одеса. 785.

Мова та історія: Періодичний збірник наукових праць. Київ. 1022, 1024, 1462.

Молода Галичина: Газета. Львів. – [До 1990 р. – “Ленінська молодь”]. 1147.

Молодий Буковинець: Газета. Чернівці. 867.

Народна воля: Газета. Орган Українського братського союзу. Скрентон, штат Пенсильванія, США. 53, 371, 914, 948, 954, 1016, 1033, 1089, 1240, 1296, 1335, 1389, 1393, 1502, 1506, 1595.

Народна творчість та етнографія: Щоквартальник. Видавництво АН УРСР. Київ. 467.

Наукові записки: Науковий збірник національного університету “Києво-Могилянська Академія”. Київ. 452, 1289.

Наукові записки Академії наук вищої школи України: Видання АН вищої школи України. Київ. 1501.

Наша віра: Всеукраїнська православна щомісячна газета. Київ. 1337.

Наше життя = Our Life: Щомісячний журнал Союзу українок Америки. Нью-Йорк, США. 1184, 1238, 1292.

Неділя: Культурно-громадський тижневик. Львів. 958.

Некоторые вопросы языкоznания: Сборник научных трудов Киевского института гражданского воздушного флота. Київ. 528.

Нова філологія: Журнал Запорізького державного університету. Запоріжжя. 1273, 1415, 1417, 1487, 1567.

Новий час: Незалежний загальнополітичний і культурологічний тижневик. Івано-Франківськ. 969.

Образ: Видання Інституту журналістики Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Київ. 246, 454, 1353, 1359, 1362, 1375, 1385, 1405, 1425, 1433, 1439, 1447, 1459, 1476.

Освіта: Всеукраїнський громадсько-політичний тижневик. Київ. 939, 1225.

Освіта і управління: Науково-практичний журнал. Київ. 1500.

Панорама Сумщини: Газета. Суми. 838.

Перекладознавчі студії: Український науковий збірник при Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка. Дрогобич. 1242.

Перець: Український гумористичний щомісячник. Київ. 37, 170, 173, 183, 616, 991.

Південний архів: Збірник наукових праць Херсонського державного педагогічного університету. Філологічні науки. Херсон. Видається з 1998 р. 1412.

Піонерія: Щомісячний дитячий журнал ЦК ЛКСМУ та Республіканської Ради Всесоюзної піонерської організації ім. В.І. Леніна. Київ. 97.

Поезія: Щоквартальний збірник. Київ. 269, 284, 317.

Поліття: Часопис управління освіти Івано-Франківської обласної державної адміністрації. Івано-Франківськ. 69, 155, 424, 846.

Поступ: Щоденна газета. Львів. 1373, 1536.

Пралор: Літературно-художній та громадсько-політичний журнал. Харків. – [З 1991 р. – “Березіль”]. 35, 36, 98, 138, 146, 205, 286, 318, 322, 330, 422, 526, 563, 611, 679, 680, 804, 810, 817.

Просвіта: Часопис Львівського обласного об’єднання Всеукраїнського товариства “Просвіта” ім. Т. Шевченка. Львів. 1085, 1508.

Радуга: Журнал художественной литературы и общественной мысли. Киев. 880.

Радянське літературознавство: Науково-теоретичний журнал. Орган Інституту літератури ім. Т. Шевченка АН УРСР та Спілки письменників України. [З 1990 р. – “Слово і час”]. 527, 567, 612, 662, 709.

Радянська Україна: Газета. Орган ЦК КП України. Київ. 791.

Ранок: Громадсько-політичний і літературно-художній журнал ЦК ЛКСМ України. Київ. 144.

Ренессанс: Літературно-художественный журнал. Київ. 1166, 1196.

Робітнича газета: Орган ЦК Компартії України. Київ. 95, 608.

Русская мысль = La Pensee Russe: Щотижнева газета. Париж. 1609.

Світ молоді: Газета. Івано-Франківськ. 1120.

Сільські вісті: Газета. Київ. 822.

Склянка Часу = Zeit Glass: Літературно-мистецький журнал українською, російською та німецькою мовами. Канів. 335.

Слово: Газета Всеукраїнського товариства “Просвіта” ім. Т.Г. Шевченка [До 2000 р.]; Мова, література, мистецтво, політика: Часопис [З 2000 р.]. Київ. 406, 848-851, 853, 1583.

Слово і час: Журнал Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України та Національної Спілки письменників України. Київ. – [До 1990 р. – “Радянське літературознавство”]. 342, 860, 911, 1013, 1043, 1095, 1097, 1101, 1117, 1133, 1140, 1173, 1176, 1259, 1321, 1394, 1497, 1498, 1635.

Слово Просвіти: Тижневик Всеукраїнського товариства “Просвіта” ім. Т.Г. Шевченка. Київ. [Виходить з 2000 р.]. 1281, 1304.

Соціалістична культура: Масовий громадсько-політичний щомісячник теорії і практики культурного будівництва. Київ. 703, 722, 790.

Столичные новости: Еженедельная газета. Київ. 1255, 1449, 1594.

Сумщина: Газета Сумської обласної ради народних депутатів. Суми. 45, 101, 274, 332, 412, 419, 428, 437, 924, 925, 936, 1156, 1158, 1163, 1186, 1217, 1218, 1235, 1245, 1258, 1263, 1268.

Сучасність: Щомісячний часопис незалежної української думки: Література, наука, мистецтво, суспільне життя. Київ. – [До 1992 р. – Мюнхен]. 148, 181, 203, 204, 257, 260, 263, 326, 530, 546, 582, 609, 614, 618, 621, 624, 625, 626, 628, 629, 639, 641, 659, 667, 682, 757, 764, 768, 771, 779, 781, 783, 784, 865, 885, 926, 933, 947, 967, 1006, 1075, 1081, 1088, 1290, 1414, 1479, 1575, 1585, 1586, 1599, 1602, 1604.

Тема: На допомогу вчителю зарубіжної літератури: Громадський науково-методичний журнал. Щоквартальник. Київ. 128, 134, 158, 362, 366, 399, 1455.

Теорія і практика перекладу = Теория и практика перевода: Науковий збірник Київського університету ім. Т. Шевченка. Київ. 472, 668, 759, 775, 834, 836, 839, 843, 845, 856, 868.

Україна: Громадсько-політичний, літературно-художній ілюстрований тижневик. Київ. 92, 71, 187, 446, 712, 756, 766, 797, 800, 819.

Україна: Наука і культура. Щорічник. Київ. 421, 566, 572, 669, 769, 787, 789.

Українська газета: Тижневик для небайдужих. Київ. 745, 1342, 1577.

Українська думка: Тижневик. Видає Союз Українців у Великій Британії. Лондон. 915.

Українська культура: Щомісячний культурно-освітній та літературно-мистецький ілюстрований журнал. Київ. 195, 1157, 1254.

Українська мова і література в школі: щомісячний науково-методичний журнал Міністерства народної освіти України. Київ. – [З 1995 р. – “Дивослово”]. 574, 581, 613, 681, 760, 762, 773, 887.

Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах: Двомісячник Міносвіти і науки України та видавництва “Педагогічна преса”. Київ. 51, 243, 277, 349, 413, 444, 1199, 1534.

Українська мова та література: Щотижнева газета для вчителів. Київ. 52, 348, 1062, 1141, 1202, 1253, 1270, 1330, 1331.

Українське літературознавство: Міжвідомчий науковий збірник Львівського державного університету ім. Івана Франка. Львів. 661, 664, 774, 1546.

Українське слово: Український тижневик. Київ-Париж. Засновано у Парижі в 1933 р. 975, 1074, 1584.

Український голос: Найстаріший український часопис у Канаді. Вінніпег. 742.

Український календар: Щорічник українського суспільно-культурного товариства в Польщі. Варшава. 620.

Урок Української: Науково-публіцистичний журнал-дайджест: питання мовної політики, філологічної освіти й українознавства в контексті національної безпеки і діяльності. Засновник – Національний університет “Києво-Могилянська Академія”. 1252, 1287, 1334, 1348, 1368, 1422, 1504, 1527, 1542, 1549, 1550, 1551, 1592, 1593.

Урядовий кур'єр: Газета органів державної виконавчої влади України. Київ. 1249.

Хрестатик: Газета Київської міської ради. 341, 1146.

Хроніка НТШ: Хроніка Наукового товариства імені Шевченка. Виходила у Львові (1900-1939) та еміграції (1949-1956). Відновлена 1993 р. у Львові. 1510.

Шкільна бібліотека: Науково-практичний журнал для бібліотекарів. Київ. 136, 164, 202, 232, 376.

Deutschland: Журнал про політику, культуру, економіку та науку. Входить німецькою, українською та іншими мовами. Видавець – “Соціетес” спільно з Відомством у справах преси та інформації Федерального уряду Німеччини. 1165.

News from Ukraine: Газета українського товариства. Англійською мовою. Київ. 940.

Przyjaźń: Organ Towarzystwa przyjazni polsko-radzieckiej. Warszawa. 580.

Studia Ucrainica: Irregular edition of University of Ottawa Ukrainian Studies dedicated to the presentation of current research on Ukrainian Studies. Ottawa: University of Ottawa Press. 693.

The Ukrainian Canadian: Monthly journal published by Kobzar Publishing Company Limited. Toronto, Ontario. 660.

The Ukrainian Herald: An underground Journal from Soviet Ukraine. Baltimore; Paris; Toronto: Smoloskyp Publishers. 665.

The Ukrainian Quarterly: A journal of Ukrainian and International Affairs. An English-Language quarterly journal published since 1944 in New York by the Ukrainian Congress Committee of America (UCCA). 1065.

Das Wort: Germanistisches Jahrbuch. Moskau. 1484.

РЕЗЮМЕ

Just about any nation in the world cherishes its artistic translation as a powerful source of enriching its culture. This is doubly true of Ukrainians, given the tragic history of their language and literature. For them, artistic translation came to compensate for the lack of original writing, being used as a vehicle for reinforcing the native word and an expression of its beauty and resilience. Hence, the mission of the translator as the ultimate artist infinitely committed to putting Ukrainian literature on a par with the best literatures of the world and attesting to its viability and self-sufficiency. In this context, there seems to be no other name that immediately comes to mind than that of Mykola Lukash (1919-1988). It was in the domain of translation that his remarkable talent blossomed, became his lifelong calling and made him the consummate artist that he was.

Mykola Lukash left a heritage still waiting to be ‘discovered’, which is to say, not only to be fully taken in and appreciated, but also, incredibly, to be pieced together from countless periodicals and recovered from archives. That is exactly why the primary goal of this bibliographic reference is to make sense of and chronicle this remarkable literary and artistic heritage. The research covers the latest fifty-year span (1953-2003), and is intended to give a complete picture of the artist’s many talents as a translator, poet, lexicographer, literary critic, editor as well as his personal life and literary career. The bibliographic reference gives a vivid, if complicated, picture of Lukash’s arrival on the Ukrainian translation scene as well as perception of his work in different quarters. It accurately follows the tragic story of his creative genius – the great tragedy of his life was that his remarkable creativity was unrecognized for a long time.

The reference will enable us to do a more systematic and rigorous study of the translator’s truly national heritage, and, ultimately, to fully appreciate what is now universally known as the Lukash phenomenon.

В истории каждого народа художественному переводу отводится особая роль как неиссякаемому источнику обогащения национальной культуры. Для украинского народа, учитывая трагическую судьбу родного языка и литературы, перевод был своеобразной компенсацией оригинального художественного творчества, средством утверждения родного слова, проявлением его совершенства. Отсюда – чрезвычайно высокая миссия переводчика как творца, возвышающего украинскую национальную культуру до мирового уровня, утверждающего ее полноценность и самодостаточность. В этом контексте имя Миколы Лукаша (1919-1988) воспринимается органично, так как именно перевод был его истинным призванием, центром притяжения, в котором сфокусировался весь талант и колоссальные знания Мастера.

Микола Лукаш оставил после себя богатейшее наследие, которое еще доныне не осмыслено в полной мере, рассредоточено по многочисленным периодическим изданиям, а то и вовсе находится в архиве в рукописном виде. Именно поэтому основная цель библиографического указателя “Микола Лукаш” – систематизация и упорядочение всего литературно-художественного наследия М. Лукаша. Временные рамки поиска включают материалы за последние 50 лет (1953-2003), отображающие многогранность таланта М. Лукаша как переводчика, поэта, лексикографа, критика, редактора, а также его жизненный и творческий путь. Материалы указателя представляют конкретную картину вхождения М. Лукаша в украинскую переводную литературу, рецепцию его творчества, отображают в конкретных цифрах трагическую судьбу художника слова, достижения которого полностью замалчивались в течение длительного периода.

Биобиблиографический указатель “Микола Лукаш” позволяет систематизировать, обобщить и должным образом оценить все то, что в комплексе образует украинскую Лукашиану.

In der Geschichte jedes Volkes ist die Bedeutung der literarischen Übersetzung als einer mächtigen Quelle der Bereicherung der nationalen Kultur kaum zu überschätzen. Für das ukrainische Volk, in Anbetracht des tragischen Schicksals seiner Sprache und Literatur, war die Übersetzung eine Art Kompensierung der muttersprachlichen Schriften, ein Mittel, die Muttersprache durchzusetzen und sie zu vervollkommen. Daraus ergibt sich eine hohe Mission des Übersetzers als eines Künstlers, der die ukrainische nationale Kultur auf die Weltebene bringt und ihre Vollständigkeit und Vollwertigkeit bekundet. In diesem Sinne wird der Name von Mykola Lukasch (1919-1988) organisch aufgefaßt, denn eben die Übersetzung ist zu seiner Lebensaufgabe geworden, zu einem wichtigen Schwerpunkt, in dem das ganze Talent und grundlegendes Wissen des Meisters konzentriert waren.

Der umfangreiche künstlerische Nachlaß von Mykola Lukasch ist aber bis heute noch nicht vollständig aufgearbeitet, zum Teil in den zahlreichen Periodika verstreut, zum Teil in der Handschrift in den Archiven vorhanden. Daraus resultiert das Hauptziel des bibliographischen Verzeichnisses „*Mykola Lukasch*“, das ganze literarisch-künstlerische Erbe von M. Lukasch zu systematisieren und zu ordnen. Der zeitliche Rahmen umfaßt seinen literarischen Nachlaß der letzten fünfzig Jahre (1953-2003), der das vielseitige Talent von M. Lukasch als Übersetzer, Dichter, Lexikographen, Kritiker, Redakteur, darunter auch sein Lebens und Schaffenswerk wiederspiegelt. Das Verzeichnis schildert seinen Weg zur ukrainischen Übersetzungsliteratur, vermittelt die Rezeption seines Schaffens, macht anhand konkreter Beispiele mit dem tragischen Schicksal des Künstlers vertraut, dessen Leistungen längere Zeit verschwiegen wurden.

Das biobibliographische Verzeichnis „*Mykola Lukasch*“ trägt viel dazu bei, all das zu verallgemeinern und gebührend einzuschätzen, was von Lukasch und über Lukasch bis jetzt geschrieben worden ist.

La traduction littéraire comme une source puissante de l'enrichissement de la culture nationale tient une place prépondérante dans l'histoire de chaque peuple. Vue le destin tragique de la langue et de la littérature ukrainienne, la traduction est une compensation originale des œuvres, un moyen de la confirmation de la langue maternelle, une manifestation de sa perfection et son achievement. Il en résulte la tâche remarquable du traducteur comme Maître qui élève la culture nationale ukrainienne au niveau mondiale ainsi qu'atteste sa pleine valeur et la suffisance de soi même. Dans ce contexte le renommé de Mykola Loukash (1919-1988) est interprété d'une manière organique et c'est pour cette raison que la traduction est devenue la location, le centre solide ou sont concentrés le talent et les connaissances remarquables du Maître.

Mykola Loukash a laissé après sa mort un grand héritage qui jusqu'à présent n'est pas encore retrouvé mais dispersé dans les œuvres périodiques et resté dans les archives en forme de manuscrit. Donc, le but principal de l'index bibliographique „*Mykola Loukach*“ se présente sous forme de la systematization et du règlement de l'héritage artistique et littéraire du Maître. Les cadres temporels des recherches comportent les matériaux des années 50 (1953-2003) qui reflètent les intérêts variés de Mykola Loukach, traducteur, poète, lexicographe, critique, rédacteur ainsi que sa vie littéraire et personnelle. Les matériaux de l'index montrent la vie concrète de Mykola Loukach dans la littérature, la réception de ses œuvres, reflètent par les chiffres concrets le destin tragique du Maître, dont le succès restait en oubli depuis longtemps.

L'index biobibliographique „*Mykola Loukach*“ permet de systématiser, de généraliser et d'apprécier à sa juste valeur tout ce qui est devenu „Loukachiana ukrainienne“.

En la historia de cada pueblo la traducción artística es una gran fuente del enriquecimiento de la cultura nacional que juega un papel muy especial. Teniendo en cuenta el trágico destino de la lengua y literature natives para la nación ucraniana la traducción ha sido como una compensación de la escritura original, un medio de fortalecimiento de la palabra natal, una muestra de su plenitud y perfección. De aquí viene la muy honrada mission del artista traductor que eleva la cultura nacional ucraniana al nivel mundial y revela su valor y autosuficiencia. En este contexto el nombre de Mykola Lukash (1919-1988) se complementa porque la traducción ha sido su destino, un foco grande, en el que se han concentrado todo su talento y su sabiduría colossal del Maestro.

Mykola Lukash ha dejado una riquísima herencia que no ha sido completamente analizada hasta nuestros días y ha sido extendida por numerosas ediciones periodísticas, incluido la obra manuscrita se conserva en el archivo. Precisamente por eso, el fin principal del índice bibliográfico *"Mykola Lukash"* es la sistematización y el arreglo de todo el patrimonio literario artístico de M. Lukash. Los límites temporales de la investigación abarcan los materiales de los últimos 50 años (1953-2003), que reflejan la variedad del talento de M. Lukash, traductor, poeta, lexicógrafo, crítico, redactor, y muestran también su camino vital y creativo. Los materiales del índice representan un cuadro concreto de la aportación de M. Lukash en la escuela de la literature traducida, percepción de su obra, y también reflejan a través de las cifras el destino trágico del artista, los logros del cual han estado censurados por completo durante un largo período.

El índice biobibliográfico *"Mykola Lukash"* permitirá sistematizar, generalizar y apreciar adecuadamente todo lo que, en suma, se ha convertido en la Lukashiada ucraniana.

In historia omnis populi translatio artificiosa valorem singulararem possidet ut fons potens, qui culturam nationalem valde locupletat. Populo Ucranico fati tragici linguae maternaे litterarumque causa translatio erat compensatio quaedam litterarum originalium, instrumentum affirmationis verbi natalis atque illius perfectionis demonstratio. Ex eo sequitur munus maximum translatoris, qui culturam patriam ad gradum summum tollat et eius perfectionem libertatemque testetur. Propter hoc nomen Nicolai Lukash (1919-1988) per se percipitur, namque translatio vero vocatio eius potentissima et centrum validum factum est, in qua totum ingenium scientiaque colossea Artificis concentrantur.

Nicolaus Lukash post se hereditatem immensam reliquit, quae adhuc non omnis aestimata est et non solum per multa scripta periodica dispersa est, sed etiam manu scripta in archivio manet. Qua de causa finis principalis indicis bibliographici *"Nicolaus Lukash"* in systematizazione et ordinatione omnis hereditatis litterariae et artificiosae N. Lukash consistit. Spatium temporale investigationis lectilibus annorum quinquaginta ultimorum (1953-2003) determinatur, quae multiplicitatis ingenii N. Lukash ut translatoris, poetae, lexicographi, critici, redactoris atque etiam vitae artificiique eius testimonio sunt. Materia ad sensum indicis pertinens imaginem realem intrandi N. Lukash in litteras Ukrainianicas translatorias et receptionem artificii eius pingit, numeris exactis fatum tragicum artifices monstrat, cuius adeptio per tempus longum omnino tacita erat.

Index biobibliographicus *"Nicolaus Lukash"* systematizare, generalisare et convenienter aestimare omnia, quae in toto Lukashiana Ucrainica facta sunt, permettit.

V dějinách každého lidu náleží zvláštní místo uměleckému překladu jako mohutnému zdroji obohacování národní kultury. Pro národ ukrajinský, vzhledem k tragickému osudu jeho mateřského jazyka a literatury, překlad byl svéráznou náhradou originálního umění, prostředkem upevňování rodného slova, výrazem jeho dovršenosti a dokonalosti. Odsud je mimořádně vysokým posláním překladatele jako umělce, jenž povznáší ukrajinskou národní kulturu do světové úrovně, osvědčuje její plnohodnotnost a soběstačnost. V tomto kontextu se jméno Mykoly Lukáše (1919-1988) přijímá organicky, vždyt právě překlad se stal jeho mohutným posláním, mohutným centrem, v němž se soustředilo veškeré nadání a obrovské znalosti Mistra.

Mykola Lukaš zanechal po sobě velmi bohaté dědictví, jež ještě dodnes není plně zhodnoceno, je rozptýleno po četných periodických vydáních, ba dokonce se ještě nachází v archívu v rukopisném tvaru. Právě proto hlavním cílem bibliografického soupisu „*Mykola Lukaš*“ je uspořádání všeho literárně-uměleckého dědictví M. Lukaše. Casový rámec hledání zachycuje materiály za posledních 50 let (1953-2003), což odrážejí mnohostrannost talentu M. Lukaše jako překladatele, básníka, lexikografa, kritika, redaktora a také jeho životní a tvrčí dráhu. Materiály soupisu zobrazují konkrétní proces vstupu M. Lukaše do ukrajinské překladové literatury, recepci jeho tvorby, odrážejí v konkretních číslicích tragicický osud umělce, jehož úspěchy byly zatajovány během dlouhé doby.

Biobibliografický soupis „*Mykola Lukaš*“ umožní uspořádat, zevšeobecnit a náležitě zhodnotit všechno to, co se v komplexu stalo ukrajinskou Lukašiánou.

W dziejach każdego narodu tłumaczenia odgrywają rolę potężnego źródła wzbogacającego kulturę narodową. Ze względu na tragiczne losy literatury i języka ojczystego tłumaczenia do pewnego stopnia zastępowały narodowi ukraińskiemu rodzimą literaturę, były sposobem utwierdzenia swego języka oraz przejawem jego doskonałości i piękna. Dlatego posłannictwo tłumacza jako mistrza, podnoszącego ukraińską kulturę narodową do poziomu światowego, polega na ukazaniu jej wartości i samowystarczalności. Właśnie takim tłumaczem był Mykoła Łukasz (1919-1988), dla którego sztuka tłumaczenia stała się powołaniem i sprawą całego życia, przejawem jego wielkiego talentu oraz olbrzymiej wiedzy.

Mykoła Łukasz pozostawił po sobie bogatą spuściznę, dotychczas należycie nie ocenioną, rozproszoną w wielu periodykach lub w postaci rękopisów przechowywanych w archiwum. Właśnie dlatego głównym celem niniejszego wydania bibliograficznego „*Mykoła Łukasz*“ jest zebranie oraz systematyzacja całej spuścizny literackiej i artystycznej M. Łukasza. Bibliografia zawiera materiały pochodzące z ostatnich 50 lat (1953-2003), które odzwierciedlają zarówno wielostronny talent tłumacza, poety, leksykografa, krytyka, redaktora, jak i jego drogę życiową i twórczą. Materiały bibliografii pokazują wejście M. Łukasza do literatury przekładowej, recepcję jego twórczości, tragiczny los artysty, którego twórczość przez wiele lat była pomijana milczeniem.

Biobibliografia „*Mykoła Łukasz*“ pozwoli systematyzować, uogólnić oraz należycie ocenić cały dorobek ukraińskiego tłumacza.

В история на всеки един народ на художественния му превод принадлежи особена роля като на мощния извор за обогатяване на националната култура. За украинския народ, отчитайки трагичната съдба на родния му език и литература, преводът бил своеобразна компенсация на оригиналната книжнина, средство за утвърждаване на родното слово, изявление на съвършенството му. Оттук произлиза извънредно висока мисия на преводача като художник, който вдига украинската национална култура до световното ниво, подтвърждава нейната пълноценост и самобитност. В този контекст името на Микола Лукаш (1919-1988) се възприема органически, тъй като именно преводът е станал могъщото му призвание, мощния център, в който са се сфокусирали целият талант и колосалните знания на Майстора.

Микола Лукаш е оставил извънредно богато наследство, което и досега не е напълно осмислено, разпръснато е по многообразни периодически издания, или се съхранява в архива му в ръкописния вид. Именно затова основната цел на библиографския указател “Микола Лукаш” се състои в систематизация и подреждане на литературното наследие на М. Лукаш. Хронологическите рамки на поиска обхващат материалите за последните 50 години (1953-2003), които отразяват многогранността на таланта на М. Лукаш като преводач, поет, лексикограф, критик, редактор, а също така живота му и творческия му път. Материалите на указателя рисуват конкретна картина за навлизането на М. Лукаш в украинската преводна литература, за рецепцията на творчеството му, отразяват с конкретни цифри трагическата съдба на художника, постиженията на когото дълго време са били напълно премълчавани.

Библиографският указател “Микола Лукаш” ще позволи да се систематизира, да се обобщи и оцени всичко това, което в комплекса е станало украинската Лукашиана.

ЗМІСТ

НА СТОРОЖІ ОТЧОГО СЛОВА

Роксолана ЗОРІВЧАК, Валентина САВЧИН 7

ВІД УКЛАДАЧА 33

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЄВОГО І ТВОРЧОГО ШЛЯХУ МИКОЛИ ЛУКАША 36

ЧАСТИНА I. ТВОРЧА СПАДЩИНА МИКОЛИ ЛУКАША

ПЕРЕКЛАДИ МИКОЛИ ЛУКАША 40

Окремі видання перекладів М. Лукаша 40

М. Лукаш – перекладач лібрето до опер 58

Публікації перекладів М. Лукаша з мов світу 59

    З англійської 59

    З болгарської 64

    З ідиш 65

    З іспанської 67

    З італійської 77

    З латинської 79

    З німецької 80

    З польської 87

    З російської 88

    Зі словацької 92

    З угорської 92

    З французъкої 94

    З чеської 112

    З японської 114

Переклади Миколи Лукаша в Інтернет-джерелах 118

ОРИГІНАЛЬНІ ТВОРИ МИКОЛI ЛУКАША	119
Публікації оригінальних творів Миколи Лукаша	119
<i>Поезія. Епіграми. Листи.</i>	119
<i>Літературознавчі та перекладознавчі дослідження М. Лукаша .....</i>	123
МИКОЛА ЛУКАШ – РЕДАКТОР, КОМЕНТАТОР.....	126
ПІСНІ ТА КЛІПИ НА ТЕКСТИ ПЕРЕКЛАДІВ М. ЛУКАША	127
ЧАСТИНА 2. ЛІТЕРАТУРА ПРО МИКОЛУ ЛУКАША	
ОКРЕМI ВИДАННЯ, ПРИСВЯЧЕНI ТВОРЧОСТІ М. ЛУКАША .	128
ПУБЛІКАЦІЇ ПРО М. ЛУКАША	128
ІНФОРМАЦІЯ ПРО М. ЛУКАША В ІНТЕРНЕТ-ДЖЕРЕЛАХ	294
БІБЛІОГРАФІЧНІ ДЖЕРЕЛА.....	295
ІЛЮСТРАЦІЇ ТА ФОТОДОКУМЕНТИ.....	300
ДОПОМОЖНІ ПОКАЖЧИКИ	
ОСОБОВИЙ ПОКАЖЧИК	317
ПОКАЖЧИК СЕРІЙНИХ ТА ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ, У ЯКИХ ПУБЛІКУВАЛИСЯ ПЕРЕКЛАДИ, ОРИГІНАЛЬНІ ТВОРИ М. ЛУКАША ТА ЛІТЕРАТУРА ПРО НЬОГО	334
РЕЗЮМЕ	344

У СЕРІЇ “УКРАЇНСЬКА БІОБІБЛІОГРАФІЯ”
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ПІДГОТУВАЛА ТА ВИДАЛА
ТАКІ ПОКАЖЧИКИ

Ч. 1: ВОЛОДИМИР МОТОРНИЙ
(Укладач Л. Панів), 1999

Ч. 2: ГРИГОРІЙ КОЧУР
(Укладачі: Г. Домбровська, З. Домбровська), 1999

Ч. 3: ОЛЕКСІЙ ЧИЧЕРІН
(Укладач Л. Панів), 2000

Ч. 4: СТЕПАН ЗЛУПКО
(Укладачі: Є. Белена, З. Бродик, Г. Домбровська), 2000

Ч. 5: ІВАН ВАКАРЧУК
(Укладач М. Любичька), 2001

Ч. 6: УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТ
(Укладач О. Вацеба), 2002

Ч. 7: БОГДАН ЯКИМОВИЧ
(Укладач Г. Домбровська), 2002

Ч. 8: ІВАН КОВАЛЬЧУК
(Укладач Г. Домбровська), 2002

Ч. 9: СТЕПАН ПОЗНЯК
(Укладачі Г. Домбровська, Г. Підвалина), 2003

Ч. 10: МИКОЛА ЛУКАШ
(Укладач В. Савчин), 2003

Науково-довідкове видання

МИКОЛА ЛУКАШ

Біобібліографічний покажчик

Оригінал-макет підготовано
у відділі автоматизації
НБ ЛНУ імені Івана Франка
Завідувач Мирoslava ДОМАНСЬКА

Підписано до друку 12.06.2003 р. Формат 60×84 / 16
Папір офсет. Друк різограф. Умовн. друк. арк. 20,7.
Обл.-вид. арк. 21,8.
Тираж 500. Зам. 230.

Видавничий центр
Львівського національного університету імені Івана Франка
79000 Львів, вул. Дорошенка, 41